

KOWARY
miasto z tradycjami

Raport o stanie miasta Kowary za 2024 rok

- Kowary, maj 2025 -

Spis treści

1. Wprowadzenie do Raportu	3
1.1. Wstęp	3
1.2. Podstawa prawna i zakres Raportu	5
1.3. Wizja Miasta Kowary	6
1.4. Misja Miasta Kowary	6
1.5. Wybrane dane demograficzne	8
2. Lokalna polityka społeczna	13
2.1. Kowarska strategia rozwiązywania problemów społecznych	13
2.2. Kowarska polityka prorodzinna	14
2.2.1. Gminny program wspierania rodziny w Gminie Miejskiej Kowary	14
2.2.2. Wsparcie kowarskich rodzin – „mieszkanie chronione”	16
2.2.3. Kowarska polityka senioralna	18
2.2.4. Edukacyjny Klub Seniora	19
2.2.5. Prace społecznie użyteczne	20
2.2.6. Pomoc obywatelom Ukrainy	21
2.3. Rozwiązywanie problemów uzależnień	22
2.3.1. Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	22
2.3.2. Działalność zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych	23
2.3.3. Realizacja Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miejskiej Kowary	25
2.4. Realizacja Programu Integracji Społeczności Romskiej	27
2.5. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach	28
3. Kultura, sport i rekreacja	41
3.1. Działalność Miejskiego Ośrodka Kultury w Kowarach w 2024r.	41
3.2. Działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kowarach w 2024r.	47
3.3. Obiekty sportowe i rekreacyjne w Kowarach	62
3.4. Szkolenie sportowe dzieci, młodzieży i dorosłych	63
3.5. Wydarzenia sportowe	65
4. Edukacja	66
4.1. Przedszkole Publiczne nr 1 w Kowarach	66
4.2. Szkoła Podstawowa nr 1 w Kowarach	75
4.3. Szkoła Podstawowa nr 3 w Kowarach	91
4.4. Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kowarach	96
5. Kowary w przestrzeni	101
5.1. Położenie i powierzchnia miasta	101
5.2. Kowary i nasi sąsiedzi w wybranych obszarach działalności gminy	101
5.3. Współpraca Kowar z miastami partnerskimi	107
5.4. Współpraca Kowar z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego	108
6. Ochrona środowiska	112

6.1. System gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Kowar w 2024r.	112
6.2. Lokalny program usuwania azbestu	119
6.3. Gospodarka niskoemisyjna - w ochronie czystego powietrza	120
6.4. Gospodarka wodno-ściekowa	122
6.5. Program przeciwdziałania bezdomności zwierząt	124
6.6. Realizacja planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w Kowarach	125
7. Zasoby, infrastruktura i gospodarka nieruchomościami	135
7.1. Strategia Rozwoju Miasta	135
7.2. Realizacja wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kowary ...	150
7.3. Społeczna komisja mieszkaniowa	150
7.4. Działalność ZEŻK w Kowarach w zakresie administrowania zasobem mieszkaniowym	136
7.5. Ład przestrzenny	162
7.6. Realizacja zadań z zakresu opieki nad zabytkami	163
7.7. Mienie komunalnego	167
7.8. Powierzchnia i wartość gruntów stanowiących własność gminy	168
7.9. Gospodarka nieruchomościami	168
7.9.1. Nieruchomości stanowiące majątek miasta	168
7.9.2. Plan wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy Miejskiej Kowary	168
7.10. Infrastruktura drogowa	171
8. Bezpieczeństwo	174
8.1. Realizacja zadań Gminy w obszarze bezpieczeństwa	174
8.2. Klęska żywiołowa – powódź 2024. Pomoc mieszkańcom Kowar	178
8.3. Zakres działań i interwencji Miejskiej Służby Ratowniczej oraz współpraca z Państwową Strażą Pożarną ...	185
8.4. Działania kowarskiej jednostki Policji w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego	186
8.5. Kwalifikacja wojskowa	197
9. Budżet Obywatelski 2024r.	198
10. Administracja	202
10.1. Struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego w Kowarach	202
10.2. Cyberbezpieczeństwo	203
10.3. Informatyzacja	204
10.4. Skarga, wniosek i petycja jako forma kontroli społecznej	204
10.5. Dostęp do informacji publicznej	205
10.6. Miejska Rada Seniorów	206
10.7. Wybory 2024	207
10.8. Realizacja uchwał Rady Miejskiej w Kowarach	208
Podsumowanie	218

1. WPROWADZENIE DO RAPORTU

1.1. Wstęp

Szanowni Państwo,

Kochani mieszkańcy Kowar,

Co roku przedstawiamy Państwu Raporty o stanie miasta opisując szczegółowo wszystkie aspekty jego funkcjonowania: lokalną politykę społeczną, w tym pomoc społeczną, oświatę, kulturę, nasze inwestycje, bezpieczeństwo i porządek publiczny, gospodarowanie mieniem...Niniejszy dokument, który pragnę Państwu zarekomendować, dotyczy realizowanych w Gminie Miejskiej Kowary w 2024 roku zadań, programów i projektów.

Kowary wciąż się zmieniają i rozwijają. To efekt nie tylko dużych umiejętności i wiedzy pracowników samorządowych, ale również Waszego, społecznego zaangażowania, wskazywania obszarów, na które należy zwrócić szczególną uwagę i często osobistego wsparcia. Nie zważając na różnego rodzaju problemy, mnogość zadań zawsze jesteśmy z Państwem i dla Państwa, aby dbając o interes publiczny, dbać również o słuszny interes każdego mieszkańca naszego miasta. Wsłuchuję się w Wasz głos osobiście rozmawiając i spotykając się z Państwem, aby poznawać Wasze potrzeby, propozycje, spostrzeżenia i uwagi. Wasze zaangażowanie w życie naszej społeczności widoczne jest zwłaszcza w ramach cieszącego się nieustannym poparciem „Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego”.

W 2024r. realizowaliśmy wiele projektów, z których największym był projekt „Zielono-Niebieskie Kowary”, którego jednym z elementów był remont przepływowego zbiornika retencyjnego „Kowary” na potoku Bystra. Budowla ta już od kilkunastu lat wymagała renowacji. W ramach tego właśnie projektu przeprowadzono nie tylko rewitalizację samej konstrukcji hydrologicznej i poprawę stanu technicznego oraz warunków eksploatacyjnych obiektu, ale również przeprowadzono przebudowę terenów wokół zbiornika tworząc miejsce rekreacji i odpoczynku dla mieszkańców Kowar i odwiedzających nasze miasto gości. Zrealizowana inwestycja, na którą pozyskaliśmy środki zewnętrzne przeszła swój sprawdzian podczas wrześniowej powodzi. Wyremontowany zbiornik spełnił swoje zadanie i uchronił Kowary przed skutkami opadów, których rozmiar i intensywność nabrały cechy katastrofy naturalnej.

„Zielono-Niebieskie Kowary” to również zadania związane z zielono-niebieską infrastrukturą:

- przy kowarskim przedszkolu, szkołach oraz w Domu Tradycji Miasta Kowary powstały miejsca „Edukacji pod chmurką”;
- mając na względzie niwelację „miejskich wysp ciepła” na terenie miasta nasadzono wiele rodzajów drzew, krzewów, bylin i innych roślin. Mają one za zadanie nie tylko cieszyć nasze oko, ale ich głównym zadaniem jest gromadzenie wody oraz wiązanie dwutlenku węgla, którego w dzisiejszych czasach jest niestety bardzo dużo. Stworzą one również miejsca zacienione na upalne letnie dni;
- powstał system nawadniania murawy Stadionu Miejskiego, wyremontowano fontannę przy ratuszu oraz zainstalowano fontannę na stawie przy ulicy Karkonoskiej;
- stworzono 13 miejsc odpoczynku przeznaczonych dla rowerzystów, przebudowano chodniki na osiedlu przy ulicy Matejki, w taki sposób aby mogły retencjonować wodę deszczową;
- w ramach działań związanych z zagospodarowaniem wody deszczowej powstały dające odpoczynek i wytchnienie, zielone przystanki autobusowe. Przypomnę, że w latach poprzednich do jednostek podległych gminie, wspólnot mieszkaniowych, budynków komunalnych oraz do prywatnych użytkowników trafiło 340 zbiorników na wodę deszczową oraz 100 ogrodów deszczowych;

Wiele ulic w naszym mieście zostało w całości lub w części zmodernizowanych lub wyremontowanych, jak chociażby ulica Grabskiego czy Bielarska. Powstają nowe chodniki, oświetlenie, kanalizacja deszczowa, nowe bądz

modernizowane nitki sieci wodociągowej, parkingi, bezpieczne przejścia dla pieszych, stale i systematycznie remontowane są mosty i mostki nad Jedlicą. Obecnie trwają prace przy zagospodarowaniu wyremontowanego budynku dworca PKP na potrzeby Miejskiego Muzeum, Informacji Miejskiej i Galerii Produktu Lokalnego, obecnie oczekujemy na środki zewnętrzne. Trwają też prace zmierzające do powrotu do Kowar linii kolejowej.

Na wiele realizowanych zadań pozyskaliśmy pieniądze z UE oraz z innych źródeł. W sumie, w latach 2019-2024 zostało przez nas złożonych kilkadziesiąt mniejszych i większych wniosków o dofinansowanie. Do budżetu gminy Kowary trafi dodatkowo ponad 41 mln złotych, a wartość realizowanych dzięki tym pieniądzą zadaniom wyniesie ponad 53 mln zł.

Mimo dokładnego planowania zadań do realizacji i analizowania potencjalnych ryzyk, w 2024r. nie mogliśmy przewidzieć wspomnianej już powodzi o tak gwałtownym przebiegu. Wielu z nas doświadczyło niszczycielskiej siły tego żywiołu, wielu z nas doznało szkód w mieniu. W tym trudnym czasie, w ramach istniejących struktur zespołu zarządzania kryzysowego, podjęto działania mające na celu ograniczyć i zminimalizować negatywne skutki powodzi i nieść pomoc osobom najbardziej poszkodowanym. W tym trudnym dla nas czasie dalsze Państwo wyraz waszemu zaangażowaniu, licznie stawiliście się w wyznaczonych punktach, aby pomagać w dystrybucji worków z piaskiem i innych działań, wynikających z bieżącej sytuacji. Za to jestem Państwu szczególnie wdzięczna.

Warto również wspomnieć, że w lipcu i sierpniu borykaliśmy się z problemem braku wody i wysychających źródeł wody pitnej. Aby zapobiec skutkom braku wody dowożono ją cysternami do miejsc dystrybucji, gdzie każdy mógł otrzymać ją w ilości jaka jest mu potrzebna. Aby w przyszłości uniknąć takiej sytuacji, podjęliśmy działania zmierzające do pozyskania nowych źródeł wody pitnej, zwłaszcza w obrębie Podgórz, które zasilą kowarską sieć wodociągową i zapewnią stałe jej dostawy do waszych domów oraz budowy nowego wodociągu, który prześle z ujęć zlokalizowanych na Wojkowie wodę dla mieszkańców „Wichrowej Równi” i centrum miasta.

Muszę podkreślić, że realizacja tego wszystkiego o czym wyżej wspomniano nie byłaby możliwa bez dobrej współpracy z radnymi Rady Miejskiej. Dzięki nieustannym dyskusjom, rozmowom, wspólnemu szukaniu rozwiązań, zdołaliśmy bez klótń i waśni znaleźć kompromis i rozwiązywać problemy mieszkańców. Niezmiennie patrzymy też w przyszłość, dostrzegając pojawiające się zagrożenia i ograniczenia, ale również poszukując szans i możliwości realizacji naszej misji, celów i zadań.

W roku 2024 odbyły się w Polsce wybory samorządowe. W tym miejscu chcę Wam serdecznie podziękować za docenienie mojej pięcioletniej pracy na rzecz kowarskiej społeczności i zaufanie, którym mnie Państwo obdarzyliście. Kocham Kowary.

Gmina Miejska Kowary staje przed licznymi wyzwaniami, które wymagają podejmowania trafnych decyzji w obszarze polityki publicznej, rozwoju infrastruktury oraz efektywnej alokacji zasobów. Wyzwania jakie rozpoznajemy i napotykamy na naszej drodze, motywują nas do działania. Cele jakie sobie zakładamy do realizacji, zarówno te bliższe, jak i te na dłuższą perspektywę, mają jeden wspólny mianownik – Was drodzy mieszkańcy Kowar. Priorytetowym celem podejmowanego przez Nas wysiłku jest poprawa komfortu i dobrostanu mieszkańców miasta po to, aby każdy znalazł w nim swoje upragnione i bezpieczne miejsce na ziemi do założenia rodziny, podjęcia pracy lub własnej działalności gospodarczej, aktywności sportowej i kulturalnej, by, mimo wielu problemów, żyło się nam po prostu lepiej.

Serdecznie zapraszam do lektury niniejszego Raportu.

Elżbieta Zakrzewska
Burmistrz Miasta Kowary

1.2. Podstawa prawna i zakres Raportu

Raport został opracowany na podstawie art. 28aa ust. 1 Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym. Swoim zakresem obejmuje on podsumowanie działalności Burmistrza Miasta Kowary w roku 2024, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał Rady Miejskiej w Kowarach i budżetu obywatelskiego.

Należy przypomnieć, że do najważniejszych, ustawowych zadań własnych gminy należą sprawy dotyczące zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej. Są to w szczególności sprawy z zakresu:

- 1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej;
- 2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego;
- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz;
- 4) działalności w zakresie telekomunikacji;
- 5) lokalnego transportu zbiorowego;
- 6) ochrony zdrowia;
- 7) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych;
- 8) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 9) gminnego budownictwa mieszkaniowego;
- 10) edukacji publicznej;
- 11) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- 12) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych;
- 13) targowisk i hal targowych;
- 14) zieleni gminnej i zadrzewień;
- 15) cmentarzy gminnych;
- 16) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego;
- 17) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych;
- 18) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej;
- 19) wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej;
- 20) promocji gminy;
- 21) współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 22) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Ustawodawca nakłada też na gminy obowiązek wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, do których należą sprawy związane z ewidencją ludności, dowodów osobistych czy aktów stanu cywilnego, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzenia wyborów powszechnych oraz referendów. Zadania z zakresu administracji rządowej gmina może wykonywać również na podstawie porozumienia z organami tej administracji.

W niniejszym dokumencie przedstawiono mocne ale i słabe strony potencjału Kowar oraz dostrzegane szanse i zagrożenia wynikające z otoczenia zewnętrznego. Przedstawiono też dane statystyczne odzwierciedlające ogrom pracy jaki każdego dnia pracownicy Urzędu Miejskiego w Kowarach i jednostek organizacyjnych wkładają w realizację wyżej wskazanych zadań i rozwój naszej społeczności. Należy podkreślić, że wszelkie dane, tabele i wykresy umieszczone w niniejszym dokumencie są opracowaniami własnymi merytorycznych pracowników komórek i jednostek organizacyjnych Gminy Miejskiej Kowary, opierającymi się o dane przetwarzane w tych komórkach i jednostkach w różnego rodzaju rejestrach i ewidencjach. Ponadto przy opracowaniu informacji statystycznych korzystano z informacji przetwarzanych przez GUS – Bank Danych Lokalnych, Statystyczne Vademecum Samorządowca (<https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start> oraz <https://svs.stat.gov.pl/>), oraz platformę informacji statystycznych SMUP (<https://smup.gov.pl/>).

1.3. Wizja Miasta Kowary

„Kowary - znane i przyjazne miasto przygraniczne Dolnego Śląska, z zadbanym środowiskiem naturalnym i zapobiegające zmianom klimatycznym, atrakcyjne jako ośrodek o zrównoważonych funkcjach gospodarczych, szczególnie turystycznych, sportowo-rekreacyjnych i uzdrowiskowych, z oryginalnymi walorami wzbogacającymi ofertę regionu karkonoskiego, pielęgnujące bogactwo tradycji, miasto zadbane i bezpieczne dla wszystkich pokoleń mieszkańców”

Określenie pożądanego wizerunku gminy w perspektywie czasowej ujęte zostało w Programie Rozwoju Gminy Miejskiej Kowary na lata 2021 – 2030 i stanowi podstawę do formułowania szczegółowych celów i działań zmierzających do realizacji nakreślonej wizji.

1.4. Misja Miasta Kowary

„Zapewnienie warunków do podniesienia poziomu życia mieszkańców Miasta Kowary z zaakcentowaniem odpowiedniej opieki nad młodzieżą i seniorami poprzez rozwój infrastruktury, edukacji, gospodarki, a szczególnie turystyki opartej na walorach przyrodniczych, klimatycznych, kulturowych, rekreacyjnych i ich kompleksowa promocja.”

Misja Miasta Kowary (Gminy) stanowi ideę jej rozwoju, nadaje ogólny kierunek działań, oraz określa pośrednio dziedziny, którymi władze powinny się zajmować w planowanym okresie. Misja gminy z jednej strony jest przesłaniem i obietnicą skierowaną do jej mieszkańców. Dzięki niej cele działalności władz powinny być lepiej zrozumiałe dla wszystkich obywateli. Z drugiej zaś strony definiuje sposób, w jaki chce by gmina była postrzegana przez jej otoczenie. Określenie misji jest więc publiczną częścią planu strategicznego. Formułując misję Gminy Kowary opierano się przede wszystkim na wynikach warsztatów z zakresu analizy SWOT oraz głównych potrzebach wynikających z części diagnostycznej dokumentu i wskazanych w przeprowadzonych ankietach. Misja Gminy Kowary jest jej indywidualnym, generalnym planem ukształtowania mocnej pozycji wśród pozostałych jednostek samorządowych województwa dolnośląskiego.

Zaproponowane w misji kierunki rozwoju wynikają z dotychczasowej aktywności władz gminy, a jednocześnie odpowiadają na bieżące potrzeby lokalnej społeczności. Rozwój gospodarczy jest możliwy

dzięki pełniejszemu wykorzystaniu potencjału położenia i przygotowaniu nowych ofert inwestycyjnych. Równolegle z poprawą sytuacji gospodarczej następuje wielopłaszczyznowe wzbogacanie oferty dotyczącej jakości życia. W miarę realizacji programu stwarzają się nowe możliwości zatrudnienia, co przyczynia się do wzbogacania społeczeństwa, a w efekcie poprawy warunków życia. Poszerza się też między innymi oferta kulturalna i sportowo-rekreacyjna, poprawia się ogólnodostępna infrastruktura i estetyka otoczenia. To z kolei poprawia postrzeganie gminy jako obszaru atrakcyjnego do stałego zamieszkania i hamuje niekorzystne zjawisko migracji, które dotyczy zwłaszcza młodą część lokalnej społeczności. Podejmowane działania wymagają dużej aktywności lokalnych władz nie tylko na polu inwestycji infrastrukturalnych.

W trakcie realizacji programu systematycznie przeprowadzany jest jego monitoring, co pozwala na unikanie ewentualnych błędów przy realizacji założonych celów, jak również określa aktualny stopień wdrażania dokumentu. Zapewnia także zgodność efektów z wcześniej zatwierdzonymi założeniami. Osoby bezpośrednio zaangażowane w realizację programu pamiętają, że bardzo często zaniechanie w zakresie kontroli realizacji planu strategicznego skutkuje spadkiem skuteczności i efektywności procesu wdrożeniowego.

Program Rozwoju jest dokumentem własnym władzy lokalnej, dlatego też informacje o stopniu jego realizacji stanowią przede wszystkim materiał do analiz dla pracowników Urzędu Miejskiego w Kowarach i Radnych Rady Miejskiej oraz jednostek organizacyjnych gminy. Świadomość poczynionych postępów lub ewentualnych braków w tym zakresie, pozwala na efektywniejsze planowanie bieżących działań i egzekwowanie osiąganych rezultatów. Bezpośredni nadzór nad wdrażaniem Programu należy do Burmistrza Miasta Kowary. Jako najwyższy organ władzy wykonawczej podstawowego szczebla samorządowego odpowiada on za kreowanie programu rozwoju, realizację polityki gminy oraz monitorowanie jej wyników. Do wypełnienia tych zadań zostały zaangażowane wszystkie podległe mu służby, w szczególności działające w ramach struktur organizacyjnych Urzędu Miejskiego i gminnych jednostek organizacyjnych.

Dla potrzeb Programu opracowano także listę wskaźników służących ocenie procesu jej wdrażania. Odnoszą się one do poszczególnych celów strategicznych wyznaczonych w ramach wszystkich kluczowych obszarów. Poziom wskaźników oraz korzystne lub niekorzystne tendencje zmian ich wartości są bezpośrednim lub pośrednim skutkiem realizacji programu. Wskaźniki zostały dobrane w sposób umożliwiający jednoznaczną i obiektywną ocenę poziomu ich osiągnięcia. Nie wyznaczono dla nich wartości docelowej. Punktem odniesienia są więc wartość bazowa, a postęp we wdrażaniu Programu jest mierzony postępowaniem w stosunku do stanu pierwotnego.

Uzyskiwany w oparciu o analizę wytypowanych wskaźników obraz jest każdorazowo poddawany weryfikacji pod kątem odbioru społecznego. Jest to robione w oparciu o analizy opinii zebranych wśród właściwych kompetencyjnie wydziałów Urzędu Miejskiego i gminnych jednostek organizacyjnych oraz jednostek, z którymi miasto współpracuje.

Monitoringowe funkcje realizowane są także przez Radę Miejską w Kowarach. Raz w roku (po zebraniu danych w zakresie stopnia osiągnięcia wskaźników monitoringu) Burmistrz lub wyznaczona przez niego osoba przygotowuje raport w sprawie postępów we wdrażaniu Programu. Dane te są ujęte w Raporcie o stanie miasta Kowary za dany rok. Dokument ten jest przedmiotem dyskusji na sesji tematycznej Rady Miejskiej w Kowarach. Na bieżąco prowadzona jest zatem weryfikacja ustaleń Programu, a w razie potrzeby także jej aktualizacja.

1.5. Wybrane dane demograficzne

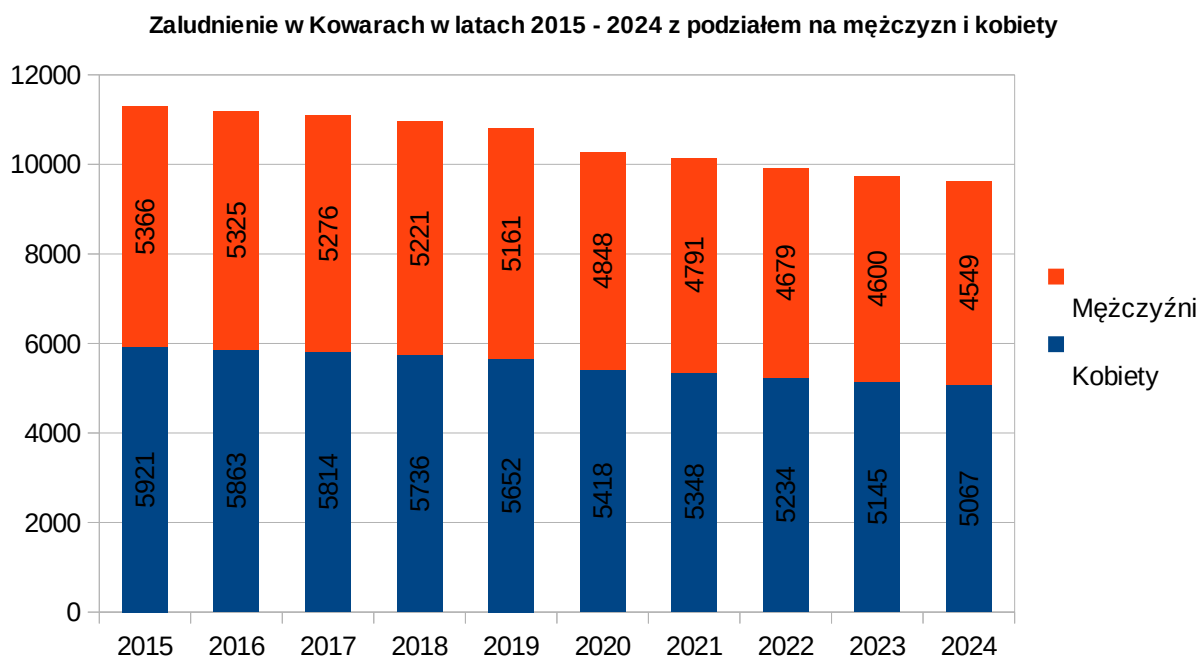
Na dzień 30 czerwca 2024r r. Kowary wg GUS-Bank Danych Lokalnych, liczyły 9616 osób, w tym 4549 mężczyzn i 5067 kobiet. Na 1 km² powierzchni gminy (37,39 km²) przypada 257 mieszkańców. Gęstość zaludnienia jest prawie 3 razy większa od średniej dla powiatu oraz prawie 2 razy wyższa od średniej w województwie dolnośląskim (odpowiednio 96 i 144 osób/km²). Współczynnik występujący w Kowarach jest jednak charakterystyczny dla gmin miejskich.

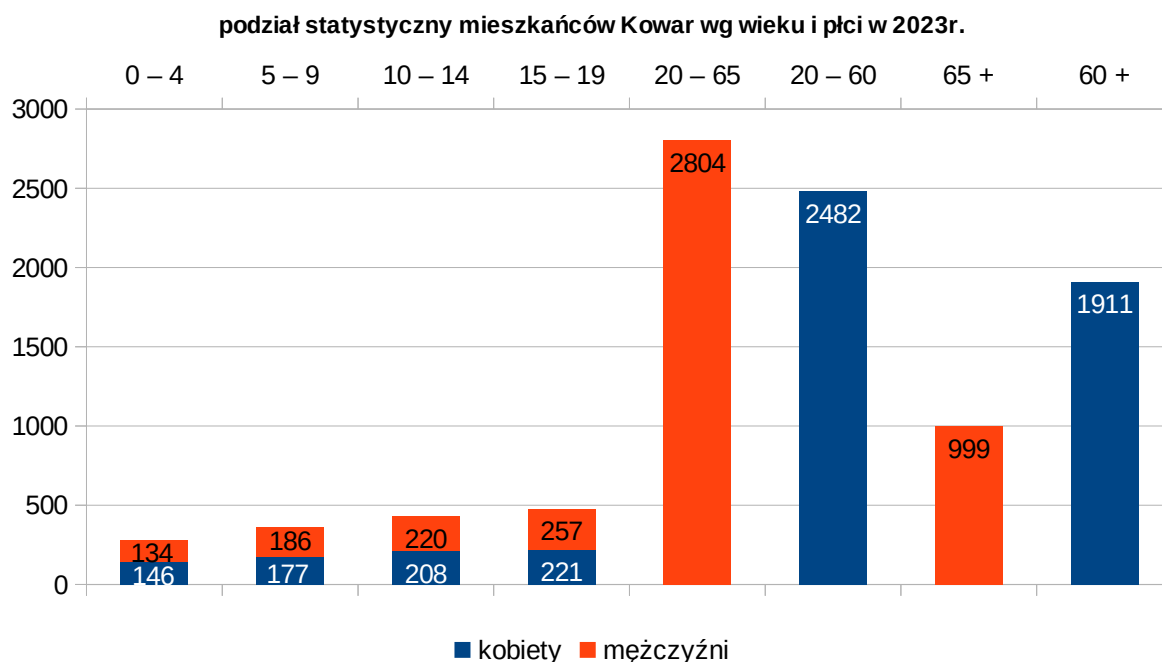
Od 2014 obserwuje się stałą tendencję spadkową liczby ludności, która spowodowana jest przede wszystkim spadkiem urodzeń i niewielkim wzrostem ilości zgonów czyli ujemnym przyrostem naturalnym oraz migracją zarobkową młodych ludzi.

Przez cały analizowany okres liczba kobiet jest znacznie wyższa od mężczyzn. Jest to zgodne z ogólnopolską tendencją (ogólnokrajowy współczynnik feminizacji - 107). Współczynnik feminizacji w Kowarach w połowie roku 2024 wynosił 111 i spadł o jeden punkt w porównaniu do roku poprzedniego.

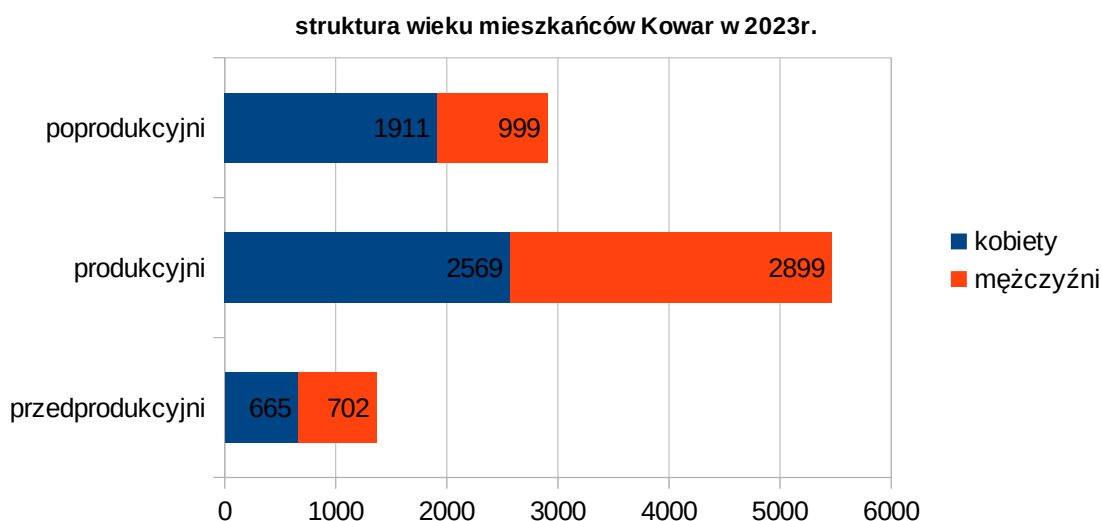
Rok	Liczba ludności	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Współczynnik feminizacji
2014	11 408	5 992	5 416	110
2015	11 287	5 921	5 366	110
2016	11 188	5 863	5 325	110
2017	11 090	5 814	5 276	110
2018	10 957	5 736	5 221	110
2019	10 813	5 652	5 161	110
2020	10 650	5 576	5 074	110
2021	10 139	5 348	4 791	112
2022	9 913	5 234	4 679	112
2023	9 745	5 145	4 600	112
2024*	9 616	5 067	4 549	111

* - dane na dzień 30.06.2024r.

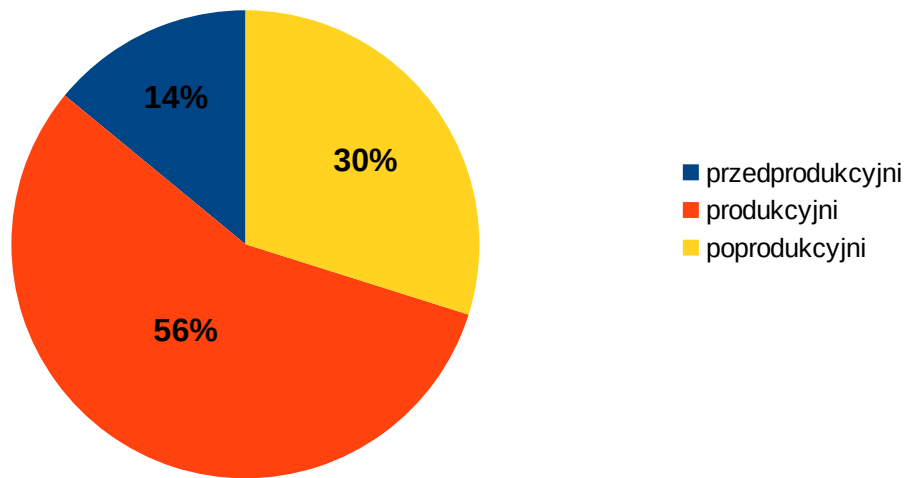

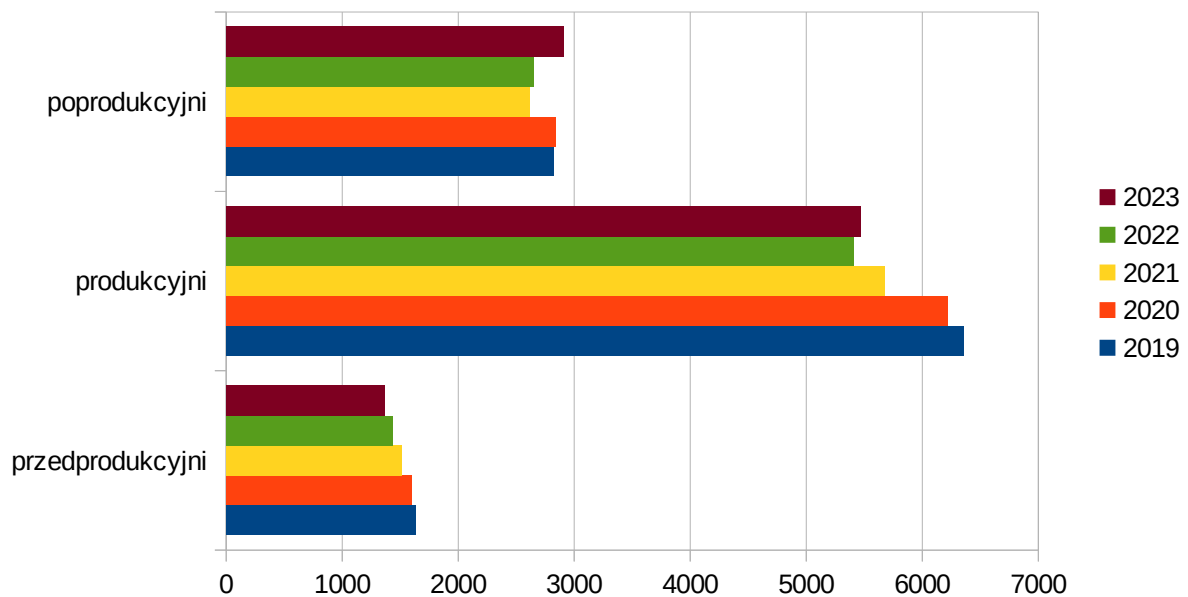
Z uwagi na brak danych statystycznych za 2024r. analizie poddano możliwe do uzyskania dane ze stanem na 31 grudnia 2023r. Analiza liczby ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku wskazuje na minimalnie ale stale zwiększający się odsetek udziału osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem. W roku 2019 odsetek ten wynosił 26%, w latach 2020 i 2021 27%, w 2022r 28%, a na koniec 2023r. już 30%, przy zmieniającej się liczbie bezwzględnej osób w wieku poprodukcyjnym i tak kolejno 2820, 2836 i 2616 w roku 2021, w 2022r. 2650, a w 2023 już 2910. Wciąż utrzymuje się wzrostowa tendencja udziału osób w wieku poprodukcyjnym przewyższająca udział osób w wieku przedprodukcyjnym. Związane jest to z powszechnym, długo utrzymującym się zjawiskiem starzenia się społeczeństwa i niskiego poziomu przyrostu naturalnego. Odsetek osób w wieku produkcyjnym zmniejszył się w stosunku do roku ubiegłego z poziomu 57% do 56%, ale w liczbach bezwzględnych odnotowano wzrost o 59 osób w porównaniu do roku ubiegłego, z 6215 w 2020r., przez 5409 w 2022r. do 5468 w 2023r.

struktura wiekowa mieszkańców Kowar w 2023r.

struktura wiekowa mieszkańców kowar w latach 2019 - 2023

Syntetyczną miarą sytuacji demograficznej jest wskaźnik obciążenia demograficznego, mówiący o tym, jak wiele osób młodszych i starszych przypada na jedną osobę w wieku produkcyjnym - innymi słowy, jak wiele osób musi przeciętnie utrzymać jedna osoba w wieku produkcyjnym.

Malejący potencjał demograficzny, w powiązaniu z utrzymującą się migracją o charakterze zarobkowym, może stać się w kolejnych latach istotną barierą rozwoju.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	58,7	61	63,4	66,1	68,2	70	71,4	72,8	75,5	78,2
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	131,3	140	150,7	158,4	166,9	172,8	177,4	172,6	184,5	212,9
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	33,3	35,6	38,1	40,5	42,6	44,3	45,6	46,1	49	53,2
współczynnik obciążenia demograficznego	22,5	23,8	26	27,7	29,7	31,8	36,1	38,6	37,1	41,8
odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	16	16,7	17,9	18,9	20	21,1	23,3	24,5	25,3	26,2

	Kowary				powiat karkonoski			
Nazwa wskaźnika	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Ludność [osoba]	10266	10139	9913	9745	61884	61469	61016	60438
Ludność - kobiety [osoba]	5418	5348	5234	5145	32054	31855	31627	31309
Urodzenia żywe [osoba]	64	57	52	39	440	348	329	268
Zgony [osoba]	153	163	179	153	920	947	887	780
Przyrost naturalny [osoba]	-89	-106	-127	-114	-480	-599	-558	-512
Saldo migracji ogółem [osoba]	-52	-56	-100	-54	86	123	-11	4
Ludność w wieku przedprodukcyjnym [osoba]	1516	1502	1451	1367	10111	10067	9859	9524
Ludność w wieku produkcyjnym [osoba]	5888	5721	5562	5468	36504	35956	35506	34993
Ludność w wieku poprodukcyjnym [osoba]	2862	2916	2900	2910	15269	15446	15651	15921
Zameldowania [osoba]	61	50	62	53	911	923	801	797

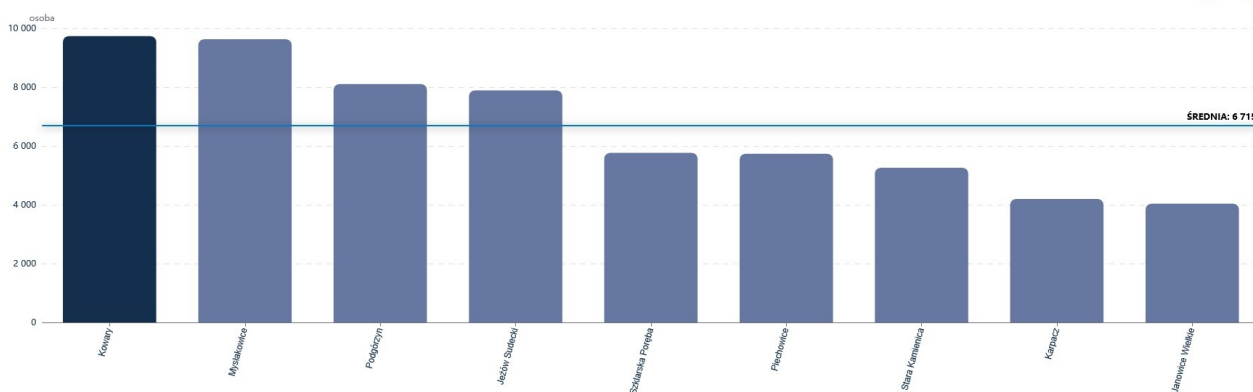
Porównanie z innymi gminami

Obszar tematyczny: Wybrane dane statystyczne

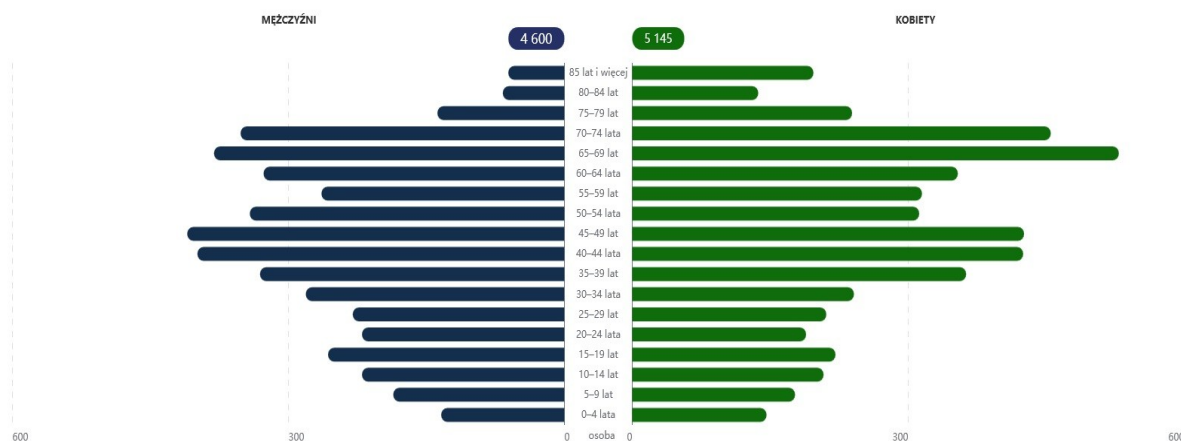
Wskaźnik: Ludność [osoba]

Rok: 2023

Pokaż średnią ☐ ☒ ☐

Ludność w 2023 roku według płci i wieku

Istotnym elementem realizowanych zadań przez gminę są zadania zlecone z zakresu administracji rządowej w zakresie kompetencji przyznanych Kierownikowi Urzędu Stanu Cywilnego. Poniżej przedstawiono tabelę przedstawiającą ilość zrealizowanych, najważniejszych zadań i czynności przez USC w Kowarach w latach 2018 – 2023:

Lp	Nazwa niektórych czynności z zakresu USC	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Sporządzanie aktów stanu cywilnego	829	765	786	617	597	671
2	Akty stanu cywilnego z zagranicy	36	27	25	37	37	38
3	Czynności materialno-techniczne z zakresu rejestracji stanu cywilnego, wydawane zaświadczenia, przyjmowane oświadczenia	411	323	328	60	76	233
4	Wydawanie odpisów	3593	2902	3357	3463	3511	3512
5	Sporządzanie wzmianek dodatkowych	210	193	237	269	238	348
6	Sporządzanie przypisków w aktach stanu cywilnego	1688	1340	1973	3555	3327	4987
7	Migracja aktów stanu cywilnego	2010	1753	1771	1877	1587	1562
8	Zameldowania	240	285	222	bd	bd	bd
9	Nadanie numeru PESEL	240	285	222	bd	bd	bd
10	Udzielono ślubów cywilnych (+ konkordatowe)	29	16 (5)	19 (5)	29 (6)	25 (9)	30 (5)

2. LOKALNA POLITYKA SPOŁECZNA

2.1. Kowarska strategia rozwiązywania problemów społecznych

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023r. poz. 40 z późn. zm.), w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 901 z późn. zm.), Uchwałą nr XXXIII/206/20 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 28 grudnia 2020r. przyjęto Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Kowary na lata 2020-2027. Strategia ta jest średniookresowym dokumentem planistycznym, który stanowi uzupełnienie dla Programu Rozwoju Gminy Miejskiej Kowary na lata 2021-2030. Niniejszy dokument wskazuje nie tylko kluczowe trudności społeczne, ale wskazuje również kierunki działań w celu ich pokonywania lub zniwelowania. W każdym społeczeństwie istotne znaczenie ma zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego. Mając na uwadze powyższe powstała potrzeba utworzenia w mieście spójnego systemu wspierania osób i rodzin, który umożliwi skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Wszystkie działania podejmowane w ramach Strategii są realizowane w oparciu o współdziałanie aktywnych podmiotów działających na terenie Gminy Miejskiej Kowary.

Opracowując Strategię, opierano się na następujących celach głównych :

1. dążenie do poprawy sytuacji materialnej grup ekonomicznie najuboższych
2. prowadzenie działań osłonowych
3. wychodzenie naprzeciw zagrożeniom społecznym.

Misją Strategii jest zwiększenie kapitału społecznego Gminy Miejskiej Kowary poprzez aktywizację rodzin i wspólnot lokalnych oraz współpracy z nimi dla stworzenia równych szans rozwoju. Ważne też jest zapewnienie dostępności Obywatelom do wszystkich obszarów życia społeczno-gospodarczego. Natomiast wizja Strategii nakierowana jest na spojrzenie w przyszłość Gminy, odzwierciedlając oczekiwania i aspiracje jej Mieszkańców i władz. Strategia nastawiona jest na realizację kilku ważnych celów strategicznych, m.in. :

- 1) pomoc rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz dzieci;
- 2) pomoc bezrobotnym w ramach programów pomocowych i przeciwdziałanie zjawisku bierności zawodowej;
- 3) profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie przestępczości
- 4) wyrównanie szans edukacyjnych oraz wsparcie dla kultury i sportu
- 5) zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych
- 6) poprawa komunikacji społecznej

Na podstawie badań ankietowych oraz doświadczeniu i wiedzy pracowników jednostek samorządowych w Kowarach wyłoniono zasadnicze obszary problemowe, które wymagają podjęcia działań.

Jednym z najbardziej poważnych problemów jest występowanie narkomanii i alkoholizmu. Ten problem bowiem ma najbardziej negatywne skutki, ponieważ jest swoistego rodzaju katalizatorem innych problemów społecznych. Niewłaściwe spożywanie alkoholu ma nie tylko negatywny wpływ na środowisko, ale także na członków rodziny, przyczyniając się do zmniejszenia poczucia bezpieczeństwa i komfortu. Z danym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach wynika, że problem uzależnień sygnalizuje średnio 2/3 rodzin, które współpracują z asystentem rodziny, bądź w przypadku których prowadzona jest procedura Niebieskiej Karty.

Kolejnym wskazanym problemem jest bezpieczeństwo w mieście Kowary. Jest to podstawowa potrzeba każdego człowieka, a jej niezaspokojenie nie pozwala na realizację innych potrzeb i zdecydowanie utrudnia rozwój. Jako główne przyczyny poczucia zagrożenia w Kowarach wskazano: naruszenie prawa i porządku publicznego przez osoby pozostające pod wpływem środków odurzających, grupy młodzieży zakłócające spokój na ulicach miasta oraz kierowców łamiących przepisy ruchu drogowego. Mając na uwadze problem bezpieczeństwa, warto tutaj odnieść się do zjawiska przemocy. Na podstawie danych z MOPS w Kowarach dowiedziano, że w większości przypadków ofiarami przemocy są kobiety i dzieci. Asystenci rodziny oraz pracownicy socjalni na posiedzeniach Grup Roboczych w ww. ośrodku współpracują z rodzinami, w których doszło do aktu przemocy i w których prowadzona jest procedura Niebieskiej Karty. Udostępniają materiały edukacyjne, wskazują na formy pomocy, z których mogą skorzystać owe rodziny, kierują do poradni psychologicznej jak również do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w przypadku gdy z przemocą połączony jest problem uzależnienia.

Bardzo ważne jest też wskazanie problemu osób starszych i niepełnosprawnych. Są to osoby, które na co dzień borykają się z wieloma trudnościami. Są to grupy osób, które najbardziej narażone są na wykluczenie społeczne. Ponadto osoby takie dotyka samotność i izolacja społeczna a to pogłębia problem wykluczenia społecznego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Kowarach zakłada, że działania będą realizowane przy wykorzystaniu istniejącego systemu pomocy społecznej oraz przy współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie miasta.

2.2. Kowarska polityka prorodzinna

2.2.1. GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE MIEJSKIEJ KOWARY

Na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2025 poz. 49), Uchwałą nr LXVII/394/23 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 26 stycznia 2023r. przyjęto Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kowary na lata 2023 – 2025. Koordynowanie i monitorowanie Programu powierzono Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Kowarach.

Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i rodzin. Wsparcie rodziny ma charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności tworzone są możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększa jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystywanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Zatem w pierwszej kolejności pomoc nakierowana jest na wykorzystywanie zasobów własnych rodziny, a wsparcie instytucjonalne zostaje zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała się zmierzyć z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać. Program nastawiony jest w głównej mierze na rozwiązywanie tych sytuacji, w których w wyniku występujących w rodzinie problemów, dysfunkcji i trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dziecko pozbawione jest możliwości właściwego rozwoju w swojej naturalnej rodzinie.

Głównym celem Programu jest doprowadzenie do zmniejszenia się liczby dzieci z Kowar wymagających umieszczenia w pieczy zastępczej poprzez stworzenie optymalnych warunków do

wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych jak również przeżywających trudności w wypełnianiu swoich obowiązków opiekuńczych i wychowawczych celem przywrócenia im zdolności do prawidłowego wykonywania tych funkcji. Ważne jest również utrzymywanie, a w niektórych zakresach rozbudowywanie i doskonalenie istniejących form wsparcia dla rodzin zmagających się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci oraz utrzymanie i doskonalenie form wsparcia kierowanych do osób usamodzielnianych. Szczegółowe cele i zadanie, między innymi takie jak:

- 1) tworzenie rozwiązań profilaktycznych, umożliwiających prowadzenie działań osłonowych mających na celu wzmocnienie rodzin z tzw. grupy ryzyka,
- 2) realizacja systemu wsparcia materialnego dla rodzin z dziećmi;
- 3) profesjonalizacja i integracja działań na rzecz wspierania rodziny;
- 4) zapobieganie marginalizacji i izolacji społecznej rodzin,
- 5) prowadzenie działań ratowniczych i wspomagających.

Działania realizowane są przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach (MOPS) we współpracy z: pedagogami szkolnymi kowarskich szkół, policją, pracownikami jednostek ochrony zdrowia funkcjonującymi na terenie Kowar, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowarach, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Kowarach, koordynatorami pieczy zastępczej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze (PCPR) oraz Sądem Rejonowym w Jeleniej Górze i kuratorami sądowymi.

Wzmocnienie kondycji rodzin nieradzących sobie z trudami rodzicielstwa lub opieki nad dziećmi, promocja pozytywnych wzorców w rodzinie i prawidłowych ról społecznych, jak również zmniejszanie obszarów marginalizacji rodzin w różnych sferach życia, to przykładowe obszary działań w ramach Programu.

Do realizacji celów programu przyjęto definicję rodziny, która została wskazana w art. 6 pkt 14 ustawy o pomocy społecznej określającą rodzinę, jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Zauważyć należy, iż rozumienie to nie wymaga występowania instytucjonalnej formy małżeństwa czy więzi pokrewieństwa, zatem rodziną nazwane zostaną wszystkie osoby wykazujące znamiona pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym.

- 1) Rodziny zamieszkałe na terenie gminy miejskiej Kowary, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
- 2) Dzieci pozbawione właściwej opieki, pomocy i wsparcia ze strony otoczenia, rodziny i najbliższych.
- 3) Instytucje działające na rzecz rodzin, dzieci i ich otoczenia.

Ważną rolę w systemie wspierania rodziny pełnią asystenci rodziny, prowadzący systematyczną i wielopoziomą pracę z rodziną, w której nastąpiło zaburzenie funkcji rodzicielskich. Praca ta ma charakter zarówno profilaktyczny jak i naprawczy. Do jego zadań należy wspieranie rodziny biologicznej mającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz mającej inne problemy powodujące trudną sytuację życiową. Asystent prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę, za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych rodziny oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Asystent rodziny prowadzi systematyczną i wielopoziomą pracę z rodziną, w której nastąpiło zaburzenie funkcji rodzicielskich. Praca ta ma charakter zarówno profilaktyczny jak i naprawczy. Do jego zadań należy wspieranie rodziny biologicznej mającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –

wychowawczej oraz mającej inne problemy powodujące trudną sytuację życiową. Asystent prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę, za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych rodziny oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Celem pracy asystenta było osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwiała jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem było niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie, m.in.:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom w zdobywaniu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego i zarządzania budżetem domowym;
- 2) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych;
- 3) motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz pomoc w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej;
- 4) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci.

Praca realizowana jest zgodnie z opracowanym wspólnie z daną rodziną planem pracy, który określał cele i oczekiwane efekty pracy z rodziną. W zależności od potrzeb poszczególnych rodzin asystenci podejmowali współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodziny.

Asystenturą objęto łącznie 12 kowarskich rodzin, wymagających wsparcia w formie pracy z rodziną i pomocy w opiece oraz wychowaniu dzieci. Podobnie jak w latach ubiegłych średni czas pracy z rodziną wynosi 22 miesiące. Mając na względzie fakt, iż celem pomocy społecznej jest wspieranie oraz pomoc w usamodzielnieniu się osób/rodzin zakończono współpracę z 1 rodziną (ze względu na osiągnięcie celów).

Poniżej prezentujemy w formie tabelarycznej dane ilościowe dot. rodzin objętych tą formą wsparcia:

Tabela 1 Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pomocą w formie asystentury rodziny

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba asystentów rodziny w gminie	2	2	2	2	2	2
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	31	24	20	26	19	12

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach

Według stanu na dzień 31.12.2024r. MOPS w imieniu Gminy Miejskiej Kowary partycypował w ponoszeniu kosztów za opiekę i wychowanie 51 kowarskich dzieci, przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Na stronie internetowej PCPR na bieżąco są umieszczane informacje przypominające o możliwości skorzystania z pomocy psychologicznej i uzyskania wsparcia w zakresie problemu przemocy w rodzinie.

2.2.2. Wsparcie kowarskich rodzin – „mieszkanie treningowe”

Zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024r. poz. 1283 z późn. zm.) do zadań własnych Gminy o charakterze obowiązkowym należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych. W roku 2021 udało się uruchomić nową formę pomocy mającą na celu wsparcie kowarskich rodzin - mieszkania treningowego, która w dalszym ciągu z powodzeniem

funkcjonowała w roku 2024. Podstawowym celem funkcjonowania mieszkania jest zapewnienie usług bytowych, rozwijanie lub utrwalanie samodzielności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia samodzielnego życia.

Mieszkanie treningowe ma na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem poprzez pracę socjalną oraz przygotowanie osób tam przebywających. Przeznaczone jest dla osób usamodzielnionych, które ukończyły 18 lat i opuściły pieczę zastępczą oraz posiadają zatwierdzony indywidualny program usamodzielnienia, a ponadto spełniają następujące warunki:

- 1) nie mają możliwości powrotu do środowiska rodzinnego naturalnego, posiadają własne źródło dochodu,
- 2) oczekują na przyznanie mieszkania z zasobów gminy,
- 3) wymagają wsparcia i pomocy w podjęciu samodzielnego życia.

Szczegółowe zasady organizacji i funkcjonowania mieszkania treningowego oraz zasady pobytu w ww. mieszkaniu określa regulamin organizacji i zasad funkcjonowania mieszkania treningowego, wprowadzony zarządzeniem Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach; natomiast szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu treningowym zostały uregulowane uchwałą nr XXXII/199/20 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 14 grudnia 2020r. oraz ją zmieniającą Uchwałą nr LXXI/428/23 z dnia 1 czerwca 2023r. i Uchwałą nr LXXVII/465/23 z dnia 30.11.2023r.

Zarządzeniem Burmistrza Miasto Kowary nr 182/2020 z dnia 10.12.2020 został wydzielony lokal mieszkalny z zasobów Gminy Miejskiej Kowary, który wówczas został przeznaczony na mieszkanie chronione. Lokal mieści się w Kowarach przy ul. Leśnej 12a/1. Natomiast aneksem nr 1 do porozumienia zawartego w dniu 02.01.2021r. pomiędzy ZEKK Kowary a MOPS Kowary w związku ze zmianą art. 53 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 poz. 1283 z późn. zm.) określenie „mieszkanie chronione treningowe” zastąpiono określeniem „mieszkanie treningowe”. Aneks do porozumienia wszedł w życie od dnia 01.11.2023r. Jednocześnie Burmistrz Miasta Kowary wydał zarządzenie nr 0050.10.2024 z dnia 22.01.2024r. zmieniające zarządzenie w sprawie wydzielenia z mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kowary lokalu przeznaczonego na mieszkanie chronione poprzez zmianę pkt 1 ww. zarządzenia, który otrzymał brzmienie: „Wydzielam z mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kowary lokal mieszkalny położony w Kowarach przy ul. Leśnej 12a/1 [...], który będzie pełnił funkcję mieszkania treningowego w myśl art. 53 ust 2 uops, prowadzonego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach.

W roku 2023 zawarto dwa nowe porozumienia w związku z prowadzeniem mieszkań chronionych treningowych. Pierwsze porozumienie zawarte w dniu 30.10.2023r. między ZEKK Kowary a MOPS Kowary, na mocy którego ZEKK Kowary przekazuje na rzecz MOPS Kowary lokal komunalny położony przy ul. Zamkowej 9//54 w Kowarach do użytkowania z przeznaczeniem na prowadzenie mieszkania chronionego treningowego. Natomiast drugie - zawarte w dniu 30.10.2023r. między ZEKK Kowary a MOPS Kowary, na mocy którego ZEKK Kowary przekazuje na rzecz MOPS Kowary lokal komunalny położony przy ul. Zamkowej 9//31 w Kowarach do użytkowania z przeznaczeniem na prowadzenie mieszkania chronionego treningowego.

W 2022r. Gmina Miejska Kowary na mocy uchwały nr LI/319/22 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 24 lutego 2022r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia pomiędzy Gminą Miejską Kowary a Gminą Janowice Wielkie w sprawie realizacji zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej dotyczącego prowadzenia mieszkań chronionych podjęła ww. porozumienie. Analogicznie na mocy uchwały nr LI/320/22 oraz LI/321/22 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 24 lutego 2022r. porozumienia zostały zawarte z Gminą Miejską Karpacz oraz Miastem i Gminą Wleń.

W dniu 13.12.2022r. Gmina Miejska Kowary zawarła porozumienie nr 53/2022/P z Gminą Miejską Karpacz w związku z prowadzeniem mieszkania chronionego i obowiązkiem przyjmowania osób potrzebujących z ww. gminy. Ww. porozumienie zostało zawarte na okres od 01.01.2023r. do 31.12.2025r. Jednocześnie w dniu 30.11.2023r. aneksem do ww. porozumienia, określenie „mieszkanie chronione” zostało zastąpione określeniem „mieszkania chronione treningowe”.

W dniu 08.02.2023r. Gmina Miejska Kowary zawarła porozumienie nr 11/2023/P z Gminą Janowice Wielkie w związku z prowadzeniem mieszkania chronionego i obowiązkiem przyjmowania osób potrzebujących z ww. gminy. Ww. porozumienie zostało zawarte na okres od 01.01.2023r. do 31.12.2025r. Jednocześnie w dniu 30.11.2023r. aneksem do ww. porozumienia, określenie „mieszkanie chronione” zostało zastąpione określeniem „mieszkania chronione treningowe”.

W dniu 30.11.2023r. aneksem nr 1 do porozumienia z dnia 08.02.2023r. nr 10/2023/P zawartego pomiędzy Gminą Miejską Kowary a Gminą Wleń zmieniono określenie „mieszkania chronionego” na określenie „mieszkanie chronione treningowe”. Natomiast aneksem nr 2 do ww. porozumienia zmianie uległ termin na jakie obowiązuje owe porozumienie tj. od dnia 01.01.2023r. do 31.12.2024r.

2.2.3. Kowarska polityka senioralna

Obserwowana obecnie tendencja starzenia się polskiego społeczeństwa dotyczy również Gminy Miejskiej Kowary. Zauważalny jest stały wzrost liczby osób starszych (w wieku 60 i więcej lat) w stosunku do ogółu mieszkańców, co jest wynikiem zarówno spadku urodzeń, wydłużoną migracją zarobkową młodego pokolenia.

Znaczny odsetek osób starszych wśród mieszkańców Kowar rodzi określone potrzeby w zakresie zaspokajania potrzeb tej części miejscowej populacji, które związane są z takimi problemami jak: stopniowe eliminowanie z życia zawodowego i społeczne, poczucie nieprzydatności, pogarszający się stan zdrowia, niepełnosprawność, zła sytuacja socjalno-bytowa w związku z niskim wymiarem świadczeń emerytalno-rentowych.

Pogarszająca się wraz wiekiem kondycja zdrowotna i możliwość samodzielnego funkcjonowania osób starszych w miejscu zamieszkania powoduje potrzebę korzystania z pomocy osób trzecich w wykonywaniu codziennych czynności. Jak sami seniorzy deklarują, w większości otrzymują pomoc ze strony członków najbliższej rodziny, ale też coraz częściej sytuacja rodzinna i zdrowotna zmusza ich do korzystania z pomocy profesjonalnych służb. Zwiększające się w ostatnich latach odsetek młodych ludzi emigrujących z miasta w celach zarobkowych ma bezpośredni wpływ na sytuację osób starszych pozostałych na terenie Kowar. Osoby starsze, których członkowie rodzin emigrowali, szczególnie poza granice RP pozbawione zostały możliwości zapewnienia im pomocy i opieki ze strony najbliższych oraz

z uwagi na zanik więzi rodzinnych, wymagają wsparcia i pomocy z strony właściwych instytucji.

W odpowiedzi na opisane wyżej zjawiska Gmina Kowary zapewniła osobom starszym (60 i więcej lat) oraz osobom niepełnosprawnym różne formy wsparcia, ze szczególnym uwzględnieniem dostępności i poziomu usług socjalnych, realizacji polityki senioralnej oraz dobrych praktyk realizowanych w tym zakresie. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach działań statutowych objął osoby starsze pomocą nw. formami pomocy:

1) System świadczeń pomocy społecznej:

- a) usługi opiekuńcze
- b) zabezpieczenie pobytu w domach pomocy społecznej, w tym pokrywanie kosztu pobytu,
- c) świadczenia pieniężne (zasiłki stałe wraz z opłacaniem składki na ubezpieczenie zdrowotne; zasiłki okresowe; jednorazowe zasiłki celowe)
- d) pomoc w ramach rządowego programu dożywiania (posiłki i świadczenia na zakup żywności).

Dodatkowo osoby starsze w roku 2024 mogły skorzystać z pomocy w formie żywności w naturze realizowanej i wydawanej przez Zarząd Miejski Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Kowarach, w ramach programu FEAD, współfinansowanego przez Unię Europejską.

1) System świadczeń rodzinnych:

- a) zasiłki pielęgnacyjne,
- b) świadczenie pielęgnacyjne,
- c) specjalny zasiłek opiekuńczy,
- d) zasiłek dla opiekuna
- e) refundacja podatku VAT za ogrzewanie gazowe

2) Dodatki mieszkaniowe

2.2.4. Edukacyjny Klub Seniora

Na podstawie Uchwały nr XV/94/19 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 12 grudnia 2019r. w sprawie ustalenia zasad uczestnictwa oraz zasad ponoszenia odpłatności za pobyt uczestników w Edukacyjnym Klubie Seniora w Kowarach funkcjonuje ww. Klub, który jest ośrodkiem wsparcia dla seniorów w rozumieniu przepisu art. 51 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024r. poz. 1283 z późn. zm.).

W roku 2024 Edukacyjny Klub Seniora w Kowarach kontynuował swoją działalność. Seniorzy uczestniczyli w zajęciach ruchowych pod okiem opiekuna. Wykorzystywali do zajęć pomieszczenie przystosowane do ćwiczeń wyposażone w drabinki, karimaty, taśmy do ćwiczeń czy piłki. Zajęcia odbywały się również z wykorzystaniem sprzętu orbitrek oraz bieżni. Zajęcia kulinarne odbywały się w kuchni Edukacyjnego Klubu Seniora wyposażonej w aneks kuchenny. Seniorzy przygotowywali dania z wykorzystaniem płyty indukcyjnej, na której gotowali wcześniej przygotowane składniki z przepisów kulinarnych. W kuchni korzystali z czajnika elektrycznego, talerzy, sztućców, filiżanek, misek, desek. Opiekun prowadził z Seniorami warsztaty muzyczne – Seniorzy bardzo chętnie brali udział w karaoke – teksty piosenek były wyświetlane z wykorzystaniem rzutnika i laptopa. Na zajęciach manualnych Seniorzy wykonywali różne prace ręcznie dostosowane do ich poziomu sprawności.

Zajęcia ogrodniczo-florystyczne pozwoliły na tworzenie pięknych kompozycji kwiatowych. Seniorzy uczyli się wykonywać obrazy kwiatowe z wykorzystaniem „chrobotka”. Zajęcia prowadzone były tematycznie do pory roku, zbliżających się świąt, z uwzględnieniem zainteresowań Seniorów daną tematyką.

Dzięki lekcjom języka angielskiego Seniorzy pozyskali dodatkowe umiejętności, które będą mogli wykorzystać np. w komunikacji z obywatelami innych państw np. podczas podróży. Dodatkowo poprzez naukę języka angielskiego Seniorzy stymulowali funkcje poznawcze mózgu, ćwiczyli pamięć oraz logiczne myślenie.

W grudniu 2024r. Seniorzy EKS w Kowarach odwiedzili Klub Seniora w Piechowicach. Uczestniczyli w uroczystości Wigilii Bożego Narodzenia.

2.2.5. Prace społecznie użyteczne

Organizacja Prac Społecznie Użytecznych przeznaczona jest dla osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na terenie Gminy Miasta Kowary. W roku 2024r. zadanie to było realizowane od 01.04.2024r. do 31.10.2024r. Jest to okres wykonywania PSU (prac społecznie użytecznych), bez uwzględnienia czasu ich organizacji i rozliczeń finansowych, który objął również marzec i listopad 2024r.

Ww. zadanie realizowane na podstawie Porozumienia nr 4/2024 w dniu 06.02.2024r. w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych, zawartego pomiędzy Powiatem Karkonoskim reprezentowanym przez Starostę Karkonoskiego, w imieniu którego, działa Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze, a Gmina Miejska Kowary którą, reprezentuje Burmistrzem Miasta Kowary.

Zgodnie z Porozumieniem w 2024r. zaplanowano:

- 1) wskazanie przez MOPS 56 osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, spośród których Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze (PUP) mógł kierować osoby do wykonywania PSU.
- 2) szkolenie BHP dla wszystkich osób skierowanych przez PUP do wykonywania PSU.
- 3) wykonywanie w ramach PSU prac porządkowych i konserwatorskich na terenie miasta Kowary przez 29 osób które, były zatrudnione na stanowisku robotnik gospodarczy w wymiarze – 40 godzin miesięcznie, nie więcej niż 10 godzin tygodniowo/ 1 osoba.
- 4) wykonywanie przez 29 osób miesięcznie łącznie 1160 godzin PSU.
- 5) realizację wypłat należnych świadczeń za wykonanie PSU.
- 6) refundację przez PUP 60% kosztu wypłaconych ww. świadczeń.
- 7) pokrycie z budżetu Gminy Miejskiej Kowary 40% kosztu wypłaty świadczeń za wykonywanie PSU , 100% wydatków na szkolenie BHP dla uczestników PSU oraz pozostałe wydatki związane z obsługą PSU.

Głównym celem jest ograniczenie niekorzystnych zjawisk społecznych na obszarze zdegradowanym w Gminie Miejskiej Kowary. Wspieranie i aktywizacja osób bezrobotnych.

Działania jakie zostały podjęte:

- 1) W celu zapewnienia wykonywania PSU przez 29 osób, w okresie realizacji zadania MOPS koniecznym było wskazanie łącznie 56 osób bezrobotnych, bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, z których PUP mógł skierować do wykonywania PSU zakwalifikowane osoby. Ze skierowanych przez PUP osób PSU podjęło łącznie 29 osób, w tym 14 osób z terminu objętego LPR.
- 2) Szkolenie BHP zrealizowano łącznie dla 29 osób, w tym 14 osób z terminu objętego LPR.
- 3) Osoby skierowane przez PUP do wykonywania PSU, po odbytych szkoleniach BHP- zostały skierowane do wykonywania prac w jednostkach organizacyjnych Gminy Miejskiej Kowary: do Urzędu Miasta Kowary, Szkół Podstawowych nr 1 i nr 3, Zespół Szkół Ogólnokształcących, Zarządu Eksploatacji

Zasobów Komunalnych, Miejskiego Ośrodka Kultury, Przedszkola Publicznego nr 1, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

- 4) Stała współpraca z PUP w sprawach związanych z przebiegiem PSU.
- 5) Sporządzenie dokumentacji dot. przebiegu realizacji zadania, w tym list obecności, karty pracy (do stosowania przez poszczególne jednostki). Rozliczenie skierowań z PUP, tworzenie list wypłat za wykonywanie PSU i wniosków o refundację.

2.2.6. Pomoc obywatelom Ukrainy

Ustawa z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U.2024.167) weszła w życie z mocą wsteczną od dnia 24.02.2022r.

Na podstawie ww. „specustawy” osoba może przebywać w Polsce legalnie przez 18 miesięcy licząc od 24 lutego 2022 roku, jeśli:

- jest obywatelem Ukrainy i przyjechał do Polski legalnie z terytorium Ukrainy w okresie od 24 lutego 2022 r., w związku z konfliktem zbrojnym (niezależnie od tego czy przyjechałeś bezpośrednio z terytorium Ukrainy czy przez terytorium innego kraju), oraz deklarujesz zamiar pozostania na terytorium Polski, lub
- jest mężem/żoną obywatela Ukrainy, i wjechała do Polski na powyższych warunkach (nawet jeśli nie posiada obywatelstwa Ukrainy)

Jeśli osoba należy do wyżej wymienionej grupy osób w ciągu maksymalnie 30 dni od przekroczenia granicy powinna udać się do dowolnego organu gminy i złożyć wniosek o nadanie numeru PESEL UKR. Jeśli osoba posiada już numer PESEL i tak ma obowiązek zgłoszenia się do organu gminy w terminie 30 dni od przekroczenia granicy, w celu odnotowania w rejestrze statusu PESEL UKR. Wniosek o nadanie numeru PESEL za osobę małoletnią składa jej rodzic, opiekun, kurator, opiekun tymczasowy lub osoba sprawująca faktyczną pieczę nad dzieckiem.

Zgodnie z art. 31 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 i który został wpisany do rejestru PESEL, przysługuje pomoc w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. Organem właściwym w sprawach jednorazowego świadczenia pieniężnego jest wójt, burmistrz, prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce pobytu osoby.

Wniosek składa obywatel Ukrainy, jego przedstawiciel ustawowy, opiekun tymczasowy albo osoba sprawująca faktyczną pieczę nad dzieckiem. Uprawniony do otrzymania pomocy jest obywatel Ukrainy, który wjechał legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio z terytorium Ukrainy w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., deklaruje zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i został wpisany do rejestru PESEL..

Wypłata jednorazowego świadczenia pieniężnego jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, realizowanym przez gminy. Jednorazowe świadczenie pieniężne i koszty jego obsługi są finansowane z budżetu państwa. **Pomoc w formie jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300,00 zł obowiązywało do końca czerwca 2024r.**

W 2024r. na podstawie ww. ustawy udzielono pomocy 6 uchodźcom. Ponadto poniesiono koszty obsługi w wysokości 2% wypłaconych świadczeń.

2.3. Rozwiązywanie problemów uzależnień

2.3.1. GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MIEJSKIEJ KOWARY

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy na terenie miasta Kowary w 2024r. realizował, zgodnie z przepisami prawa, Zespół Interdyscyplinarny, we współpracy z: pedagogami szkolnymi kowarskich szkół, policją, pracownikami jednostek ochrony zdrowia funkcjonującymi na terenie Kowar, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Kowarach oraz innymi instytucjami i organizacjami wymienionymi w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Miejskiej Kowary na lata 2024 – 2030, przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach nr LXXX/485/24 z dnia 25 stycznia 2024r., zwanym dalej „Programem”.

Uchwałą nr XXXIII/206/20 z dnia 28 grudnia 2020r. zostały przyjęte przez Radę Miejską w Kowarach „Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych: na lata 2020 – 2027”.

Na terenie Gminy Miejskiej Kowary działania z zakresu przeciwdziałania przemocy podejmowane są przez szereg ściśle współpracujących instytucji:

- 1) Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Kowarach;
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach;
- 3) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowarach wraz z psychologiem współpracującym;
- 4) Komisariat Policji w Kowarach;
- 5) Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kowarach;
- 6) placówki oświatowe (szkoły działające na terenie Gminy)
- 7) placówki opieki zdrowotnej działające na terenie Gminy

we współpracy z: Sądem Rejonowym w Jeleniej Górze, Kuratorami Sądowymi i Społecznymi oraz Prokuraturą Rejonową w Jeleniej Górze.

Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2023 jest ograniczenie skali zjawiska występowania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Kowary oraz niwelowanie negatywnych skutków zjawiska przemocy w rodzinie poprzez:

- 1) podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej oraz zaangażowania społeczności lokalnej w sprawach związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie poprzez systematyczne pogłębianie wiedzy na temat zjawiska oraz informowanie o instytucjach udzielających specjalistycznej pomocy;
- 2) promowanie pozytywnych postaw wzmacniając rolę rodziny poprzez działania edukacyjne i profilaktyczne:
 - a) edukacja dzieci i młodzieży z zakresu psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją swoją oraz swoich rówieśników
 - b) zwiększenie dostępności do mediacji jako nieagresywnej metody rozwiązywania konfliktów;

- 3) zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie:
 - a) udział w szkoleniach, seminariach i konferencjach dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie osób, które pracują w instytucjach i organizacjach zajmujących się problemem przemocy w rodzinie;
 - b) zapewnienie możliwości udziału w superwizji pracownikom instytucji i organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 4) prowadzenie poradnictwa indywidualnego oraz grupowego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Adresatami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Miejskiej Kowary na lata 2024 – 2030 są rodziny dotknięte przemocą w rodzinie, z uwzględnieniem:

- 1) osób doświadczających przemocy
 - a) dzieci,
 - b) współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych,
 - c) osób starszych,
 - d) osób niepełnosprawnych;
- 2) osób stosujących przemoc;
- 3) świadków przemocy w rodzinie.

Adresatami działań profilaktycznych są mieszkańcy Gminy Miejskiej Kowary.

2.3.2. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych

Obsługa administracyjna

Obsługę administracyjną ZI i GDP prowadził Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach. Zadanie to organizacyjnie włączono do zadań Działu Pomocy Środowiskowej, realizującego zadania wynikające z przepisów ustawy o pomocy społecznej.

Organizacja pracy ZI i GR

W 2024 roku odbyło się 6 zebrań Zespołu Interdyscyplinarnego, powołano łącznie 21 Grup Diagnostyczno-Pomocowych. W ich skład wchodził najczęściej: pracownik socjalny, funkcjonariusz Policji, członek Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowarach lub pedagog szkolny oraz asystent rodziny. Przedstawiciele poszczególnych instytucji opracowywali i realizowali plan działania pomocy rodzinie, diagnozowali i monitorowali sytuację rodziny.

W ramach realizacji „Gminnego Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie” systematycznie wdrażana była procedura „Niebieska Karta” m.in. poprzez:

- a) działania Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup powoływanych do prowadzenia postępowań w sprawach indywidualnych;
- b) organizowanie narad i szkoleń m.in. na temat: procedury „Niebieskiej Karty”, zjawiska przemocy w rodzinie, rozwiązywania konfliktów, zasad współpracy między ww. instytucjami;

c) nieodpłatne konsultacje dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie (ofiar, sprawców, świadków etc.) z psychologiem wyspecjalizowanym w pracy z rodzinami zagrożonymi przemocą (1 raz w tygodniu);

d) przygotowanie odpowiednich materiałów informacyjno – edukacyjnych na temat infrastruktury placówek pomocowych (informatory, ulotki); e) prowadzenie działalności informacyjnej na temat procedury „Niebieskiej Karty” m.in. w szkołach w trakcie spotkań z rodzicami.

Sytuacja każdej z ww. rodzin była systematycznie monitorowana przez pracowników socjalnych oraz funkcjonariuszy Policji, natomiast dzieci z rodzin, w których została wszczęta procedura zostały objęte monitorowaniem przez odpowiedniego pedagoga szkolnego z danej kowarskiej szkoły we współpracy z wychowawcą klasy.

Spotkania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz GDP odbywały się w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. W ściśle uzasadnionych przypadkach podejmowany był kontakt telefoniczny.

W dalszym ciągu na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach oraz Urzędu Miasta w Kowarach dostępne są opracowane w 2020r. materiały informacyjne dot. możliwości uzyskania pomocy w okresie zagrożenia epidemicznego w tym telefonicznych porad prawnych i psychologicznych, nie tylko realizowanych na terenie Kowar, ale również działające w trybie całodobowym na terenie całej Polski (np. Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży, Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”). Prowadzono działania mające w celu podniesienia świadomości i wrażliwości społecznej oraz zaangażowania społeczności lokalnej w sprawach związanych ze zjawiskiem przemocy domowej poprzez rozpowszechnianie wiedzy na temat samego zjawiska.

Procedura Niebieskiej Karty (NK)

W roku 2024r. prowadzono 34 „Niebieskich Kart” - 14 kontynuowanych od 2023r. oraz 20 wszczętych w nowych sprawach. Zakończono procedurę w 21 przypadkach. W 2024r. został zakończony monitoring w 11 przypadkach, kontynuowany w 2025r. będzie w 13 przypadkach. Niebieskich Kart, które w dalszym ciągu będą procedowane w 2025r. jest aktualnie 13. W 2024r. została również powołana 1 GDP – bez zakładania formularza NK.

Poniżej zamieszczono kilka przykładów prowadzonych przez ww. instytucje działań:

praca socjalna i doradztwo realizowane przez pracowników socjalnych oraz asystentura rodzinna realizowana przez asystentów rodziny w rodzinach zagrożonych przemocą i doświadczających przemocy;

- 1) koordynowanie działań na rzecz ww. osób i współpraca w tym zakresie z działającymi na terenie Kowar oraz poza Kowarami instytucjami realizującymi zadania w tym zakresie;
- 2) zapewnienie sprawnego funkcjonowania systemu wsparcia, pozwalającego powrócić członkom rodziny przeżywającej trudności w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie do prawidłowego funkcjonowania;
- 3) monitorowanie rodzin dotkniętych i zagrożonych przemocą (min. 1 raz w miesiącu);
- 4) w 38 przypadkach wystąpiono do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowarach o wszczęcie postępowania dot. leczenia odwykowego;
- 5) dokonano 233 kontroli rodzin dotkniętych przemocą;

- 6) prowadzenie spraw związanych z rozpatrywaniem wniosków dotyczących leczenia odwykowego – na posiedzeniach rozpatrzono łącznie 42 wnioski, 8 skierowano do Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze w celu wydania orzeczenia o obowiązku podjęcia leczenia uzależnienia od alkoholu;
- 7) finansowanie i nadzór nad działalnością Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i Ich rodzin w Kowarach i kierowanie do Punktu osób uzależnionych, podejrzanych o stosowanie lub stosujących przemoc w rodzinie oraz osób współuzależnionych;
- 8) podejmowano działania pomocowe w rodzinach, w których została uruchomiona procedura Niebieskiej Karty;
- 9) organizowano zebrania zespołu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w celu omówienia problemów i postępów edukacyjnych uczniów;
- 10) w ramach realizacji rekomendowanych Programów Profilaktycznych „Debata”, „Unplugged” oraz „Zachowaj Trzeźwy Umysł” odbywały się zajęcia warsztatowe dla uczniów klas 4-8 i ich rodziców. Nadrzędnym celem warsztatów było kształtowanie kompetencji wychowawczych rodziców oraz nabywanie przez uczniów umiejętności chroniących przed używaniem substancji psychoaktywnych;
- 11) informowanie uczniów i ich rodziców o różnych formach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 12) współpracowano z poradnią psychologiczną „Erwa Psyche” w Radomierzu i Jeleniej Górze
- 13) odbyła się prelekcja dla rodziców pt. „Cybrebezpieczeństwo”;
- 14) prowadzenie terapii dzieci i młodzieży oraz ich rodzin z zakresu zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dzieci, terapii logopedycznej, pedagogicznej i psychologicznej indywidualnej i rodzinnej, terapii EEG Biofeedback, terapii SI, terapii dzieci ze spektrum autyzmu, terapii metodą Tomatisa, treningi interpersonalne;
- 15) diagnozowanie dzieci i młodzieży stanowiące wszechstronną ocenę możliwości rozwojowych, poziomu rozwoju intelektualnego, emocjonalnego oraz osobowości;
- 16) dokonywanie diagnozy w zakresie pracy rewalidacyjnej, rehabilitacyjnej terapeutycznej oraz potrzeb edukacyjnych;

2.3.3. Realizacja Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miejskiej Kowary w 2024r.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miejskiej Kowary został przyjęty uchwałą nr LII/324/22 z dnia 31 marca 2022 r. i obowiązuje od 1 kwietnia 2022 r. do 31 grudnia 2025 r.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

W Gminie Miejskiej Kowary na dzień 31.12.2024 r. było 21 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 16 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia). Więcej niż w roku 2023 o jeden sklep oraz dodatkowo dwa punkty gastronomiczne.

W 2024 r. we wszystkich punktach na terenie Gminy Miejskiej Kowary sprzedano alkoholu na kwotę 14.021.813,57 zł. Z roku na rok wartość sprzedanego alkoholu wzrasta. W 2023 r. sprzedano alkohol na kwotę 13.851.206,78 zł a w 2022 r. 13.272.056,02 zł.

Środki pozyskane z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydatkowane zostały na działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

W Punkcie Konsultacyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin od 01.01.2024 r. w poniedziałki i środy dyżur pełnił psycholog, a we wtorki specjalista psychoterapii uzależnień. Zatrudniony psycholog prowadził konsultacje oraz porady dla osób uzależnionych i ich rodzin, świadczył pomoc psychologiczną dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA), udzielał wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. rozmowy podtrzymujące). Specjalista terapii uzależnień motywował do podjęcia leczenia oraz udzielał wsparcia i porad dla osób uczęszczających do Punktu. W Punkcie Konsultacyjnym prowadzone były zatem działania związane z profilaktyką oraz pomocą dla osób uzależnionych i ich rodzin, m. in. diagnoza problemowa, motywowanie do podjęcia leczenia, pomoc indywidualna, prowadzenie rozmów wstępnych motywujących do leczenia, praca oparta o osobiste programy wsparcia, pomoc grupowa dla osób uzależnionych – dostarczanie wiedzy o chorobie, rozbrajanie mechanizmów chorobowych, podstawowe zasady trzeźwienia. Działaniami tymi objęte były osoby uzależnione, ich rodziny oraz Dorosłe Dzieci Alkoholików. Dla osób uzależnionych i ich rodzin w 2024 r. udzielono w sumie 1140 konsultacji. Z pomocy skorzystało 187 osób. Dodatkowo prowadzone były spotkania dedykowane osobom dotkniętym problemem narkotyków. W czwartki dyżur pełnił psycholog. Z pomocy psychologicznej w zakresie uzależnienia od narkotyków udzielono 188 konsultacji. Z pomocy skorzystały 34 osoby.

W 2024 roku w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Kowarach działała świetlica dla dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym. Działaniem świetlicy objętych było ok. 15 dzieci. Zajęcia odbywały się od poniedziałku do piątku w godz. 15.00 – 18.00. Uczestnicy mieli zapewnione wyżywienie w formie ciepłego obiadu oraz materiały biurowe niezbędne do realizacji zajęć opiekuńczo-wychowawczych. Opiekę nad dziećmi sprawowały dwie Panie z wykształceniem pedagogicznym.

W miesiącu lutym 2024 w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Kowarach oraz w Szkole Podstawowej nr 1 w Kowarach zostało przeprowadzone szkolenie dla pedagogów oraz personelu tych szkół pod nazwą: „STABILIZACJA EMOCJONALNA ADOLESCENTÓW w sytuacjach kryzysowych – z uwzględnieniem wpływu alkoholu i innych substancji psychoaktywnych”. W sumie w szkoleniu uczestniczyło 47 osób.

W miesiącu lipcu oraz sierpniu 2024 r. na terenie Gminy Miejskiej Kowary zrealizowano audyt wszystkich punktów sprzedaży alkoholu połączony ze szkoleniem dla sprzedawców. Audyt polegał na zakupie kontrolowanym dokonanym przez tzw. tajemniczego klienta, którą była osoba młoda, wyglądająca na niepełnoletnią. Tuż po próbie zakupu odbywało się szkolenie dla pracowników sklepów oraz punktów gastronomicznych. Ponowny audyt miał miejsce po kilku dniach. Pierwszy audyt oraz szkolenie odbyły się w 32 punktach: 28 sprzedawców poprosiło o okazanie dowodu osobistego, 4 sprzedawców chciało sprzedać alkohol osobie wyglądającej na nieletnią. Drugi audyt odbył się w 29 punktach: 18 sprzedawców poprosiło o okazanie dowodu osobistego, 11 chciało sprzedać.

W Szkole Podstawowej nr 1 oraz Szkole Podstawowej nr 3 przeprowadzone zostały rekomendowane działania profilaktyczne, których celem było wzmocnienie postaw pro-abstynenckich, zmiana błędnych przekonań normatywnych oraz klasyfikacja zachowań w kierunku promocji zdrowego stylu życia. Program „Unplugged” został przeprowadzony we wszystkich oddziałach klas siódmych i ósmych. W sumie w szkoleniu

uczestniczyło ok. 110 uczniów ww. szkół oraz 40 rodziców. Program „Debata” został przeprowadzony we wszystkich oddziałach klas piątych obu szkół. Uczestniczyło w nim 90 uczniów. We wszystkich oddziałach klas szóstych obu szkół przeprowadzono program „Wyspa Kompetencji” z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowany do dzieci i młodzieży, którego celem było wspieranie czynników chroniących. Ze szkolenia skorzystało 90 dzieci.

W Zespole Szkół Ogólnokształcących w październiku 2024 r. zrealizowany został program pod nazwą „Młodzi, zdrowi, bezpieczni: profilaktyka zachowań ryzykownych” - warsztaty dla młodzieży, poprowadzony przez terapeutę z Poradni Monar w Jeleniej Górze. W szkoleniu uczestniczyli uczniowie klasy 1 Szkoły Branżowej I stopnia. W sumie programem objętych zostało 12 uczniów.

W październiku 2024 r. przeprowadzone zostało szkolenie z zakresu zadań i możliwości samorządu lokalnego w tworzeniu skutecznego systemu ograniczania dostępności do napojów alkoholowych. Szkolenie było dwuetapowe. Pierwsza część szkolenia przeznaczona była dla członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W szkoleniu uczestniczyli wszyscy członkowie komisji. Druga część szkolenia dedykowana była przede wszystkim dla radnych Rady Miejskiej w Kowarach. W szkoleniu wzięło udział 3 radnych Rady Miejskiej w Kowarach.

W miesiącu listopadzie w Urzędzie Miejskim w Kowarach zrealizowany został program „Młodzi, zdrowi, bezpieczni: profilaktyka zachowań ryzykownych” - warsztaty dla rodziców, poprowadzony przez terapeutę z Poradni Monar w Jeleniej Górze. W szkoleniu uczestniczyli pracownicy Urzędu Miejskiego w Kowarach. W sumie 10 osób.

W 2024 roku z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml zakupiono 8 kamer wizyjnych wraz z rejestratorem, dyskiem, zasilaczem, anteną, dekoderm i kartą SIM w celu uruchomienia monitoringu w miejscach, w których pojawia się problem spożywania napojów alkoholowych.

2.4. Realizacja Programu Integracji Społeczności Romskiej

W 2024 r. Gmina Miejska Kowary pozyskała środki z budżetu państwa na dofinansowanie trzech zadań w ramach Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021 – 2030.

Jednym z zadań było „*Wsparcie edukacji przedszkolnej*”. Celem zadania była pomoc dzieciom romskim w integracji z grupą rówieśniczą. Od 02 września do 20 grudnia zostały przeprowadzone 23 godziny zajęć wyrównawczych z każdym dzieckiem. Zajęcia te miały poszerzyć horyzonty poznawcze dzieci, wspomagać ich rozwój intelektualny, pozwolić wyrównać opóźnienia rozwojowe oraz ułatwić start do dalszej edukacji.

Kolejnym zadaniem było „*Wsparcie edukacji szkolnej*”. Celem zadania była pomoc dzieciom w odrabianiu zadań domowych, utrwalaniu wiedzy zdobytej podczas zajęć lekcyjnych, kontrola frekwencji oraz postępów w nauce. W każdej ze szkół podstawowych na terenie Kowar, od poniedziałku do piątku, przez średnio dwie godziny dziennie, nauczyciele różnych specjalności udzielali wszechstronnej pomocy uczniom romskim. Zajęcia te miały wspomóc rozwój intelektualny dzieci oraz poprawić umiejętności funkcjonowania w środowisku nie-romskim. Zadanie miało na celu wsparcie dzieci romskich w procesie edukacji, w związku z niskimi kompetencjami ich rodziców w tym zakresie.

Jeszcze jednym zadaniem była „Praca za dług czynszowy” - celem zadania było umożliwienie osobom posiadającym zadłużenie czynszowe jego spłatę, jak również wpojenie zasad dotyczących utrzymania porządku. Zatrudnione zostały trzy osoby. Prace porządkowe wykonywane były na terenie Kowar- codziennie wyznaczane przez pracownika ZEKK w Kowarach. Zarząd Eksploatacji Zasobów Komunalnych w Kowarach był bowiem organizatorem prac i jednostką kontrolującą zadanie.

2.5. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach

INFORMACJE DOTYCZĄCE REALIZOWANYCH SYSTEMÓW POMOCY PRZEZ MOPS W KOWARACH W ROKU 2024

SPRAWOZDANIE ROCZNE Z WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W KOWARACH ZA 2024 ROK

1. DOCHODY

Rozdz.	Paragraf	Treść	Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
85202	0970	DPS wpływy z dopłat rodzin – rok bieżący	24000	24996,78	104,15
85213	0940	Zwrot nienależnej składki zdrowotnej – lata minione	500	0	0,00
85214	0940	Zwrot nienależnego zasiłku okresowego – lata minione	5000	2709,86	54,20
85216	0940	Zwrot nienależnego zasiłku stałego – lata minione	25000	1205,27	4,82
85219	0640	Wpływy z tyt. kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	0	231,2	-
85219	0750	Dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze	98000	87709,51	89,50
85219	830	Wpływy z usług-depozyt konsumencki	0	4360,4	
85219	920	Wpływy odsetki bankowe	0	174,05	-
85219	940	Wpływy z rozliczeń z lat ubiegłych	600	1774,89	295,82
85219	950	Wpływy z kar i odszkodowań	0	3648,07	-
85219	960	Wpływy z otrzymanych darowizn	0	703	-
85219	970	Wpływy z tyt. wynagrodzenia dla płatnika składek ZUS i podatku doch.	600	554,95	92,49
85220	690	Wpływy z tyt. opłat za mieszkanie treningowe	18000	18000	100,00
85220	960	Wpływy z tyt. opłat za mieszkanie treningowe- darowizna	1968,58	1353,46	68,75
85220	970	Wpływy z dopłat z media		2141,29	-

85228	830	Wpływy z usług opiekuńczych	57000	55723,81	97,76
85228	830	Wpływy ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób psychicznie chorych	0	46320,17	
85230	940	Zwrot nienależnego zasiłku na dożywianie – lata minione	3 000,00	753,07	53,15
85295	970	Dopłata podopiecznego do schroniska – rok bieżący	0	22006,9	100,37
85295	970	Wpływy za pobyt i uczestnictwo w EKS	0	7875	-
85395	920	Wpływy z pozostałych odsetek	0	0,08	-
85501	920	Wpływy odsetki bankowe	3 000,00	3626,83	100,37
85501	940	Zwrot nienależnego świadczenia wychowawczego – lata minione	15900	8000	50,31
85502	920	Odsetki alimentacyjne	92000	208814,68	226,97
85502	920	Odsetki od nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych – lata minione	5000	793,65	15,87
85502	940	Zwrot nienależnego świadczenia rodzinnego – lata minione	21600	5932,38	27,46
85502	980	Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej	60000	141854,82	236,42
85502	970	Pozostałe wpływy – zaliczka alimentacyjna	9000	23368,46	259,65
Wykonanie razem				674 632,58	X

2. WYDATKI

2.1. Decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na podst. ustawy z dnia 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych - 85195

Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
1 848,00	1 848,00	100,00

1. Wydatki bieżące w tym:

1) Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń: 660,00 zł z tego:

	Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
Wynagrodzenia osobowe	1 387,00	1 387,00	100,00
składki na ubezpieczenia społeczne	239,00	239,00	100,00
Składki na fundusz pracy	34,00	34,00	100,00

2) Wydatki związane z realizacją zadań statutowych: 188,00 zł

W roku 2024r. Dyrektor Ośrodka, działając z upoważnienia Burmistrza Kowar wydał 27 decyzji potwierdzając prawo do świadczeń opieki zdrowotnej 23 osobom nieobjętym ubezpieczeniem zdrowotnym, a uprawnionym do otrzymania tej formy pomocy, zgodnie z ww. ustawą.

2.2. Domy pomocy społecznej - 85202

Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
1 594 895,39	1 594 895,39	100

Wydatki bieżące MOPS związane z pokrywaniem kosztów pobytu w domach pomocy społecznej – pokryto koszty pobytu w DPS 31 osobom, do DPS skierowano 3 osoby, umieszczono 3 osoby. Na umieszczenie w DPS aktualnie oczekuje 1 osoba.

Kwota należności wymagalnych 300,00 zł (dopłata rodzin do DPS).

2.3. Zespół interdyscyplinarny - 85205

Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
6 000,00	6 000,00	100

Wydatki bieżące MOPS związane z pokrywaniem kosztów funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego, który w 2024 r. odbył 6 posiedzeń.

2.4. Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej - 85213

Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
73 600,00	66 586,24	90,47

2.5. Zasiłki i pomoc w naturze - 85214

Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
482 600,00	363 797,42	75,38

W ramach powyższych wydatków na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej świadczeniami objęto:

- **zasiłki okresowe** – 116 rodzin – największą grupę uprawnionych (88,79%) stanowiły osoby i rodziny wymagające pomocy w związku z brakiem możliwości podjęcia zatrudnienia z powodu bezrobocia (103 rodziny)
- **zasiłki celowe** – 11 osób pomoc zabezpieczyła potrzeby w zakresie częściowego pokrycia leków, odzieży i obuwia oraz 5 rodzin – pomoc zabezpieczyła potrzeby osób i rodzin w zakresie: częściowego pokrycia kosztu powstałe w wyniku pożaru.

Ponadto pokryto koszty pogrzebu 6 osobom (koszt – 16.800 zł).

Kwota należności wymagalnych 1 118,55 zł (nienależnie pobrane zasiłki okresowe).

2.6. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne – 85215

Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
624 936,00	623 579,27	99,78

1) Wydatki bieżące na dodatki mieszkaniowe: na podstawie przepisów ustawy o dodatkach mieszkaniowych pomocą objęto 151 rodzin, w tym:

- Lokatorzy mieszkań komunalnych – 86 rodzin - koszt wypłaconych dodatków – 263 787,23 zł.
- Lokatorzy mieszkań spółdzielczych – 8 rodzin - koszt wypłaconych dodatków – 27 905,26 zł.
- Lokatorzy mieszkań innych, w tym wspólnoty mieszkaniowe – 57 rodzin – koszt wypłaconych dodatków – 161 129,86 zł.

2.7. Zasiłki stałe – 85216

Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
796 000,00	785 991,47	98,74

Wydatki bieżące MOPS obejmujące zasiłki stałe – 90 osób, w tym 85 osobom opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Kwota należności wymagalnych 4345,28 zł (nienależnie pobrane zasiłki stałe).

2.7. Ośrodek pomocy społecznej - 85219

Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
1 815 903,73	1 794 697,47	98,83

Wydatki na funkcjonowanie MOPS obejmujące:

1. Wydatki bieżące w tym:

1) Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń: 1 442 317,94 zł z tego:

	Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
Wynagrodzenia osobowe	1 156 563,00	1 153 012,33	99,69

Dodatkowe wynagrodzenie roczne	72 099,00	72 098,49	99,99
składki na ubezpieczenia społeczne	198 258,35	197 020,74	99,38
Składki na fundusz pracy	20 743,38	18 999,39	91,59
Wpłaty na PPK pracodawcy	1 730,00	1 186,99	68,61

- 2) Wydatki związane z realizacją zadań statutowych: 337 379,53 zł
3) Świadczenia na rzecz osób fizycznych, w tym: 15.000,00 zł
- świadczenia społeczne 7.200,00 zł

2.8. Mieszkanie treningowe - 85220

Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
29 338,58	26 761,42	91,21

Celem zmniejszenia kosztów utrzymania mieszkania treningowego Gmina Miejska Kowary podpisała porozumienia z Gminą Wleń, Gminą Janowice Wielkie, Gminą Karpacz w sprawie prowadzenia mieszkania treningowego. Gminy partycypują w kosztach utrzymania mieszkania chronionego.

2.9. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze - 85228

Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
925 574,00	866 174,53	93,58

Wydatki na funkcjonowanie MOPS obejmujące :

1. Wydatki bieżące w tym:

1) Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń: 339 268,94 zł z tego:

	Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
Wynagrodzenia osobowe	292 400,00	267 142,43	91,36
Dodatkowe wynagrodzenie roczne	18 722,00	18 721,29	99,99
składki na ubezpieczenia społeczne	51 122,00	50 686,59	99,15
Składki na fundusz pracy	2 830,00	2 718,63	96,06

- 2) Wydatki związane z realizacją zadań statutowych: 16 407,17 zł,
3) Świadczenia na rzecz osób fizycznych: 2 202,42 zł,
4) Odpłatność gminy za specjalistyczne usługi: 508 296,00 zł.

Usługi opiekuńcze świadczone 18 osobom. W 2024 r. zrealizowano łącznie 4.180 godzin usług opiekuńczych. Wpływy z tytułu odpłatności za usługi opiekuńcze wyniosły 49.509,10 zł i stanowiły 99,02 % planu rocznego. Specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób psychicznie chorych objęto 9 osób (dzieci), w 2024r. zrealizowano 4006 godzin usług na kwotę 259.440,00 zł. Wpływy z tytułu odpłatności za usługi specjalistyczne dla gminy wyniosły: 1.598,47 zł.

2.10. Pomoc w zakresie dożywiania – 85230

Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
384 800,00	384 675,98	99,97

Gmina Miejska Kowary realizuje Rządowy Program, w ramach którego ogólna liczba korzystających to 307 osób objętych Programem, a 104 stanowiły dzieci. Pomocą w naturze w postaci gorących posiłków objęto 53 osób, w tym 52 dzieci. Pomoc realizowana była przez 2 stołówki szkolne przy Szkołach Podstawowych: Nr 1 i Nr 3 w Kowarach, Publicznym Przedszkolu Nr 1 w Kowarach, Zespole Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze, Schroniskach dla bezdomnych. Pomocy w formie świadczeń pieniężnych na zakup żywności udzielono 170 rodzinom. Łączna kwota wypłat w 2024 r. wyniosła 384 675,98 zł.

Kwota należności wymagalnych 342,91 zł (nienależnie pobrane zasiłki na posiłki).

2.11. Usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 85278

Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
1 732 843,60	1 493 198,14	86,17

Z tytułu usuwania skutków klęsk żywiołowych, jakie nastąpiły w wyniku powodzi we wrześniu 2024, pomoc uzyskało: 441 rodzin, 807 osób. Wypłacono świadczenia w wysokości 1 476 423,74 zł. Kwota 16 774,40 zł obejmowała koszty obsługi zadania wraz z dodatkowym wynagrodzeniem dla pracowników socjalnych.

2.11. Pozostała działalność 85295

Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
1 072 876,56	452 342,04	42,16

1. Wydatki związane z refundacją podatku Vat, w tym:

- 1) Wydatki związane z realizacją zadania: 372,01 zł
- 2) Pozostałe wydatki na rzecz osób fizycznych: 18 600,71 zł. z tego:
 - świadczenia społeczne: 18 600,71 zł.

W 2024 r. tą formą pomocy objęto – 14 rodzin.

2. Wydatki związane z Edukacyjnym Klubem Seniora w Kowarach , w tym:

- 1) Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń: 53 050,13 zł z tego:

	Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
Wynagrodzenia osobowe	48 250,00	41 094,46	85,17
Dodatkowe wynagrodzenie roczne	2 969,00	2 968,92	99,99
składki na ubezpieczenia społeczne	8 428,00	7 390,00	87,68
Składki na fundusz pracy	1 245,00	1 065,28	85,56
Wpłaty na PPK pracodawcy	560,00	531,47	94,91

- 2) Pozostałe wydatki związane z Edukacyjnym Klubem Seniora w Kowarach : 52 522,58 zł,
- wkład własny Gminy Miejskiej Kowary 72 441,34 zł,
- Dotacja Senior+ 33 131,37 zł.

W roku 2024 Edukacyjny Klub Seniora w Kowarach kontynuował swoją działalność. Zajęcia odbywały się w dwóch grupach po 10 osób wg harmonogramu zajęć realizowanych w ramach programu wieloletniego „SENIOR +” na lata 2021-2025. Uczestnicy brali udział w zajęciach manualnych, zajęciach ogrodniczo-florystycznych, warsztatach muzycznych, zajęciach kulinarnych i zajęciach języka angielskiego. Wpływy z tytułu opłaty za pobyt i uczestnictwo w EKS wyniosły 7 875,00 zł.

3. Prace Społecznie Użyteczne

Zgodnie z Porozumieniem nr 1/2024 z dnia 06.02.2024 r. w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych, zawartym przez Burmistrza Kowar z Powiatem Karkonoskim - Ośrodek koordynował oraz prowadził obsługę finansową zadania. W jednostkach organizacyjnych Gminy Kowary utworzono 30 miejsc do wykonywania prac, na stanowisku robotnik gospodarczy. Termin ww. formy wsparcia określono od 01.04.2024r. do 31.10.2024r. Do wykonywania prac Ośrodek wskazał łącznie 56 osób bezrobotnych (bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych), objętych świadczeniami pomocy społecznej. Z grupy tej do udziału w ww. formie wsparcia przystąpiło (w różnych terminach) 30 osób. Jedna osoba nie zgłosiła się do wykonywania prac społecznie użytecznych. Udział finansowy gminy wyniósł 28 659,80 zł.

4. Pobyt osób w schroniskach dla bezdomnych i domach samotnej matki, w tym gotowość
119 208,73 zł.

Kwota należności wymagalnych 18 934,74 zł (dopłata do schroniska).

Zawarto umowy w sprawie przyjęcia osób bezdomnych do Schroniska dla Bezdomnych ze schroniskami:

- a Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta, Koło Jeleniogórskie im. św. Brata Alberta w Jeleniej Górze,
- b Stowarzyszenie „PRZYSTAŃ” Schronisko dla bezdomnych im. św. Brata Alberta w Leśnej,
- c Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu „Mar-Kot” w Ożarowie Mazowieckim.

Koszt pobytu 11 osób bezdomnych w 2024 r. wyniósł 102 447,73 zł, zaś gotowości przyjęcia osób bezdomnych 15 531,00 zł.

2.12. Pozostała działalność – pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej 85395

Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
3 366,00	1 836,00	54,55

1. Wydatki związane z dodatkiem osłonowym, w tym:

- 1) Wydatki związane z realizacją zadania: 3 330,67 zł
- 2) Pozostałe wydatki na rzecz osób fizycznych: 168 197,41 zł. z tego:
 - świadczenia społeczne: 168 197,41 zł.

W 2024 r. objęto 32 rodziny.

2. Wydatki związane z pomocą obywatelom Ukrainy, w tym:

- 1) Wydatki związane z realizacją zadania: 36,00 zł
- 3) Świadczenia na rzecz osób fizycznych: 1.800,00 zł. z tego:
 - świadczenia społeczne: 1.800,00 zł.

W 2024r. na podstawie ustawy udzielono pomocy 6 uchodźcom. Ponadto poniesiono koszty obsługi w kwocie 36 zł tj. 2% wypłaconych świadczeń.

2.13. Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego - 85502

Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
5 738 128,00	5 683 890,24	99,05

1. Wydatki bieżące w tym:

1) Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń: 227.573,90 zł z tego:

	Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
Wynagrodzenia osobowe	190 970,00	173 537,60	90,35
Dodatkowe wynagrodzenie roczne	12 611,00	12 610,62	99,99
składki na ubezpieczenia społeczne	33 320,00	30 913,04	92,78
Składki na fundusz pracy	5 000,00	4 398,14	87,96
Wpł. na PPK pracodawcy	1 720,00	1 012,45	58,86

2) Wydatki związane z realizacją zadań statutowych: 18 903,67 zł

3) Świadczenia na rzecz osób fizycznych: 5 437 412,67 zł, z tego:

- świadczenia społeczne: 4 924 111,47 zł,

- ubezpieczenia społeczne świadczeniobiorców: 513 301,20 zł.

Kwota należności wymagalnych 11 546,67 zł (nienależnie pobrane zasiłki rodzinne) oraz odsetki 6 028,02 zł.

W ramach powyższych wydatków realizowano:

Świadczenia rodzinne - na podstawie przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych pomocą objęto łącznie 78 rodzin, w tym w formie:

- zasiłki rodzinne wraz z dodatkami – 289 rodzin

⌚ zasiłki pielęgnacyjne – 358 osoby,

⌚ świadczenia pielęgnacyjne – 83 rodziny, w tym 49 osobom opłacono składki na ubezpieczenie społeczne i 37 osobom na ubezpieczenie zdrowotne.

⌚ świadczenie rodzicielskie – 12 osób.

Fundusz alimentacyjny - na podstawie przepisów ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów pomocą w formie świadczeń alimentacyjnych objęto łącznie 49 rodzin. W ramach działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych wszczęto postępowanie administracyjne w stosunku do 8 dłużników. W ewidencji Ośrodka pozostaje 489 dłużników alimentacyjnych, w tym 140 dłużników, których wierzyciele zamieszkują i pobierają świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego poza Kowarami. W wyniku postępowań komorniczych wyegzekwowano na rzecz Gminy Kowary od dłużników alimentacyjnych z tytułu wpłaconych zaliczek i świadczeń alimentacyjnych kwotę – 46.698,43 zł.

2.14. Wspieranie rodziny - 85504

Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
212 297,67	151 295,40	71,27

1. Wydatki bieżące, w tym:

1) Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń: 144 007,87 zł z tego:

	Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
Wynagrodzenia osobowe	167 992,07	115 957,49	69,03
składki na ubezpieczenia społeczne	28 636,26	20 517,90	71,65
Składki na fundusz pracy	2 702,31	1 951,69	72,22
Dod. Wynagrodz. roczne	4 511,00	4 510,79	99,99
Wpł. na PPK pracodawcy	1 070,00	1 070,00	100

2) Wydatki związane z realizacją zadań statutowych 6 565,56 zł,

3) Świadczenia na rzecz osób fizycznych 721,97 zł.

Dwóch asystentów rodziny objęło pomocą 19 kowarskie rodziny, wymagające wsparcia w formie pracy z rodziną i pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. W 2024 r. Ośrodek przystąpił do Rządowego Programu pn. „Asystent rodziny w 2024 roku”, w wyniku czego pozyskano dofinansowanie na realizację ww. zadania w wysokości 39 294,64 zł. Środki te wydatkowano w roku 2024 w kwocie 38 694,64 r.

2.15. Rodziny zastępcze – Rozdział 85508

Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
263 564,51	238 783,94	90,60

Wydatki bieżące związane z realizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 2024 r. poniesiono wydatki na opiekę i wychowanie 25 dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.

2.16. Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych – Rozdział 85510

Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
636 435,49	636 435,49	100

Wydatki bieżące związane z realizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 2024 r. poniesiono wydatki na opiekę i wychowanie 32 dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

2.17. Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne – Rozdział 85513

Plan po zmianach	Wykonanie w 2024 r.	%
139 800,00	132 022,44	94,44

PODSUMOWANIE

W zakresie powyższych wydatków w okresie sprawozdawczym łącznie pomocą pieniężną i w naturze objęto:

Rodzaj systemu pomocy	Liczba osób/rodzin*	Liczba świadczeń	Koszt świadczeń (w groszach)
Pomoc społeczna (ze składkami na ubezpieczenie zdrowotne)	415	10.073	4 145 822,65
Dodatki mieszkaniowe	151	1383	452 822,35
Świadczenia rodzinne (ze składkami na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne)	958	10.368	5 059 138,89
Fundusz alimentacyjny	49	852	408 712,92
Rodziny zastępcze	25	272	238 783,94
Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	32	313	636 435,49
Rządowy program „dożywianie”	307	7250	384 675,98
Prace społecznie użyteczne, w tym: środki z budżetu gminy refundacja PUP	28	153	27 659,80 11 063,92 16 595,88
Refundacja podatku Vat	75	151	18 600,71
Pomoc Ukrainie	6	6	1 800,00
Bon energetyczny			167 032,22
Razem	1.906	29.684	9.736.355,65

*Jedna rodzina mogła korzystać z różnych rodzajów świadczeń

Wykonanie planu za 2024r. w zakresie pomocy społecznej w podziale na zadania własne i zadania zlecone prezentuje poniższa tabela:

Rozdział	Nazwa realizowanych świadczeń	Plan (w zł)	Wykonanie planu (w zł)	Wykonanie planu (w %)
Zadania własne				
85202	Opłaty za pobyt w DPS	1 594 895,00	1 594 895,00	100,00
85213	Składki zdrowotne do zasiłków stałych z pomocy społecznej - dotacja celowa	73 600,00	66 586,00	90,47
85214	Zasiłki celowe, okresowe i pomoc w naturze, w tym: - zasiłki celowe - zasiłki okresowe - dotacja celowa	482 600,00	363 797,00	75,38
		23 000,00	17 773,00	77,27
		459 600,00	346 024,00	75,29
85215	Dodatki mieszkaniowe	452 823,00	452 822,00	100,00
85215	Bon energetyczny	172 113,00	170 757,00	99,21

85216	Zasiłki stałe - dotacja celowa	796 000,00	785 991,00	98,74
85219	Ośrodek pomocy społecznej:	1 812 343,00	1 787 389,00	98,62
	-środki własne	1 483 341,00	1 467 235,00	98,91
	-dotacja	329 002,00	320 154,00	97,31
85220	Mieszkanie chronione	29 339,00	26 761,00	91,21
85228	Usługi opiekuńcze:	384 392,00	357 879,00	93,10
	-środki własne	372 387,00	345 971,00	92,91
	-dotacja „opieka 75+”	12 005,00	11 908,00	99,19
85230	Program rządowy „dożywianie” - dotacja celowa, w tym:	384 800,00	384 676,00	99,97
	-wkład własny 40%	192 000,00	191 876,00	99,94
	-dotacja 60%	192 800,00	192 800,00	100,00
85295	Pozostała działalność, w tym:	279 251,00	253 441,00	90,76
	-prace społecznie użyteczne z pozostał. kosztami	29 860,00	28 660,00	95,98
	-gotowość, schroniska dla bezdomnych	131 600,00	119 209,00	90,58
	-koszty własne EKS	81 312,00	72 441,00	89,09
	-koszty EKS - dotacja	36 479,00	33 131,00	90,82
85295	Refundacja podatku Vat - dotacja	24 736,00	18 973,00	76,70
85395	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej:	3 366,00	1 836,00	54,55
	-pomoc Ukrainie	3 366,00	1 836,00	54,55
85502	Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny – wydatki ze zwrotów komorniczych z tytułu egzekucji świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego	124 004,00	103 533,00	83,49
85504	Wspieranie rodziny:	212 298,00	151 295,00	71,27
	- środki własne	159 847,00	100 411,00	62,82
	- dotacja Program Asystent rodziny	52 451,00	50 884,00	97,01
85508	Rodziny zastępcze	263 565,00	238 784,00	90,60
85510	Działalność placówek opiekuń.-wychowawczych	636 435,00	636 435,00	100,00
	RAZEM	7 726 560,00	7 395 850,00	95,72
Zadania zlecone				
85195	Ochrona zdrowia	1 848,00	1 848,00	100
85205	Zespół interdyscyplinarny	6 000,00	5 572,00	92,87

85219	Wynagrodzenie za sprawowanie opieki	7 308,00	7 308,00	100
85228	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla os. psych. chorych	541 182,00	508 296,00	93,92
85278	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	1 732 843,60	1 493 198,00	86,17
85295	Pozostała działalność	8 400,00	8 400,00	100
85295	Pozostała działalność-dodatek osłonowy	171 528,00	171 528,00	100,00
85502	Świadczenie rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	5 614 124,00	5 580 357,00	99,40
85513	Składki zdrowotne do świadczeń pielęgnacyjnych z systemu św. rodzinnych	139 800,00	132 022,00	94,44
	RAZEM	8 223 033,60	7 908 529,00	96,18

Zatrudnienie:

PLAN	Średniorocznie w osobach	Średniorocznie w etatach	WYKONANIE	Średniorocznie w osobach	Średniorocznie w etatach
Administracja - pełny etat	18	18	Administracja - pełny etat	17	16,54
Administracja - niepełny etat	1	0,5	Administracja - niepełny etat	3	0,96
Obsługa-pełny etat	4	4	Obsługa-pełny etat	3	2,83
Obsługa - niepełny etat	2	1,13	Obsługa - niepełny etat	3	1,61
Podsumowanie	25	23,63	Podsumowanie	23	21,94

Wynagrodzenia:

	Średnia płaca bez dodatk. wynagrodzenia rocznego	Średnia płaca z dodatkow. wynagrodzeniem rocznym	w tym nagrody i odprawy
Administracja -pełny etat	1 689 769,48	1 790 060,37	27 870,00
Administracja –niepeł. etat	91 252,79	97 348,58	0,00
Obsługa – pełny etat	265 598,06	283 663,90	30 600,00
Obsługa –niepełny etat	99 910,71	107 489,01	0,00
	2 146 531,04	2 278 561,86	58 470,00

Podsumowanie			
	Średnia płaca bez dodatk. wynagrodzenia rocznego na jeden etat	Średnia płaca z dodatkow. wynagrodzeniem rocznym na jeden etat	
Administracja -pełny etat	108 457,60	114 894,76	
Administracja –niepeł. etat	95 054,99	101 404,77	
Obsługa – pełny etat	102 547,51	109 522,74	
Obsługa –niepełny etat	62 444,19	67 180,63	
	Średnia płaca bez dodatk. wynagrodzenia rocznego na jeden etat-bez nagród jub. i odpraw emeryt.	Średnia płaca z dodatkow. wynagrodzeniem rocznym na jeden etat-bez nagród jubil. i odpraw emeryt.	
Administracja -pełny etat	106 668,77	113 105,93	
Administracja –niepeł. etat	95 054,99	101 404,77	
Obsługa-pełny etat	90 732,84	97 708,07	
Obsługa –niepełny etat	62 444,19	67 180,63	

3. KULTURA, SPORT I REKREACJA

3.1. Działalność Miejskiego Ośrodka Kultury w Kowarach w 2024r.

Imprezy organizowane i współorganizowane przez MOK tym okresie

styczeń

- 2.01.24 – Koncert Charytatywny Stowarzyszenia EUROJEDYNKA
- 13.01.24 – Monodram „Nie mam ust a muszę krzyczeć” , sala widowiskowa
- 15 – 21.01.24 – „Ferie z Kulturą” zajęcia dla dzieci od pn. do pt. w godz. 11.00-14.00
- 16-21.01.24 – wystawa pajaków – sala wystawowa II piętro
- 22 – 26.01.24 - „Ferie z Kulturą” zajęcia dla dzieci od pn. do pt. w godz. 11.00-14.00
- 23.01.24 – Magia na wesoło pokaz iluzji w wykonaniu Klauna Jejku
- 25.01.24 – Honcert hip-hopowy
- 27.01.24 – Koncert KOR i Five O'Clock w ramach WOŚP
- 30.01.24 – Jasełka przygotowane przez uczniów ZSO
- 31.01.24 – Spektakl „SEXTAPIA” dla grupy służb mundurowych

luty

- 23.02.24 – Spektakle „Kopciuszek” i „Dziady” grane dla uczniów szkół przez Teatr Katolicki z Krakowa
- 24.02.24 – Spektakl „Rewizor” w wykonaniu Teatru Znajomych i Przyjaciół Królika

marzec

- 2.03.24 – „Nasz mały PRL” czytanie performatywne przez Teatr 55
- 9.03.24 – „Eksperyment” występ naszego Teatru 55 w Boguszowie - Górcach
- 12.03.24 – spotkanie autorskie z pisarką i malarką Ludmiłą Ribakową
- 16.03.24 – pomoc w organizacji imprezy w ramach projektu „Zielono-niebieskie Kowary”
- 22.03.24 – „Kim jesteś człowieku” spektakl w wykonaniu uczniów ZSO

kwiecień

- 12.04.24 – Katarzyna Jiraska koncert z okazji 30 -lecia pracy twórczej
- 19.04.24 – „Limba” - spektakl Teatru Układ Formalny z Wrocławia
- 24.04.24 – „Kim jesteś człowieku” spektakl w wykonaniu uczniów ZSO
- 25.04.24 – „Kim jesteś człowieku” spektakl w wykonaniu uczniów ZSO
- 30.04.24 - „Asamblaże – montaże – mixobiekty” - wernisaż wystawy z okazji 50-lecia pracy twórczej Jerzego Jakubowa

maj

- 2.05.24 – koncerty majowe w kowarskiej muszli koncertowej - zespoły Mooroi i Scrap of Paper
- 3.05.24 – Majówka nad Zalewem, od godz. 16.00 animacje i konkursy dla dzieci poprowadził Klaun Jejku, występ zespołu Bandi
- 22.05.24 – Spektakl "POKAZ MODY RICCARDO MERSACE" przygotowany przez uczniów ZSO
- 22.05.24 – Oprowadzanie autorskie po wystawie Jerzego Jakubowa – nagrywanie materiału filmowego
- 23.05.24 – Konferencja inauguracyjna projektu „Czy przetrwa społeczność pod Śnieżką?”
- 31.05.24 – publikacja miniatur filmowych „Tego nie robi się kotu” i „Under” przygotowanych przez uczestników zajęć teatralno-filmowych dla młodzieży prowadzonych w MOK

czerwiec

- 2.06.24 – występ Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej w Schonau Berzdorf w Niemczech

- 4.06.24 – publikacja pierwszego z cyklu, tworzonych przez nas materiałów filmowych o Kowarach „Tajemnice Gór Olbrzymich”.
- 7 – 9.06.24 – warsztaty fotograficzne w ramach projektu „Czy przetrwa społeczność pod Śnieżką?”
- 14.06.24 – zakończenie roku szkolnego Przedszkola Publicznego w Kowarach
- 24 - 28.06.24 - Zajęcia „Wakacje z Kulturą” - od poniedziałku do piątku, 4 godziny dziennie (od 10.00 do 14.00), dla dzieci 6-12 lat
- 28.06.24 – Kowarska Orkiestra Rozrywkowa – występ w ramach cyklu koncertów „Kowary Miasto z Kulturą”

Wakacje z Kulturą 2024 dla najmłodszych

Przeprowadzono 8 tygodniowych turnusów z cyklu „Wakacje z Kulturą”. Zajęcia odbywały się od poniedziałku do piątku, 4 godziny dziennie (od 10.00 do 14.00), dla dzieci 6-12 lat, opłata: 60 zł/ tydzień. Wzięło w nich udział ponad 30 uczestników na każdym z turnusów.

Terminy: 24 - 28 czerwca, 1 - 5 lipca, 8 - 12 lipca, 15 - 19 lipca, 22 - 26 lipca, 29 lipca - 2 sierpnia, 5 - 9 sierpnia, 12 - 16 sierpnia.

Poza zajęciami integracyjnymi i zabawami uczestnicy spędzali czas na wycieczkach, ogniskach i w kowarskich atrakcjach turystycznych. Dzięki uprzejmości właścicieli dzieci odwiedzały Pałacową Bawialnię, Kowarską Wyspę, Muzeum Sentymentów, Nadleśnictwo Śnieżka gościło nas na ogniskach, na spotkania zaproszeni byli też funkcjonariusze policji.

lipiec

5 lipca - Potarćówka przy muzyce zespołu Art Kowary - ul. Jagiellończyka

6 lipca - „Suplement Diety” rockowo – bluesowy zespół z Chodzieży - ul. Jagiellończyka

12 lipca – występ Emy Siemienieć z recitale piosenki miłosnej na scenie SMK w Kowarach

13 lipca - Pokaz iluzji na wesoło i zabawy z Klaunem Jejku - ul. Jagiellończyka

27 lipca – Spacer po Karpaczu pt. „Krajobraz utracony?” w ramach projektu „Czy przetrwa społeczność pod Śnieżką?”

27 lipca - Międzysąsiedzka giełda wyprzedażowa na Osiedlu Górniczym - MOK Kowary

sierpień

9 sierpnia – Występ zespołu Five O'Clock na scenie SMK w Kowarach

9 – 11 sierpnia – Warsztaty filmowe „Impresja” organizowane w ramach projektu „Czy przetrwa społeczność pod Śnieżką?”

22 sierpnia – wernisaż wystawy gobelinów Adama Gwoźdźcia

23 sierpnia - Występ zespołu Gorayska Band - ul. Jagiellończyka

24 sierpnia – Wieczorny spacer z lampami naftowymi po Kowarach w ramach projektu „Czy przetrwa społeczność pod Śnieżką?”

30 sierpnia – Występ Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej na scenie SMK w Kowarach

31 sierpnia - Międzysąsiedzka giełda wyprzedażowa na Osiedlu Górniczym - MOK Kowary

31 sierpnia - Warsztaty malowania kamieni dla dzieci

wrzesień

27 września – Organizacja i przeprowadzenie w MOKSIAL w Szklarskiej Porębie spotkania z cyklu Okrągły Stół w ramach projektu „Czy przetrwa społeczność pod Śnieżką?” - rozmowa o społeczności Karkonoszy - zagrożeniach i pomysłach na wzmocnienie wspólnoty

28 września – spacer z przewodnikiem po miejscach kultu religijnego w Kowarach w ramach projektu „Czy przetrwa społeczność pod Śnieżką?”

październik

4 – 6 października – warsztaty fotograficzne „Krajobraz i architektura Sudetów” w ramach projektu „Czy przetrwa społeczność pod Śnieżką?” - Błazejów, Trutnov

5 października – koncert pieśni patriotycznych na sali widowiskowej MOK zagrała Kowarska Orkiestra Rozrywkowa

9 października – spacer po Jańskich Łaźniach w ramach projektu „Czy przetrwa społeczność pod Śnieżką?”

11 października – Stun'up - występ „Karp wyjście z mułu” w wykonaniu Tomasza Karpią Bartkowiaka

18 października – wernisaż wystawy malarskiej Katarzyny Samerdak „Oblicza” (wystaw czynna do 15 listopada)

19 października - „Piosenki o miłości” - premiera recitalu Emy Siemieniec

24 października – wizyta w MOK- u uczniów SP 1 z Uniwersytetu Dziecięcego - warsztaty teatralne, zwiedzanie wystawy, nagrania do Kuriera Kowarskiego

listopad

11 listopada – uroczyste obchody Święta Niepodległości – występ Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej i uczniów z SP 1

12 listopada – spektakle teatralne dla uczniów szkół podstawowych „Królowna Śnieżka” i „Zemsta” w wykonaniu Teatru Katolickiego z Krakowa

22 listopada – wernisaż wystawy 500 + 11 – wystawa czynna do końca grudnia

22 listopada - „SEXTERAPIA” spektakl w wykonaniu Emy Siemieniec TEATR 55

29 listopada – występ Teatru 55 we Wleniu ze spektaklem „Sexteria”

grudzień

6.12.24 – występ Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej podczas rozświetlenia kowarskiej choinki

6.12.24 – koncert grupy ambientowej Soundscape Project – MOK Fuyer

6.12.24 – seanse mikołajkowe dla dzieci ze szkół podstawowych w Kinie za Rogiem

7.12.24 – Koncert „Piosenki o miłości” w wykonaniu Emy Siemieniec

10.12.24 - „Dzień Ojca” - monodram w wykonaniu teatru Układ Formalny z Wrocławia

11.12.24 – spotkanie regionalistów „Więcej niż partnerzy. Działania oddolne regionalistów”

13.12.24 - współorganizacja Kiermaszu Świątecznego SP3 – występ młodych z Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej

14.12.24 – warsztaty tworzenia świec sojowych

22.12.24 - współorganizacja „Najazdu Świętych Mikołajów”

23.12.24 – występ Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej pod UM z koncertem przedświątecznym

Koła zainteresowań, grupy muzyczne i kursy prowadzone w MOK w roku 2024

- 1) Zajęcia artystyczno - plastyczne dla dzieci
- 2) Kraina Moich Emocji – zajęcia dla dzieci rozwijające kompetencje społecznych (I półrocze)
- 3) „Zumba dla dzieci” - 2 grupy wiekowe (II półrocze)
- 4) „Zajęcia ogólnorozwojowe – muzyka, rytmika, matematyka” – 2 grupy wiekowe (II półrocze)
- 5) Zajęcia teatralno – filmowe dla dzieci
- 6) Zajęcia teatralno – filmowe dla młodzieży (I półrocze)
- 7) Zajęcia filmowo-dziennikarskie dla dzieci i młodzieży „Młode Newsy”
- 8) Zajęcia teatralne dla dorosłych – Teatr 55
- 9) Zajęcia z klockami LEGO
- 10) Nauka gry na instrumentach dętych: trąbka, saksofon, puzon
- 11) Kowarska Orkiestra Rozrywkowa
- 12) KOR Młodzi – nowa grupa młodzieży działająca w ramach Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej
- 13) Zespół „Kowarskie Wrzosi”
- 14) Zespół muzyczny „Mooroi”
- 15) Zespół muzyczny „Bandi”
- 16) Zespół muzyczny Five O'clock
- 17) Zespół muzyczny Art Kowary
- 18) Studio muzyki ambientowej – Soundscape Project - Szczyżowski i Radomski
- 19) Zajęcia tańca nowoczesnego Hip Hop prowadzone przez Szkołę Szybiak Dance

Ponadto w minionym roku 2024

- 1) Wraz z naszym czeskim partnerem Archa Krkonos z Horni Maršov realizowany był projekt pod nazwą: „Czy przetrwa społeczność pod śnieżką?”.

- 2) Przygotowano dokumentację „Projekt koncepcyjny wnętrza odtworzenie oryginalnego układu foyer na I piętrze MOK i projekt jego nowej aranżacji”
- 3) Przeprowadzono remont foyer obok sali widowiskowej. Zamontowano nowe oświetlenie i akustyczny sufit. Doposażono przestrzeń w fotele i stoliki. W planach jest stworzenie tam miejsca do spotkań i spędzania czasu przez mieszkańców. Będzie można skorzystać z darmowego internetu, napić się herbaty albo kawy, ustaliliśmy też z Biblioteką Miejską, że foyer będzie pełniło rolę czytelní.
- 4) Nagrano z grupą młodzieży grającej w Kowarskiej Orkiestrze Rozrywkowej teledysk z muzyką z filmu Titanic. Nagrania dokonano na Kowarskiej Wyspie. Premiera teledysku odbyła się 1 stycznia 2025r na kanale YT MOK Kowary i FB
- 5) W ramach prowadzonego Kina za Rogiem wyświetlane były regularne seanse w czwartki godz. 18.00 (dorośli), sobotnie poranki dla dzieci godz. 11.00, repertuar: Facebook.com/kinokowary oraz www.mok.kowary.pl
- 6) Wydano 4 numery kwartalnika Gazeta Kowarska z dodatkiem Kurierem Kowarskim
- 7) Nagrywane były i upubliczniane cotygodniowe serwisy filmowe z Kowar Kurier Kowarski
- 8) Zakończono remont toalety na parterze (w sali po byłej siłowni). Jest ona dostosowana dla osób niepełnosprawnych.
- 9) Prowadzono bieżące naprawy i drobne remonty budynku MOK

Stale formy pracy prowadzone w wynajętych pomieszczeniach MOK-u w roku 2024

- 1) Miejska Biblioteka Publiczna w Kowarach.
- 2) Pracownia szkła „Alter Ego”.
- 3) Kancelaria Adwokacka Grzegorz Krygowski.
- 4) Kancelaria Adwokacka Marta Socha
- 5) Siedziba Kowarskiego Koła Polskiego Związku Emerytów i Rencistów.
- 6) Szkoła Nauki Jazdy.
- 7) Stacja Sportów Zimowych i Paralotniarstwa.

3.2. Działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kowarach w 2024r.

Miejska Biblioteka Publiczna w Kowarach wszystkie swoje zadania realizowała w roku 2024 w siedzibie głównej w Kowarach, przy ulicy Szkolnej 2 oraz w Filii Nr 1 w Wojkowie, ul. Wojska Polskiego 4.

SIEĆ PLACÓWEK BIBLIOTECZNYCH NA TERENIE MIASTA KOWARY TWORZĄ:

- 1) Biblioteka Główna, z wypożyczalnią i czytelnią, mieści się w budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Kowarach. Zajmowała w roku 2024 trzy pomieszczenia (w tym magazyn) o łącznej powierzchni 106m²
- 2) Filia biblioteczna Nr 1 zajmowała lokal o powierzchni 79 m² w budynku przy Wojska Polskiego 4.

DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEKI I FILII W 2024 R.:

Godziny otwarcia.

Biblioteka Główna:

poniedziałek 10.00-18.00

wtorek 10.00-18.00

środa 12.00-18.00

czwartek 10.00-18.00

piątek 8.00-16.00

Filia biblioteki była otwarta dwa dni w tygodniu, w godzinach:

poniedziałek: 10.00-18.00

środa: 15.00-18.00

Oprócz tego, Biblioteka Główna była otwarta w każdą ostatnią sobotę miesiąca, Filia nr 1 w soboty podczas ferii zimowych oraz wakacji a także w dodatkowo wybrane soboty w ciągu roku.

OFERTA STAŁA I USŁUGI ONLINE:

ZBIORY BIBLIOTECZNE

Gromadzony w bibliotece księgozbiór ma charakter uniwersalny. W 2024 roku wprowadziliśmy do księgozbioru 2660 książek w formie tradycyjnej. Oferujemy: literaturę piękną i popularnonaukową, literaturę historyczną, obyczajową, science fiction, fantasy, literaturę poradnikową, biografie i wspomnienia, literaturę kulinarną, o tematyce ekologicznej, sztuce, komiksy. Nieustająco dbamy o księgozbiór dla najmłodszych czytelników. Łącznie nasz księgozbiór liczy 27590,00 woluminów.

Sposób nabycia	Liczba w woluminach
Ogółem	2660
W tym zakupiono ze środków samorządowych	2223
Z dotacji Biblioteki Narodowej	407
Pozostałe wpływy - dary,	30

Wszystkie zbiory, które wpływały do MBP w Kowarach podlegały pełnemu opracowaniu. Na bieżąco jest aktualizowany katalog on-line – wprowadzane są nowe rekordy. Jednocześnie prowadzone jest katalogowanie retrospektywne. Ewidencja zbiorów jest automatyczna, przy użyciu kodów kreskowych i czytników. Zakup zbiorów bibliotecznych w 2024 roku oparty był na analizie rynku wydawniczego. Jednak potrzeby czytelnika są najważniejszym kryterium w doborze kupowanych książek. Stały dopływ nowości pozwala nam na uzupełnienie i aktualizowanie księgozbioru. Zakupione zbiory wykorzystujemy do promocji czytelnictwa: organizujemy wystawki książek, spotkania czytelnicze, akcje czytelnicze w przestrzeni miejskiej, promujemy zakupione książki na naszej stronie internetowej i portalu społecznościowym. Potrzeby i zainteresowania naszych czytelników nie zmieniły się znacząco w stosunku do roku ubiegłego. Dużym powodzeniem cieszą się książki regionalne i historyczne. Literatura obyczajowa i kryminalna jest najczęściej wypożyczana. Na bieżąco zbiory są selekcjonowane pod względem zużycia i przydatności. W ciągu roku w siedzibie Biblioteki i jej fili usunięto ze zbiorów 3046 zniszczonych, zdezaktualizowanych woluminów.

CZASOPISMA

Biblioteka w 2024 roku prenumerowała 2 tytuły czasopism branżowych. Z przeprowadzonych ankiet wynika, że czytelnicy nie są zainteresowani ani czytaniem, ani wypożyczaniem prasy. Małe zainteresowanie prasą wynika prawdopodobnie również z tego, że w bibliotece nie ma warunków sprzyjających cichej lekturze.

WYPOŻYCZENIA MIĘDZYBIBLIOTECZNE

W 2023 r dołączyliśmy do bibliotek będących w gronie partnerów Fundacji Depozytu Bibliotecznego. Krajowy Depozyt Biblieczny to inna forma wypożyczania książek. Z oferty depozytowych, literackich rarytasów korzysta już około 3000 czytelników z całej Polski. Kowarska biblioteka także dołączyła do tej cennej idei udostępniania książek rzadkich, unikatowych, które są w naszych zbiorach, szerszej grupie czytelników, którzy zapiszą się do biblioteki Krajowego Depozytu Bibliotecznego i poprzez platformę Legimi mogą wypożyczać książki.

USŁUGI ONLINE

Zachęcamy do korzystania z literatury pięknej i popularnonaukowej dostępnej online. Nasze tradycyjne zbiory poszerzyliśmy o dostęp do zasobów takich portali jak:

- **Wolne Lektury.** Dostęp: wszystkie placówki biblioteczne w Kowarach.
- **ACADEMICA.** Cyfrowa wypożyczalnia książek i czasopism naukowych. Dostęp: Biblioteka Główna.
- **LEGIMI.** Bezpłatne kody do Legimi można otrzymać kontaktując się z Biblioteką Główną i filią nr 1.
- **MAK+ -** system biblioteczny. MAK + ma rekomendację Krajowej Rady Bibliotecznej. System jest całkowicie zgodny z formatem MARC21 oraz spełnia wszystkie wymogi stawiane przez Głównego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (GIODO), co zapewnia bezpieczeństwo gromadzonym danym użytkowników. System biblioteczny MAK+ jako jedyny w Polsce automatycznie udostępnia dane katalogowe wszystkich bibliotek na portalu www.lubimyczytać.pl – największej w Polsce społeczności czytelników, liczącej pół miliona aktywnych użytkowników. Informacje o dostępności książek w bibliotekach korzystających z systemu MAK+ są wyświetlane na stronach www.serwisu.pl. Czytelnicy coraz częściej korzystają z katalogu on-line, o czym świadczą następujące dane:

Liczba wejść na indywidualny katalog	2019	2020	2021	2022	I-VI 2023	2024
Filia nr 1	3	80	153	238	745	485
Kowary	86	472	241	322	1169	1695

DOSTĘPNOŚĆ

KSIĄŻKA NA TELEFON

Seniorzy osoby chore i niepełnosprawne mogą skorzystać z usługi "Książka na telefon", czyli dostarczania wybranych pozycji do domu. Pracownicy biblioteki umawiają się po odbiór przeczytanych i dostarczają nowe książki do domu tym osobom, które zgłosiły takie zapotrzebowanie.

DUŻE LITERY - KSIĄŻKI Z DUŻĄ CZCIONKĄ

Wielkie Litery to książki wydawane większą czcionką, które chronią wzrok i ułatwiają czytanie osobom słabowidzącym. Dzięki nowemu formatowi czytanie jest bardziej komfortowe i przyjemniejsze, a przejrzysty format nie nadwyręża wzroku czytelnika. Seria jest polecana osobom słabowidzącym i seniorom.

PRZYSTOSOWANIE LOKALI DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Biblioteka główna znajduje się w budynku MOKu, który nie jest przystosowany dla osób niepełnosprawnych. Pomieszczenia biblioteki znajdują się na parterze budynku, jednak, osoba z niepełnosprawnością ruchową jest zmuszona pokonać kilka schodów. W roku sprawozdawczym filia biblioteki nr 1 posiadała wejście dostosowane dla osób niepełnosprawnych i poruszających się na wózkach (specjalny podjazd). Wewnątrz lokalu, toalety i pomieszczenia dostosowane dla osób niepełnosprawnych.

STRONA WWW

Strona www.mbpkowary.pl posiada następujące ułatwienia dla osób ze szczególnymi potrzebami:

- wersję kontrastową
- możliwość zmiany rozmiaru tekstu
- widoczny fokus
- wyróżnienie odnośników

UŻYTKOWNICY BIBLIOTEKI I ODWIEDZINY W CIĄGU ROKU

Biblioteka udostępnia swoje zbiory w wypożyczalni Biblioteki Głównej i w filii nr 1. Biblioteka obsługuje czytelników z różnych grup wiekowych i pochodzących ze zróżnicowanej struktury społeczno – zawodowej. W omawianym okresie najważniejsze dane statystyczne prezentowały się następująco:

Wyszczególnienie	Biblioteka Główna	Filia nr 1	Ogółem
<i>Użytkownicy zarejestrowani</i>	1247	352	1839
<i>Czytelnicy aktywnie wypożyczający</i>	827	231	1058
<i>Odwiedziny w bibliotece</i>	10339	3175	13514
<i>Ilość wypożyczeń na zewnątrz</i>	26486	5719	32205
<i>Ilość czytelników korzystających na miejscu</i>	0	0	0
<i>Ilość udostępnionych książek na miejscu</i>	0	0	0
<i>Ilość udostępnionych/wypożyczonych czasopism</i>	0	0	0

Ilość czytelników korzystających ze zbiorów na miejscu wykazujemy na poziomie zerowym. Biblioteka dysponuje pomieszczeniem, które nazwane jest czytelnią, jednak nie spełnia swojej podstawowej roli. Ze względów praktycznych, pomieszczenie nie jest dostosowane do zadań czytelni. W pomieszczeniu przechowujemy księgozbiór podręczny, wykorzystujemy je również na czas gromadzenia i opracowywania nowo zakupionych książek, sporadycznie prowadzimy zajęcia dla dzieci.

DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA I EDUKACYJNA

W 2024 roku Miejska Biblioteka Publiczna prowadziła działalność kulturalno – edukacyjną promującą książki, czytelnictwo i Bibliotekę. W swoich kulturotwórczych przedsięwzięciach Biblioteka proponowała wartościową literaturę i jej twórców. Organizowała spotkania autorskie, promocje książek, konkursy literackie, zajęcia edukacyjne dla dzieci, lekcje biblioteczne, spotkania edukacyjne dla dorosłych, akcje czytelnicze. Biblioteka ze swoją ofertą wychodzi poza swoje mury. Spotykamy się w przedszkolach i szkołach. Poprzez rozliczne przedsięwzięcia kowarska biblioteka starała się zwiększać zainteresowanie książką, kształtować gusty czytelnicze, uczyć odbioru literatury. Niewątpliwym sukcesem naszej Biblioteki jest bardzo dobra współpraca z placówkami przedszkolnymi i szkolnymi. Dzięki temu możemy promować czytelnictwo wśród najmłodszych, rozwijać kompetencje czytelnicze dzieci starszych i młodzieży. Jesteśmy instytucją wspierającą system edukacyjny, dzięki czemu mamy realny wpływ na kształtowanie zainteresowań dzieci i młodzieży.

W 2024 roku zorganizowaliśmy (w Bibliotece głównej i Filii Nr 1 w Wojkowie) 120 różnego rodzaju spotkań, wydarzeń, zajęć bibliotecznych. Łącznie w spotkaniach tych wzięło udział 3239 osób.

SPOTKANIA AUTORSKIE

Graham Masterton – spotkanie dla dorosłych

Robert Maciąg – warsztaty i spotkanie autorskie dla dzieci

Renata Piątkowska – spotkanie autorskie dla dzieci

Ludmiła Riabkova – spotkanie autorskie dla dorosłych

Tomasz Bonek – spotkanie autorskie dla dorosłych

Jarosław Szczyżowski – spotkanie autorskie dla dorosłych.

BIBLIOTEKA PODRÓŻNIKA – PRELEKCJE PODRÓŻNICZE

Danuta Bunij – Gorące południe Francji – poza szlakiem

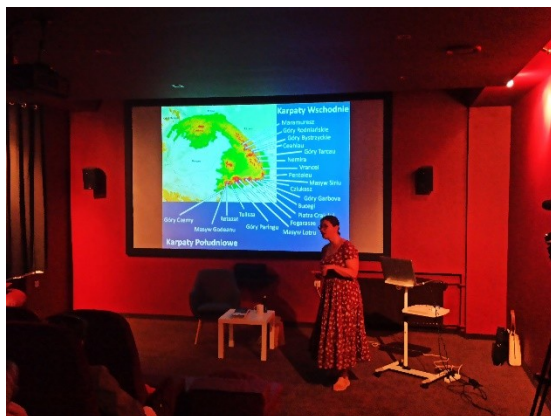
Elżbieta Marut, Ludmiła Gajda – Wieża księżęca w Siedlęcinie

Zbigniew Klimek – Indie, podróż, która spełniła marzenia

Ewa Chwałko – Łuk Karpat w 84 dni samotnej wędrówki

Katarzyna Matusiak – Grenlandia

Grzegorz Schmidt – Feodora von Reuss – kowarzanka z królewskiego rodu

LEKCJE BIBLIOTECZNE

Organizujemy lekcje biblioteczne, zabawy edukacyjne i okolicznościowe, warsztaty plastyczne i literackie oraz wiele innych. Tematy zajęć dostosowujemy do potrzeb grupy. Lekcje biblioteczne najczęściej organizujemy na terenie przedszkola i szkół. W zajęciach biorą udział przedszkolaki, uczniowie szkół podstawowych (wszystkich klas) i szkoły średniej.

Łącznie wzięło w nich udział 148 przedszkolaków i uczniów.

KLUBY

Dyskusyjny Klub Książki

- 1) Spotkania grupy młodzieży 13-16 lat.
- 2) Spotkania młodzieży 16-19 lat.

Bardzo nam zależy, aby biblioteka była miejscem, w którym można rozmawiać o wspólnie przeczytanych książkach, wymieniać się spostrzeżeniami i wyrażać swoją opinię. Kreowanie mody na czytanie wśród dzieci i młodzieży, poprzez akcentowanie przyjemności płynących z lektur to jeden z naszych celów edukacji czytelniczej. Promowanie aktywnego udziału w życiu literackim, np. poprzez udział w spotkaniach autorskich, interesujących dyskusjach, czy twórczym wykorzystaniu wiedzy płynącej z literatury. W 2024 roku odbyło się 13 spotkań DKK. Wzięło w nich udział 48 osoby.

AKCJE I PROJEKTY

FERIE W BIBLIOTECE. SKANDYNAWSKIE KLIMATY

Zajęcia dla dzieci odbywały się przez dwa tygodnie ferii. Łącznie wzięło w nich udział 73 dzieci.

AKCJA ŻONKILE

Biblioteka kolejny raz przyłączyła się do organizowanej przez Muzeum POLIN akcji Żonkile. W 2024 roku była to już jedenasta, akcja społeczno-edukacyjna. Nasza biblioteka bierze w niej udział od pięciu lat. Akcję promujemy na naszym profilu społecznościowym, ale również przeprowadzamy lekcje biblioteczne i zajęcia tematyczne w szkołach.

TYDZIEŃ BIBLIOTEK

Po raz kolejny Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich zorganizowało w dniach 8-15 maja 2024 r Tydzień Bibliotek i Bibliotekarzy. To ogólnopolski program promocji czytelnictwa i bibliotek. Ma on na celu podkreślenie roli czytania i bibliotek w poprawie jakości życia, edukacji oraz zwiększanie prestiżu zawodu bibliotekarza i zainteresowania książką szerokich kręgów społeczeństwa. Nasza biblioteka przygotowała z tej okazji zajęcia dla dzieci, warsztaty dla seniorów. Łącznie we wszystkich wydarzeniach Tygodnia Bibliotek wzięło udział 150 osób.

MAŁA KSIĄŻKA – WIELKI CZŁOWIEK

Od 2018 r. projekt jest realizowany przez Instytut Książki w ramach ogólnopolskiej kampanii promującej czytelnictwo „Mała Książka – wielki człowiek” we współpracy z bibliotekami publicznymi. Każde dziecko w wieku przedszkolnym, które odwiedza wolską bibliotekę dla dzieci, otrzymuje w prezencie Wyprawkę Czytelniczą: książkę oraz Kartę Małego Czytelnika. Za każdą wizytę w bibliotece i wypożyczenie min. Jednej książki, Mały Czytelnik otrzymuje naklejkę, a po zebraniu dziesięciu zostaje uhonorowany dyplomem. Projekt realizowany jest w ramach ogólnopolskiej kampanii promującej czytanie generacyjne „Mała książka – wielki człowiek”.

WAKACJE W BIBLIOTECIE

Wakacje pod hasłem „Wakacje z książką” były organizowane w tygodniach wakacyjnych w lipcu i w sierpniu. Przygotowaliśmy warsztaty czytelnicze, plastyczne, zabawy na świeżym powietrzu, gry zręcznościowe, zagadki, quizy. Łącznie udział wzięło we wszystkich wydarzeniach 50 dzieci.

NARODOWE CZYTANIE

Kordian Juliusza Słowackiego lekturą 13. odsłony Narodowego Czytania. W ramach ogólnopolskiej akcji nasza biblioteka zorganizowała dwa wydarzenia: prelekcję o życiu i czasach Juliusza Słowackiego oraz czytanie fragmentów „Kordiana” we współpracy ze SMK. Łącznie we wszystkich wydarzeniach z tej okazji wzięło udział 50 osób.

KIERMASZ KSIĄŻKI

W 2024 roku zorganizowaliśmy kiermasze książki.

PRACOWNIA ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA

Warsztaty literacko – plastyczne dla dzieci i rodziców. Każdego roku organizujemy zajęcia przedświąteczne dla najmłodszych i ich rodziców, podczas których robimy świąteczne prezenty dla najbliższych oraz ozdoby choinkowe.

KONKURSY

W 2024 roku zorganizowaliśmy następujące konkursy:

Najlepszy czytelnik roku 2023.

„Wiersze Jana Brzechwy w rysunku”

„Wakacyjny superczytelnik”

BIBLIOTEKA DLA SENIORA

W 2023 roku rozpoczęliśmy cykliczne zajęcia dla seniorów „Gimnastyka umysłu”, które kontynuowaliśmy w 2024 roku. Zajęcia przeznaczone dla osób 55 +, mają na celu wzmocnienie i doskonalenie umiejętności poznawczych. Uczestnicy ćwiczą pamięć, myślenie, rozwijają spostrzegawczość, koncentrację i umiejętność słuchania. Są to również spotkania integracyjne, dzięki którym będziemy rozwijać także kreatywność uczestników i dzielić się swoimi umiejętnościami. W ramach spotkań zorganizowaliśmy dodatkowo następujące warsztaty i prelekcje dla seniorów:

Warsztaty kreatywne

Warsztaty z oddychania

Gry planszowe dla seniorów

Kosmetyki naturalne dla cery dojrzałej.

Maści na bóle – warsztaty

Warsztaty zielarskie

Joga śmiechu.

UDZIAŁ W KONFERENCJACH, SZKOLENIACH I WYDARZENIACH BRANŻOWYCH

GRUPA INICJATYWY

Członkostwo w grupie INICJATYWY – utworzonej w ramach programu FRSI – dla dyrektorów bibliotek, którzy dzielą się doświadczeniem z innymi osobami zarządzającymi instytucjami kultury. To przestrzeń wymiany wiedzy oraz wspólnego rozwiązywania problemów.

STOWARZYSZENIE DYREKTOREK I DYREKTORÓW BIBLIOTEK PUBLICZNYCH

Dyrektorka Danuta Bunij jest współzałożycielką Stowarzyszenia Dyrektorek i Dyrektorów Bibliotek INICJATYWY. Celem Stowarzyszenia jest budowanie prestiżu stanowisk dyrektorek i dyrektorów bibliotek, wspieranie ich w codziennej pracy, wspieranie lokalnych grup dyrektorskich InicJaTyWy, a także reprezentowanie interesów bibliotek m.in. opiniowanie w kwestiach legislacyjnych.

FORUM BIBLIOTEK

Współorganizacja i udział w ogólnopolskim forum dla dyrektorek i dyrektorów bibliotek „Biblioteki się liczą”. Danuta Bunij współprowadziła panel dotyczący współpracy Biblioteki i Organizatora.

KONGRES BIBLIOTEK

Wspólnie z zaproszonymi gośćmi zastanawialiśmy się, jaka może być rola bibliotek w budowaniu odpornych na kryzysy lokalnych społeczności i w działaniu na rzecz klimatu. Organizatorem Kongresu Bibliotek była Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

Dzięki zaangażowaniu i możliwości uczestniczenia w działaniach poza lokalnymi pracownicy reprezentują kowarską bibliotekę a także Gminę Kowary w ogólnopolskim środowisku bibliotekarzy i dyrektorów instytucji kultury. Pracownicy służby bibliotecznej, administracyjnej łącznie z dyrektorem każdego roku doskonalą swoje umiejętności zawodowe, uczestnicząc w różnego rodzaju szkoleniach, seminariach, konferencjach oraz warsztatach. W 2024 roku 4 pracowników uczestniczyło w 23 szkoleniach, konferencjach, spotkaniach branżowych.

PRACOWNICY BIBLIOTEKI:

W bibliotece ogółem zatrudnionych jest dwóch bibliotekarzy, jeden pracownik administracyjny, jednostką kieruje dyrektor.

Grupa pracowników	Liczba pełnozatrudnionych (w osobach)	Liczba niepełnozatrudnionych (w osobach)	Razem pełno i niepełnozatrudnionych (w osobach)	Ogółem Etyaty przeliczeniowe
Pracownicy merytoryczni (w tym dyrektor)	3	0	0	3
Pracownicy administracji	0	1	0	0,25
Pracownicy obsługi	0	0	0	0
Razem	3	1	4	3,25

DZIAŁANIA PROMOCYJNE

Kowarska biblioteka swoją działalność promuje zarówno tradycyjnie w sposób stacjonarny jak i wirtualnie w internecie. W okresie sprawozdawczym istotną rolę w promocji jej marki pełniły media społecznościowe. To prosty sposób na interakcje z internautami i rozpowszechnianie różnorodnych informacji.

- Prezentowanie w mediach społecznościowych nowości dostępnych w Bibliotece.
- Organizowanie konkursów promujących czytelnictwo i jednocześnie aktywizujących Czytelników
- Przygotowywanie i wydruk plakatów z ofertą i wydarzeniami Biblioteki
- Promowanie stałej oferty Biblioteki: zajęcia, warsztaty, kluby dyskusyjne, wystawy, spotkania
- Organizacja wydarzeń terenowych mających na celu docieranie z ofertą Biblioteki do nowych potencjalnych użytkowników: Narodowe Czytanie
- Udział w wydarzeniach plenerowych: Kowarskie Stragany – promocja i prezentowanie oferty Biblioteki
- Prowadzenie profilu biblioteki na fb, na którym prowadzono konkursy, wydarzenia i inne akcje
- Prowadzenie strony internetowej
- Współpraca z mediami informacyjnymi: Kurier Kowarski, Gazeta Kowarska, Biuletyn Kowarski
- Współpraca z przedszkolami i szkołami w zakresie promocji czytelnictwa
- Udział biblioteki w grupie Inicjatywy i Stowarzyszeniu i promocja Biblioteki poza regionem

WSPÓŁPRACA

Miejska Biblioteka Publiczna w Kowarach aktywnie współpracowała z lokalnym środowiskiem, m.in.: z przedszkolami (wsparcie edukacyjne, organizacja konkursów), szkołami (wsparcie edukacyjne – lekcje biblioteczne, organizacja konkursów, wsparcie w zakresie gromadzenia i opracowywania zbiorów, zwłaszcza lektur szkolnych), mediami: Strimeo, Kurier Kowarski, instytucjami kultury (MOK w Kowarach, biblioteki powiatu karkonoskiego), organizacjami pozarządowymi (LGD), Fundacja Slow City, Urzędem Miejskim w

Kowarach, Stowarzyszeniem Miłośników Kowar. Współpraca dotyczyła takich obszarów jak: szeroko pojęta kultura, edukacja dzieci, młodzieży i osób starszych, promocja miasta i akcje społeczne.

POZYSKIWANIE ŚRODKÓW

Nazwa projektu	Budżet projektu		Źródło finansowania	Krótki opis (realizatorzy, cel, grupa docelowa, podstawowe działania, efekty)
	Ogółem	Dotacja /grant		
NPRCz 2.0- Priorytet 1 Poprawa oferty bibliotek publicznych. Kierunek interwencji 1.1. zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych.	35240,00	12334,00	Dofinansowanie ze środków finansowych MKiDN, Miejska Biblioteka Publiczna w Kowarach	Wniosek czeka na akceptację Ministra Kultury Celem projektu jest wzmocnienie potencjału bibliotek w środowisku lokalnym, poprzez wzrost atrakcyjności i dostępności zbiorów.
Mała Książka – Wielki Człowiek	Brak danych	Wsparcie rzeczowe w postaci wyprawek dla dzieci i rodziców	MKiDN, operator Instytut Książki.	Kontynuacja Celem projektu jest promocja czytelnictwa wśród dzieci w wieku przedszkolnym. MBP w Kowarach pozyskała rzeczowe wsparcie w postaci pakietów startowych dla wszystkich dzieci w postaci książek, naklejek, dyplomów, kart i poradników dla rodziców.
Dyskusyjny Klub książki	Brak danych	Wsparcie rzeczowe i merytoryczne. Dofinansowanie do spotkania autorskiego.	Instytut Książki, Biblioteka Dolnośląska im. Tadeusza Mikulskiego we Wrocławiu	Kontynuacja W okresie rozliczeniowym odbyło się 13 spotkań. Członkowie DKK oraz inni użytkownicy biblioteki wzięli udział w spotkaniu autorskim i warsztatach Robertem Maciągiem
Działaj lokalnie. Ogródek Wojkowski – międzypokolenio we działania lokalne.	5250,00	5000,00	Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce, PAFW	W ramach projektu zrealizowaliśmy kilka działań, w których brała udział lokalna społeczność dzielnicy Wojków. We wszystkich wydarzeniach uczestniczyły dzieci, młodzież i dorośli. działania obejmowały: 1. wspólne nasadzenie roślin miododajnych w obrębie biblioteki, 2. warsztaty w pasiece, 3. sprzątanie dzielnicy Wojków, 4. międzypokoleniowy piknik podsumowujący projekt
Lokalne Partnerstwa PAFW	Brak danych	5000,00	Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce, PAFW	Minigrant – Lokalne Partnerstwa PAFW na przeprowadzenie diagnozy w celu określenia zasobów i potrzeb młodzieży mieszkającej w Kowarach. Diagnoza obejmowała młodzież klas 6-8 szkoły podstawowej, czyli osób w wieku 11-15 lat. W wyniku przeprowadzonej diagnozy zidentyfikowaliśmy

				jakimi zasobami i propozycjami dla młodzieży dysponuje gmina i jej instytucje a przede wszystkim poznaliśmy pasje, potrzeby i marzenia młodych mieszkańców Kowar. Naszym dobrem wspólnym jest młodzież kowarska, dlatego najważniejsze dla naszego projektu było zbadanie ich potrzeb i właściwe zaplanowanie wspólnych działań z młodzieżą i dedykowanych dla młodzieży. Diagnoza została przeprowadzona pośród klas 6-8 w dwóch szkołach podstawowych (Objęła około 200 osób) a także wśród mieszkańców miasta.
Lokalne Partnerstwa PAFW	Brak danych	80000,00	Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce, PAFW	Strefa Młodych w Kowarach to projekt Lokalnego Partnerstwa PAFW Kowary, który ma na celu stworzenie przyjaznej przestrzeni dla młodych mieszkańców i ich aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnym. Inicjatywa oferuje szeroki wachlarz działań, od tworzenia strefy zielonej po gry miejskie, z naciskiem na rozwijanie umiejętności i budowanie poczucia wspólnoty.
Warsztaty świąteczne dla seniorów i dzieci	Brak danych	Wsparcie rzeczowe.	Fundacji Slow City – Dofinansowanie z Urzędu Miasta Kowary	Razem z fundacją organizujemy warsztaty kreatywne, podczas których powstają dekoracje zamieszczone w przestrzeni miasta.

W okresie sprawozdawczym Biblioteka składała wniosek o dofinansowanie ze środków MKiDN w programie Partnerstwo dla książki „Biblioteka książek różnorodnych”. Biblioteka nie otrzymała dofinansowania.

KOMPUTERYZACJA

UŻYTKOWANY SPRZĘT, OCENA JEGO STANU TECHNICZNEGO

W MBP w Kowarach użytkowanych jest łącznie 11 komputerów (w tym Chromebook). Sprzęt komputerowy został zakupiony przez MBP w ciągu ostatnich lat lub został przekazany bibliotece w ramach uczestnictwa w różnego rodzaju programach grantowych (FRSI, LGD) i projektach (Urząd Miasta Kowary). Sprzęt komputerowy przeznaczony jest dla czytelników (5 jednostek) oraz wykorzystywany jest w pracach bibliotecznych i administracyjnych (6 jednostek). Niektóre elementy wyposażenia komputerowego należy wymienić na nowsze w celu usprawnienia ich pracy. Istnieje stała potrzeba jego modernizacji wymuszona przez zwiększające się wymagania nowych aplikacji i systemów operacyjnych. Jeśli w przyszłości chcemy zachęcić użytkowników do korzystania z Internetu w bibliotece niezbędny jest zakup kilku komputerów o bardzo wysokiej wydajności.

OPROGRAMOWANIE

Stan oprogramowania jest zadowalający. Biblioteka systematycznie przedłuża licencje programów antywirusowych na wszystkich komputerach, które są przeznaczone na prace wewnętrzne. Kontynuujemy używanie systemu bibliotecznego MAK+ opartego na hostingu na serwerze zewnętrznym, za który

opłacamy abonament. Kontynuujemy również pracę na programach księgowo- kadrowych Radix, za który biblioteka płaci abonament, dzięki któremu otrzymujemy dostęp do najnowszych aktualizacji.

SKOMPUTERYZOWANE CZYNNOŚCI BIBLIOTECZNE I INFORMACYJNE

W 2024 roku Miejska Biblioteka Publiczna w Kowarach użytkuje specjalistyczny program biblioteczny. MAK+ to elektroniczny i zintegrowany system biblioteczny, stworzony i ciągle rozwijany przez Instytut Książki, który służy do zarządzania biblioteką i jej zbiorami. System ten umożliwia tworzenie elektronicznego katalogu bibliotecznego oraz bazy użytkowników placówki, umożliwia również elektroniczną rejestrację wypożyczeń i udostępnień zasobów, a także prowadzenie statystyki bibliotecznej. System MAK+ jest rekomendowany przez Krajową Radę Biblioteczną. Jest również całkowicie zgodny z formatem MARC21 oraz spełnia wszystkie wymagania stawiane przez ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2014, poz. 1182) oraz przepisów wykonawczych do tej ustawy, co zapewnia bezpieczeństwo gromadzonym danym użytkowników. To kompletny system biblioteczny, zawierający wszystkie aktualnie dostępne moduły systemu oraz funkcjonalności, umożliwiającą kompleksową obsługę wszystkich procesów związanych z książką i czytelnikiem w bibliotece.

MODERNIZACJA, REMONTY, WYPOSAŻENIE

W 2024 roku nie było przeprowadzanych remontów ani modernizacji w lokalach zajmowanych przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Kowarach.

3.3. Obiekty sportowe i rekreacyjne w Kowarach

W Kowarach znajdują się następujące obiekty sportowe i rekreacyjne:

- 1) Stadion Miejski przy ulicy Karkonoskiej (z płytą główną i boiskiem treningowym) dzierżawiony przez Stowarzyszenie MKS „Olimpia” Kowary,
- 2) łowisko wędkarskie przy ulicy Karkonoskiej użytkowane przez Stowarzyszenie MKS „Olimpia” Kowary, przy łowisku znajduje się wiata wypoczynkowa,
- 3) Zalew będący łowiskiem wędkarskim użytkowanym przez Stowarzyszenie Wędkarskie „Alternatywa”,
- 4) korty tenisowe przy ulicy Parkowej użytkowane przez Stowarzyszenie Tenisa Ziemnego „Return”,
- 5) ścianka do ćwiczeń tenisa ziemnego przy ulicy Parkowej,
- 6) skatepark przy ulicy Parkowej,
- 7) boisko wielofunkcyjne „Orlik 2012” w sąsiedztwie Osiedla Wichrowa Równia, wykorzystywane do godzin południowych przez Szkołę Podstawową nr 1 w Kowarach, a po popołudniu i w weekendy na zajęcia z animatorami sportu,
- 8) hala sportowa przy ulicy St. Staszica należąca do Szkoły Podstawowej nr 1 w Kowarach,
- 9) sala sportowa i boisko wielofunkcyjne przy ulicy 1 Maja należące do Szkoły Podstawowej nr 3 w Kowarach,
- 10) sala sportowa oraz boisko sportowe przy ulicy Szkolnej należąca do Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Kowarach,

- 11) boiska przy ulicy Wiejskiej, Jagiellońskiej i Nadrzecznej,
- 12) place zabaw przy ulicy Matejki, Kwiatowej, Górnej, Jeleniogórskiej, Karkonoskiej,
- 13) siłownia zewnętrzna przy ulicy Matejki,
- 14) street workout przy ulicy Szkolnej,
- 15) miejsce rekreacyjne z możliwością grillowania przy ulicy Wiejskiej stworzone w ramach projektu pn. „Odkrywanie na nowo walorów kulturowych i historycznych Kowar i czesko-polskiego pogranicza”.

Swoje miejsca rekreacji posiadają również podmioty prywatne. W większości mają one charakter komercyjny. Znajdują się one na terenie: Ośrodka Przedwiośnie, Ośrodka Wojków, Jelenia Struga Medical SPA, w Kompleksie Wy.SPA, w Pałacowej Bawialni przy Parku Miniatur Zabytków Dolnego Śląska.

3.4. Szkolenie sportowe dzieci, młodzieży i dorosłych

Burmistrz Miasta Kowary każdego roku ogłasza konkurs ofert na realizację zadania publicznego pod nazwą **„Szkolenie sportowe dzieci, młodzieży i dorosłych oraz organizacja imprez sportowych w klubach sportowych działających na terenie Gminy Miejskiej Kowary”**. Edycja konkursu na rok 2024 została ogłoszona w 1 lutego 2024 roku (zgodnie z artykułem 11 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie). Powołana przez Burmistrza Komisja konkursowa rekomendowała na to zadanie wybór trzech ofert. Złożyły je:

- K.S. Funakoshi Shotokan Karate,
- MKS „Olimpia” Kowary,
- K.J. Maximus Kowary.

Gmina Miejska Kowary podpisała umowy na realizację przedmiotowego zadania na łączną kwotę 255.000 zł z następującym podziałem na organizacje: K.S. Funakoshi Shotokan Karate – 30.000 zł, MKS „Olimpia” Kowary – 210.000 zł oraz K.J. Maximus Kowary – 15.000 zł. Wszystkie trzy organizacje wykonały zaplanowane w ofertach działania. W ramach realizacji zadania publicznego odbywały się szkolenia dla dzieci, młodzieży i dorosłych w następujących dyscyplinach sportu: piłka nożna, wędkarstwo, karate i jeździectwo.

Gmina Miejska Kowary realizowała dodatkowo następujące programy:

- Program „Aktywna Szkoła” – zadanie Aktywny Orlik

Operatorem ogólnokrajowym programu była Fundacja Orły Sportu. W ramach projektu na kompleksie boisk Orlik 2012 prowadzone były regularne zajęcia przez animatorów w okresie od marca do listopada. Zajęcia skierowane były do mieszkańców Kowar, zwłaszcza tych najmłodszych.

Celem projektu było:

- wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez zwiększenie ich aktywności ruchowej prowadzącej do poprawy sprawności fizycznej, zdolności motorycznych, stanu zdrowia i związanej z nim jakości życia,
- stworzenie, jak największej grupie dzieci i młodzieży możliwości uczestniczenia w zorganizowanych, systematycznych i atrakcyjnych zajęciach sportowych,
- wyrównywanie szans dzieci i młodzieży w dostępie do sportu, niezależnie od statusu materialnego rodziców,

- przeciwdziałanie patologiom społecznym, zwłaszcza przemocy i agresji interpersonalnej, pomoc środowiskom trudnym i zubożałym,
- optymalne wykorzystanie infrastruktury sportowej powstałej w ramach rządowego programu „Moje Boisko – Orlik 2012” oraz pozostałej lokalnej infrastruktury sportowej,
- Program „Aktywna Szkoła” – zadanie Aktywny Weekend

Operatorem ogólnokrajowym programu była Fundacja Orły Sportu. W ramach projektu prowadzone były regularne zajęcia przez animatorów w Szkole Podstawowej nr 1 w weekendy i wakacje. Zajęcia skierowane były do uczniów.

Celem projektu było:

- wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez zwiększenie ich aktywności ruchowej prowadzącej do poprawy sprawności fizycznej, zdolności motorycznych, stanu zdrowia i związanej z nim jakości życia,
- stworzenie, jak największej grupie dzieci i młodzieży możliwości uczestniczenia w zorganizowanych, systematycznych i atrakcyjnych zajęciach sportowych,
- wyrównywanie szans dzieci i młodzieży w dostępie do sportu, niezależnie od statusu materialnego rodziców,
- przeciwdziałanie patologiom społecznym, zwłaszcza przemocy i agresji interpersonalnej, pomoc środowiskom trudnym i zubożałym,
- optymalne wykorzystanie infrastruktury sportowej szkoły podczas weekendów i wakacji.
- Umiem Pływać

Operatorem wojewódzkim programu była Dolnośląska Federacja Sportu w ramach projektu dzieci z klas I-III brały udział w zajęciach z nauki pływania. Uczestnicy mają zapewniony przejazd na zajęcia do krytej pływalni w Kamiennej Górze, opiekuna w trakcie przejazdu, wstęp na basen i opiekę instruktora pływania. W trakcie jednego półrocza szkolnego w zajęciach bierze udział 30 osób, co w całym roku daje to 60 dzieci.

Główne cele projektu:

- upowszechnianie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży,
- nabycie przez dzieci podstawowych umiejętności pływania,
- profilaktyka przeciwdziałania i korygowanie wad postawy,
- zapobieganie zjawiskom patologii społecznych, w tym alkoholizmowi, poprzez organizację zajęć sportowych dla uczniów,
- efektywne wykorzystanie infrastruktury sportowej (pływalnie),
- wyrównywanie szans w dostępie do infrastruktury sportowej poprzez objęcie projektem w szczególności uczniów, zamieszkałych w miejscowościach, w których nie wybudowano krytej pływalni, edukacja w zakresie bezpiecznego korzystania z akwenów wodnych.

Projekt był realizowany w dwóch etapach: w II okresie roku szkolnego 2023/2024 oraz I okresie roku szkolnego 2024/2025.

• **Szkolne Kluby Sportowe**

Program „Szkolny Klub Sportowy” jest działaniem systemowym skierowanym do uczniów szkół dla dzieci i młodzieży – szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, bez względu na wiek, płeć oraz sprawność fizyczną. Program ma na celu umożliwienie podejmowania dodatkowej aktywności fizycznej realizowanej w formie zajęć sportowych i rekreacyjnych pod opieką nauczyciela prowadzącego zajęcia wychowania fizycznego w danej szkole.

Celem programu jest:

- stymulowanie i kształtowanie nawyku podejmowania aktywności fizycznej przez dzieci i młodzież;
- poprawa sprawności fizycznej, stanu zdrowia oraz jakości życia dzieci i młodzieży,
- w tym profilaktyka nadwagi i otyłości;
- promocja zdrowego i aktywnego stylu życia wśród dzieci i młodzieży;
- zwiększenie oferty ogólnodostępnych, bezpłatnych zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży;
- stymulowanie podejmowania aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży mniej aktywnych i mniej sprawnych fizycznie, ze szczególnym uwzględnieniem dziewcząt;
- tworzenie warunków dla rozwoju talentów oraz zainteresowań sportowych dzieci i młodzieży;
- optymalizacja wykorzystania lokalnej infrastruktury sportowej, w tym infrastruktury przyszkolnej;
- promocja różnorodnych sportów wśród dzieci i młodzieży;
- wsparcie kadr pracujących z dziećmi i młodzieżą w obszarze sportu.

Projekt był realizowany w dwóch etapach: w II okresie roku szkolnego 2023/2024 oraz I okresie roku szkolnego 2024/2025.

3.5. Wydarzenia sportowe

W 2024 roku odbyły się następujące wydarzenia i imprezy sportowe:

- Kolarski Wjazd i Bieg Górski „Kowary – Okraj” (z firmą Grabek Promotion),
- turnieje i rozgrywki tenisa ziemnego w Kowarach o Puchar Burmistrza Miasta wraz ze Stowarzyszeniem Tenisa Ziemnego „Return”,
- „Zawody wędkarskie o puchar Burmistrza Kowar” wraz ze stowarzyszenie wędkarskie „Alternatywa”,
- „Kowarska Wiosenna Piątka” wraz ze Stowarzyszeniem Miłośników Sportu Kowary,
- Rajd pn. „Polarne Wyprawy Zuchów” z Karkonoskim Hufcem ZHP
- 8 tematycznych spacerów po Kowarach z Przewodnikiem.

Dodatkowo odbywały się rozgrywki piłkarskie, w których brały udział drużyny seniorów oraz młodzieżowe i dziecięce MKS Olimpia Kowary. Swoje zajęcia oraz turniej karate miał również Klub Sportowy Funakoshi Shotokan Karate. Zajęcia i zawody jeździeckie organizował także Klub Jeździecki Maximus w Kowarach.

4. EDUKACJA

4.1. Przedszkole Publiczne nr 1 w Kowarach

I. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola.

Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola – 170

II. Liczba oddziałów – 7

1. Dzieci 3-letnie-25
2. Dzieci 3,4 letnie- 26
3. Dzieci 4-letnie- 25
4. Dzieci 4,5-letnie- 26
5. Dzieci 5 letnie -25
6. Dzieci 5,6-letnie -19
7. Dzieci 6-letnie- 24

III. Liczba zatrudnionych nauczycieli- 14

IV. Liczba pracowników administracji i obsługi- 14

V. Praca wychowawczo – dydaktyczna – opiekuńcza: w przedszkolu oparta jest o Podstawę Programową Wychowania Przedszkolnego, Roczny Plan Pracy Przedszkola oraz programy:

1. "PROGRAM WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO" - MAC EDUKACJA

Opracowany w oparciu o przepisy prawa oświatowego oraz obowiązującą podstawę programową wychowania przedszkolnego.

**2.PROGRAM NAUCZANIA JĘZYKA ANGIELSKIEGO DLA DZIECI W WIEKU OD 3 DO 6 LATA”
MULTISENSORYCZNA NAUKA JĘZYKA ANGIELSKIEGO W PRZEDSZKOLU”- EWA WODZICKA- DONDZIŁO
WYDAWNICTWO MAC.**

**3. PROGRAM NAUCZANIA RELIGII „ TAK DLA JEZUSA” NR AZ-01/20, KS. K ZEGAN, E. KONDRAK, B. NOSEK,
WYDAWNICTWO JEDNOŚCI KIELCE 2020.**

**4.REALIZACJA INNOWACJI PEDAGOGICZNEJ : „ROZWÓJ POPRZECZ ZABAWY PARATEATRALNE I ZABAWĘ W
TEATR”**

W ramach projektu dzieci ze wszystkich grup przygotowały spektakle teatralne , które wystawiały dzieciom i rodzicom.

– „Bajeczny kramik” i „Zagubiona miłość” teatr przygotowany dla dzieci przez nauczycielki i pracowników przedszkola

5.PROGRAM PREORIENTACJI ZAWODOWEJ, PT. "BĄDŹ KRAWCEM SWOICH MARZEŃ".

Celem preorientacji zawodowej jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami w ich otoczeniu, kształtowanie postawy pracy i motywacji do działania, pobudzanie i rozwijanie zainteresowań dzieci oraz stymulowanie ich pro-zawodowych marzeń.

Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia dzieci:

1. Zasoby własne, m.in.: zainteresowania, predyspozycje, mocne i słabe stron jako potencjalnych wyznaczników obszarów do rozwoju, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycje zawodowe, stan zdrowia.
2. Wprowadzenie w świat zawodów, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszanie się po nim.
3. Ginące zawody.

W ramach realizacji projektu w przedszkolu odbyły się spotkania z osobami, które reprezentują różne zawody (Pielęgniarka, górnik, lekarz, szewc, stomatolog itp.)

6. PROJEKT EDUKACYJNY „BEZPIECZNY PRZEDSZKOLAK” - WSPÓŁPRACA Z POLICJĄ I ZE STRAŻĄ POŻARNĄ.

Projekt realizowany jest w każdym roku szkolnym. Celem projektu jest:

- zapoznanie z zasadami bezpieczeństwa,
- integracja przedszkola ze środowiskiem lokalnym,
- promowanie osiągnięć przedszkola, jego wychowanków i nauczycieli,
- włączenie rodziców w życie przedszkola,
- kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka jako czynnika społeczności lokalnej i regionalnej.

Realizowane tematy:

- Nauka bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię.
- Bezpieczne zabawy na śniegu.

7. PROJEKT Z FUNDUSZÓW EUROPEJSKICH DLA DOLNEGO ŚLĄSKA 2021-2026 „ KREATYWNA ZABAWA SPOSOBEM NA WIELOKIERUNKOWY ROZWÓJ PRZEDSZKOLAKÓW”

W ramach projektu przedszkole w 2024 r. zrealizowało zajęcia z dziećmi:

L. p.	Nazwa zajęć	Wymiar godzin/koszt (zł)
1.	Zajęcia z zakresu rozwoju kompetencji emocjonalno – społecznych	80
2.	Zajęcia teatralne	20
3.	Zajęcia indywidualne elementy integracji sensorycznej w logopedii	80
4.	Zajęcia indywidualne integracja sensoryczna	36
5.	Zajęcia indywidualne z terapii pedagogicznej	80
6.	Zajęcia indywidualne z zakresu pomocy psychologicznej	48
7.	Zajęcia z zakresu rozwoju komunikacji społecznej	50
8.	Zajęcia z robotyki programowania	80
9.	Dzień kreatywności – kreatywne przedszkole	5000
10.	Dzień Małego Ekologa	6000 zł

8. PROGRAM LOGOPEDYCZNY - „ PROFILAKTYKA LOGOPEDYCZNA DLA KAŻDEGO”

Główne cele programu:

- rozwój percepcji słuchowej
- rozwój mowy biernej
- rozwój mowy czynnej
- usprawnianie aparatu mowy:
 - oddechowego
 - fonacyjnego
 - artykulacyjnego.

9. PROGRAM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I OBYWATELSKIEJ ROMÓW W POLSCE NA LATA 2021-2030

Program integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030 (zwany dalej: „Programem integracji 2021-2030” lub „Programem”) jest strategią poprawy sytuacji romskiej mniejszości etnicznej w Polsce.

- program realizowany jest od września do grudnia w każdym roku szkolnym.

10. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI

Celem współpracy ze środowiskiem lokalnym jest:

- integracja przedszkola ze środowiskiem lokalnym,
- wspomaganie rozwoju dziecka, poszerzanie wiedzy o świecie,
- integracja oddziaływań wychowawczych,
- promowanie wartości wychowania przedszkolnego, osiągnięć przedszkola, jego wychowanków i nauczycieli,
- kształtowanie pozytywnych zachowań i postaw wobec drugiego człowieka,
- kształtowanie poczucia wartości „jako członka społeczności lokalnej i regionalnej,
- wspieranie działalności przedszkola,
- włączanie rodziców w życie placówki,
- rozwijanie w dziecku samodzielności, aktywności oraz kształtowanie poprawnych nawyków i zachowań.

Lp.	Instytucja	Realizacja
1.	Nadleśnictwo „Śnieżka”	Udział dzieci w imprezach edukacyjnych na terenie placówki.
2.	Park Miniatur w Kowarach	Wycieczka do Parku Miniatur w Kowarach – poznanie zabytków Dolnego Śląska
		Zabawy dzieci w Pałacowej Bawialni – sponsorowanych przez właścicieli Parku Miniatur.
3.	Dom Pomocy Społecznej	Złożenie okolicznościowych życzeń dla seniorów z okazji Dnia Babci, Dziadka i Wielkanocy
		Okazjonalne występy dzieci m.in. z okazji Dnia Babci i Dziadka, Wigilii.
4.	Placówki oświatowe – Szkoła Podstawowa nr 1 oraz Szkoła Podstawowa nr 3	Zapoznanie przedszkolaków z instytucją szkoły - poznawanie pomieszczeń
		1. Wspólne zajęcia dzieci 6-letnich i uczniów klas pierwszych-

		przygotowanie dzieci 6 letnich do adaptacji w szkole. 2.Udział dzieci w festynach organizowanych przez szkoły.
5.	Kino za Rogiem:	1.Udział dzieci w seansach filmowych
6.	Miejski Ośrodek Kultury:	Udział dzieci w uroczystościach lokalnych organizowanych przez MOK m.in. w spektaklach teatralnych dla dzieci. Udział dzieci w konkursach plastycznych organizowanych przez MOK Organizacja zakończenia roku przedszkolnego dzieci 6-letnich.
7.	Biblioteka Miejska w Kowarach:	Udział dzieci i nauczycieli w konkursach organizowanych przez bibliotekę Udział przedszkolaków w zajęciach bibliotecznych. Udział przedszkolaków w zajęciach organizowanych w związku z akcją „Cała Polska czyta dzieciom”. Cykliczne zajęcia prowadzone przez pracownika biblioteki w przedszkolu- „Dzień postaci z bajki”, „Święto pluszowego Misia”
8.	Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna:	Pomoc dzieciom przejawiającym trudności w nauce (rozpoznanie rodzaju i stopnia trudności poprzez przebadanie w poradni).
9.	Policja: Zabezpieczenia większych uroczystości przedszkolnych organizowanych przez przedszkole;	Kontrola pojazdów dokonywana przed wyjazdami na wycieczki autokarowe; Zapraszanie policjantów do przedszkola –zapoznanie z umundurowaniem i zawodem policjanta; Pogadanki dotyczące zachowania bezpieczeństwa, kulturalnego zachowania w ruchu drogowym, nauka prawidłowego przechodzenia przez ulicę Wycieczka do Komisariatu Policji w Kowarach
10.	Straż Pożarna:	Wycieczka do OSP w Kowarach: Przeprowadzenie próbnej ewakuacji dzieci, nauczycieli i pracowników placówki. Udział dzieci w konkursach plastycznych Spotkania ze strażakami na terenie przedszkola lub jednostki, Konkurs plastyczny „OSP- naszym przyjacielem” Przygotowanie sali oraz występu artystycznego dla gości w ramach rozstrzygnięcia konkursu plastycznego „OSP naszym przyjacielem”.
11.	Władze lokalne:	Złożenie okolicznościowych życzeń dla pracowników z okazji Bożego Narodzenia i Wielkanocy – laurki Nawiązywanie kontaktów z władzami poprzez spotkania z okazji uroczystości przedszkolnych.

11. Konkursy, imprezy i uroczystości przedszkolne:

- Bal karnawałowy,
- Walentynki
- Bezpieczne ferie, spotkanie z policjantką „Bezpieczny przedszkolak,”
- Dzień Babci i Dziadka,
- Przywitanie Wiosny.
- Spotkanie z panią policjantką, utrwalenie zasad bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię,
- Dzień przedszkolaka, wyjście do „Kina za Rogiem” w Kowarach,
- Pałacowa bawialnia w Kowarach
- Dzień nauczyciela,,
- Koncerty muzyków Filharmonii Jeleniogórskiej- raz w miesiącu
- Dzień Pluszowego Misia,
- Dzień Niepodległości
- Wycieczka do Straży Pożarnej w Jeleniej Górze i OSP w Kowarach
- Andrzejk,
- Dzień niepełnosprawności,
- Dzień górnika.
- Mikołaj,
- Zajęcia prowadzone przez pracowników biblioteki- Bajki i baśnie w życiu dziecka,
- Wigilia w przedszkolu,
- Zjazd Świętych Mikołajów- występy dzieci.

12. Wewnętrzne Doskonalenie Nauczycieli:

Spotkania Rady pedagogicznej – szkolenia wewnętrzne, dzielenie się doświadczeniami w zakresie stosowanych form i metod pracy.

13. WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI

- Zebrania z rodzicami w każdej grupie wiekowej.
- Indywidualne spotkania z rodzicami-analiza osiągnięć i postępów oraz ewentualnych oczekiwań.,
- Zajęcia integracyjne dla dzieci i rodziców,
- Pomoc w zorganizowaniu „ Kiermaszu wielkanocnego”, „ Kiermaszu Bożonarodzeniowego” i „Festynu rodzinnego”
- organizacja koncertów muzycznych Filharmonii z Jeleniej Góry.
- „Koncert Walentynkowy”

Zajęcia otwarte dla rodziców:

- Zajęcia ogólnorozwojowe.
- Zajęcia otwarte dla rodziców – „Jasełka”
- Warsztaty plastyczne z rodzicami i dziećmi - Przygotowanie dekoracji świątecznych”
- Indywidualne spotkania z rodzicami.

14. Remonty i naprawy:

- Zakup sprzętu kuchennego
- Odnowienie ciągów komunikacyjnych,
- Naprawa ubytków w podłogach
- Wymiana rynien
- Wyposażenie sali w nową wykładzinę dywanową,
- Prace ogrodowe – ukwiecenie przedszkola.
- Wymiana części ogrodu.
- Kontynuacja działań remontowych (malowanie, fototapety),
- Porządkowanie terenu wokół przedszkola.

Straty związane z wrześnią powodzią:

- uszkodzenie dachu,
- uszkodzenie ścian i sufitu w gabinecie terapeutycznym oraz na korytarzu I piętra,
- zalanie piwnicy oraz mebli i przedmiotów, które tam się znajdowały,
- zalanie magazynu warzywnego.

Po powodzi na bieżąco wykonywano porządki oraz usuwano skutki zalania.

4.2. Szkoła Podstawowa nr 1

4.2.1. Sprawozdanie z pracy dydaktyczno - opiekuńczo -wychowawczej Szkoły Podstawowej nr 1 w Kowarach (styczeń - sierpień 2024)

Celem niniejszego sprawozdania jest zaprezentowanie osiągnięć i pracy Szkoły Podstawowej nr 1 w Kowarach w roku 2024. Uwzględniono w nim najważniejsze zagadnienia dotyczące pracy szkoły. Sprawozdanie zostało opracowane w oparciu o Plan pracy Szkoły Podstawowej nr 1 w Kowarach na rok szkolny zgodny z aktualnymi kierunkami polityki oświatowej MEiN oraz na podstawie dokonanego przez radę pedagogiczną podsumowania pracy szkoły, którym uwzględniono pomoc udzielaną uczniom mającym trudności w nauce, sukcesy uczniów w konkursach, sukcesy sportowe uczniów, akcje charytatywne, akademie, uroczystości i imprezy szkolne, projekty, programy, przedsięwzięcia międzynarodowe, ogólnopolskie i szkolne, wycieczki, działalność wychowawczą – profilaktyczną oraz bezpieczeństwo w szkole, działalność szkoły w ramach współpracy z rodzicami, instytucjami, placówkami oświatowymi i środowiskiem lokalnym. Realizacja wszystkich działań szkolnych jest szczegółowo opracowana w postaci dokumentów i sprawozdań znajdujących się w dokumentacji szkoły.

W roku szkolnym 2023/2024 w Szkole Podstawowej nr 1 w Kowarach w 18 oddziałach uczyło się 392 uczniów, w tym 36 w dwóch oddziałach przedszkolnych. Do klas I - III uczęszczało 155 uczniów zaś do klas IV – VIII – 201.

W trakcie zajęć dydaktyczno - opiekuńczo – wychowawczych kontynuowane były zadania wynikające z polityki oświatowej państwa, planu nadzoru pedagogicznego kuratora oświaty oraz wniosków wynikających z nadzoru pedagogicznego dyrektora szkoły. Szkolny zestaw programów nauczania gwarantował realizację podstawy programowej, osiągnięcie standardów, wymagań i był zbieżny z programem profilaktyczno- wychowawczym.. Programy nauczania były dostosowywane do możliwości i potrzeb uczniów oraz bazy i wyposażenia szkoły.

Szkoła kontynuowała działania zgodnie koncepcją pracy, realizując zadania wynikające z priorytetów w zakresie wdrażania podstawy programowej kształcenia ogólnego, podnoszenia jakości edukacji, kształtowania postaw patriotycznych, rozwijaniu zainteresowań uczniów jak i wspieraniu i wyrównywaniu szans edukacyjnych. Koła zainteresowań, koła przedmiotowe, zajęcia sportowe, uroczystości szkolne, wycieczki, spotkania z ciekawymi ludźmi, udział w akcjach charytatywnych, kino, teatr, filharmonia, przeprowadzone akcje i realizacja projektów, wpłynęły niewątpliwie na atrakcyjność realizacji procesu dydaktyczno- wychowawczego.

Na terenie placówki prowadzone były różnorakie działania ukierunkowane na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów mających trudności edukacyjne. Po rozpoznaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów, analizie opinii z Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej nauczyciele specjaliści oferowali uczniom różne zajęcia, których celem był ich wszechstronny i harmonijny rozwój. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana była w następującej formie:

- zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne
- zajęcia rewalidacyjne (w tym również o charakterze socjoterapeutycznym),
- zajęcia logopedyczne
- inne zajęcia o charakterze terapeutycznym z psychologiem,
- porady i konsultacje pedagoga i psychologa,
- warsztaty profilaktyczne

Uczniowie korzystający z pomocy psychologiczno – pedagogicznej - 115 osób

Zajęcia z psychologiem - razem 76 osób (w tym 21 z orzeczeniem, 6 z WWR)

- Zajęcia terapeutyczne z psychologiem: 32 os. (w tym 18 z orzeczeniem, 6 z WWR)
- Zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne z psychologiem: 44 os. (w tym 3 z orzeczeniem).

Trening Umiejętności Społecznych - 22 osoby

Zajęcia terapeutyczne z pedagogiem specjalnym:

- rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne: I sem - 9 osób (w tym 7 z orzeczeniami), II sem. 7 os. (w tym 5 z orzeczeniami)
- terapia surdopedagogiczna: 2 os. (1 z orzeczeniem i 1 z opinią WWR)

Logopeda – liczba uczniów 82 (w tym 3 z SP nr 3) w tym 11 z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego

Terapia pedagogiczna – 72 os. w tym 15 z orzeczeniem + 6 WWR

Nauczanie indywidualne:

- kl. 8A
- kl. 8A
- kl. 3A
- WWR

Zindywidualizowana ścieżka kształcenia:

- kl. 4A
- kl. 4B
- kl. 4B
- kl. 6A
- kl. 6A
- kl. 6A
- kl. 7A
- kl. 8B

Zajęcia indywidualne wynikające z IPETU:

- kl. 6B
- kl. 6B
- kl. 3B
- kl. 8B
- kl. 8A
- kl. 8A
- kl. 2C

Liczba uczniów posiadających opinie: 97

Liczba uczniów posiadających opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju: 7 (w tym 2 os. posiadające i orzeczenie i opinią WWR)

Wymienione wyżej zajęcia specjalistyczne odbywały się systematycznie i miały charakter indywidualny lub grupowy. Przebieg procesu terapii zamieszczono w dziennikach zajęć oraz kartach pracy. Szczegółowe omówienie celów, zadań i treści realizowanych na poszczególnych zajęciach znajduje się w planach pracy i sprawozdaniach z danej formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Ponadto, uczniowie mający trudności w nauce mogli również zwracać się do nauczycieli o pomoc, podczas godzin dostępności realizowanych przez cały rok szkolny zgodnie z wykazem dostępnym na stronie szkoły.

Uczestnictwo uczniów w kołach zainteresowań, kołach przedmiotowych, zajęciach sportowych przełożył się niewątpliwie na ich udział w konkursach. W okresie styczeń - czerwiec nasi wychowankowie mieli możliwość uczestniczenia w konkursach organizowanych na różnym szczeblu.

KONKURSY WEWNĄTRZSZKOLNE styczeń- czerwiec 2024		
Lp	Tematyka konkursu	Termin
1	Konkurs wiedzy o II wojnie światowej dla klas 8	Marzec 2024
2	Konkurs matematyczny „Sprytnie, ambitnie i logicznie”	14.06.2024
4	Konkurs recytatorski dla klas I-III	29.05.2024
5	Szkolny konkurs ortograficzny	15.06.2024
6	Szkolny konkurs recytatorski kl.4-8	13.06.2024
7	Liga Ortograficzna klas 2-3	II semestr
8	Szkolnego Konkursu Plastycznego "Zostanę Strażakiem"	maj/ czerwiec 2024

KONKURSY O ZASIĘGU POZASZKOLNYM styczeń- czerwiec 2024				
Lp.	Tematyka konkursu	Organizatorzy/ Zasięg	Termin	Laureaci
1	Etap wojewódzki „zDolny Ślęzak”	wojewódzki	Marzec	A.S – finalista z biologii
2	„zDolny Ślęzak – przedmiotowy etap szkolny i powiatowy j. angielski			
3	Konkurs matematyczny „Kangur”	międzynarodowy	marzec	2 Wyróżnienia
4.	Konkurs „Segreguj śmieci”	Związek Gmin Karkonoskich/ powiatowy	kwiecień- czerwiec	3Wyróżnienia
5.	Niebiesko-zielone Kowary „ Zielony Most”	Urząd Miasta/ gmina	luty	2 Wyróżnienia
6.	„Wiersze Jana Brzechwy”	Biblioteka Miejska w Kowarach/ gmina	maj	
7	Julian Tuwim- w krainie wierszy	Muzeum Karkonoskie/powiat	kwiecień	1 -wyróżnienie

ZAWODY SPORTOWE styczeń- czerwiec 2024				
Lp.	DYSCYPLINA	Organizatorzy/ Zasięg	Termin	FINALIŚCI
5	Piłka Siatkowa klas 6	Karpacz /powiat	7.03.2024	4m dz
6	Piłka Nożna Halowa klas 4-6	Mysłakowice /powiat	19.04.2024	2m chłopcy
7	Piłka Nożna klas 4-6	Mysłakowice /powiat	8.05.2024	1m chłopcy
8	Piłka Nożna klas 7-8	Mysłakowice /powiat	25.04.2024	1m chłopcy
9	Festiwal Gier i Zabaw	Karpacz /powiat	9.04.2024	5m chłopcy
10	Trójbój LA klasy 1	Łomnica/ powiat	3.06.2024	3m chłopcy,dz
11	Trójbój LA klasy 2	Łomnica/ powiat	3.06.2024	2m chłopcy,dz
12	Trójbój LA klasy 3	Łomnica/ powiat	4.06.2024	5m chłopcy dz
13	Trójbój LA klasy 4	Łomnica/ powiat	4.06.2024	3m chłopcy dz
14	XIII Kowarska Orlik Olimpiada LA	Kowary/ gmina	26.05.2024	
15	Kowarska Wiosenna 5-bieg uliczny	Kowary/ gmina	19.05.2024	

PROJEKTY, PROGRAMY, PRZEDSIĘWZIĘCIA MIĘDZYNARODOWE, OGÓLNOPOLSKIE I SZKOLNE

1. program dla szkół - unijny projekt koordynowany przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
2. program ogólnopolski „Laboratoria Przyszłości”
3. program ogólnopolski Aktywna Tablica
4. kampania Zachowaj Trzeźwy Umysł
5. program ogólnopolski Akademia Bezpiecznego Puchatka
6. Dzień Bezpiecznego Internetu
7. programy profilaktyczne, Unnplugged i Debta,
8. Kubusiowi Przyjaciele Przyrody – ogólnopolski program edukacyjny
9. Muzeum w pudełku- gra narracyjna prowadzona przez nauczyciela historii we współpracy z MBP Kowary
10. „Zatrzymane w czasie”-historia w miniaturze: wycieczki w ramach lekcji historii
11. Ogólnopolska Akcja Żonkile upamiętniająca wybuch powstania w getcie warszawskim przeprowadzona we współpracy z MBP Kowary-
12. Niebiesko – zielone Kowary
13. Uniwersytet Dziecięcy
14. Ogólnopolski projekt „Sportowa wyprawa” - oddział OA
15. Szkolne przygody Gangu Mocniaków”

Ponadto w miesiącu styczniu życie szkoły w zakresie obszaru dyd. wych. prof. wzbogaciła:

1. Współorganizacja Koncertu Noworocznego (pomysłodawcą i głównym organizatorem była Rada Rodziców przy Szkole Podstawowej nr 1 wraz ze Stowarzyszeniem *Eurojedynka*)
2. Organizacja szkolnego konkursu przyrodniczego *Rozpoznajemy gatunki drzew.*
3. Organizacja *Dnia Dziwaka* pod hasłem *Wszystko na odwrót.*
4. Organizacja imprezy z okazji Dnia Babci i Dziadka (oddziały przedszkolne).
5. Rozstrzygnięcie konkursu na *Kartkę świąteczną.*
6. Organizacja akcji *Bezpieczne ferie* – warsztaty z zakresu pierwszej pomocy przeprowadzone w klasach 0-III przez wolontariuszy Pogotowia Ratunkowego w Jeleniej Górze.

7. Organizacja posiedzeń Rady Pedagogicznej w związku z podsumowaniem I półrocza roku szkolnego 2023/24.
8. Organizacja spotkań z rodzicami w związku z zakończeniem I półrocza.

W miesiącu lutym:

1. Organizacja wyjść klas 4 i 5 na zajęcia terenowe pod nazwą *Leśne Bandy*.
2. Organizacja Światowego *Dnia Kota* – konkurs plastyczny.
3. Działania wolontariackie podczas *Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy* (kwestowanie).
4. Organizacja balu noworocznego dla dzieci z oddziałów przedszkolnych i klas 1-3, a także dyskoteki dla uczniów klas 4-8.
5. Organizacja zbiórki karmy dla *Schroniska dla małych zwierząt* w Jeleniej Górze.
6. Organizacja *Poczty walentynkowej*.
7. Organizacja szkoleniowych posiedzeń Rady Pedagogicznej na temat dostosowań dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz w zakresie *Stabilizacji emocjonalnej adolescentów w sytuacjach kryzysowych*.
8. Organizacja obchodów *Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego*.
9. Organizacja wieloetapowej *Szkolnej Ligi Ortograficznej*.
10. Organizacja *Międzynarodowego Dnia Pizzy*.
11. Organizacja wycieczki do Karpacza dla uczniów klasy 6 – wyjazd na lodowisko.

Miesiąc marzec to:

1. Organizacja *Szkolnego Dnia Sportu* z okazji Pierwszego Dnia Wiosny.
2. Organizacja Światowego *Dnia Wody* dla uczniów klas I-III.
3. Barwny korowód – przemarsz uczniów klas I-III przez Kowary z okazji Pierwszego Dnia Wiosny.
4. Organizacja *Dnia Kolorowej Skarpetki*.
5. Przygotowanie stroików, kartek świątecznych na kiermasz świąteczny organizowany w MOK.
6. Organizacja zbiórki zabawek dydaktycznych i bibelotów pod hasłem *Przy-da- się* przez Radę Rodziców SP nr 1.
7. Przygotowanie przez Radę Rodziców SP nr 1 stoisk z ciastami, stroikami i zebranymi przedmiotami z akcji *Przy-da- się* - sprzedaż towarów w czasie wydarzenia Zielono – Niebieskie – TY MY -Kowary.
8. Organizacja wycieczki klas 2a i 2c do Karkonoskiego Parku Narodowego w Sobieszowie.
9. Organizacja wycieczki klasy 2c do Interaktywnego Centrum Edukacji Przeciwpowodziowej w Jeleniej Górze.
10. Zajęcia integracyjne z dziećmi z Publicznego Przedszkola nr 1 w Kowarach.
11. Realizacja zajęć z nauki pływania w ramach Programu powszechnej nauki pływania *Umiem pływać* przy współpracy z gminą Kowary.
12. Uczestnictwo w grze terenowej w czasie wydarzenia Zielono – Niebieskie – TY MY -Kowary.
13. Uczestnictwo dziewcząt z SP nr 1 w zawodach w mini piłkę siatkową organizowanych w SP w Karpaczu.
14. **Uczeń SP nr 1 w Kowarach został finalistą konkursu "zDolny Ślązak" z biologii w czasie ostatniego etapu rywalizacji organizowanego we Wrocławiu.**
15. Organizacja *Dnia Babeczki* oraz *Dnia Barbie* z okazji *Dnia Kobiet*.
16. Organizacja wyjazdu uczniów w ramach zajęć Uniwersytetu Dziecięcego do Teatru im C.K. Norwida w Jeleniej Górze na warsztaty teatralne.
17. Organizacja zajęć tematycznych pod hasłem *Dzień Bezpiecznego Internetu*.
18. Uczestnictwo w zajęciach terenowych pod hasłem *Leśne Bandy* dla uczniów z klasy 2c.

19. Rekrutacja uczniów do klas pierwszych i oddziałów przedszkolnych na rok szkolny 2024/25.

20. Organizacja apeli świątecznych z okazji Świąt Wielkanocnych.

Miesiąc kwiecień również zaznaczyła swoją aktywność poprzez:

1. Organizację cyklicznych zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem sprzętu z *Laboratorium przyszłości* dla uczniów klas I-III.
2. Realizację projektu *Muzeum w pudełku* pod kierunkiem Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kowarach.
3. Organizację *Światowego Dnia Świadomości Autyzmu*.
4. Wyjazd uczniów klas VIII na wycieczkę do Warszawy, warsztaty w *Centrum Nauki Kopernik* oraz w Muzeum Powstania Warszawskiego, zwiedzanie Sejmu RP oraz Stolicy.
5. Uczestnictwo w roboczym spotkaniu w związku z realizacją projektu *Inteligentne miasto Kowary* w ramach grantu SMART VILLAGE z LGD Partnerstwo Ducha Gór.
6. Wycieczka uczniów klas pierwszych do gospodarstwa Państwa Parkitnych – nauka jazdy konnej.
7. Wycieczka uczniów klasy drugiej do salonu optycznego FOCUS – zapoznanie z pracą optometrysty.
8. Uczestnictwo uczniów klasy piątej w zajęciach *Leśne Bandy*.
9. Zwiedzanie przez uczniów klas drugich wystawy mandali zorganizowanej w siedzibie Stowarzyszenia Miłośników Kowar.
10. Organizacja konkursu plastycznego o tematyce *Dzień konia*.
11. Przygotowanie uczniów do obchodów świąt majowych pod hasłem *Patriotyczna Majóweczka*.
12. Organizacja pierwszego spotkania integracyjnego rodziców i dzieci, które od 1 września rozpoczną naukę w klasach pierwszych – sprawy organizacyjne i zajęcia z przyszłymi wychowawcami.

W maju zajmowaliśmy się:

1. Współorganizację Koncertu Noworocznego (pomysłodawcą i głównym organizatorem była Rada Rodziców przy Szkole Podstawowej nr 1 wraz ze Stowarzyszeniem Eurojedynka
2. Organizację szkolnego konkursu przyrodniczego Rozpoznajemy gatunki drzew.
3. Organizację Dnia Dziwaka pod hasłem Wszystko na odwrót.
4. Organizację imprezy z okazji Dnia Babci i Dziadka (oddziały przedszkolne).
5. Nastąpiło rozstrzygnięcie konkursu na Kartkę świąteczną.
6. Wzięliśmy udział w akcji Bezpieczne ferie – warsztaty z zakresu pierwszej pomocy przeprowadzone w klasach 0-III przez wolontariuszy Pogotowia Ratunkowego w Jeleniej Górze.

W ciągu roku szkolnego wszyscy nauczyciele podejmowali współpracę z rodzicami i środowiskiem lokalnym. Każdy nauczyciel miał ustalone godziny dostępności dla rodziców, które realizował. Ponadto w cyklicznie prowadzona była psychoedukacja rodziców. Odbывała się ona w ramach realizacji programów profilaktycznych - Unnplugged i Debta, spotkań wychowawców, pedagogów z rodzicami, spotkań z edukatorami zewnętrznymi - „Domowe zasady ekranowe, bezpieczny internet”, „Cyberzagrożenia”, „Standardy Ochrony Małoletnich”, „Gotowość dzieci do rozpoczęcia nauki w szkole”. W ramach działań wychowawczo-dydaktycznych nasi wychowankowie byli motywowani do podejmowania wysiłku umysłowego w celu podnoszeniu efektów kształcenia. Efektem było przyznanie dwa razy w roku szkolnym stypendium motywacyjnego uczniom osiągającym bardzo dobre wyniki w nauce oraz wzorowe zachowanie. Przyznano również statuetkę za najwyższą średnią, nagrodę Burmistrza Miasta, stypendium im. Władysława Kaźmierczaka.

W obszarze działalności wychowawczo – profilaktycznej zgodnie z założeniami przebiegała Realizacja Szkolnego Programu Wychowawczo- Profilaktycznego, która realizowana była następujących czterech obszarach:

ZDROWIE- EDUKACJA

RELACJE I KOMUNIKACJA

OBSZAR KULTURA – WARTOŚCI, NORMY SPOŁECZNE, WZORY ZACHOWAŃ

OBSZAR BEZPIECZEŃSTWO- PROFILAKTYKA ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH

1. Obszar Zdrowie – edukacja zdrowotna

W zakresie kształtowania świadomego dążenia do ochrony zdrowia jako nadrzędnej wartości człowieka zachowania zdrowego stylu życia, rekreacji, kształtowania właściwych nawyków żywieniowych dzieci i ich rodziców, nauczyciele, wychowawcy, specjaliści prowadzili zajęcia tematyczne, zebrania klasowe psychoedukację rodziców, oraz konsultacje z uczniami i rodzicami w zakresie wsparcia w pozyskiwaniu informacji na temat potrzeb żywienia dzieci, szczególnie dla uczniów potrzebujących, zapewnienia uczniom wyżywienia na stołówce szkolnej. Ponadto na bieżąco i zgodnie z potrzebami uczniów prowadzono zajęcia tematyczne na temat prawidłowych nawyków żywieniowych i zaburzeń odżywiania, oraz negatywnego wpływu niezdrowej żywności i zagrożeń związanych ze stosowaniem używek takich jak: nikotyna, elektroniczne papierosy, snusy, alkohol, środki psychoaktywne.

Ponadto zapewniano uczniom wyżywienie na stołówce szkolnej, pozyskiwano środki na dofinansowanie obiadów dla uczniów z rodzin potrzebujących wsparcia. Uczniowie uczestniczyli w ogólnopolskim programie „Szlanka Mleka”, podaruj zdrowy uśmiech, warsztatach z programu „Zachowaj Trzeźwy Umysł” „ Szkolne przygody Gangu Mocniaków”, w zdrowym ciele zdrowy duch a także w zawodach i turniejach sportowych, zajęciach basenowych w ramach Projektu „ Umiem Pływać” jak również w akcjach i zajęciach prozdrowotnych, zdrowe śniadanie, dzień warzyw i owoców, Bądź zdrowy z dala od używek.

Szkolna pielęgniarka zgodnie z potrzebami rozwojowymi i dysfunkcjami zdrowotnymi uczniów prowadziła badania okresowe oraz sprawowała opiekę zdrowotną nad uczniami. Na bieżąco dbała o przegląd czystości skóry i głowy a także kierowała rodziców na badania profilaktyczne w zakresie szczepień. Ponadto rodzice oraz uczniowie otrzymywali treści związane z ochroną zdrowia w zakresie korzystania z urządzeń elektronicznych w ramach Kampanii Fundacji dajemy dzieciom siłę „ Domowe zasady ekranowe, bezpieczny internet, Spotkania z inspektorem ds. ochrony danych osobowych na temat Cyberzagrożeń”. Ponadto przy współpracy Rady rodziców zorganizowano dla uczniów dystrybutor wody, automat z przekąskami dbając o zaspakajanie podstawowych potrzeb dzieci. W klasach 7 i 8 odbyła się z uczennicami prelekcja na temat profilaktyki raka piersi prowadzona przez Stowarzyszenie "Amazonki z UM w Kowarach.

W zakresie kształtowania umiejętności organizowania wolnego czasu kadra pedagogiczna w oddziałach klasowych na godzinach wychowawczych, organizowała pogadanki i podejmowała działania na temat zainteresowań uczniów, alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego w szkole i poza nią, związanych z zainteresowaniami uczniów rozpoznając potrzeby dzieci i rodziców w tym zakresie, organizując miejsca do aktywnego spędzania czasu w szkole i poza szkołą (wyposażenie terenu szkolnego w odpowiednią do tego infrastrukturę , stół pimplongowy, kosz do koszykówki, miejsce relaksu, place zabaw.

Ponadto uczniowie na bieżąco byli informowani o lokalnych ofertach dotyczących zajęć pozalekcyjnych na terenie szkoły (sks, wf z awf, kółka plastyczne, fotograficzne, informatyczne, muzyczne, przyrodnicze, chemiczne, czytelnicze, językowe a także w mieście tj: Miejskim Ośrodku Kultury, Bibliotece, Klubach Sportowych i Stadninie Koni u Państwa Parkitnych. Na bieżąco wspierano inicjatywy organizacji uczniowskich odnośnie organizacji nietypowych dni w szkole wynikających z kalendarza, takich jak: dzień kropki, dzień przyjaciela, dzień osób niepełnosprawnych, świadomości osób z Autyzmem, Dzień kolorowej skarpetki, dzień czekolady, dzień babeczki, tosta, misia, postaci z bajek, życzliwości, myszki Miki, dyni, kota, Dzień kobiet, chłopaka, Dzień pustej Sali, dyskoteki z okazji Andrzejek, walentynek, pizzy , dziwaka, bal

karnawałowy w oddziałach 1-3, dzień bibliotekarza, konia, piżamy, dzień bezpiecznego Internetu, dzień guzika portret mojego belfra, kartka dla nauczyciela itp. Organizowano wycieczki integracyjne oraz edukacyjne, wyjazdy na zieloną szkołę. Kadra pedagogiczna we współpracy z rodzicami systematycznie organizowała zajęć pozalekcyjne i zachęcała uczniów do rozwijania uczniowskiej aktywności fizycznej poprzez udział w lokalnych konkursach, zawodach sportowych, olimpiadach oraz, akcjach zdrowo i sportowo, Wiosenna kowarska 5, wiosenne zmagania sportowe - „dzień sportu”, bieg wilczym tropem, kowary biegają, program Umieć pływać. Uczniowie licznie uczestniczyli w zawodach sportowych piłki nożnej, koszykowej siatkowej, lekkoatletycznych.

W zakresie prowadzonych działań zapobiegających chorobom cywilizacyjnym na podstawie diagnozy środowiska lokalnego, kadra pedagogiczna przy współpracy z pielęgniarką, organizowała pogadanki i lekcje wychowawcze poświęcone zdrowemu stylowi życia, realizując programy profilaktyczne, Unnplugged i Debta, konkursy, lekcje tematyczne odnoszące się do szeroko rozumianej Profilaktyki chorób cywilizacyjnych, chorób skóry, raka piersi, dbania o zdrowy uśmiech przy współpracy Gabinetu Stomatologicznego w Kowarach, oraz dbania o zdrowie psychiczne przy współpracy z Poradnią Zdrowia psychicznego w Kowarach i Jeleniej Górze, Poradnią Psychologiczną – pedagogiczną w Kowarach.

W zakresie dbania o zdrowie psychiczne pod względem emocjonalnym i społecznym. Kadra pedagogiczna, specjaliści na bieżąco dostarczali uczniom i rodzicom wiedzy na temat różnych aspektów zdrowia psychicznego poprzez wykorzystywanie materiałów dotyczących zdrowego stylu życia, odżywiania, dbania o dobrostan psychiczny: ulotki, broszury prezentacje, strony internetowe itp. Podczas bieżącej pracy wychowawcy, nauczyciele specjaliści informowali rodziców o możliwościach skorzystania z pomocy specjalistów i instytucji wspierających rozwój psychofizyczny dzieci i dorosłych, przekazując dane kontaktowe do specjalistów, rozpowszechniając wiedzę na temat proponowanych programów wsparcia i pomocy, Razem łatwiej, Zachowaj Trzeźwy umysł - budujemy dobre relacje. Ponadto wszyscy nauczyciele wychowawcy, specjaliści na bieżąco monitorowali funkcjonowanie uczniów w celu zapewnienia wsparcia psychologicznego – pedagogicznego uczniom, rodzicom szczególnie znajdującym się w sytuacji kryzysowej, doświadczających stanów lękowych, depresyjnych i obniżonego nastroju. W szczególnych przypadkach kierowano uczniów i rodziców do specjalistów, udostępniano dane kontaktowe instytucji wspierających, drogą elektroniczną i osobistą informację o placówkach świadczących pomoc. Ponadto stale utrzymywano współpracę z Poradnią Psychologiczną – Pedagogiczną, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Kowarach i innymi instytucjami wspierającymi dziecko oraz rodzinę zgodnie z potrzebami uczniów i rodzin. Uczniowie rodzice, nauczyciele na bieżąco zgodnie ze swoimi potrzebami posiadali możliwość odbycia indywidualnych konsultacji w zakresie udzielania wsparcia psychicznego w sytuacjach trudnych. Zgodnie z rozpoznanymi potrzebami uczniów rodziców nauczycieli przygotowano i realizowano tematykę godzin wychowawczych uwzględniając zajęcia dotyczące m.in. tolerancji, akceptacji dla uczniów innego pochodzenia w tym uczniów z Ukrainy, uczniów niepełnosprawnych i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Na bieżąco udzielano wsparcia w komunikacji między dziećmi i nauczycielami, rozpoznawaniu emocji, radzenia sobie z problemami, konfliktami oraz stresem.

W zakresie edukacji prawnej rodziców i uczniów nauczyciele, wychowawcy podczas zebrań klasowych, indywidualnych spotkań lekcji wychowawczych na bieżąco przekazywali wiedzę rodzicom i uczniom dotyczącą obowiązujących przepisów wewnątrzszkolnych, oraz obowiązującej dokumentacji szkolnej. Nauczyciele na bieżąco zapoznawali uczniów z prawami ucznia i jego obowiązkami. Każdy wychowawca analizował sytuację dydaktyczną i wychowawczą dziecka i w razie potrzeby podejmował właściwe działania np. spotkania bądź rozmowy telefoniczne z rodzicami, spotkanie z pedagogiem,

psychologiem, pedagogiem specjalnym, terapeutą pedagogicznym i logopedą. Ponadto opracowano Standardy Ochrony Małoletnich, zaktualizowano procedury dotyczące szeroko rozumianego bezpieczeństwa uczniów, które zostały udostępnione do wiadomości uczniów, rodziców, oraz nauczycieli.

W zakresie realizacji działań proekologicznych kadra pedagogiczna przy współpracy rodziców, instytucji działających na rzecz ochrony środowiska organizowała zajęcia tematyczne, wyjścia klasowe akcje proekologiczne, dbając o ekologię miasta i środowiska. Realizowano projekty proekologiczne, - Leśne bandy, Zielono- Niebieskie Kowary, Kubuś Przyjaciel Natury.

2. Obszar Relacje i Komunikacja

W zakresie Kształtowanie umiejętności skutecznego komunikowania się i dążenia do integracji zespołu klasowego i szkolnego z uwzględnieniem czynienia dobra dla drugiego człowieka wychowawcy i nauczyciele systematycznie podejmowali działania sprzyjające integrowaniu się zespołów klasowych poprzez organizację wycieczek, wyjść klasowych, zajęć wychowawczych w których starano się tworzyć przyjazny klimat obniżający napięcia emocjonalne. Systematycznie wspierano i budowano prawidłowe relacje między uczniami, kształtowano poczucie przynależności do grupy rówieśniczej. Ponadto podczas zebrań klasowych, indywidualnych konsultacji, nauczyciele, wychowawcy specjaliści wspierali uczniów i rodziców w trudnych sytuacjach, występowania u uczniów zachowań budzących ich niepokój związany z pojawiającymi się kryzysami oraz konfliktami wieku dorastania. Podczas pracy wychowawczo, profilaktycznej i edukacyjnej na bieżąco kadra pedagogiczna prowadziła wsparcie w adaptacji uczniów klas pierwszych, czwartych oraz uczniów pochodzących z Ukrainy, po przez otoczenie ich opieką pedagogiczną i wychowawczą. Dbano o komfort psychiczny uczniów ze szczególnym naciskiem na wspólne czynienie dobra, uwrażliwiano innych uczniów na zwrócenie uwagi na nowe koleżanki i kolegów w szkole.

W ramach promowania postaw tolerancji i akceptacji, oraz kształtowania postaw prospołecznych prowadzono z uczniami pogadanki na temat właściwych relacji interpersonalnych i pomocy koleżeńskiej. W szkole wdrażane były zasady dobrego zachowania poprzez: rozmowy z uczniami, organizację dni nietypowych zgodnie z kalendarzem dni nietypowych. Ponadto na bieżąco prowadzone były rozmowy o emocjach z udziałem specjalistów, zajęcia z pedagogiem, organizowanie imprez kulturalnych z zachowaniem obowiązujących reguł, uczenie właściwych zachowań względem osób niepełnosprawnych z tej okazji uczniowie klas 1-8 oraz oddziały przedszkolne uczestniczyli w obchodach Światowego Dnia Świadomości Autyzmu, i Dzień Kolorowej Skarpetki, Dniu osób Niepełnosprawnych, mających na celu solidaryzowanie się z osobami niepełnosprawnymi neuroróżnorodnymi. Ponadto uczniowie uczestniczyli również w akcjach charytatywnych, samorządowych i wolontariatu: takich jak, Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Szlachetna Paczka, Paczka dla rodziny, kartka Bożonarodzeniowa, kartka wielkanocna, Akcja Żonkil, kartka dla seniora itp.

W zakresie rozwijania samodzielności, kreatywności i innowacyjności, na początku roku szkolnego nauczyciele i wychowawcy klas przeprowadzili diagnozy w klasach w celu rozpoznania predyspozycji, możliwości i uzdolnień uczniów. Na tej podstawie kierowano uczniów do udziału w kołach zainteresowań, zajęciach wyrównawczych, zajęciach specjalistycznych, olimpiad i konkursów. W analizowanym roku szkolnym uczniowie uczestniczyli w licznych konkursach interdyscyplinarnych, olimpiadach i kołach zainteresowań zgodnie z zaplanowanym harmonogramem zajęć, oraz kalendarzem szkolnych uroczystości i ofertą instytucji wspierających rozwój dzieci. Wszystkie osiągnięcia uczniów były udostępniane na stronie szkoły. W ramach lekcji wychowawczych, tematycznych uczniowie byli motywowani do podejmowania wysiłku umysłowego w celu podnoszeniu efektów kształcenia. Efektem było przyznanie dwa razy w roku szkolnym stypendium motywacyjnego uczniom osiągającym bardzo dobre wyniki w nauce oraz wzorowe

zachowanie jak i również nagrody za najwyższą średnią, nagrodę Burmistrza, stypendium im. Władysława Kaźmierczaka ufundowaną przez Stowarzyszenie Euro Jedyńka.

W ramach zajęć z preorientacji zawodowej, Doradztwa Zawodowego, związanych z wyborem dalszego kształcenia, zapoznania się z aktualnymi ofertami szkół ponadpodstawowych z uwzględnieniem rozpoznanych predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniowie aktywnie uczestniczyli w dniach otwartych szkół Ponadpodstawowych jak i również organizowanych zajęciach przedstawiających ofertę na terenie naszej szkoły, wyjściach do lokalnych zakładów w zakresie warsztatów i preorientacji zawodowej odbywając warsztaty cukiernicze, mydlarskie, ozdób drewnianych, spotkań z pracownikami lecznicy weterynaryjnej, straży pożarnej, ratowników medycznych, optometrysty, okulisty w lokalnej przychodni zdrowia itp.).

W zakresie rozwijania kompetencji i umiejętności rozwiązywania problemów, sytuacji konfliktowych, nauczyciele, wychowawcy, specjaliści podczas zajęć na godzinach wychowawczych, zajęć z pedagogiem, psychologiem, indywidualnych konsultacji i apelach wskazywali uczniom, rodzicom sposoby radzenia sobie w sytuacjach trudnych z zastosowaniem negocjacji i mediacji, porozumienia bez przemocy i płynących zagrożeń organizując w tym zakresie pogadanki, lekcje tematyczne, realizując programy rekomendowane Debata, Zachowaj Trzeźwy Umysł – droga do dobrych relacji, ja i moi bliscy, poznajemy swoje i innych emocje. Ponadto uczniowie klas 5,6,7,8 w ramach kampanii profilaktycznej Zachowaj Trzeźwy Umysł przystąpili do udziału w Społecznej Diagnozie Uczniów, której wyniki zostaną przesłane w miesiącu wrzesień i posłużą w tworzeniu programu wychowawczego.

W zakresie rozwijania samodzielności, innowacyjności i kreatywności uczniów uczniowie w ramach programu „Laboratoria Przyszłości” uczestniczyli również w zajęciach pracowni z wykorzystaniem urządzeń i narzędzi multimedialnych. Kadra pedagogiczna na zajęciach stosowała i doskonaliła metody aktywizujące oraz ćwiczenia praktyczne urozmaicając uczniom lekcje tematyczne.

3. Obszar Kultura – Wartości, Normy Społeczne Wzory Zachowań.

W ramach rozwoju poszanowania dziedzictwa cywilizacyjnego Europy i kształtowania świadomości narodowej zgodnie z założeniami edukacji klasycznej. Wskazywania autorytetów i wzorców moralnych, nauczyciele, wychowawcy wraz z uczniami kontynuowali tradycję świętowania obchodów i wydarzeń patriotycznych organizując konkursy i uroczystości szkolne. Obchodzono święta państwowe i rocznice. Organizowano apele z okazji świąt narodowych z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa. Uczniowie składali hołd pamięci poległym, „Święto Niepodległości, Święto Konstytucji 3 Maja, Dzień Flagi. Na zajęciach realizowano tematykę związaną z historią kraju, regionu, symbolami Narodowymi. Odbywały się dyskusje i pogadanki na temat zachowania odpowiedniej postawy wobec symboli narodowych i hymnu.

W zakresie kształtowania postawy tolerancji i szacunku dla innych osób, narodów, kultur, religii kultywowano tradycję i obyczaje. Na bieżąco realizowano zadania z Podstawy Programowej i planów wychowawczych poszczególnych klas, uczniowie dokonywali analizy postaw, wartości, norm społecznych, i przekonań które na nie wpływają, brali udział w uroczystościach o charakterze szkolnym i państwowym. (Narodowe czytanie).

W zakresie rozwijania współpracy wewnątrz-i międzyszkolnej, kształtujących umiejętności kulturalne, moralne i edukacyjne a także kształtujące u uczniów wrażliwość na piękno w literaturze, muzyce i sztuce, uczniowie aktywnie uczestniczyli w wyjściach do kina, koncertach umuzykalniających, wycieczkach kulturalnych i krajoznawczych, ponadto aktywnie uczestniczyli w kołach zainteresowań i zajęciach muzycznych, konkursach recytatorskich, muzycznych, oraz olimpiadach szkolnych. Wyjściach do

Nadleśnictwa Śnieżka, MDK, MBP, kina za rogiem.

W ramach kształtowania postaw prospołecznych, uczenia działań zespołowych tworzenia klimatu porozumienia i efektywnej współpracy w różnych sytuacjach i miejscach nauczyciele, wychowawcy specjaliści na bieżąco zgodnie z potrzebami udzielali pomocy uczniom w przezwyciężeniu problemów osobistych i szkolnych, zapobiegali niskiej samoocenie, kształtowali postawy prospołeczne, asertywne i empatyczne podczas zajęć tematycznych, wyjść klasowych, uroczystości szkolnych, oraz spotkań ze specjalistami zdobywając wiedzę z zakresu właściwych zachowań wobec osób wycofanych, wyalienowanych, konfliktowych i agresywnych. Ponadto uczniowie aktywnie uczestniczyli w zajęciach wychowawczych i specjalistycznych z zakresu nabywania umiejętności przejawiania pozytywnej postawy wobec życia ludzkiego, osób niepełnosprawnych i chorych, uczenie postawy tolerancji, akceptacji z zachowaniem wartości i norm społecznych, jak i również prawidłowej komunikacji interpersonalnej, rozwiązywania sporów i konfliktów, przeciwdziałania agresji i przemocy rówieśniczej. Uczniowie uczyli się tworzenia klimatu dialogu i efektywnej współpracy, umiejętności słuchania innych i rozumienia ich poglądów, uczyli się zasad samorządności i demokracji również przez aktywny udział w pracach Samorządu Uczniowskiego zajęciach z wychowawcą, specjalistami, nauczycielami.

Ponadto Szkoła ściśle współpracowała z instytucjami wspierającymi prawidłowy rozwój dzieci oraz rodziny pozwalającymi na przezwyciężenie kryzysu emocjonalnego:, Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Rodziny, Policja, Gmina Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodki Interwencji Kryzysowej.

W ramach kształtowania umiejętności poszanowania wartości rodzinnych uczniowie brali udział w zajęciach wychowania do życia w rodzinie, uczestniczyli w uroczystościach klasowych i konkursach związanych z rodziną takich jak Laurka dla Babci i Dziadka, Dzień Dziecka, Dzień Matki i Ojca, festyn z okazji Dnia Dziecka i Matki, Laurka dla seniora. W czasie zebrań klasowych wychowawcy podejmowali się podnoszenia kultury pedagogicznej i kompetencji rodziców z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych. Treści o tym charakterze były również udostępniane rodzicom przez wychowawców, specjalistów za pośrednictwem dziennika elektronicznego, stronę internetową szkoły jak i konsultacji indywidualnych. Ponadto Szkoła ściśle współpracowała z rodzicami uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi poprzez rozmowy indywidualne w sprawach uczniów, spotkania grupowe dotyczące problemów dydaktycznych, zagrożeń i w kwestii angażowania się w życie szkoły. Ponadto rodzice zostali zapoznani z dostosowaniami, wymaganiami edukacyjnymi i kryteriami oceniania oraz bieżącymi informacjami świadczącymi o postępach w nauce i w zachowaniu. Na bieżąco informowano rodziców o zaplanowanych działaniach wychowawczych w klasach i szkole poprzez dziennik elektroniczny, stronę szkolną i szkolnego Facebooka.

4. Obszar Bezpieczeństwo

W ramach podejmowania działań służących zapewnieniu bezpieczeństwa w szkole podczas lekcji i przerw międzylekcyjnych uczniów, korzystano z monitoringu wizyjnego z domofonem przy wejściu do szkoły. Na początku roku szkolnego i w trakcie nauczyciele zapoznali uczniów i rodziców z procedurami obowiązującymi w szkole w związku z przestrzeganiem bezpieczeństwa na terenie szkoły oraz obowiązującymi przepisami i dokumentacją w tym zakresie. Ponadto zgodnie z Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, dyrektor placówki z kadrą pedagogiczną opracował Standardy Ochrony Małoletnich, które zostały wdrożone w społeczności szkolnej poprzez zamieszczenie ich na stronie internetowej, stworzenie gazetek i ulotek informacyjnych a także prowadzenie zajęć na godzinach wychowawczych przez wychowawców klas przy współpracy z pedagogiem szkolnym.

W szkole egzekwowane były zasady wynikające ze Statutu, regulaminu wewnętrznego systemu oceniania zachowania. Nauczyciele odnotowywali informację w uwagach stosując obowiązującą punktację, która była brana pod uwagę w czasie wystawiania oceny z zachowania. Nauczyciele i wychowawcy pełnili dyżury zgodnie z opracowanym harmonogramem w zakresie sprawowania opieki nad uczniami w czasie przerw śródlekcyjnych. W czasie lekcji wychowawczych, zajęć tematycznych, zajęć ze specjalistami, pedagogiem, przekazywano informacje o bezpiecznych zachowaniach, akceptowanych postawach w drodze do i ze szkoły, ferii, przerw świątecznych a także podczas korzystania z portali społecznościowych, metodach przeciwdziałania cyberprzemocy oraz bezpiecznego i efektywnego korzystanie z technologii cyfrowych.

Wychowawcy oraz nauczyciele systematycznie i na bieżąco rozpoznawali trudności i możliwości psychofizyczne, rozwojowe oraz sytuację każdego ucznia, a informacje były wykorzystywane w realizacji działań edukacyjnych, wychowawczych, i opiekuńczych. Wychowawcy, pedagodzy na bieżąco monitorowali frekwencje uczniów, w sytuacjach niepokojących podejmowane były rozmowy z rodzicami w celu eliminowania przyczyn nieobecności na zajęciach. Zakres pracy wychowawczej i profilaktycznej był na bieżąco modyfikowany. Podjęmowane działania były adekwatne do wyników diagnozy poszczególnych zespołów klasowych. Ponadto kadra pedagogiczna uczestniczyła w szkoleniu związanym z szeroko pojętym bezpieczeństwem uczniów dotyczącym procedur Ochrony Standardów Małoletnich. W szkole prowadzone były formy pomocy psychologicznej – pedagogicznej w formie: terapii logopedycznej pedagogicznej, psychologicznej, zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne, zajęć rewalidacyjnych. Ponadto realizowano programy profilaktyczne: „Debata”, „ Unplugged”, warsztaty komunikacji bez przemocy z programu Zachowaj Trzeźwy umysł”. Zgodnie z potrzebami oddziałów klasowych odbyły się również warsztaty z funkcjonariuszem Policji w zakresie odpowiedzialności prawnej nieletnich i przeciwdziałania przemocy oraz cyberprzemocy. W ramach współpracy z nauczycielami i rodzicami na bieżąco dokonywana była diagnoza sytuacji dydaktycznej i wychowawczej uczniów i ich rodzin. Odbywały się konsultacje dotyczące określania przyczyn niepowodzeń szkolnych, zespoły wychowawcze szukały najwłaściwszych dla uczniów rozwiązań i propozycji działań w przełamywaniu trudności w uczeniu się i pokonywaniu problemów natury psychologicznej. Analizowane były też działania podejmowane w stosunku do uczniów sprawiających problemy wychowawcze i emocjonalne. W stosunku do uczniów łamiących regulamin szkoły, naruszających zasady i normy współżycia społecznego, przejawiających symptomy demoralizacji, niedostosowania społecznego, organizowane były spotkania, których założeniem była pomoc w zakresie identyfikacji bieżących problemów i możliwości ich rozwiązywania, podejmowane były działania mediacyjne, udzielane były porady i pomoc w wyeliminowaniu napięć na tle niepowodzeń szkolnych, środowiskowych, rówieśniczych, zachowania podczas lekcji i przerw. Tworzono kontrakty zachowań społecznych, dzienniki obserwacji zachowań w celu eliminowania niepożądanych zachowań u tych uczniów. Ponadto w zakresie przeciwdziałania przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy i demoralizacji, nauczyciele, wychowawcy specjaliści inicjowali spotkania uczniów i rodziców z przedstawicielami sądu i policji. Na godzinach wychowawczych podczas lekcji tematycznych prowadzili pogadanki z wykorzystaniem materiałów, filmów poświęconej tematyce agresji oraz przemocy. Nauczyciele, wychowawcy każdorazowo starali się reagować na zachowania negatywne uczniów podczas wszystkich zajęć lekcyjnych i pobytu uczniów w szkole, dostarczając pozytywnych wzorców w zakresie kultury słowa poprzez prowadzenie indywidualnych rozmów ucznia z nauczycielami, wychowawcami, pedagogiem i psychologiem szkolnym, dyrektorem.

W zakresie szeroko rozumianej profilaktyki uzależnień uświadomienia głównych problemów społecznych: profilaktyka uzależnień, diagnoza zjawiska zagrożeń uzależnień Kształtowania świadomości oraz postaw aprobujących abstynencję i unikanie substancji psychoaktywnych, kadra pedagogiczna prowadziła z uczniami zajęcia dotyczące zagrożeń związanych ze środkami uzależniającymi realizując

rekomendowane programy profilaktyczne, Unplugged, Debata, Zachowaj Trzeźwy Umysł, godziny wychowawcze, zajęcia z pedagogiem, psychologiem. Ponadto prowadzono indywidualne rozmowy z uczniami i rodzicami przez nauczycieli, wychowawców, pedagogów szkolnych, psychologa w zakresie dostarczania informacji dotyczących przyczyn uzależnień i zachowań negatywnych wskazywano instytucje terapeutyczne. Przeprowadzono badania diagnostyczne – czynników potrzeb i ryzyka uczniów, opracowano wnioski i przedstawiono je na Radzie Pedagogicznej oraz spotkaniu z rodzicami. Szkoła współpracowała w zakresie przeciwdziałania narkomanii z:

- poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, poradniami specjalistycznymi,
- podmiotami realizującymi świadczenia zdrowotne z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, Policją.

Zgodnie z planem odbyły się rady szkoleniowe dla rady pedagogicznej, dotyczące wsparcia rodziców i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, oraz udzielania wsparcia i pomocy psychologiczno – pedagogicznej uczniom przeżywającym traumy i kryzysy emocjonalne. Ponadto szkoła systematycznie współpracowała z instytucjami jak Policja, Sąd, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Z analizy przeprowadzonej diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników potrzeb i ryzyka wśród uczniów klas V ,VI,VII,VIII wynika, że w naszej szkole do powszechnie występujących **czynników ryzyka** należy zaliczyć: doświadczanie przez niektórych uczniów zmęczenia wynikającego z obciążenia nauką, wczesnym wstawaniem, dużą liczbą zajęć dodatkowych oraz braku wolnego czasu co powoduje niechęć do szkoły, nuda, obniżone samopoczucie uczniów. Ponadto zażywanie substancji uzależniających przez część uczniów. Do palenia przyznało się 10 uczniów, 7,6%, picia alkoholu 9 – 6,8% uczniów, zażywania narkotyków przez 4 uczniów 3% jak i również występowania osób w towarzystwie które eksperymentują z wszelkimi używkami i substancjami psychoaktywnymi w środowisku naszych uczniów. W dalszym ciągu z badań wynika niska świadomość na temat substancji psychoaktywnych - narkotyków u uczniów. Inne czynniki ryzyka to Zachowania zagrażające bezpieczeństwu zauważone przez większość uczniów takich jak:

- zwiększona skłonność do zachowań nieetycznych uczniów: kłamstwo, fascynacja przemocą, poczucie bezkarności, wulgaryzmy, bójki, nieuczciwe zachowania, - brak dyscypliny wśród uczniów, niezdrowa rywalizacja, osoby zagrażające bezpieczeństwu – uczniowie, niska tolerancja na niebezpieczne zachowania na terenie szkoły, nuda, zniechęcenie lekcjami i nauczycielami.

4.2.2. Działalność dydaktyczno - opiekuńczo -wychowawcza Szkoły Podstawowej nr 1 w Kowarach (wrzesień- grudzień 2024)

Szkoła od września 2024 rozpoczęła swoją działalność od zaplanowania kierunków i celów działania wynikających z priorytetów MEN, wyników i wniosków z nadzoru pedagogicznego z ubiegłego roku szkolnego, działań statutowych szkoły, założeń Programu Wychowawczo – Profilaktycznego, Planu Pracy Szkoły oraz wniosków i rekomendacji z przeprowadzonych w ubiegłym roku szkolnym diagnoz . W obszarze dydaktyki, systematycznie realizowaliśmy zadania wynikające z podstawy programowej kształcenia ogólnego ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz umiejętności krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie. Jako nauczyciele systematycznie doskonaliliśmy swoje kompetencje w zakresie wykorzystywania narzędzi i materiałów dostępnych w sieci, w szczególności opartych na sztucznej inteligencji, korzystaniu z zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej. Dbaliśmy aby nasza szkoła była miejscem edukacji obywatelskiej, kształtowania postaw społecznych i patriotycznych . W ramach edukacji

prozdrowotnej podejmowaliśmy działania mające na celu rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej naszych podopiecznych ze szczególnym uwzględnieniem nauki udzielania pierwszej pomocy. Wspieraliśmy uczniów w rozwijaniu ich aktywności oferując udział w zajęciach rozwijających zainteresowania i uzdolnienia , w szczególności zajęciach związanych z kształtowaniem aktywności i kreatywności.

W ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej oraz innych działań dydaktyczno-opiekuńczo - wychowawczych szkoła organizowała: zajęcia logopedyczne, zajęcia terapii pedagogicznej, zindywidualizowaną ścieżkę kształcenia, zajęcia indywidualne, zajęcia rewalidacyjne, zajęcia wspomagające, zajęcia specjalistyczne w tym emocjonalno – społeczne, koła zainteresowań (matematyczne, polonistyczne - ZABAWY Z JĘZYKIEM POLSKIM, informatyczne - LABORATORIUM PRZYSZŁOŚCI, taneczne), zajęcia rozwijające uzdolnienia sportowe.

Uczniowie, rodzice, nauczyciele mogli liczyć na pomoc specjalistów: pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego, psychologa, logopedy, oligofrenopedagoga, surdopedagoga. Rodziny objęte wsparciem instytucji w pierwszym półroczu to:

1. Rodziny objęte nadzorem kurateli sądowej: 25 rodzin
2. Rodziny objęte wsparciem asystenta Mops: 4 rodziny
3. Rodziny objęte procedurą NK – 5 rodzin
4. Uczniowie pozostający w rodzinach zastępczych, spokrewnionych – 9 uczniów
5. Uczniowie objęci zindywidualizowaną ścieżką kształcenia – 3 uczniów
6. Uczniowie objęci indywidualnym nauczaniem – 3 uczniów

Uczniowie posiadający opinie – 90 uczniów

W oddziałach przedszkolnych podejmowane były działania na rzecz wspomagania rozwoju dzieci z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb poprzez indywidualizację działań edukacyjnych i wychowawczych oraz wspierania rodziców. Realizowane działania były spójne z zadaniami określonymi w podstawie programowej wychowania przedszkolnego i sprzyjały użyteczności nabywanych przez dzieci wiadomości i umiejętności.

W ciągu pierwszego półrocza, bez przerw działała świetlica szkolna, która w ciągu nauki stacjonarnej obejmowała opieką 163 uczniów z klas I – VIII oraz biblioteka. Dzieciom przebywającym w świetlicy zaoferowano uczestnictwo w różnorodnych formach zajęć. Uczniowie byli otoczeni przez wychowawców skuteczną opieką i pomocą. Wychowawcy czuwali nad zdrowiem i bezpieczeństwem stałych uczestników zajęć świetlicowych, a także zapewniali opiekę klasom i wszystkim uczniom w sytuacjach nieobecności nauczycieli, zmian w szkolnym planie zajęć i innych sytuacjach losowych. Z biblioteki szkolnej korzystało 362 uczniów. We wrześniu i październiku przyjmowane były do biblioteki i wydawane uczniom podręczniki i zeszyty ćwiczeń. Działalność biblioteki w głównej mierze opierała się na:

1. udostępnianiu zbiorów bibliotecznych,
2. udzielaniu czytelnikom informacji bibliotecznych, bibliograficznych, tekstowych i rzeczowych,
3. udostępnianiu potrzebnych materiałów do lekcji,
4. udzielanie wskazówek uczniom w wyborach czytelniczych,
5. przeprowadzenie selekcji książek i czasopism,
6. opieką nad dziećmi oczekującymi na zajęcia oraz przychodzącymi ze świetlicy.

W miarę możliwości biblioteka uzupełniała zbiory o nowe pozycje. Nadal od początku roku szkolnego trwa proces przenoszenia zasobów bibliotecznych i obsługi czytelnika do programu MOL NET+. Wszystkie podręczniki zostały już włączone do systemu i w tym trybie zostały wypożyczone uczniom. W

dalszym ciągu trwa proces przenoszenia zasobów oraz selekcja zniszczonych, nieczytanych, nieaktualnych pozycji książkowych.

Pierwsze półrocze obfitowało w wydarzenia , w których to nasi uczniowie brali aktywny udział.

Miesiąc wrzesień to przede wszystkim:

1. uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego 2024/25 – organizacja pierwszego dnia nauki w dwóch turach: dla klas I-III i dla klas IV-VIII. Spotkania z wychowawcami,
2. organizacja pracy szkoły, w tym świetlicy szkolnej, oddziałów przedszkolnych i biblioteki szkolnej,
3. organizacja Dnia Narodowego Czytania pod hasłem SŁOWACKI - KORDIAN.
4. udział w spotkaniach z pszczelarzem pod hasłem W KRAINIE PSZCZÓŁ dla uczniów klas I – III.
5. organizacja wycieczki do Wrocławia dla uczniów klasy III i VII – odwiedziny w SKY TOWER I KOLEJKOWIE,
6. organizacja obchodów Międzynarodowego Dnia Kropki - święta odkrywania talentów, kreatywności i odwagi,
7. wycieczka dla klas VII do Hydropolis i Pixel XI.Organizacja wycieczki klas V do Rodzinnego Parku Rozrywki Energylandia,
8. uczestnictwo uczniów klas I-III w projekcie UMIEM PŁYWAĆ,
9. organizacja zajęć szkolnych, w tym zajęć opiekuńczo – wychowawczych w dniu 16 września – po przejściu fali powodziowej,
10. zbiórka darów dla powodzian z Mysłakowic – przekazanie darów do GOPS,

Październik to:

1. uroczystości pasowania na ucznia klasy pierwszej Szkoły Podstawowej nr 1 w Kowarach,
2. otrzęsiny uczniów klas czwartych
3. organizacja uroczystości z okazji *Dnia Edukacji Narodowej*,
4. obchody *Dnia Chłopaka* , *Dnia Szalonej Stylizacji*,
5. organizacja konkursu dla klas IV – VIII pod hasłem *Dyniowe cudeńka, Jesienny wystrój klas*.
6. udział w *Dniu Pluszowego Misia*,
7. zbiórka pożywienia dla psich seniorów w *Schronisku dla małych zwierząt* w Jeleniej Górze,
8. wycieczka do Wrocławia dla uczniów klasy piątej, klasy trzeciej do Banku Genów w Kostrzycy, klas pierwszych do *Kowalowych Skał*, klasy szóstej na Budniki – poznajemy najbliższe okolice,
9. uczestnictwo w warsztatach pod hasłem *Od owieczki do niteczki*,
10. uczestnictwo uczennic Szkoły Podstawowej nr 1 w Kowarach w inauguracji IV edycji Uniwersytetu Liderów, nowatorskiego projektu kształtującego cechy lidarskie wśród młodzieży, organizowanego przez Uniwersytet Ekonomiczny w Jeleniej Górze,
11. organizacja *Dnia Zwierząt* dla uczniów klas I-III i dzieci z oddziałów przedszkolnych,

W listopadzie wzięliśmy udział w :

1. projekcie *Leśne Bandy, Mila z „Wąsem”*, *Szkolnego Dnia Życzliwości*,
2. szkolnym etapie konkursu *z Dolny Ślęzak* -zakwalifikowanie się 4 uczniów do etapu powiatowego z przedmiotów: język polski, matematyka, biologia, geografia
3. warsztatach dla klas trzecich pod hasłem *Wielopokoleniowe spotkania z kulturą i sztuką*.
4. *W Dniu postaci z bajek* dla uczniów klas I-III i oddziałów przedszkolnych,
5. zajęciach w ramach projektu *Uniwersytet Dziecięcy*: warsztaty teatralne w MOK i wyjazd na zajęcia warsztatowe do Muzycznego Radia,
6. *Dniu zdrowego śniadania* dla uczniów klas I-III i oddziałów przedszkolnych,

7. organizacja miejskich uroczystości z okazji *Święta Niepodległości* – przygotowanie uroczystej akademii w MOK, uczestnictwo pocztu sztandarowego w uroczystościach miejskich,
8. udział uczniów klas I-III w spotkaniu pod nazwą *ŚWIECE WOSKOWE- czyli jak pszczoły pomogły rozświecić świat*,
9. spotkanie uczniów klas trzecich z policjantami pod hasłem *Bezpieczna droga* – współpraca z Międzynarodowym Stowarzyszeniem Policji IPA Region Jelenia Góra
10. organizacja Międzynarodowego *Dnia Praw Dziecka w klasach I-III*.
11. organizacja dnia zabaw i gier z okazji *Urodzin Myszki Miki* – inicjatywa Rady Rodziców
12. wycieczka klas trzecich do *Fabryki bombek* w Złotoryi,
13. organizacja zabaw andrzejkowych dla uczniów szkoły (współorganizacja - Rada Rodziców) – kiermasze przetworów i produktów naturalnych,
14. uczestnictwo uczniów klas VI - VIII w warsztatach realizowanych w ramach programów profilaktycznych: *Wyspa* i *UNPLUGGED*,
15. badania okulistyczne dla uczniów klas pierwszych pod nazwą *Ratujmy wzrok dzieciom.*,
16. udział w zajęciach pod hasłem *Sporty Nietradycyjne* w ramach programu *Sport i Przyjaźń* dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 1, Szkoły Podstawowej nr 3 i Szkoły Podstawowej z Vrchlabi (Czechy).

Miesiąc grudzień to:

1. uczestnictwo w akcji *Szlachetna paczka*,
2. organizacja *Dnia guzika* dla uczniów klas I – III i dzieci z oddziałów przedszkolnych,
3. udział w warsztatach zdobienia pierników dla uczniów klasy szóstej,
4. organizacja Mikołajków dla wszystkich uczniów szkoły i dzieci z oddziałów przedszkolnych,
5. wyjście do Kina za Rogiem na film *Jak ocalić smoka*,
6. wycieczka uczniów klas trzecich do Kopalni Podgórze, klas piątych i szóstych do centrum nauki *IQlandia w Libercu*,
7. udział w akcji pod hasłem *Świąteczna Akcja – ozdoby choinkowe i stroiki*,
8. obchody *Barbórki* - złożenie kwiatów pod tablicą upamiętniającą kowarskich górników,
9. gry terenowe dla uczniów klasy drugiej pod hasłem *Leśne bandy*,
10. uczestnictwo w warsztatach bożonarodzeniowych w Vrchlabi (Czechy) – tworzenie ozdób świątecznych,
11. przygotowanie festynu miejskiego pod nazwą *Najazd Świętych Mikołajów na Kowary*,
12. przygotowanie w dwóch grupach wiekowych apeli świątecznych z okazji Świąt Bożego Narodzenia,
13. przeprowadzenie próbnego egzaminu ósmoklasisty (2 - 4 grudnia).
14. udział uczniów w warsztatach profilaktycznych pod nazwą *Debata*.
15. wycieczka uczniów klas 4 – 8 do kina Helios na film *Paddinkton w Peru*.
16. *Konkursu Kolęd i Pastoralek* dla uczniów klas 1-3 i oddziałów przedszkolnych,
17. zakończenie zajęć w ramach projektu skierowanego do uczniów pochodzenia romskiego pod nazwą *Edukacja szkolna i edukacja przedszkolna*.
18. organizacja Wigilii w oddziałach szkolnych i przedszkolnych

4.3. Szkoła Podstawowa nr 3

Szkoła Podstawowa nr 3 w Kowarach, jak każda jednostka organizacyjna Gminy Miejskiej Kowary realizuje zadania w ramach przyjętych polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego. Do tego rodzaju dokumentów strategicznych zalicza się:

1. Program adaptacji do zmian klimatu w gminie Kowary - planowane działania oraz rekomendacje.
 - Uchwała nr XXVI/167/20 Rady Miejskiej w Kowarach w sprawie przyjęcia "Planu adaptacji do zmian klimatu Gminy Miejskiej Kowary do roku 2030",
 - Uchwała antysmogowa ([link](#)),
 - Program dopłat ze środków budżetu Gminy Miejskiej Kowary do trwałej likwidacji w lokalach mieszkalnych lub nieruchomościach nieekologicznego ogrzewania.

2. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Miejskiej Kowary na lata 2021-2030

Informujemy, że uchwałą nr XL/259/21 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 17 czerwca 2021r. Rada miejska w Kowarach przyjęła nowy „**Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Miejskiej Kowary na lata 2021 – 2030**”, który stanowi kluczowy element miejskiej polityki rozwoju w perspektywie do roku 2030.

3. Program usuwania i utylizacji azbestu z obiektów budowlanych.

4. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016-2023 (str. 56 - 193)

Cel: Rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych.

5. Studium oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

6. Program opieki nad zabytkami dla Gmin Miejskiej Kowary na lata 2022-2025, UCHWAŁA NR XLV/280/21 RADY MIEJSKIEJ W KOWARACH z dnia 28 października 2021 r. w sprawie przyjęcia "Programu opieki nad zabytkami dla Gmin Miejskiej Kowary na lata 2022-2025,,

7. Program Rozwoju Gminy Miejskiej Kowary na lata 2021-2030

8. Miejski program rozwiązywania problemów społecznych (dzieci i rodziny, seniorów, przeciwdziałanie przemocy, integracja mniejszości narodowych, bezrobocie, niepełnosprawni, ochrona zdrowia i inne)

9. Budżet obywatelski

AD 2.

11.3 Podnoszenie świadomości ekologicznej interesariuszy:

- 23 kwietnia 2024r. obchody Światowego Dnia Ziemi, lekcje o tematyce ekologicznej, tworzenie plakatów o tematyce ekologicznej. W związku z obchodami Dnia Ziemi przyłączyliśmy się również do wiosennej akcji sadzenia młodych drzew. 25 kwietnia 2025r. grupa uczniów z klasy 7 i 8 udała się do lasu i tam pod kierunkiem leśniczych zasadziła około 400 dębów i 200 lip.
- 5 grudnia 2024 uczniowie klas 4a i 8a w centrum edukacyjnym Karkonoskiego Parku Narodowego w Karpaczu uczestniczyły w interaktywnych zajęciach. Uczniowie poznali faunę i florę otaczających nas Gór.
- Warsztaty mineralogiczne w KPN dla uczniów klasy ósmej.

- 30.01.2024r. uczniowie z klasy 3 uczestniczyli w zajęciach warsztatowych w Sobieszowie na terenie Karkonoskiego Parku Narodowego w ramach projektu „Zielono – Niebieskie Kowary”.
- Udział uczniów w grze terenowej z okazji imprezy podsumowującej projekt „Zielono – niebieskie Kowary”.
- Udział uczniów klasy 3 w zajęciach przyrodniczo-survivalowych z cyklu „Leśne bandy”, Jest to cykl 4 spotkań w przyrodzie, podczas których dzieci pod opieką wychowawców biorą udział w warsztatach przyrodniczo-survivalowych, prowadzonych przez trenera Leśnej Bandy.
- Udział uczniów klasy ósmej w IV Finale Konkursu Wiedzy Ekologicznej w Bukowcu

AD 4.

- Organizacja „Jesiennego Festynu z Trójką” - imprezy rodzinnej integrującej mieszkańców – 28.09.2024
- Organizacja biegu 5. Kowarska Wiosenna Piątka – bieg poprowadzony był ulicami miasta) - impreza sportowej integrującej mieszkańców i propagującej zdrowy styl życia – współorganizacja ze Stowarzyszeniem Miłośników Sportu Kowary – 19.05.2024
- Organizacja imprezy sportowej promującej patriotyczne świętowanie niepodległości – 09.11.2024 – „Mila z Wąsem” dla dzieci, młodzież i dorosłych na stadionie miejskim w Kowarach.

AD 7.

- Modernizacja istniejącej bazy placówek oświaty i wychowania przedszkolnego oraz dostosowanie ich do wyzwań demograficznych w perspektywie 2030 roku – Została wyremontowana i otwarta świetlica dla uczniów klas starszych, które jest miejscem odpoczynku, wspólnych działań podczas przerw, zorganizowana przez klub wolontariatu. Zakupiono i wykonano wymianę oświetlenia LED w czterech pomieszczeniach oraz zakupiono niszczarkę do papieru. Zostały zakupione pomoce dydaktyczne z pomocy psychologiczno – pedagogicznej: z projektu „Aktywna tablica” - Smartfloor, zakupiono sprzęt sportowy.
- Zakupiono 21 szt. UPS oraz 16 zestawów komputerowych dla nauczycieli.
- Zakupiono meble szkolne do sali nr 20, regały magazynowe do sali nr 1 oraz szafki wiszące do Sali nr 18.
- Zakupiono 2 szt. foteli obrotowych dla nauczycieli.
- Zakupiono stół i siedziska do gabinetu pedagoga.
- Zakupiono monitory interaktywne do sal nr: 4,5 oraz 2 wraz z mobilnym wózkiem
- Uaktualniono oprogramowanie: Windows 11, Microsoft Office 2024 oraz Corel Draw 2024.

Dodatkowe działania Szkoły

Szkoła Podstawowa Nr 3

I. Struktura zatrudnienia nauczycieli zgodnie z arkuszem organizacji Szkoły

Lp		2022/2023	2023/2024
1.	Liczba oddziałów zerowych	0	0
2.	Liczba oddziałów klasowych 1-8	10	10

3.	Liczba nauczycieli	24 (stan na 31.01.2023)	21 (stan na 31.01.2024)
	pełnozatrudnionych	18	17
	niepełnozatrudnionych	6	4

II. Remonty i inwestycje

Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Józefa Gielniaka w 2023 roku realizowała remonty w zakresie:

Remont sal lekcyjnych - wymiana instalacji elektrycznej w dwóch klasach.

1. Plan finansowy wydatków	13 000,00
2. Poniesione łączne wydatki na remont	11 000,00

Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Józefa Gielniaka w 2024 roku nie zrealizowała zadań inwestycyjnych.

III. Zaplanowane i zakupione wyposażenie Szkoły

Zakup materiałów i wyposażenia w 2024 r:

• art. biurowe, legitymacje szkolne, gilosze, tonery	3570,11
• art. gospodarcze i materiały do prac konserwatorskich	1808,62
• meble do klas	1548,00
• środki czystości	6303,43
• zakup pomocy dydaktycznych	36246,68
• zakup sprzętu informatycznego	5033,76
• zakup komputerów i zasilaczy	0059,00
• zakup aktywnej tablicy w ramach realizacji projektu „Aktywna Tablica”	35000,00

Dodatkowo z własnych środków z RDW w 2024 r:

• art. biurowe „Projekt Romski”	211,77
• art. gospodarcze i materiały do prac konserwatorskich	1807,03
• zakup pomocy dydaktycznych,	17843,00

IV. Realizacja projektów w 2024 roku

Dotacja udzielona jednostce samorządu terytorialnego w ramach Funduszu Pomocy na dodatkowe zajęcia dla dzieci z Ukrainy

- Kwota dotacji określona na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej 101646,00 zł
- Otrzymana łączna kwota dotacji 101646,00 zł
- Poniesione łączne wydatki pokrywane z dotacji 101646,00 zł
- Kwota środków do zwrotu (niewykorzystane środki) 00,00 zł

Dotacja udzielona jednostce samorządu terytorialnego w ramach realizacji Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych - "Aktywna tablica" w 2024 roku (zgodnie z § 5 ust. 2-5 zawartej umowy dotacji)

- Kwota dotacji 35000 zł
- Otrzymana łączna kwota dotacji 35000,00zł

- Poniesione łączne wydatki pokrywane z dotacji 35000,00 zł
- Kwota środków do zwrotu (niewykorzystane środki) 00,00 zł

W Szkole Podstawowej Nr 3 im. Józefa Gielniaka w 2024 roku realizowane były zajęcia dodatkowe dla dzieci pochodzenia romskiego, zgodnie z zadaniem "Wsparcie edukacji szkolnej" w ramach "Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów na lata 2021-2030" zgodnie z umową nr 3/20234 z dnia 06.05.2024r.

W ramach zadania środki finansowe w wysokości 4411,77 zł zostały wydane na wynagrodzenia nauczycieli realizujących 70 godzin zajęć pozalekcyjnych (10 godzin terapii pedagogicznej, 10 godzin terapii logopedycznej, 20 godzin zajęć wyrównawczych z języka polskiego, 10 godzin zajęć wyrównawczych edukacji wczesnoszkolnej, 20 godzin zajęć wyrównawczych z matematyki) w wysokości 4200,00 zł oraz na materiały papiernicze 211,77 zł

V. Dydaktyka i wychowanie

1. W roku 2024 realizowany były projekty i programy:

- Projekt sportowy „Jednoczy nas sport” z gminą partnerską Vrchlabi.
- Program dla szkół („Szlanka mleka”).
- Programy Profilaktyczne „Debata”, „Unplugged”, „Program z zakresu zachowań ryzykownych” oraz program „Wyspa kompetencji”
- Wsparcie edukacji szkolnej w ramach "Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów na lata 2021-2030"
- Program ministerialny „Aktywny do kwadratu” oraz „Mały mistrz”
- Program ministerialny „Umiem pływać”
- Udział w projekcie „Międzynarodowy miesiąc bibliotek szkolnych”. W roku 2024 była to: akcja „Przerwa na czytanie” i bicie rekordu w czytaniu na przerwie.
- Udział uczniów klas 5-8 w projekcie „Zachowaj trzeźwy umysł”.
- Udział uczniów klas 1 – 3 w projekcie „Dziel się uśmiechem”.
- Dwie uczennice z klasy 8 ukończyły w styczniu 2024 drugą edycję Uniwersytetu Liderów, unikalnego w skali kraju projektu edukacyjnego realizowanego przez jeleniogórską filię Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Jedna z uczestniczek została wyróżniona spośród grona uczestników projektu.
- Zajęcia dla uczniów klasy 7. w ramach projektu „Edukacja z wojskiem”.
- Przystąpienie do Programu Profilaktycznego „Godzina dla Młodych Główn”, który ma na celu wsparcie dzieci i młodzieży, a także nauczycieli i nauczycielek w działaniach z obszaru profilaktyki zdrowia psychicznego podejmowanych według określonych scenariuszy,
- Udział w programie „Moje miasto bez elektrośmieci”.

2. Udział szkoły w akcjach:

- Udział w ogólnopolskiej akcji „Narodowe czytanie”.
- Wrześniowe spotkanie dla uczniów klasy I z policjantką z Komendy Miejskiej Policji w Kowarach, w ramach akcji „Bezpieczna droga do szkoły”.
- Udział uczniów w występie wokalnym w MOK Kowary z okazji 80. Rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego,
- Uczniowie klasy 8a uczestniczyli w Jesiennych Targach Pracy i Edukacji w Jeleniej Górze.
- Udział uczniów szkoły w ogólnopolskiej akcji „Szkoła do Hymnu”,

- Udział uczniów klas 1-3 w sztuce teatralnej „Śnieżka” oraz klas 6-8 w widowisku pt. „
- Udział uczniów w koncercie zrealizowanym przez zespół „Zbrucz” z Tarnopola (wspomaganie dzieci na Ukrainie).
- Warsztaty plastyczne dla dzieci i rodziców w szkole zorganizowane przez Radę Rodziców (tworzenie ozdób i stroików świątecznych),
- Udział uczniów klas 4-5 w „W czesko – polskich warsztatach bożonarodzeniowych” we Vrchlabi,
- „Jarmark bożonarodzeniowy” impreza dla dzieci i ich rodzin w MOK – u w Kowarach organizowana przez Radę Rodziców oraz nauczycieli, podczas której odbył się Finał Szkolnego Konkursu Kolęd i Pastoralek oraz rozdanie nagród w świątecznym konkursie polonistycznym,
- Udział uczniów w XXV Edycji Akcji Góra Grosza,
- Udział uczniów klasy 8 w warsztatach na strzelnicy laserowej w ZSO w Kowarach,
- Udział uczniów klas piątych w projekcie edukacyjnym pt. „Mitologia grecka”,
- Udział uczniów klas 4 – 8 w Europejskim Dniu Języków,
- Festyn środowiskowy „Jesienny festyn z Trójką”
- Zbiórka rzeczowa dla fundacji DIOZ z Jeleniej Góry.
- Udział w programie „Moje miasto bez elektrośmieci”.

3. Konkursy i olimpiady:

- II miejsce – Mistrz Dolnego Śląska – w XIX Konkursie „Uczę się bezpiecznie żyć” w Edukacji dla Bezpieczeństwa ekologicznego 2024 klas 1-3 oraz 6. miejsce w kategorii klas 4-8.
- Konkurs matematyczny „Kangur matematyczny” .
- IV Olimpiada Wiedzy Ekologicznej, zorganizowanej przez Związek Gmin Karkonoskich.
- Udział uczniów klas 5-6 w powiatowych zawodach w koszykówce chłopców
- Udział uczniów w etapie szkolnym konkursu „Zdolny Ślązak” oraz udział ucznia klasy 6 w etapie powiatowym konkursu „Zdolny Ślązak” z przedmiotu matematyka.
- Szkolny Konkurs Recytatorski” kl. 4-8
- „Jarmark bożonarodzeniowy” impreza dla dzieci i ich rodzin w MOK – u w Kowarach organizowana przez Radę Rodziców oraz nauczycieli, podczas której odbył się Finał Szkolnego Konkursu Kolęd i Pastoralek oraz rozdanie nagród w świątecznym konkursie polonistycznym,
- Udział uczniów klasy 8 w rozgrywkach powiatowych w piłce siatkowej dziewcząt i chłopców,
- Udział uczniów klasy 8 w warsztatach na strzelnicy laserowej w ZSO w Kowarach,
- Udział uczniów klas 3 – 6 w konkursie czytelnictwa o tytuł „Mistrza pięknego czytania”,
- Udział uczniów klas 4-8 w międzynarodowym konkursie fotograficznym zorganizowanym przez JCK w Jeleniej Górze „Obok mnie”.

4. Pomoc psychologiczno – pedagogiczna

Zakres działań w ramach PPP obejmował terapię pedagogiczną, logopedię, wspomaganie, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne, gimnastykę korekcyjną, zajęcia wyrównawcze i rozwijające, zajęcia indywidualne wynikające z IPETU, zindywidualizowaną ścieżkę kształcenia.

- Liczba uczniów posiadających opinie: **52**
- Liczba uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego: **6**
w tym:
 - Z niepełnosprawnością sprzężoną: Zespół Aspergera i niepełnosprawność ruchowa – 0
 - Niepełnosprawność dziecka z autyzmem – 1
 - Zagrożenie niedostosowaniem społecznym – 0

- Niepełnosprawność dziecka z zespołem Aspergera – 1 uczniów
- Niepełnosprawność dziecka z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – 3
- niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym i ruchowa - 1
- niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym: 1
- niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim – 1
- nauczanie indywidualne - 0
- niepełnosprawność intelektualna w stopniu głębokim z niepełnosprawnością ruchową i chorobami neurologicznymi - 1

5. Współpraca z instytucjami wspierającymi działalność szkoły:

Współpracowano z następującymi instytucjami: Stowarzyszenie Miłośników Sportu, Nadleśnictwo Śnieżka, Miejska Biblioteka Publiczna, ZSO Kowary, SP1 Kowary, Publiczne Przedszkole nr 1 Kowary, Związek Gmin Karkonoskich, MOK w Kowarach, MOPS Kowary, Leśny Bank Genów Kostrzyca, Urząd Miasta w Kowarach, Stowarzyszenie „Przyjazna Trójka”, Teatr Zdrojowy Jelenia Góra, Kino Helios Jelenia Góra, Kino za Rogiem Kowary, PPP Kowary, Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze.

4.4. Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kowarach

STRUKTURA ZATRUDNIENIA NAUCZYCIELI ZGODNIE Z ARKUSZEM ORGANIZACJI SZKOŁY

Lp.		2024/2025
1.	Liczba oddziałów liceum ogólnokształcącego	4
2.	Liczba oddziałów szkoły branżowej	3
3.	Liczba nauczycieli	13
4.	pełnozatrudnionych	10
5.	niepełnozatrudnionych	3

Do szkoły w roku 2024 uczęszczało łącznie 150 uczniów

REMONTY I INWESTYCJE

W planie finansowym jednostki w roku 2024 na przedsięwzięcia o charakterze remontowym ujęto kwotę **35.000 zł**. Środki te wydatkowano w całości na realizację nw. prac budowlanych:

- 1) Wylewka płyty betonowej pod infrastrukturę ogrodowo-warsztatową – 20 000 zł,
- 2) Remont galerii przed budynkiem szkoły położenie nawierzchni z gresu antypoślizgowego – 5.000 zł,
- 3) Wymiana drzwi i ceramiki sanitarnej w toaletach – 10.000 zł.

ZAPLANOWANE I ZAKUPIONE WYPOSAŻENIE SZKOŁY

Na zakup materiałów i wyposażenia w roku 2024 wydatkowano kwotę 38.000 zł. Środki te sfinansowały następujące rodzaje wydatków:

- 1) Akcesoria komputerowe – kopiarka , skaner , system bezprzewodowego nagłośnienia teatralnego
- 2) Druki biurowe, etykiety, przesyłki

- 3) *Materiały gospodarcze (sól drogowa, kłódki, farby, pędzle, wkręty)*
- 4) *Fachowe publikacje dla nauczycieli i biblioteki*
- 5) *Artykuły biurowe*
- 6) *Ekspres do kawy*
- 7) *Wyposażenie siłowni szkolnej*
- 8) *Środki czystości*
- 9) *Pozostałe środki eksploatacji np. paliwo do kosiarki*
- 10) *Metalowe szafki dla uczniów*
- 11) *Badawcza stacja meteo do obserwacji zmian klimatu*

REALIZACJA PROJEKTÓW W 2024 R.

Zespół Szkół Ogólnokształcących kontynuował realizację projektu pn.: „Zawodowe kompetencje przyszłości” W analizowanym okresie sprawozdawczym wypracowano 120 godzin doradztwa zawodowego i warsztatów kreatywnego działania, które stanowią dodatkowe wsparcie dla uczniów Branżowej Szkoły

W roku 2024 ZSO nawiązał współpracę w partnerskim projekcie polsko-czeskim z Zahradnicką Skolą (Szkoła Ogrodnicza) w ramach którego organizowane były zajęcia nauki języka czeskiego, wycieczki geologiczno-krajoznawcze i wymiana doświadczeń w zakresie zakładania ekologicznych ogrodów ziołowo-warzywnych.

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kowarach prowadzi działalność wykraczającą poza działalność stricte oświatową, bo związaną z wynajmem garaży, sal lekcyjnych i Sali gimnastycznej. Jest to główne źródło dochodów na rachunku wydzielonym. Zrealizowane dochody przeznaczono na wydatki bieżące, tj.

- 1) Zakup materiałów i wyposażenia § 4210
- 2) Zakup pomocy dydaktycznych § 4240
- 3) Zakup usług § 4300
- 4) Różne opłaty i składki § 4430
- 5) podatek od nieruchomości § 4480
- 6) opłata za trwały zarząd § 4520
- 7) opłata za dotychczas postępowania sądowego § 4610
- 8) szkolenia pracowników § 4700

INNE WYDARZENIA

- 1) rozpoczęcie termomodernizacji szkoły
- 2) otwarcie strzelnicy
- 3) rozpoczęcie kolejnego projektu rozwoju kształcenia zawodowego „Akademia Zawodowców”
- 4) reaktywacja szkolnego teatru pod nową nazwą FIKSUM DYRDUM
- 5) reaktywacja Sali tanecznej i zespołu tanecznego

W Zespole Szkół Ogólnokształcących w roku 2024 rozpoczęto znaczące inwestycje:

- 1) W październiku 2024 w ramach I etapu termomodernizacji obiektu szkoły, przeprowadzono remont starej kotłowni gazowej. Wymieniono 25 letnie piece na nowe, mniejsze i dużo wydajniejsze. Wymieniono również instalację wodną i zainstalowano nowe zbiorniki CWU. Wstępny koszt

wykonanych robót to ok. 130 000 złotych. W kolejnych etapach jest docieplenie dachu i renowacja ocieplająca elewacji budynku szkoły.

- 2) W ramach rządowego programu „Strzelnica w powiecie 2024” finansowanego ze środków Ministerstwa Obrony Narodowej w Zespole Szkół Ogólnokształcących utworzono strzelnicę wirtualną, która ma być użytkowana w celach szkoleniowych do roku 2035. Program zakłada szkolenie strzeleckie uczniów klas wojskowych oraz mieszkańców miasta Kowary zrzeszonych w różnych instytucjach i organizacjach. W trakcie szkoleń obecnie są: pracownicy Urzędu Miasta, radni, pracownicy Nadleśnictwa „Śnieżka” nauczyciele i uczniowie ZSO, oraz uczniowie klas ósmych szkół podstawowych z terenu miasta. Łączny koszt strzelnicy to 121 000 złotych

- 3) 2024 rok był kontynuacją projektu unijnego „Zawodowe kompetencje przyszłości” skierowanego do uczniów Branżowej Szkoły. W ramach finansowania ze środków zewnętrznych uczniowie odbywali warsztaty rozwijające kreatywność, zajęcia doradztwa zawodowego oraz kursy nadające nowe kwalifikacje np. kurs makijażu i kosmologii. Część pozyskanych środków została przeznaczona na wyposażenie placówki w nowoczesny sprzęt informatyczny i multimedialny (monitory dotykowe o dużej przekątnej ekranu) Projekt kończy się w roku 2026

- 4) W grudniu 2024 zainstalowano w jednym z pomieszczeń zaplecza sali sportowej siłownię i sprzęt do ćwiczeń rehabilitacyjnych o wartości 10 000 złotych

5. KOWARY W PRZESTRZENI

5.1. Położenie i powierzchnia miastach

Miasto Kowary (Gmina Miejska Kowary) leży w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego oraz w południowo-wschodniej części powiatu karkonoskiego. Jego powierzchnia to ok. 37,4 km², co stanowi 0,19% powierzchni ogólnej województwa dolnośląskiego oraz 5,95% powierzchni powiatu karkonoskiego.

Gmina Miejska Kowary usytuowana jest w Dolinie Jedlicy oraz na masywach górskich Karkonoszy i Rudaw Janowickich na poziomie 420-1266 m n.p.m. Najniżej położony punkt gminy znajduje się w Kowarach Dolnych w okolicy Pałacu „Ciszyca”. Najwyższym punktem należącym do Kowar jest szczyt karkonoskiej Góry Czoło. Ważnymi geograficznymi punktami są również dwie przełęcze: Przełęcz Kowarska (727 m n.p.m.), która rozdziela Rudawy Janowickie od wschodniej części Karkonoszy i Bramy Lubawskiej oraz leżąca na południowym wschodzie gminy Przełęcz Okraj (1046 m n.p.m.), która dzieli Karkonosze i Grzbiet Lasocki.

Odległość drogowa z centrum Kowar do przejścia granicznego z Republiką Czeską na Przełęczy Okraj wynosi ok. 12 km. Do granicy z Republiką Federalną Niemiec w Zgorzelcu z Kowar jest ok. 82 km, do stolicy województwa dolnośląskiego - Wrocławia ok. 118 km, a do Warszawy ok. 480 km. Położenie Gminy Miejskiej Kowary w regionie jest korzystne. Wpływ na to mają szczególnie atrakcyjne walory naturalne gminy (Karkonoski Park Narodowy, Rudawski Park Krajobrazowy, Obszary Natura 2000) oraz bliskość granicy państwowej z Czechami i Niemcami.

5.2. Kowary i nasi sąsiedzi w wybranych obszarach działalności gminy

Gmina Miejska Kowary administracyjnie od 1 stycznia 2021 roku jest jednostką samorządową wchodzącą w skład Powiatu Karkonoskiego. Graniczy z gminami:

- Karpacz i Podgórzyn – od zachodu;
- Mysłakowice – na północy;
- Kamienna Góra – od wschodu;
- Lubawka – na południowym-wschodzie,
- Republiką Czeską – od południa.

W skład Powiatu Karkonoskiego wchodzi gminy miejskie: Karpacz, Kowary, Piechowice, Szklarska Poręba oraz gminy wiejskie: Janowice Wielkie, Jeżów Sudecki, Mysłakowice, Podgórzyn, Stara Kamienica. Poniżej zaprezentowano wykresy przedstawiające pozycję Kowar w skali Powiatu Karkonoskiego w aspekcie wybranych wskaźników charakteryzujących gminę. Dane dotyczą roku 2023.

W pierwszej kolejności warto wskazać na zadania z zakresu ochrony przyrody. Ustawa o ochronie przyrody nakłada na organy administracji publicznej, osoby prawne i inne jednostki organizacyjne oraz osoby fizyczne obowiązek dbałości o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym.

Realizacja zadań z zakresu ochrony przyrody ma na celu wypracowanie kompromisu pomiędzy rozwojem gospodarczym i społecznym obszaru Kowar, a zachowaniem i ochroną cennych składników środowiska przyrodniczego. Zapewnienie świadczenia szeregu usług komunalnych (m.in. zaopatrzenie w wodę, odbiór i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami komunalnymi) oddziałuje na stan środowiska naturalnego, jednak nie powinno wpływać na pogarszanie jego stanu. Działania te w konsekwencji prowadzą do zachowania i wzmacniania naturalnych cech i funkcji przyrody. Zasoby przyrodnicze pełnią funkcje rekreacyjne, ekologiczne i zdrowotne. Jako najważniejsze korzyści płynące z

walorów naturalnych można wymienić: oczyszczanie powietrza, dobra jakość wody, ochrona przed hałasem, możliwość rekreacji, a także walory estetyczne (w tym krajobrazowe). Wpływają na złagodzenie lub eliminację uciążliwości życia, wprowadzają ład przestrzenny oraz nadają indywidualny charakter otoczeniu. Przyczyniają się one do poprawy jakości życia lokalnych mieszkańców, zapewniając dobry stan zdrowia i równowagę psychofizyczną. Ponadto, sąsiedztwo ogólnodostępnych terenów przyrodniczych wpływa na atrakcyjność Kowar. Istotne jest zatem kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję.

Działalność gminy na rzecz ochrony przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody: dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów; roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; siedlisk przyrodniczych; siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt; krajobrazu; zieleni w mieście; zadrzewień.

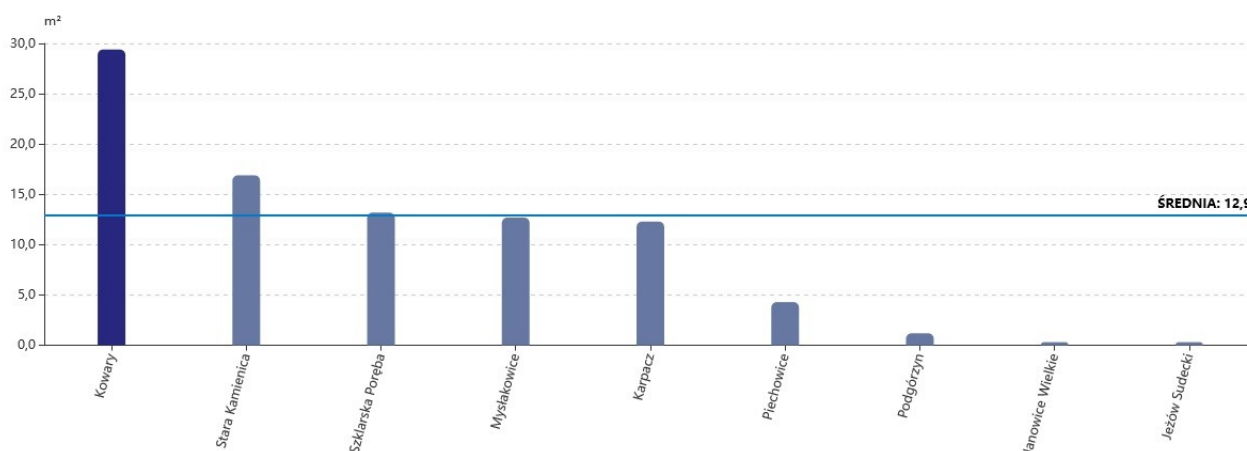
Cel prac w zakresie ochrony przyrody jest zachowanie wartości (trwałości i jakości) istniejących zasobów przyrodniczych, jak również obejmowanie ochroną nowych obiektów przy jednoczesnym racjonalnym gospodarowaniu tymi zasobami, a także zapewnienie powszechnego dostępu do obszarów cennych przyrodniczo w celu stworzenia przyjaznych warunków życia lokalnym mieszkańcom.

Porównanie z innymi gminami

Wskaźnik: Powierzchnia gminnych terenów zieleni na 1 mieszkańca

Usługa: Ochrona przyrody leżąca w gestii gminy

Rok: 2022

Powyższy wykres przedstawia powierzchnię gminnych terenów zieleni tj. parków spacerowo-wypoczynkowych, zieleńców, terenów zieleni osiedlowej przypadająca na 1 mieszkańca danej jednostki terytorialnej. Wskaźnik obejmuje jedynie te tereny zieleni, które pozostają w gestii gminy. Należy mieć na uwadze, że na obszarze gminy znajdują się również tereny zieleni będące własnością innych jednostek i podmiotów. Jak widać współczynnik ten spośród miejscowości powiatu karkonoskiego jest najwyższy. Wyższa wartość wskaźnika świadczy o większej powierzchni obszarów zielonych, które pełnią funkcje estetyczne, rekreacyjne, zdrowotne i osłonowe, a w rezultacie wywierają pozytywny wpływ na zdrowie i jakość życia mieszkańców.

Warto w tym miejscu wyjaśnić, że tereny zieleni - według przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody, są to tereny urządzone wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje publiczne, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe, cmentarze, zieleń towarzysząca drogom na terenie zabudowy, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom, dworcom kolejowym oraz obiektom przemysłowym. Tereny zieleni łagodzą uciążliwości związane z życiem w aglomeracjach miejskich, tłumią hałas, zatrzymują kurz, gazy, tworzą zapory przeciwwiatrowe oraz przeciwpożarowe. Roślinność ogranicza także zanieczyszczenie powietrza. Jako główne zadanie zieleni przyjmuje się stworzenie mieszkańcom warunków do wypoczynku biernego lub czynnego. Służą temu przede wszystkim:

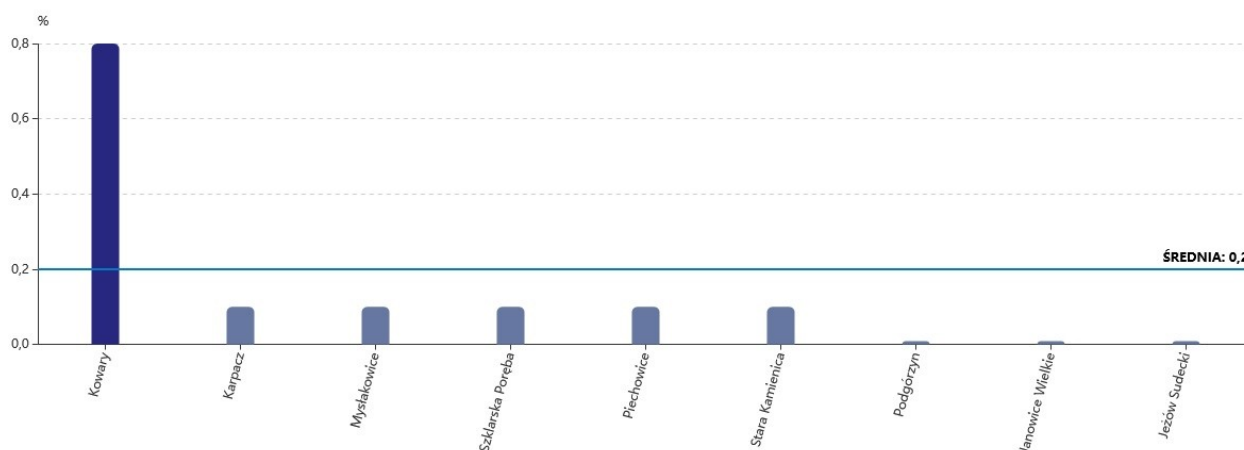
- parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni z roślinnością wysoką i niską o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, aleje spacerowe, ławki, place zabaw itp. Do powierzchni parków wliczane są również wody znajdujące się na terenie tych obiektów (np. stawy) oraz tereny sportów wodnych, otwartych kąpielisk, boisk, placów gier itp., o ile są dostępne do użytku powszechnego;
- zieleńce są to tereny o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek (występują alejki z ławkami, place zabaw itp.). Do tej kategorii obiektów należy zaliczyć również zieleń przy budynkach użyteczności publicznej (o ile udostępniona jest do użytku powszechnego), pomnikach itp., bulwary i promenady oraz tereny sportów wodnych, otwartych kąpielisk, boisk, placów gier itp., o ile są dostępne do użytku powszechnego. Zieleńce mogą tworzyć kompozycje zieleni niskiej (trawniki, kwietniki) oraz elementy nasadzeń drzew i krzewów;
- tereny zieleni osiedlowej towarzyszą zabudowie mieszkaniowej i pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną; zieleń uliczna są to pasy zieleni (drzewa i krzewy lub ich skupiska wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej) wzdłuż dróg, ulic, ciągów komunikacji miejskiej.

Porównanie z innymi gminami

Wskaźnik: Udział powierzchni gminnych terenów zieleni w powierzchni danej jednostki terytorialnej

Usługa: Ochrona przyrody leżąca w gestii gminy

Rok: 2023

Powyższy wykres przedstawia udział powierzchni gminnych terenów zieleni w powierzchni danej jednostki terytorialnej. Wskaźnik przyjmuje wartości w przedziale od 0 do 100. Wartość wskaźnika 0

oznacza, że gmina nie posiada żadnych gminnych terenów zieleni; natomiast im wyższa wartość wskaźnika tym większa powierzchnia terenów zieleni znajduje się na danym obszarze. Wzrost wartości wskaźnika świadczy o większej dostępności do zasobów przyrodniczych, a co za tym idzie ich pozytywnym wpływie na zdrowie i jakość życia mieszkańców, pełniąc funkcje estetyczne, rekreacyjne, zdrowotne czy osłonowe.

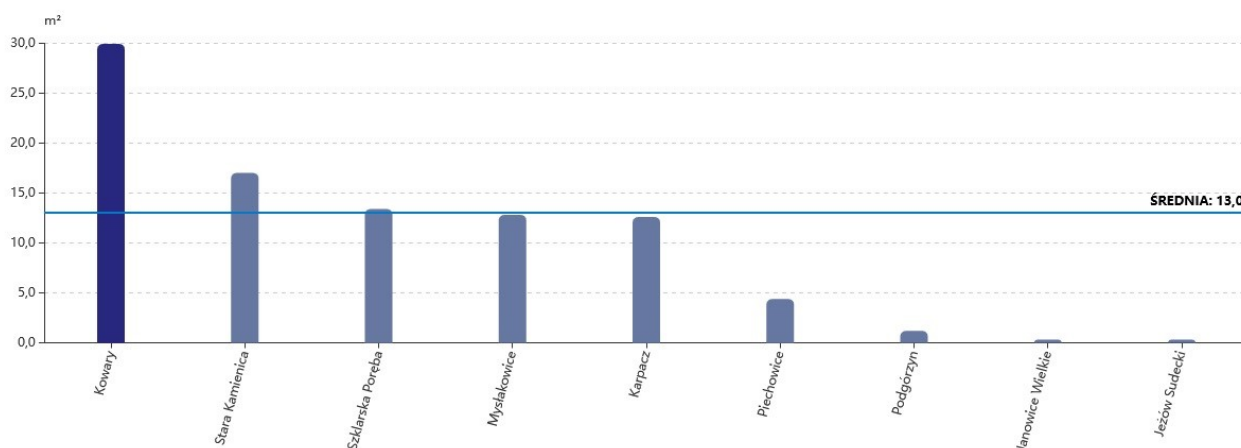
W tym miejscu należy podkreślić, że obszary zielone pełnią funkcje estetyczne, rekreacyjne, zdrowotne i osłonowe, a w rezultacie wywierają pozytywny wpływ na zdrowie i jakość życia mieszkańców. W ramach tych obszarów parki, ze względu na swoją specyfikę (wielkość i wyposażenie) zajmują wyjątkowe miejsce. Wraz ze wzrostem udziału powierzchni parków w powierzchni zieleni ogółem rośnie jakość terenów zielonych. Z wykresy tego wynika jednoznacznie, że Gmina Kowary podejmuje działania na rzecz poprawy jakości środowiska naturalnego oraz jakości życia mieszkańców.

Porównanie z innymi gminami

Wskaźnik: Powierzchnia gminnych terenów zieleni na 1 mieszkańca

Usługa: Ochrona przyrody leżąca w gestii gminy

Rok: 2023

Powyższy wykres przedstawia powierzchnię gminnych terenów zieleni na 1 mieszkańca. Wskaźnik przyjmuje wartości równe lub powyżej 0. Wartość wskaźnika 0 oznacza, że gmina nie posiada żadnych gminnych terenów zieleni; natomiast im wyższa wartość wskaźnika tym większa powierzchnia tych obszarów przypada na 1 mieszkańca. Wzrost wartości wskaźnika świadczy o większej powierzchni obszarów zielonych, które pełnią funkcje estetyczne, rekreacyjne, zdrowotne i osłonowe, a w rezultacie wywierają pozytywny wpływ na zdrowie i jakość życia mieszkańców. Podkreślenia wymaga fakt, że ze wszystkich miejscowości powiatu karkonoskiego, w Kowarach przypada największa powierzchnia terenów zieleni przypadająca na jednego mieszkańca.

Poniższy wykres przedstawia liczbę nasadzeń drzew i krzewów w zadrzewieniach oraz terenach zieleni przypadająca na 1 km² powierzchni danej jednostki terytorialnej. Zadrzewienia są to pojedyncze drzewa, krzewy albo ich skupiska niebędące lasem w rozumieniu ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach lub plantacją, wraz z terenem, na którym występują, i pozostałymi składnikami szaty roślinnej tego terenu.

Nasadzenia drzew i krzewów mają na celu uzupełnianie wypadów na istniejących terenach zieleni i zadrzewieniach, wzbogacanie walorów przyrodniczych lub zwiększanie powierzchni obszarów zielonych. Nasadzenia drzew i krzewów na obszarach zielonych dotyczą prac prowadzonych przez gminę Kowary,

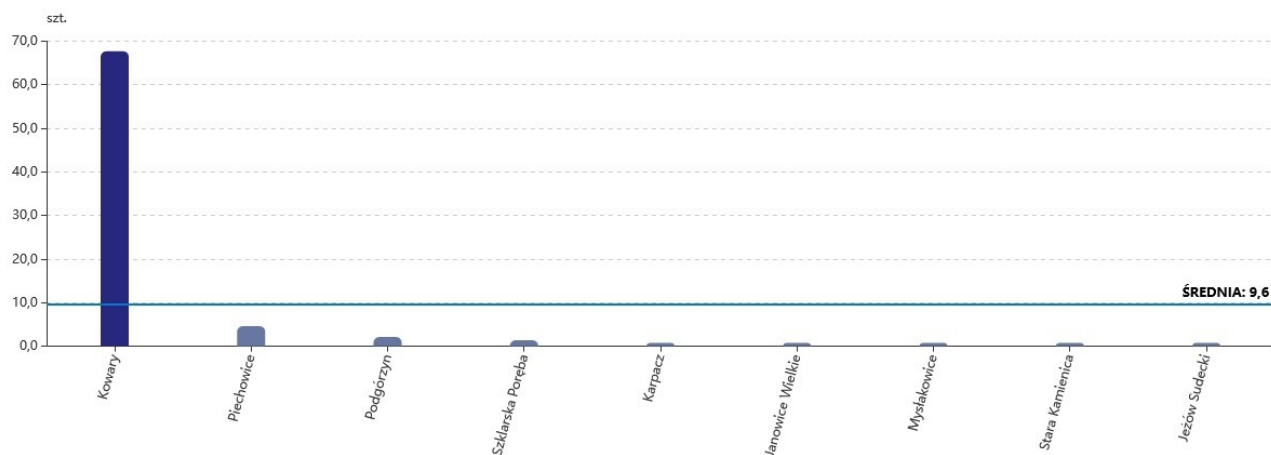
podległe jej jednostki lub na jej zlecenie, a także nasadzenia kompensacyjne wykonywane na terenach należących do gminy. W powiecie karkonoskim miejscowością bezwzględnie przodującą w ilości nasadzeń drzew i krzewów są Kowary, a pozostałe gminy powiatu nie osiągają nawet średniego poziomu w tym obszarze.

Porównanie z innymi gminami

Wskaźnik: Liczba nasadzeń drzew i krzewów w zadrzewieniach oraz terenach zieleni na 1 km² powierzchni danej jednostki terytorialnej

Usługa: Ochrona przyrody leżąca w gestii gminy

Rok: 2023

5.3. Współpraca Kowar z miastami partnerskimi w 2024r.

Kowary mają podpisane deklaracje współpracy z ośmioma gminami i miastami partnerskimi:

1. Gemeindeverwaltung Schönau-Berzdorf, Republika Federalna Niemiec.
2. Miasto i Gmina Kamień Pomorski, Polska.
3. Miasto Vrchlabí, Republika Czeska.
4. Gmina Malá Úpa, Republika Czeska.
5. Miasto Černý Důl, Republika Czeska.
6. Miasto Žacléř, Republika Czeska.
7. Miasto Trembowla, Ukraina.
8. Miasto Wiśniowiec, Ukraina.
9. Miasto Dvůr Králové nad Labem, Republika Czeska.

W 2024 roku Miasto Kowary i Miasto Dvůr Králové nad Labem rozpoczęły realizację partnerskiego projektu „Szlakiem przemysłu i tradycji” dofinansowanego z Programu Interreg PI-Cz 2021-2027. W ramach nawiązanej z Miejskim Muzeum w Dvůr Králové współpracy zrealizowany został mikroprojekt pn. „Stragany lokalnych produktów czesko-polskiego pogranicza”, natomiast w ramach współpracy z miastem Vrchlabi mikroprojekt „Podtrzymujemy tradycje na pograniczu czesko-polskim”. Mikroprojekty zostały dofinansowane z Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Nysa. Dobrze rozwija się także współpraca z Miastem i Gminą Kamień Pomorski – pomiędzy organizacjami senioralnymi obu miast, w roku 2024 r. seniorzy z Karpacza odwiedzili seniorów z Kamienia Pomorskiego w ramach realizacji projektu „Kowarscy Seniorzy odwiedzają miasto partnerskie - Kamień Pomorski”.

Zestawienie projektów, przedsięwzięć, działań w ramach współpracy z zagranicznymi miastami partnerskimi, które były realizowane w roku 2024

Lp.	Nazwa projektu/działania	Udział konkretnego miasta w realizacji projektu/działania
1.	„Podtrzymujemy tradycje na pograniczu czesko-polskim”. Warsztaty czesko-polskie – jak obchodzimy święta Bożego Narodzenia Warsztaty rękodzielnicze dla dzieci z kowarskich szkół podstawowych i szkoły w Vrchlabí oraz wycieczka seniorów do Świerzawy, na tradycyjne jarmarki połączone z warsztatami rzemieślniczymi oraz wizyta w ośrodku edukacyjnym – Sudecka Zagroda Edukacyjna w Dobkowie – Kraina Wygasłych Wulkanów	Projekt realizowany przez Miasto Vrchlabi w ramach Programu Interreg Czechy – Polska 2021 - 2027 Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Glacensis
2.	„Sport i przyjaźń” Spotkania sportowe dla starszych dzieci oraz wspólna wycieczka do Dinoparku w Szklarskiej Porebie. Uczestnikami projektu są dzieci z kowarskich szkół podstawowych i szkoły w Vrchlabí.	projekt realizowany przez Miasto Vrchlabi w ramach Programu Interreg Czechy – Polska 2021 - 2027 Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Glacensis
3.	Projekt „Szlakiem przemysłu i tradycji ” Utworzenie w obu miastach Punktów Informacji Turystycznej, Minimuzeum Przemysłu Kowar i Dwór Kralove oraz Galerii Produktu Lokalnego i sali wystaw czasowych w budynku byłego dworca kolejowego.	Projekt realizowany w partnerstwie z Miastem Dvůr Králové nad Labem w ramach programu Interreg Czechy - Polska 2021-2027
4.	Projekt „Stragany lokalnych produktów czesko-polskiego pogranicza” Organizacja na Kowarskiej Starówce trzech edycji jarmarków: w lipcu, sierpniu i wrześniu 2024 r.	Projekt realizowany we współpracy z Miejskim Muzeum Dvůr Králové w ramach Programu Interreg Czechy – Polska 2021 - 2027 Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Nysa

5.4. Współpraca Kowar z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego

Roczny Program Współpracy Miasta Kowary z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2024 został przyjęty przez Radę Miejską w Kowarach uchwałą nrLXXVII/463/23 z dnia 30.11.2023 r. Dokument ten określił zakres współpracy Gminy Miejskiej Kowary z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie miasta Kowary.

Wysokość środków na realizację poszczególnych zadań ujętych w Programie określała uchwała budżetowa i w roku 2024 wyniosła 641.100 zł (wraz z wydatkami na ochronę przeciwpożarową - OSP). Żadne czynniki zewnętrzne tj. pandemia, czy katastrofy naturalne w 2024 roku nie miały żadnego wpływu na działania zapisane w Rocznym Program Współpracy.

Celami Programu były:

- 1) umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za wspólnotę lokalną,
- 2) tworzenie warunków dla funkcjonowania oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego,
- 3) zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów.

W roku 2024 priorytetowe znaczenie miały działania w sferach:

- 1) pomocy społecznej,
- 2) pomocy osobom niepełnosprawnym,
- 3) wspomaganiu rozwoju gospodarczego,
- 4) nauki, edukacji, oświaty i wychowania,
- 5) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji,
- 6) upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji,
- 7) porządku i bezpieczeństwa.

Współpraca z podmiotami Programu odbywała się w roku 2024 w szczególności w następujących formach:

- 1) zlecanie podmiotom Programu realizacji zadań na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 2) wzajemne informowanie o planowanych kierunkach działalności oraz współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków,
- 3) promocja działalności podmiotów Programu w lokalnych mediach oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Kowarach,
- 4) tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i konsultacyjnym.

Ad 1.) Zlecanie podmiotom Programu realizacji zadań:

Burmistrz Miasta Kowary każdego roku ogłasza konkurs ofert na realizację zadania publicznego pod nazwą „Szkolenie sportowe dzieci, młodzieży i dorosłych oraz organizacja imprez sportowych w klubach sportowych działających na terenie Gminy Miejskiej Kowary”. Edycja konkursu na rok 2024 została ogłoszona w dniu 7 lutego 2024 roku (zgodnie z artykułem 11 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie). Powołana przez Burmistrza Komisja konkursowa rekomendowała na to zadanie wybór trzech ofert. Złożyły je:

- K.S. Funakoshi Shotokan Karate,

- MKS „Olimpia” Kowary,
- K.J. Maximus Kowary.

Gmina Miejska Kowary podpisała umowy na realizację tego zadania na łączną kwotę 255.000 zł z następującym podziałem na organizacje: K.S. Funakoshi Shotokan Karate – 30.000 zł, MKS „Olimpia” Kowary – 210.000 zł oraz K.J. Maximus Kowary – 15.000 zł. Wszystkie trzy organizacje wykonały zaplanowane działania. W ramach tego zadania odbywały się szkolenia dla dzieci, młodzieży i dorosłych w następujących dyscyplinach sportu: piłka nożna, wędkarstwo, karate i jeździectwo.

Gmina Miejska Kowary podpisała również umowę z Ochotniczą Strażą Pożarną w Kowarach na działania przeciwpożarowe.

Ad 2.) Wzajemne informowanie o planowanych kierunkach działalności oraz współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków:

Burmistrz oraz pracownicy Wydziału Rozwoju Miasta Urzędu Miejskiego w Kowarach na bieżąco wymieniali informacje z organizacjami pozarządowymi o planowanych kierunkach działalności oraz współdziałali na wielu płaszczyznach. Miasto Kowary, zgodnie z porozumieniami, prowadziło współorganizację i współfinansowanie imprez z następującymi organizacjami:

- z Fundacją na rzecz rozwoju wrocławskiej tkaniny artystycznej z Wrocławia na 51. Międzynarodowe Sympozjum "Warsztat Twórczy – Kowary 2024 – 5.000,00 zł,
- z Kowarskim kołem Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów na imprezę pn. „Dzień Seniora” – 3.000,00 zł,
- z Kowarskim Zarządem Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej na utrzymanie magazynu żywności przy ul. Ogrodowej 38 na transport żywności dla najuboższych oraz wigilię dla samotnych ubogich mieszkańców – 21.530,80 zł,
- ze Stowarzyszeniem Tenisowym „Return” na wałowanie kortów przy ul. Parkowej oraz organizację „Cyklu zawodów tenisowych” – 3.500,00 zł,
- ze Stowarzyszeniem Wędkarskim „Alternatywa” na „Cykl zawodów wędkarskich” o Puchar Burmistrza Miasta, utrzymanie porządku przy Zalewie oraz zarybianie akwenu – 12.865,20 zł,
- ze Stowarzyszeniem „Eurojedyńka” na „Festyn z okazji Dania Matki i Dziecka”, „Najazd Świętych Mikołajów na Kowary” – 11.084,97 zł,
- z Fundacją Slow City na warsztaty i działania artystyczne mające udekorować Kowarską Starówkę oraz grupą Kowary Biegają na konserwację Kowarskich Tras dla Aktywnych – 4.152,62 zł,
- z Kowarskim Klubem Seniora na „Spotkanie integracyjne dla Seniorów” – 2.000,00 zł,
- ze Stowarzyszeniem „Przyjazna Trójka” na festyn „Jesień z Trójką” – 5.804,09 zł,
- ze Stowarzyszeniem „Amazonki” na obchody „Różowej Wstążki” w formie wyjazdu na ONKO-MARSZ oraz organizację ONKO-Konferencji – 5.000 zł,
- z Chorągwią Dolnośląską ZHP Karkonoski Hufiec ZHP w Jeleniej Górze na zorganizowanie „harcówki” dla dzieci i młodzieży z Kowar oraz organizację imprezy Polarna Wyprawa Zuchów – 2.714,64 zł,
- z TPD – Koło Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski organizacja na wyjazd integracyjny dzieci niepełnosprawnych wraz z opiekunami – 1.500,00 zł,
- ze Stowarzyszeniem Miłośników Sportu Kowary na zorganizowanie imprez pn. „Kowarska Piątka” i „Kowarska Mila” – 6.996,00 zł,
- ze Stowarzyszeniem Kolej Karkonoska na Przejazdźki dreżyną po Kowarach – 125,25 zł,

- z kowarskim Kołem PZHGP na Zakończenie Sezonu Lotów Gołębi Pocztowych – 1000,00 zł.

Powyższe porozumienia zostały zrealizowane, a imprezy odbyły się zgodnie z terminarzem oraz założeniami.

Dodatkowo podpisano umowy ze Stowarzyszeniem Miłośników Kowar na prowadzenie weekendowego punktu Informacji Turystycznej na kwotę 6.500,00 zł. Przekazano również środki na nagrody dla ratowników Grupy Karkonoskiej GOPR – 1.500,00 zł na „Dzień Ratownika Górskiego” oraz 1.500,00 zł oraz dla strażaków z OSP na „Dzień Strażaka”.

Ad 3.) Promocja działalności podmiotów Programu w lokalnych mediach oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Kowarach:

Kowarskie stowarzyszenia chętnie korzystały z tej formy pomocy. Dzięki miejskiemu kwartalnikowi „Słot Sity - Gazeta Kowarska – Kurier Kowarski”, Biuletynowi Informacyjnemu UM Kowary, za pośrednictwem strony internetowej www.kowary.pl, mediów społecznościowych miasta (facebook, twitter) oraz drukowanym plakatom, zaproszeniom i ulotkom, organizacje pozarządowe miały możliwość informowania swoich członków, mieszkańców Kowar i przebywających w mieście turystów o swoich inicjatywach, planach oraz imprezach. Przebieg tej informacyjnej współpracy śledzić można na stronie internetowej Miasta (w archiwum niusów i imprez) oraz w archiwalnych numerach „Gazety Kowarskiej” i Biuletynach Informacyjnych.

Ad 4.) Tworzenia wspólnych zespołów o charakterze doradczym i konsultacyjnym:

W 2018 roku na wniosek kowarskich stowarzyszeń senioralnych Rada Miejska przyjęła Uchwałę nr XLVII/256/18 z dnia 14.06.2018 w sprawie powołania Miejskiej Rady Seniorów w Kowarach. Celem Rady jest tworzenie warunków do wykorzystania potencjału środowisk senioralnych Gminy Miejskiej Kowary poprzez ich reprezentowanie, wzmacnianie, integrowanie i pobudzanie aktywności obywatelskiej. 21 listopada 2022 rozpoczęła swoją działalność Miejska Rada Seniorów w Kowarach kadencji 2022-2026. Kowarska Rada Seniorów kadencji 2022-2026 w roku 2024 spotykała się na czterech sesjach: 12 kwietnia, 3 czerwca, 11 września, 4 listopada. Omawiano na nich m.in. następujące tematy:

- współpraca Miejskiej Rady Seniorów z Radą Miejską oraz Burmistrzem Miasta Kowary
- wsparcia Rad Seniorów na Dolnym Śląsku,
- uczestnictwo w Forum Rad Seniorów w Subregionie Jeleniogórskim,
- podnoszenie kompetencji Rad Seniorów oraz organizacji senioralnych w środowisku lokalnym,
- spotkania za specjalistami różnych dziedzin.

Ad 5.) Pomoc lokalowo-rzeczowa:

Dodatkowo w roku 2024 Gmina Miejska Kowary (za pośrednictwem Wydziału Rozwoju Miasta Urzędu Miejskiego) oferowała kowarskim stowarzyszeniom pomoc lokalowo-rzeczowo-materiałową, w tym:

- zapewniła części organizacji pozarządowym siedzibę w budynku mieszczącym Edukacyjny Klub Seniora,
- pomoc przy wynajmie pomieszczeń na spotkania członków stowarzyszeń,
- pomoc przy organizacji imprez przeznaczonych dla członków stowarzyszeń,
- pomoc przy tworzeniu i wydruku zaproszeń, plakatów, dyplomów itp. na imprezy organizowane przez organizacje,

- pomoc informacyjną - dostęp do internetu oraz wiedzy na temat zakładania i funkcjonowania stowarzyszeń,
- zakup nagród, pucharów i medali na imprezy wspólnie organizowanych przez stowarzyszenia i Gminę Miejską Kowary.

6. OCHRONA ŚRODOWISKA

6.1. System gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Kowar w 2024 roku

6.1.1. Informacje ogólne

W myśl znowelizowanej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach od 1 lipca 2013 r. obowiązek odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych przejęła Gmina Miejska Kowary. W okresie od 01.04.2023 r. do 31.03.2025 r. usługę odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych na terenie Gminy świadczy Przedsiębiorstwo Usługowo - Produkcyjne i Handlowe COM-D Sp. z o.o., z siedzibą przy ul. Poniatowskiego 25, 59-400 Jawor.

W ramach gminnego systemu z terenu nieruchomości odbierane były następujące frakcje odpadów komunalnych:

- odpady zmieszane z częstotliwością raz w tygodniu;
- odpady ulegające biodegradacji, w tym kuchenne i zielone z częstotliwością raz w tygodniu w okresie od 1 kwietnia do 31 października i raz na dwa tygodnie w pozostałym okresie;
- szkło z częstotliwością raz w miesiącu;
- tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, metale - dwa razy w tygodniu w okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia, a w pozostałym okresie raz w tygodniu;
- papier i makulatura – raz na dwa tygodnie;
- odpady z koszy ulicznych – trzy razy w tygodniu.

Właściciele nieruchomości, którzy zadeklarowali segregację odpadów komunalnych zobowiązani byli do uiszczenia opłaty za gospodarowanie odpadów komunalnych w kwocie w wysokości 37,00 zł za osobę. Jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny, ustalono podwyższoną stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w dwukrotnej wysokości stawki tj. 74,00 zł miesięcznie od 1 mieszkańca.

Ustalono zwolnienie z części opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi, kompostujących bioodpady, stanowiące odpady komunalne w przydomowych kompostownikach w wysokości 10,00 zł. W przypadku nieruchomości niezamieszkałych stawka za gospodarowanie odpadów komunalnych była naliczana miesięcznie w zależności od wielkości i ilości zadeklarowanego pojemnika:

- 1) pojemnik o pojemności 1100 l – 220,00 zł za jeden pojemnik miesięcznie;
- 2) pojemnik o pojemności 240 l – 48,00 zł za jeden pojemnik miesięcznie;
- 3) pojemnik o pojemności 120 l – 24,00 zł za jeden pojemnik miesięcznie;
- 4) pojemnik o pojemności 110 l – 22,00 zł za jeden pojemnik miesięcznie;

W przypadku nieruchomości, na której znajduje się domek letniskowy lub innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, określa się stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi za rok – 206,00 zł. Stawki te zostały wprowadzone uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach nr LXVIII/407/23 z dnia 2 marca 2023 r. w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości tej opłaty i stawki opłaty za pojemnik.

Tabela nr 47: Ceny na wysypisku za poszczególne frakcje odpadów

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	cena jednostkowa netto
20 03 01	zmieszane	640,00
15 01 01	opakowania z papieru i tektury	111,00
15 01 02	opakowania z tworzyw sztucznych	333,00
15 01 07	opakowania ze szkła	111,00

16 01 03	Zużyte opony	666,00
17 01 01	Odpady z betonu	56,00
17 01 02	gruz ceglany	56,00
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu	111,00
17 05 04	Gleba i ziemia w tym kamienie	56,00
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03	444,00
20 02 01	BIO	333,00
20 02 03	inne odpady nie ulegające biodegradacji	333,00
20 03 07	odpady wielkogabarytowe	888,00
20 03 99	odpady komunalne nie wymienione w innych grupach	666,00

(opracowanie GMK)

W ramach systemu gospodarki odpadami, na terenie gminy działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, przy ul. Zamkowej 2a, 58-530 Kowary prowadzony przez spółkę odbierającą odpady, gdzie mieszkańcy Kowar mają możliwość przywiezienia odpadów komunalnych w dniach od poniedziałku do piątku w następujących godzinach :

- poniedziałek 10.00 - 18.00
- wtorek 8.00 - 14.00
- środa 8.00 - 14.00
- czwartek 10.00 - 18.00
- piątek 8.00 – 14.00

oraz co drugą sobotę w miesiącu w godzinach 9.00 - 12.00 z wyjątkiem dni ustawowo wolnych od pracy.

Rodzaje odpadów przyjmowanych do PSZOK:

- 1) przeterminowane leki o kodzie 20 01 32;
- 2) chemikalia (farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe) o kodach 20 01 13*, 20 01 14*, 20 01 15*, 20 01 19*, 20 01 27*, 20 01 29*;
- 3) zużyte baterie i akumulatory o kodzie 20 01 34;
- 4) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny o kodach 20 01 23, 20 01 35*, 20 01 36;
- 5) meble i inne odpady wielkogabarytowe (np. domowy sprzęt sanitarny, zużyte lampy i oprawy oświetleniowe, wyposażenie gosp. domowych, elementy stolarki mieszkaniowej i gospodarczej, elementy i urządzenia z tworzyw sztucznych) o kodzie 20 03 07;
- 6) odpady budowlano-rozbiórkowe o kodach z grupy 17 (m.in. gruz ceglany, materiały ceramiczne i elementy wyposażenia, styropian, drewno, szkło, itp.);
- 7) zużyte opony o kodzie 16 01 03;
- 8) odpady zielone o kodzie 20 02 01 (m.in.: liście, trawa, gałęzie);
- 9) opakowania ze szkła o kodzie 15 01 07;
- 10) opakowania z tworzyw sztucznych o kodzie 15 01 02;
- 11) opakowania z papieru i tektury o kodzie 15 01 01;
- 12) opakowania wielomateriałowe o kodzie 15 01 05;
- 13) metal (złom) o kodzie 20 01 40, 15 01 04;
- 14) lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć o kodzie 20 01 21* (m.in. zużyte świetlówki, żarówki energooszczędne, termometry, itp.).

6.1.2. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy.

W 2024 r. na terenie Gminy Miejskiej Kowary zebrano 3746,5340 Mg wszystkich odpadów komunalnych. Cała zebrana ilość wszystkich odpadów komunalnych została poddana procesom sortowania oraz trafiła do mechanicznego-biologicznego przetwarzania do Instalacji Komunalnej w Karkonoskim Centrum Gospodarki Odpadów Komunalnych w Ściegnach-Kostrzycy.

Recykling i inne procesy odzysku z odpadów odebranych i zebranych z terenu Gminy Miejskiej Kowary w roku 2024

Informacja o masie odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi i innym procesom odzysku z odpadów odebranych i zebranych z terenu Gminy Miejskiej Kowary w roku 2023.					
Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odpadów [Mg]		Masa odpadów przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi i innym procesom [Mg]	
		2023	2024	2023	2024
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	138,75	150,8000	135,61	144,4400
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	298,68	314,6200	74,33	88,3200
15 01 04	Opakowania z metali	0,00	0,0000	30,61	32,2600*
15 01 05	Opakowania wielomateriałowe	0,00	0,0000	0,22	8,7300*
15 01 07	Opakowania ze szkła	215,46	215,5900	204,04	196,5300
19 12 02	Metale żelazne	0,00	0,0000	4,05	16,0850*
19 12 07	Drewno inne niż wymienione w 19 12 06	0,00	0,0000	12,41	73,2300*
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	621,96	620,18	621,96	620,18
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	200,96	126,8750	28,57	4,9100
Ogółem		1475,81	1427,7950	1111,80	1184,4150

(opracowanie GMK)

* z węzła segregacji odpadów 20 03 01 zostały wysegregowane:

15 01 04 opakowania z metali, 15 01 05 opakowania wielomateriałowe.

* z węzła segregacji odpadów 20 03 07 zostały wysegregowane:

19 12 02 metale żelazne, 19 12 07 drewno inne niż wymienione w 19 12 06.

Na podstawie sprawozdań składanych przez podmioty odbierające odpady komunalne z terenu Gminy Miejskiej Kowary oraz przez podmioty prowadzące punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi w roku 2024 odebrano następujące frakcje i ilości odpadów komunalnych.

Informacja o masie poszczególnych rodzajów odebranych z obszaru Gminy Miejskiej Kowary odpadów komunalnych oraz sposobie ich zagospodarowania w roku 2024

Informacja o masie poszczególnych rodzajów odebranych z obszaru Gminy Miejskiej Kowary odpadów komunalnych oraz sposobie ich zagospodarowania w roku 2023.					
Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów [Mg]		Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych	Nazwa i adres instalacji do której zostały przekazane odpady komunalne
		2023	2024		
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1903,24	1958,36	D13	KCGO Sp. z o. o. Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	603,48	595,44	R3	KCGO Sp. z o. o. Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów (Kompostownia) w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice

15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	130,02	135,12	R3	MONDI Świecie S.A.	MONDI Świecie S.A.
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	8,56	15,69	R12	KCGO Sp. z o. o. Węzeł do segregacji odpadów	KCGO Sp. z o. o. Węzeł do segregacji odpadów
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	241,19	249,46	R12	KCGO Sp. z o. o.	KCGO Sp. z o. o. Węzeł do segregacji odpadów
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	47,23	65,06	R3	AKPOL ADAM KUŚ ERGIS RECYKLING Sp. z o. o. PRT RADOMSKO Sp. z o. o. PR PLAST ICS Sp. z o. o. CONKRET Sp. z o. o.	AKPOL ADAM KUŚ ERGIS RECYKLING Sp. z o. o. PRT RADOMSKO Sp. z o. o. PR PLAST ICS Sp. z o. o. CONKRET Sp. z o. o.
15 01 07	Opakowania ze szkła	199,50	215,59	R5	ŁUŻYCKIE CENTRUM RECYKLING POLSKA Sp. z o. o. VETROPACK MORAVIA GLASS SIBELCO GREEN SOLUTION POLAND S. A. SANIT TRANS Sp. z o.o.	ŁUŻYCKIE CENTRUM RECYKLING POLSKA Sp. z o. o.
20 02 03	Inne odpady nie ulegające biodegradacji	40,80	29,62	D5	KCGO Sp. z o. o. Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice	KCGO Sp. z o. o. Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	85,62	121,965	R12	KCGO Sp. z o. o. Węzeł do segregacji odpadów	KCGO Sp. z o. o. Węzeł do segregacji odpadów
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	5,22	2,455	R3	SILVA Sp. z o. o. RECYKLING	Eko-Logis
16 01 03	Zużyte opony	7,78	11,66	R1	GÓRAŹDŹE CEMENT S. A.	Łużyckie Centrum Recykling Polska Sp. z o.o.
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 200121, 200123, zawierające niebezpieczne składniki	0,12	0	R12	Elektrorecykling S.A.	
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,1995	0,2940	R13	KCGO Sp. z o. o. - Węzeł segregacji odpadów, Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice	Centrum Onkologii im. Prof. Franciszka Iukaszuka
20 01 23*	Urządzenia zawierające freon	0,43	0	R13	ELEKTRORECYKLING Sp. z o. o.	
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	2,766	0,08	R12	Elektrorecykling S.A.	Wastes Service Group Sp. z o.o.
Ogółem		3 286,16	3400,8840			

(opracowanie GMK)

**Ilości i rodzaje odpadów komunalnych zebranych przez Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych,
zlokalizowany przy ul. Zamkowej 2, 58-530 Kowary.**

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów [Mg]		Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych	Nazwa i adres instalacji do której zostały przekazane odpady komunalne
		2023	2024		
16 01 03	Zużyte opony	14,46	18,32	R1	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	98,34	147,44	R5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
17 01 02	Gruz ceglany	6,22	6,32	R5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
17 06 04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	0,00	1,64	D5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
17 03 80	Opadowa papa	3,64	7,72	D5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	0,00	1,3	D5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	86,77	123,515	R12	Karkonoskie Centrum Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., Zakład Ściegny-Kostrzyca, 58-533 Mysłakowice
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	23,35	2,455	R3	SILVA Sp. z o. o. RECYKLING
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	0,08	0	R3	MONDI ŚWIECIE Sp. z o. o., ul. Bydgoska 1, 86-100 Świecie
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	0,26	0	R3	PRT RADOMSKO Sp.
15 01 10*	Opakowania zawierające pozostałości substancji	0,22	2,12	R13	KCGO Sp. z o. o. - Węzeł segregacji odpadów, Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
20 01 10	Odzież	13,54	10,06	R12	Fuela Sp. z o.o. Powstańców

					Śląskich 58c, 53-333 Wrocław
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	18,84	24,74	R3	KCGO Sp. z o. o. Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów (Kompostownia) w Ściegnach-Kostrzycy), 58-533 Mysłakowice
20 01 27*	Farby, Tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice zawierające substancje niebezpieczne	1,2	0	R13	KCGO Sp. z o. o. - Węzeł segregacji odpadów, Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
20 01 33*	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie	0	0,02	R13	KCGO Sp. z o. o. Węzeł do segregacji odpadów
Ogółem		267,90	345,65		

(opracowanie GMK)

Cała zebrana ilość zmieszanych odpadów komunalnych została poddana procesom sortowania oraz trafiła do mechaniczno-biologicznego przetwarzania do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Karkonoskim Centrum Gospodarki Odpadów Komunalnych w Ściegnach -Kostrzycy. W 2024 r. na terenie Gminy Kowary zebrano 3746,5340 Mg odpadów komunalnych. łączna masa odebranych odpadów komunalnych przekazanych do ponownego użycia i recyklingu 1184,4150 Mg.

6.1.3. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych

Gmina Miejska Kowary w 2024 roku w rocznym sprawozdaniu kierowanych zarówno do Marszałka Województwa Dolnośląskiego jak i Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska wykazała następujący poziom:

Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł 35,25% co oznacza, że gmina nie osiągnęła wymaganego poziomu 45%. W 2024 r. procesom ponownego użycia i recyklingu poddanych zostało 1184,4150 Mg odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła. Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w roku 2024 wyniósł 35,25%, taki wynik wskazuje na potrzebę podjęcia działań mających na celu poprawę efektywności systemu gospodarowania odpadami. W szczególności konieczne może być zwiększenie świadomości mieszkańców na temat segregacji odpadów oraz wprowadzenie dodatkowych inicjatyw, które zachęcą do recyklingu i ponownego użycia materiałów.

Warto również przeanalizować procesy zbierania i przetwarzania odpadów, aby zidentyfikować obszary, w których można wprowadzić usprawnienia. Dalsze działania obejmują współpracę z lokalnymi przedsiębiorstwami oraz Karkonoskim Centrum Gospodarki Odpadami, które wspiera gminę w działaniach edukacyjnych prowadzących do osiągnięcia wyższych standardów recyklingu.

Podsumowując, osiągnięty poziom recyklingu w 2024 roku jest niższy od wymaganego, co stanowi wyzwanie, ale jednocześnie stwarza możliwość do wprowadzenia pozytywnych zmian w gospodarce odpadami na terenie Gminy Miejskiej Kowary.

Szczegółowe zasady selektywnej zbiórki odpadów komunalnych określają przepisy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. (Dz. U. 2021.906).

Na podstawie rozporządzenia został w mieście wprowadzony nowy regulamin utrzymania czystości zgodnie, z którym na terenie Kowar obowiązuje zbiórka z podziałem na 5 głównych frakcji oznakowanych odpowiednimi kolorami pojemników :

Papier – kolor niebieski

Szkło – kolor zielony

metale, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe – kolor żółty

bioodpady – kolor brązowy

zmieszane – kolor czarny

Pojemniki o których mowa, mogą być pokryte kolorami i napisami tylko w części, nie mniejszej jednak niż 30% zewnętrznej powierzchni pojemników. Zgodnie z nowymi zasadami odpady segregowane oraz zmieszane będą odbierane u źródła czyli w miejscu ich wytwarzania. Mieszkańcy są zobligowani do segregacji odpadów, jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny, ustalono podwyższoną stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wysokości dwukrotnej stawki.

Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych

Zestawienie kosztów poniesionych przez Gminę Kowary w roku 2024, w związku z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi	
WYSZCZEGÓLNIENIE	KOSZT (zł)
Koszty odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych, w tym prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	4 162 962,89
Koszty obsługi administracyjnej systemu (wynagrodzenia pracowników, szkolenia, zakup materiałów biurowych, koszty przesyłek pocztowych itp.)	158 441,64
Likwidacja dzikich wysypisk (pustostany na terenach gminnych)	15 709,35
RAZEM	4 337 113,88

Priorytetowym zadaniem na lata następne dla Gminy Kowary będzie głównie uświadamianie mieszkańców gminy w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi w celu zintensyfikowania zbiórki selektywnej odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz objęcie jak największej liczby mieszkańców segregacją tych frakcji odpadów.

Gmina Kowary w nadchodzących latach skoncentruje się na edukacji i zwiększeniu świadomości mieszkańców w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi, co jest kluczowe dla poprawy efektywności zbiórki selektywnej. W ramach tego działania, Gmina planuje wdrożenie szeregu inicjatyw mających na celu:

1. Edukację i informowanie mieszkańców:

- Organizacja kampanii edukacyjnych, zarówno w formie tradycyjnych plakatów, broszur, jak i działań online (np. filmy edukacyjne, artykuły w mediach społecznościowych), które szczegółowo wyjaśnią, jakie odpady należy segregować i w jaki sposób to robić.

- Przeprowadzanie szkoleń i warsztatów dla dorosłych i dzieci w szkołach oraz przedszkolach, aby wykształcić nawyk segregacji już od najmłodszych lat.
- Wprowadzenie systemu informacji i przypomnień dla mieszkańców (np. poprzez SMS-y, e-maile lub aplikacje mobilne), które przypomną o zasadach segregacji oraz terminach wywozu poszczególnych frakcji.

2. Monitorowanie efektywności działań i ciągłe doskonalenie systemu:

- Wprowadzenie systemów monitorujących skuteczność zbiórki selektywnej, aby na bieżąco analizować, które frakcje odpadów są segregowane poprawnie, a które wymagają dodatkowej uwagi.

Działania te, poprzez edukację, rozbudowę infrastruktury i współpracę z mieszkańcami oraz firmami, mają na celu znaczną poprawę efektywności segregacji odpadów w Gminie Kowary, co w konsekwencji przyczyni się do ochrony środowiska, zmniejszenia kosztów gospodarki odpadami oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

6.2. Lokalny program usuwania azbestu

Zasady funkcjonowania gminnego „Programu oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2023” na terenie Gminy Miejskiej Kowary określa szczegółowy akt prawa miejscowego, uchwała nr XI/64/11 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 13 kwietnia 2011 r. w sprawie „Regulamin udzielania dofinansowania na usuwanie i utylizację wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych”. Podjęcie niniejszej uchwały spowodowało wprowadzenie jednolitych zasad finansowania dla jednostek organizacyjnych gminy i przyznawania dofinansowania osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym i spółdzielniom mieszkaniowym do realizacji przedsięwzięć polegających na usuwaniu odpadów powstałych przy likwidacji pokryć dachowych i elewacji zawierających azbest z obiektów budowlanych zlokalizowanych na terenie Gminy Miejskiej Kowary. Dofinansowanie stanowi element zachęty dla właścicieli nieruchomości, a szczególnie dla osób fizycznych do ujawnienia faktu posiadania wyrobów zawierających azbest, a ponadto wpływa na właściwe postępowanie z odpadami azbestowymi oraz przyczynia się do poprawy stanu środowiska i zdrowia mieszkańców.

Nadrzędnym celem Programu jest usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Miejskiej Kowary do 2032 roku, minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu oraz likwidacja szkodliwego oddziaływania na środowisko.

Program realizowany jest poprzez dofinansowanie kosztów usunięcia azbestu, w tym demontaż, transport oraz unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest. W 2024 roku nie złożone zostały żadne wnioski o dofinansowanie usuwania i utylizacji wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych.

Gmina Miejska w Kowarach posiada inwentaryzację wyrobów zawierających azbest. Jak wynika z powyższego zestawienia na terenie miasta w 2024 roku znajdowały się około 90 obiektów zawierających azbest.

6.3. Gospodarka niskoemisyjna - w ochronie czystego powietrza

Uchwałą Nr XL/259/21 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 17 czerwca 2021 r. w sprawie przyjęcia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Miejskiej Kowary na lata 2021 – 2030”. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej jest dokumentem strategicznym, który koncentruje się na podniesieniu efektywności energetycznej, zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz redukcji emisji gazów cieplarnianych. Istotą Planu jest osiągnięcie korzyści ekonomicznych, społecznych i środowiskowych wynikających z działań zmniejszających emisje gazów cieplarnianych.

Źródła emisji	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Emisja z energii elektrycznej	13470,57	13686,1	13905,08	14127,5563	14353,5972	14583,2548	14816,5868	15053,6522	15294,5107	15539,2228	15787,8504
Emisja z tytułu ruchu pojazdów po drogach	17652,20	18028,41	18417,22	18817,87	19230,73	19656,18	20094,61	20546,43	21012,05	21491,90	21986,43
Emisja z tytułu użytkowania budynków publicznych	793,99	817,81	842,35	867,62	893,64	920,45	948,07	976,51	1005,80	1035,98	1067,06
Emisja gospodarka wod-kan	530,21	530,21	530,21	530,21	530,21	530,21	530,21	530,21	530,21	530,21	530,21
Emisja z sektora prywatnego	2043,77	2105,08	2168,23	2233,28	2300,28	2369,29	2440,37	2513,58	2588,98	2666,65	2746,65
Emisja z tytułu spalania paliw przez gosp. indywidualne	54,10	54,37	54,65	54,92	55,19	55,47	55,75	56,03	56,31	56,59	56,87
suma emisji ze wszystkich źródeł	34544,85	35221,99	35917,73	36631,45	37363,66	38114,86	38885,59	39676,40	40487,86	41320,55	42175,07

Jak wynika z powyższych zestawień najwięcej CO₂ do atmosfery emitowane jest ze spalania paliw z emisji z tytułu ruchu pojazdów po drogach z emisji energii elektrycznej w Gminie Miejskiej Kowary. Kolejnym zasadniczym źródłem emisji jest emisja z sektora prywatnego. Mając powyższe na uwadze konieczna jest edukacja ekologiczna mieszkańców oraz zmiana przyzwyczajeń związanych z przemieszczaniem się po gminie (np. budowa ścieżek rowerowych i upowszechnianie jazdy na rowerze), promocja energooszczędnych urządzeń do poboru energii elektrycznej oraz wymiana ogrzewania na ekologiczne wraz z termomodernizacją budynków (następuje znaczące zmniejszenie zużycia energii cieplnej).

Niezależnie od tego każda gmina w Polsce, w tym również Gmina Kowary, jest zobowiązana z mocy prawa do przekazywania informacji o stanie środowiska, w tym o jakości powietrza. Taka informacja przekazywana jest stale w czasie rzeczywistym. Jest m.in. dostępna na internetowej stronie głównej Urzędu Miejskiego w Kowarach w wyskakującym okienku (<https://kowary.pl/>).

Zadania inwestycyjne wykonane lub rozpoczęte w 2024 roku mające wpływ na Gospodarkę Niskoemisyjną Gminy Miejskiej Kowary.

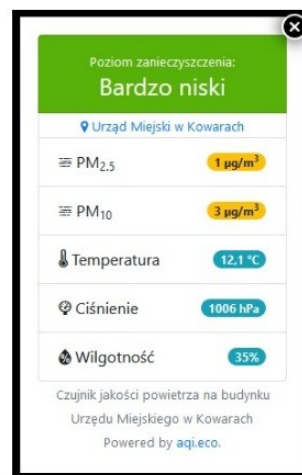
1. Emisja z energii elektrycznej

Zamontowano 50 lamp solarnych nad zalewem, przy ul. Zamkowej – wartość zadania: **315.802,50zł**

2. Emisja z tytułu ruchu pojazdów po drogach.

W roku 2024 dokonano realizacji następujących zadań:

- 1) „Remont ul. Malinowej w Kowarach” – wartość zadania: **667.424,13zł**
- 2) „Remont drogi wew. ul. Rejtana w Kowarach”- wartość zadania: **412.993,23zł**

- 3) „Przebudowa ul. Bielańskiej w Kowarach ” – wartość zadania: **2.752.978,13zł**
- 4) „Przebudowa drogi dla pieszych na drodze gminnej nr 115871 D w ciągu ul. Górniczej w Kowarach” - wartość zadania: **500.290,20zł**
- 5) „Przebudowa ul Władysława Grabskiego” - wartość zadania: **3.402.774,67zł**

3. Emisja z tytułu użytkowania budynków publicznych.

W roku 2024 nie realizowano zadań związanych z termomodernizacją budynków użyteczności publicznej.

4. Emisja z tytułu spalania paliw przez gospodarstwa indywidualne.

Uchwałą Nr LXXX/484/24 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 25 stycznia 2024 r. określono zasady udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Miasta na zadania służące ochronie powietrza związane z trwałą likwidacją w lokalach mieszkalnych lub nieruchomościach o charakterze mieszkalnym ogrzewania opartego na paliwie stałym. W ramach realizacji programu, w roku 2024 przyjęto 23 wniosków od mieszkańców Gminy Miejskiej Kowary.

W trakcie realizacji umowy o dofinansowanie zrezygnował **1** Beneficjent, natomiast wskutek niespełnienia wymogów formalnych wniosku nie rozliczono **3** Beneficjentów. Jednocześnie z powodu nie złożenia wniosków o wypłatę dotacji w terminie nie rozliczono **2** wniosku.

Łącznie rozliczono 17 Beneficjentów na kwotę : 17 x 4.000,00 PLN= **68.000,00zł**

Realizacja programu spowodowała trwałą likwidację **17** palenisk opalanych paliwem stałym.

Program Ochrony Środowiska Gminy Miejskiej Kowary został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach Nr XXI/121/2004 z dnia 28 czerwca 2004 r. Nie było żadnych raportów. W 2024 r. zlecono jego aktualizację. Pełny okres procedowania i wdrażania w życie nastąpi w 2025 r.

Według danych Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (CRFOP) z dnia 13.04.2022 r. na obszarze Kowar znajduje się 7 form ochrony przyrody. Poniżej zamieszczona jest pełna lista obiektów wraz z ich typem i podstawowymi informacjami.

Formy ochrony przyrody w Gminie Kowary

L.P.	Nazwa	Forma ochrony	Powierzchnia	Data utworzenia
1	Karkonoski Park Narodowy	park narodowy	5951.4236 ha otulina: 13093 ha	1959-03-09
2	Rudawski Park Krajobrazowy	park krajobrazowy	15705.0 ha otulina: 6600 ha	1989-11-16,
3	Rudawy Janowickie	obszar natura 2000	6635,04 ha	2008-02-05
4	Karkonosze - Obszar specjalnej ochrony ptaków,	obszar natura 2000	18578.42 ha	2007-10-13
5	Karkonosze	obszar natura 2000	18581.23 ha	2020-01-31
6	nie nadano nazwy	Pomnik przyrody	Opis granicy: Drzewo rośnie na skraju lasu na stoku o nachyleniu ok. 40° na łące w pobliżu strumienia	1980-12-31
7	nie nadano nazwy	Pomnik przyrody	Drzewo rośnie na stoku na zachód od ujścia potoku Jelenia Struga do potoku Jedlica	1990-02-21

W 2024 r. upoważnieni przez Burmistrza Kowar pracownicy urzędu na terenie Kowar przeprowadzili łącznie 35 czynności kontrolnych w zakresie spalania w instalacjach centralnego ogrzewania odpadów i innych paliw zabronionych. W efekcie tych czynności, w stosunku do jednej osoby skierowano do Prokuratury Rejonowej w Jeleniej Górze zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa polegającego na uniemożliwieniu wykonania czynności służbowych osobom upoważnionym do przeprowadzenia kontroli z zakresu ochrony środowiska. Policja, po przeprowadzeniu dochodzenia, umorzyła postępowanie z uwagi na brak znamion przestępstwa. Umorzenie zatwierdził Prokurator. Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze, po zaskarżeniu przez Burmistrza Kowar postanowienia o umorzeniu, uchylił to postanowienie przychylając się w całości do argumentacji strony skarżącej i nakazując prowadzenie dochodzenia (postępowanie w toku).

6.4. Gospodarka wodno-ściekowa

Każdy właściciel nieruchomości ma obowiązek przyłączenia jej do istniejącej sieci kanalizacyjnej. W przypadku, gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, mieszkańcy mają obowiązek wyposażyć nieruchomość w zbiornik bezodpływowy lub instalację przydomowej oczyszczalni ścieków. Zwolnienie z tego obowiązku może nastąpić tylko w przypadku, gdy nieruchomość została wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych. Zgodnie z zapisami §11 pkt 1 Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Kowary (załącznik nr 1 do Uchwały Nr LXVIII/405/2023 z dnia 2 marca 2023 r.) zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe powinny być opróżniane z częstotliwością i w sposób gwarantujący, że nie nastąpi wypływ ze zbiornika, zwłaszcza wynikający z jego przepełnienia, a także zanieczyszczanie powierzchni ziemi i wód podziemnych, nie rzadziej niż raz na trzy miesiące, a osadniki przydomowych oczyszczalni ścieków należy opróżniać zgodnie ze wskazaniem jej producenta.

Ponieważ teren Gminy Miejskiej Kowary nie jest całkowicie skanalizowany, część gospodarstw domowych gromadzi nieczystości ciekłe w zbiornikach bezodpływowych oraz w przydomowych oczyszczalniach ścieków. Ścieki tak gromadzone, muszą być odbierane przez przedsiębiorcę posiadającego stosowne zezwolenie w tym zakresie. Przedmiotowe zezwolenie wydaje Burmistrz Miasta Kowary, w drodze decyzji, na czas określony, nie dłuższy niż 10 lat.

Wydział Rozwoju Miasta sprawuje nadzór nad przestrzeganiem warunków udzielonych zezwoleń, a w przypadku ich naruszania - cofa decyzję o ich udzieleniu. W 2024 roku nie wydano żadnej decyzji zezwalającej na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych z terenu Gminy Miejskiej Kowary oraz 1 decyzję zmieniającą zezwolenie. Obecnie 11 podmiotów posiada decyzję Burmistrza Miasta Kowary zezwalającą na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych oraz osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych na terenie Gminy Miejskiej Kowary.

W 2024 roku wywieziono taborem asenizacyjnym ok. 1110,33 m³ nieczystości ciekłych z nieruchomości znajdujących się na terenie Gminy Miejskiej Kowary.

Do zadań Wydziału Rozwoju Miasta należy również kontrola mieszkańców w zakresie sposobu pozbywania się nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz prawidłowego prowadzenia gospodarki nieczystościami ciekłymi.

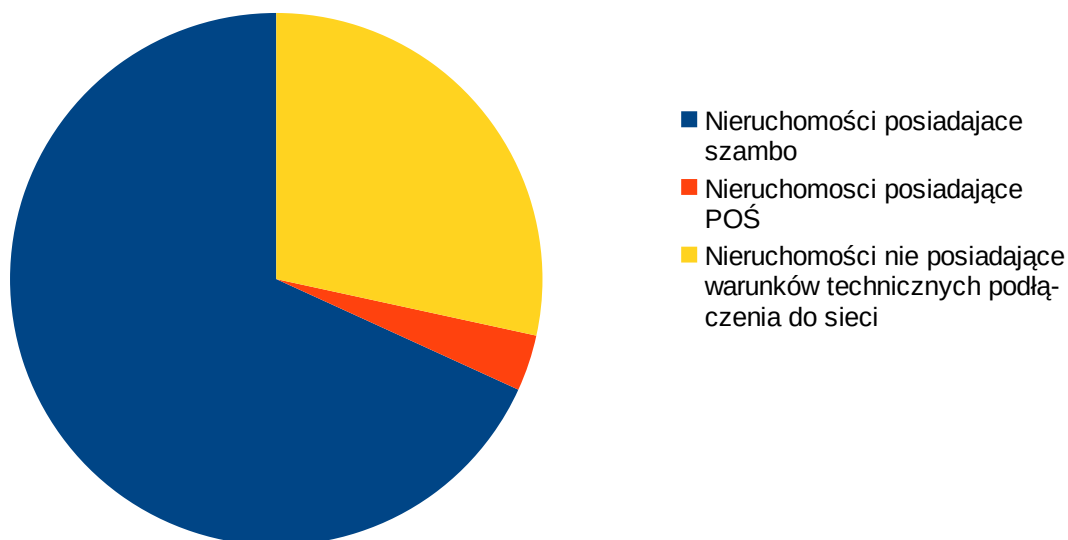
W tym celu prowadzona jest ewidencja zbiorników bezodpływowych oraz osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i na podstawie ustaleń pochodzących ze sprawozdań przedsiębiorców, jak również danych przekazanych od Karkonoskiego Systemu Wodociągów i Kanalizacji, oddział Kowary.

Na podstawie powyższych informacji, jak również wykonywanych regularnych czynności kontrolnych prowadzonych przez pracowników Wydziału Rozwoju Miasta wraz z pracownikiem ds. zgodności, ewidencja zbiorników bezodpływowych jest na bieżąco sprawdzana i aktualizowana.

Zgodnie z prowadzoną ewidencją na koniec 2024 roku, na terenie Gminy Miejskiej Kowary 48 gospodarstw domowych gromadziło nieczystości ciekłe w zbiornikach bezodpływowych, a w 12 gospodarstwach znajdują się przydomowe oczyszczalnie ścieków.

W 2024 r. wydano jedną decyzję administracyjną nakazującą przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej. Dwadzieścia nieruchomości nie posiadają możliwości technicznych przyłączenia się do sieci kanalizacji sanitarnej. 25 nieruchomości przyłączyło się do miejskiej sieci kanalizacyjnej.

Zestawienie nieruchomości nie podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej

W 2024 roku przeprowadzono 40 czynności kontrolnych właścicieli nieruchomości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej, której celem było m. in. wyeliminowanie nielegalnego odprowadzania do gleby i wód gruntowych, nieczystości ciekłych oraz wszelkich nieprawidłowości w gospodarce ściekowej. Prowadzone działania mają ogromne znaczenie dla ochrony środowiska, w tym szczególnie dla ochrony wód gruntowych i gleby. Wszelkie formalności związane z wykonaniem przyłącza należy realizować w Karkonoskim Systemie Wodociągów i Kanalizacji Oddział w Kowarach, ul. Jeleniogórska 39, tel. 75 7182771, e-mail: kowary@kswik.eu.

W listopadzie i grudniu 2024r. upoważnieni pracownicy Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu kontroli Gminę Miejską w Kowarach w zakresie realizacji obowiązków i zadań w zakresie ochrony środowiska w obszarze gospodarki wodno-ściekowej, w tym w zakresie efektywności egzekwowania obowiązków właścicieli nieruchomości podłączenia ich do istniejącej sieci kanalizacyjnej. W efekcie tych czynności kontrolujący nie dopatrzeli się żadnych nieprawidłowości i uchybień.

6.5. Program przeciwdziałania bezdomności zwierząt

Gmina Miejska Kowary uchwałą nr LXXXI/495/24 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 29 lutego 2024 r. przyjęła „**Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miejskiej Kowary w roku 2024**”.

Celem programu było zapewnienie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miejskiej Kowary.

Zadaniami priorytetowymi programu było:

- 1) zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt;
- 2) opieka nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie;
- 3) odławianie bezdomnych zwierząt;
- 4) obowiązkowa sterylizacja albo kastracja zwierząt w schroniskach dla zwierząt;
- 5) poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt;
- 6) usypianie ślepych miotów;
- 7) wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich;
- 8) zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt;
- 9) działania edukacyjne.

Gmina zapewniała opiekę nad bezdomnymi zwierzętami z terenu Gminy Miejskiej Kowary poprzez umieszczenie i zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom w Schronisku dla Małych Zwierząt w Jeleniej Górze, przy ul. Spółdzielczej 33A, 58-500 Jelenia Góra, którego administratorem jest Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Jeleniej Górze.

Gmina sprawowała opiekę nad kotami wolno żyjącymi poprzez:

- 1) zapewnienie dokarmiania przy udziale społecznych opiekunów kotów wolno żyjących;
- 2) sterylizację i kastrację;
- 3) zapewnienie opieki dla rannych lub chorych zwierząt.

Steryлизację i kastrację kotów wolno żyjących oraz opiekę nad nimi wykonywała Lecznica dla Zwierząt Michał Rokosz, Adam Januszkiewicz, Spółka Cywilna przy ul. Jeleniogórskiej 8, 58-530 Kowary, na podstawie skierowań na zabiegi kastracji i sterylizacji wydawanym przez Gminę opiekunom zwierząt wolno żyjących.

Dokarmianie zwierząt wolno żyjących odbywało się poprzez wydawanie karmy opiekunom (karmicielom), zarejestrowanym w Urzędzie w okresie jesienno-zimowym, tj. od 1 listopada do 31 marca.

Zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt udzielane było przez Lecznicę dla Zwierząt Michał Rokosz, Adam Januszkiewicz, Spółka Cywilna ul. Jeleniogórska 8, 58-530 Kowary

Gmina realizowała dofinansowanie kosztów do zabiegu sterylizacji właścicielom zwierząt domowych (psów), którzy zamieszkują na terenie Gminy Miejskiej Kowary. Właściciel psa mógł skorzystać z dofinansowania jeżeli posiadał aktualną książeczkę zdrowia psa w wysokości **100,00 zł**.

Na realizację Programu zapobiegania bezdomności zwierząt na rok 2024, wydatkowano kwotę **169.786,24 zł** w tym przeznaczoną m. in. na:

- opiekę nad wolno żyjącymi kotami, tj. sterylizację lub kastrację kotów, usypianie ślepych miotów, znakowanie kotów wolno żyjących, dopłata do sterylizacji suk dla właścicieli – **24.780,00 zł**,
- zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych, tj. umowę z zakładem weterynaryjnym – **32.659,20 zł**,

- zapewnienie pełnej opieki weterynaryjnej i wyłapywanie zwierząt bezdomnych w ramach porozumienia z Miastem Jelenia Góra, przez schronisko dla zwierząt – **112.347,04 zł.**

Fakultatywnym sposobem na zapobieganie bezdomności wśród zwierząt była sterylizacja i kastracja bezdomnych kotów bezdomnych tj. **90 szt. - 18.140,00 zł** oraz dopłata do sterylizacji psów właścicielskich tj. **8 szt. – 800,00 zł.**

W roku 2024 wysterylizowano dzikie i wolno żyjące **58** kotki oraz **32** kocurów, a także dopłacono do sterylizacji **8** suk właścicielskich. Oznakowano **90** szt. kotów po sterylizacji i kastracji na kwotę **2.700,00 zł.**

6.6. Realizacja planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w Kowarach w roku 2024

Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji przedkłada sprawozdanie z realizacji zadań inwestycyjnych ujętych w Wieloletnim Planie Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Urządzeń Kanalizacyjnych Gminy Kowary na lata 2021-2024 zatwierdzonego uchwałą nr XXXVI/242/21 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 25 marca 2021 r. W sprawozdaniu pokazano stan realizacji na dzień 31.12.2024

I. W ramach przedsięwzięć rozwojowo – modernizacyjnych w zakresie **zbiorowego zaopatrzenia w wodę** plan zakłada na lata 2021-2024 następujące inwestycje:

1. Budowa nowego ujęcia wody dla Kowar.

W trakcie realizacji – umowa zawarta z wykonawcą, w związku ze zmianą lokalizacji ujęcia (planowana lokalizacja inwestycji znajdowała się w zbyt bliskim sąsiedztwie sztolni uranowych) i koniecznością zawarcia umowy dzierżawy z Nadleśnictwem „Śnieżka” sporządzono aneks do umowy zmieniający termin zakończenia inwestycji do dnia 31.12.2024 r.

2. Budowa sieci wodociągowej łączącej Podgórze z Kowarami Górnymi.

Zadanie nie zrealizowane – wykonanie zadanie będzie technicznie uzasadnione po zrealizowaniu budowy nowego ujęcia.

3. Budowa pośredniej stacji dezynfekcji wody przy ul. Rejtana.

Zadanie nie zrealizowane – wykonanie przesunięte w czasie z uwagi na trudną sytuację finansową spółki spowodowaną nie zatwierdzeniem taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków przez Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie.

4. Wymiana rurociągu pomiędzy zbiornikiem Kowary Średnie a zbiornikiem Kowary Dolne.

Zrealizowano - wykonane siłami własnymi KSWiK oddział w Kowarach.

Wartość środka trwałego 81 074,04 zł.

5. Wymiana rurociągu przesyłowego z ujęcia powierzchniowego Budniki od ujęcia do Leśniczówki.

Zadanie nie zrealizowane – wykonanie przesunięte w czasie z uwagi na trudną sytuację finansową spółki spowodowaną nie zatwierdzeniem taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków przez Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie.

6. Uporządkowanie gospodarki wodnej była fabryka dywanów.

Zadanie nie zrealizowane – wykonanie przesunięte w czasie z uwagi na trudną sytuację finansową spółki spowodowaną nie zatwierdzeniem taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków przez Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie.

7. Montaż zestawów do pomiaru ciśnienia on-line w strefach zasilania.

Zadanie nie zrealizowane – wykonanie przesunięte w czasie z uwagi na trudną sytuację finansową spółki spowodowaną nie zatwierdzeniem taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków przez Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie.

8. Budowa sieci wodociągowej Wichrowa Równia ul. Brzozowa.

W trakcie realizacji – podpisana umowa na wykonanie aktualizacji dokumentacji projektowej, w związku z przedłużającymi się procedurami związanymi z uzyskaniem decyzji uzgadniającej lokalizację projektowanej sieci sporządzono aneks do umowy przedłużający termin realizacji zadania do dnia 30.06.2024 r.

Środek trwały w budowie wartość 7 000 zł.

9. Budowa sieci wodociągowej ul. Sanatoryjna.

Zadanie nie zrealizowane – wykonanie przesunięte w czasie z uwagi na trudną sytuację finansową spółki spowodowaną nie zatwierdzeniem taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków przez Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie.

10. Budowa sieci wodociągowej ul. Świętej Anny.

W trakcie realizacji - sporządzono dokumentację projektową pn. „Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej kowary, ul. Czesława Miłosza, ul. Św. Anny dz. nr 203/1, 168/2, 168/3, 374/29, 374/14, 377/3, 374/17, 374/24, 201/2, 374/10, 374/26 obr. 0003” wraz z zgłoszeniem robót budowlanych nr 6743.4.244.2023.KK z dnia 30.11.2023 r.

Środek trwały w budowie wartość 4 250 zł.

11. Budowa sieci wodociągowej ul. Kasztanowa.

Zadanie nie zrealizowane – wykonanie przesunięte w czasie z uwagi na trudną sytuację finansową spółki spowodowaną nie zatwierdzeniem taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków przez Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie.

II. W ramach przedsięwzięć rozwojowo – modernizacyjnych w zakresie **zbiorowego odprowadzania ścieków** plan zakłada na lata 2021-2024 następujące inwestycje:

1. Modernizacja Oczyszczalni ścieków.

W trakcie realizacji – opracowano koncepcję na bazie której wykonano projekt pt. „Modernizacja układu stabilizacji osadów ściekowych wraz z instalacją do wytwarzania granulatu (polepszacz glebowy) na terenie oczyszczalni ścieków w Kowarach” i uzyskano pozwolenie na budowę. W chwili obecnej inwestycja jest na etapie uzyskania dofinansowania.

Środek trwały w budowie wartość 129 000 zł.

2. Rurociąg tranzytowy Ściegny Krzaczyna, przekierowanie ścieków.

Zadanie nie zrealizowane – w trakcie uzgodnień pomiędzy Gminą Kowary a Gminą Podgórzyn. Wykonano projekt wraz z zgłoszeniem robót budowlanych nr. ABP 6743.4.10.2022.AK.

Środek trwały w budowie wartość 14 850 zł.

3. Uporządkowanie gospodarki ściekowej była fabryka dywanów.

Zadanie nie zrealizowane – wykonanie przesunięte w czasie z uwagi na trudną sytuację finansową spółki spowodowaną nie zatwierdzeniem taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków przez Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie.

4. Budowa sieci kanalizacyjnej Wichrowa Równia ul. Brzozowa.

W trakcie realizacji – podpisana umowa na wykonanie aktualizacji dokumentacji projektowej, w związku z przedłużającymi się procedurami związanymi z uzyskaniem decyzji uzgadniającej lokalizację projektowanej sieci sporządzono aneks do umowy przedłużający termin realizacji zadania do dnia 30.06.2024 r.

Środek trwały w budowie wartość 7 000 zł.

5. Budowa sieci kanalizacyjnej ul. Sanatoryjna.

Zadanie nie zrealizowane – wykonanie przesunięte w czasie z uwagi na trudną sytuację finansową spółki spowodowaną nie zatwierdzeniem taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków przez Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie.

6. Budowa sieci kanalizacyjnej ul. Świętej Anny.

W trakcie realizacji - sporządzono dokumentację projektową pn. „Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej Kowary, ul. Czesława Miłosza, ul. Św. Anny dz. nr 203/1, 168/2, 168/3, 374/29, 374/14, 377/3, 374/17, 374/24, 201/2, 374/10, 374/26 obr. 0003” wraz z zgłoszeniem robót budowlanych nr 6743.4.244.2023.KK z dnia 30.11.2023 r.

Środek trwały w budowie wartość 4 250 zł.

7. Budowa sieci kanalizacyjnej ul. Kasztanowa.

Zadanie nie zrealizowane – wykonanie przesunięte w czasie z uwagi na trudną sytuację finansową spółki spowodowaną nie zatwierdzeniem taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków przez Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie.

III. Spółka z uwagi na pilną konieczność dodatkowo w latach 2021 do 2023 roku zakupiła środki trwałe i wykonała następujące roboty modernizacyjno - remontowo - inwestycyjne nie ujęte w wieloletnim planie na lata 2021 do 2024 roku:

Rok 2021

- Zakupiono koparko-ładowarkę JCB 3CX PLUS,
Wartość środka trwałego 176 322, 35 zł.
- Wymieniono 110 mb. kanalizacji sanitarnej DN200 wraz z wymianą 3 nawiertek na przyłączach wodociągowych na łączniku dróg gminnych przy ul. Borusiaka i ul. 1-go Maja,
- Wymieniono 30 mb. niedrożnej kanalizacji sanitarnej DN160 przy ul. Jagiellońskiej 3,
- Wymieniono 80 mb. niedrożnej kanalizacji sanitarnej DN200 – ul. Św. Anny od numeru 17 do numeru 25,
- Wybudowano sieć wodociągową o długości 236 mb. DN125 ul. Zamkowa (nowe zasilanie MSR),
Wartość środka trwałego 65 914 zł.
- Remont pomp w pompowni P2,
- Wymiana taśm prasy odwadniania osadu,
- Remont prasy do odwadniania osadu (naprawa siłownika regulacji górnej taśmy prasy, naprawa sterownika regulacji ciśnienia powietrza),

- Naprawa przełącznika czasowego – stacja nadmiernego odwadniania osadu,
- Naprawa napędu zgarniacza osadu zbiornika radialnego,
- Naprawa mieszadła Flyght – komora tlenowa 2 stopień,
- Zakup i wymiana kolana stopowego do pompy piasku – piaskownik,
- Zakup i montaż kół zębatach wózka pędowego (zgarniacz osadu zbiornika wtórnego nr 1),
- Wymiana uszkodzonych „zębów” na kracie socjalno-bytowej,
- Zakup laptopa do odczytów,
- Zakup drukarki do działu sprzedaży,
- Zakup drutów do udrażniania rurociągów,
- Operat wodnoprawny na korzystanie z usług wodnych w zakresie odprowadzenia wód opadowych – potok Jedlica
- Modernizacja ujęcia wody „Wysoka Łąka” wraz z wpięciem do systemu monitoringu ujęć,
- Wykonanie koncepcji modernizacji układu stabilizacji osadów ściekowych wraz z instalacją do wytwarzania granulatu (polepszacz glebowy) na terenie oczyszczalni ścieków,
- Naprawa studzienek kanalizacji sanitarnej (ul. Widokowa, ul. Wiejska),
- Regulacja studni kanalizacji sanitarnych wraz z wymianą włazów (ul. Ogrodowa 54 – parking przy banku, ul. Karkonoska – parking przy stawie, ul. Karkonoska/ul. Bielarska – studnia przy wyspie, ul. Jagiellońska 3),
- Odciecie starego przyłącza wodociągowego zasilającego budynek przy ul. Waryńskiego 34,
- Naprawa studni na ujęciu wody Kowary Górne. Wykonanie nowego zabezpieczenia komory czerpalnej,
- Regeneracja śruby do zasuw (podnoszenie zastawki) na ujęciu wody Kowary Górne,
- Wykonanie wizualizacji oprogramowania zbiornika „Wysoka Łąka”,
- Naprawa częściowa nawierzchni dróg po awaryjnych pracach na sieci wod-kan (ul. 1-go Maja, ul. Kowalska, ul. Zamkowa, ul. Polna, ul. Bielarska),
- Wykonanie instalacji elektrycznej na ujęciu wody „Wysoka Łąka” (gniazdka + oświetlenie) oraz montaż ogrzewania,
- Zakup, modyfikacja i montaż osi w urządzeniu wysokociśnieniowym ROM-300 „WUKO”,
- Remont pomieszczeń zaplecza socjalnego – decyzja sanepid,
- Remont pomieszczeń magazynowych armatury wodociągowej,
- Remont warsztatu wodociągów,
- Remont magazynu wodociągów
- Wykonanie przeglądu dmuchaw na oczyszczalni ścieków,
- Zakup i montaż kotła dwufunkcyjnego firmy Termet na dyspozytorni oczyszczalni ścieków,
- Częściowa wymiana pokrycia dachowego w budynku technicznym,
- Montaż monitoringu na terenie oczyszczalni – zbiorniki radialne i stacja odwadniania osadu,
- Zakup płyty zbrojeniowej oraz naprawa uszkodzonej nawierzchni komory technicznej – dojście do pomieszczeń socjalnych monterów przy budynku biurowym – zalecenia BHP,
- Remont pomp w przepompowni P1 i P2,
- Wymiana podzespołów (styczniki, zabezpieczenia) w stacji sterowania dmuchaw – 2 stopień,
- Wymiana filtra przeciwzakłóceńowego w falowniku pompy recyrkulacji osadu,
- Wykonanie nowego wału napędowego na kracie mechanicznej.

Wartość prac modernizacyjno - remontowych w roku 2021 wynosiła: 165 971,52 złotych

Rok 2022

- Wymieniono sieć wodociągową o długości 20mb. DN 80 ul. Matejki 6-16,
- Wymieniono sieć wodociągową o długości 120mb. DN65 ul. Jeleniogórska 14E,16,16A,
- Wymieniono sieć wodociągową o długości 30mb. DN 100 ul. Witosza 14-18,
- Wymieniono 25mb. przyłącza kanalizacji sanitarnej - ul. 1-go Maja 96 A,B,
- Wymieniono 20mb. kanalizacji sanitarnej DN200 - ul. Jagiellońska 1-4A,
- Remont prasy do odwadniania osadu – wymiana siłowników i łożysk wraz z oprawą,
- Remont pompy KSB w Przepompowni P1,
- Remont mieszadła Flyght - II stopień - zbiornik nitryfikacji osadu,
- Remont pompy Flyght - Osad recyrkulowany,
- Remont pompy Flyght - przepompownia wód technologicznych,
- Remont pompy Flyght - Zbiornik wody deszczowej,
- Awaryjna naprawa silosu na wapno palone
- Zakup oraz montaż zestawu do chlorowania wody i uruchomienie automatycznego dozowania podchlorynu sodu na ujęciu wodnym „Wysoka Łąka” podczas załączania pompy,
- Wymiana hamulca najazdowego w przyczepie „Niewiadów”,
- Zakup urządzenia wysokociśnieniowego do utrzymania czystości w budynku pras,
- Montaż paneli fotowoltaicznych,
- Zakup pralki do oczyszczalni ścieków,
- Zakup monitorów do działu sprzedaży i dla głównego specjalisty do spraw technicznych,
- Zakup wykaszarki spalinowej,
- Zakup zestawu bezpieczeństwa: Trójnóg z urządzeniem samohamownym,
- Naprawa pompy przenośnej,
- Naprawa młota udarowego,
- Naprawa agregatu prądotwórczego,
- Regulacja studni kanalizacji deszczowej 1200 (przedłużenie o 2m.) na kanale DN500 – budowa marketu „Stokrotka”, skrzyżowanie ul. Matejki - Poprzeczna - Sienkiewicza,
- Wymiana 20 włączników betonowych w studniach kanalizacyjnych w terenach zielonych,
- Montaż zaworu zwrotnego DN160 na przyłączy kanalizacyjnym - ul. Poprzeczna 11,
- Naprawa oraz wymiana zdewastowanego i częściowo skradzionego ogrodzenia zbiornika wodnego, filtrów Kowary Górne, zbiornika wodnego Kowary Dolne, filtrów na ujęciu Kowary Średnie,
- Remont ujęć powierzchniowych: uzupełniono ubytki w nieckach wypadowych,
- Montaż automatycznej wentylacji mechanicznej w pomieszczeniu z podchlorynem sodu na ujęciu „Wysoka Łąka”,
- Wymiana sondy poziomu wody - prawy zbiornik - ujęcie Kowary Dolne,
- Naprawa modułu telemetrycznego MT-713 - ujęcie Kowary Dolne,
- Montaż zaworów pływakowych w zbiorniku wodnym Kowary Średnie,
- Montaż zaworu odpowietrzającego na sieci wodociągowej - ul. Wojska Polskiego 43,
- Montaż zaworu napowietrzająco-odpowietrzającego DN50 na rurociągu przesyłowym pomiędzy zbiornikami zapasowo-wyrównawczymi Kowary Średnie i Kowary Dolne.
- Remont pomieszczeń warsztatowych monterów sieci wod-kan,
- Remont pomieszczenia socjalnego dla monterów – wykonanie stołówki,
- Naprawa dachu budynku technicznego, wymiana papy wraz z obróbką blacharską kominów,

- Kompleksowa naprawa dachu na budynku administracyjnym, wymiana papy wraz z obróbką blacharską,
- Montaż instalacji odgromowej na budynku administracji,
- Remont dachu budynku krat – wymiana papy wraz z obróbkami blacharskimi,
- Przegląd dmuchaw na oczyszczalni ścieków,
- Remont dmuchawy Spomasz DR125 nr 2,
- Remont dmuchawy Spomasz DR125 nr 4,
- Przegląd pompy i maceratora w stacji odwadniania osadu oraz serwis maceratora,
- Serwis reduktora ciśnienia wody - ul. Sanatoryjna 33,
- Montaż 2 kamer w celu podglądu na panele fotowoltaiczne,
- Wymiana kół jezdnych w zgarniaczu osadu,
- Wymiana łożysk w zgarniaczu osadu,
- Wymiana 2 rurociągów DN225 (20mb.) w przepompowni P2 recyrkulacji osadu,
- Wymiana taśm do przenośników w stacji odwadniania osadu.

Wartość prac modernizacyjno - remontowych w roku 2022 wynosiła: 227 665,95 złotych

Rok 2023

- Wymieniono sieć wodociągową 250 mb. DN110 ul. Bielarska wraz ze wszystkimi zasuhami i hydrantami w związku z planowanym remontem ulicy,
- związku z planowanym remontem ulicy.
- Remont prasy do odwadniania osadu – wymiana siłowników i łożysk wraz z oprawą,
- Remont pompy KSB w Przepompowni P1,
- Remont części hydraulicznej pompy piasku wraz z naprawą wirnika,
- Remont pompy KSB – przepompownia P2,
- Remont pompy Flyght – zbiornik recyrkulacji osadu,
- Remont pompy do celów technologicznych,
- Awaryjna wymiana czujników pływakowych w przepompowni P1,P2,
- Awaryjna naprawa silosu na wapno palone,
- Awaryjna naprawa wymiennych elementów mieszacza wapna,
- Awaryjna wymiana łożyska centrującego oraz kół podporowych zgarniacza osadnika wtórnego,
- Awaryjna wymiana reduktora na prasie – stacja odwadniania osadu,
- Awaryjna naprawa sterowania dmuchaw II stopnia,
- Awaryjna naprawa wyłącznika szafy sterowniczej w budynku krat,
- Zakup drutów łączeniowych do udrażniania rurociągu przesyłowego,
- Zakup pompy KSB – przepompownia P2,
- Zakup pompy przenośnej WACKER,
- Zakup zaciskarki do przerabiania instalacji przy wymianie wodomierzy,
- Zakup kompresora – stacja odwadniania osadu,
- Zakup grzejnika olejowego – zbiornik Wysoka Łąka,
- Zakup wykrywacza metali,
- Zakup monitora do biura pracownika administracyjnego,
- Zakup 2 węży hydrantowych,
- Zakup myjki do oczu,

- Zakup kosiarki spalinowej,
- Zakup 7 metalowych szafek do szatni dla pracowników sieci wod-kan,
- Remont pompy zatapialnej,
- Remont pompy przenośnej Wacker,
- Naprawa piły do asfaltu,
- Naprawa skoczka do zagęszczania gruntu,
- Wymiana bębnow i szczęk hamulcowych w samochodzie ISUZU DW1W126,
- Naprawa pompy wspomagania w samochodzie ISUZU DW1W126,
- Wymiana sprzęgła i naprawa tłumika w samochodzie Dacia Duster DJE 32U1,
- Przegląd koparko-ładowarki JCB 3 CX PLUS i wymiana: filtrów, olejów, uszczelki pokrywy filtra hydraulicznego, przewodu fotela, czujnika ciśnienia oleju, ślizgu podpory (stabilizatora),
- Wymiana sondy w zbiorniku wodnym na ujęciu Kowary Dolne,
- Naprawa dna filtrów na ujęciu wody Kowary Średnie,
- Wymiana kłapy studni wodomierzowej na ujęciu wody Kowary Dolne,
- Naprawa zastawek na ujęciach powierzchniowych – Kowary Górne, Kowary Średnie,
- Wymiana ogrodzenia na ujęciu wody Podgórze,
- Naprawa ogrodzenia na ujęciach wody: Kowary Górne, Kowary Dolne, Kowary Średnie,
- Likwidacja starej oraz montaż nowej nawiertki na przyłączy wodnym – ul. Chopina 3,
- Wymiana 22 nawiertek – ul. Bielska,
- Wymiana 11 nawiertek – ul. Iwerska,
- Wymiana niesprawnych zaworów grzybkowych przed i za wodomierzem głównym – ul. Tkaczy 1 i 3 wraz z częściową wymianą przyłączy wodnych,
- Naprawa uszkodzonej studzienki kanalizacji sanitarnej – ul. Wiejska 25,
- Regulacja studni DN1200 oraz montaż nowego wjazdu na kanalizacji sanitarnej – ul. Słoneczna 10,
- Wymiana dwóch wjazdów na kolektorze sanitarnym – ul. Ogrodowa,
- Wymiana 3 wjazdów betonowych: ul. Ogrodowa 25, ul. Wiejska 6, ul. Karpacka 1A (wjazd do posesji).
- Przegląd dmuchaw na oczyszczalni ścieków,
- Remont dmuchawy Spomasz DR124,
- Remont dmuchawy Spomasz DR124,
- Regeneracja elementu wózka pędnego zgarniacza osadu,
- Wymiana koła jezdnego zgarniacza osadu osadnika radialnego,
- Wymiana elementu siłownika w stacji odwadniania osadu,
- Regeneracja wałka napinającego w stacji odwadniania osadu,
- Wymiana desek do zabezpieczenia kanału technologicznego,
- Wymiana płyt betonowych na kanale technologicznym przy osadnikach Imhoffa,
- Remont wraz z malowaniem pomieszczeń socjalnych pracowników Oczyszczalni Ścieków,
- Remont klatki schodowej wraz z korytarzem i toaletami na pierwszym piętrze w budynku administracyjnym,
- Impregnacja i konserwacja dachu budynku technicznego.

Wartość prac modernizacyjno - remontowych w roku 2023 wynosiła: 443 236,62 złotych

Rok 2024

- W roku 2024 wytworzono awaryjnie środek trwały w związku z remontem kapitalnym ul. Władysława Grabskiego w Kowarach. Sieć wodociągowa DN 125 dł. 350 mb.

Wartość środka trwałego 111 981, 11 zł.

- Awaryjne usuwanie nieszczelności rurociągu napowietrzania drugiego stopnia,
- Awaryjna wymiana 85mb. dwóch rurociągów DN160 systemu napowietrzania zbiorników nitryfikacji
- Awaryjny remont pompy recyrkulacji osadu,
- Awaryjny remont pompy piasku,
- Awaryjny remont pompy FLYGT – wody technologiczne
- Awaryjny remont mieszadła FLYGT w zbiorniku nitryfikacji,
- Awaryjny remont mieszadła FLYGT w zbiorniku denitryfikacji drugiego stopnia,
- Awaryjna wymiana koła zębatego i koła jezdnego w zgarniaczu osadu w tym 8 łożysk i 6 pasków klinowych,
- Awaryjna naprawa maceratora oraz wymiana rotorów w pompie,
- Awaryjna naprawa maceratora wraz z pompą,
- Awaryjna wymiana części uszczelniania motoreduktora w stacji krat,
- Awaryjna wymiana króćca w pompie osadu,
- Awaryjna wymiana koła pasowego silnika dmuchaw,
- Awaryjna wymiana elementów zgarniacza (części flotujących),
- Awaryjna wymiana przekładni walcowej, silnika 0,55kW i kołnierza mocującego w prasie do odwadniania osadu,
- Awaryjna naprawa oprawy łożyskowej i paska napędowego na prasie do odwadniania osadu,
- Awaryjne przezwolenie silnika elektrycznego wraz z łożyskiem w podajniku wapna,
- Awaryjne uszczelnienie komory napowietrzania – dmuchawy drugi stopień,
- Awaryjna wymiana łożyska wraz z oprawą w budynku krat,
- Awaryjna wymiana łożyska wraz z oprawą w budynku pras,
- Zakup płyty teflonowej do awaryjnej naprawy kraty w budynku krat,
- Zakup 30 metrów drutów łączeniowych do udrażniania rurociągu przesyłowego,
- Zakup wyciągarki łańcuchowej do pomp na oczyszczalni ścieków,
- Zakup kosiarki spalinowej z napędem,
- Zakup dyszy rotacyjnej do myjki ciśnieniowej,
- Zakup drabiny 3-elementowej,
- Zakup akumulatora do samochodu Dacia Duster DW2HU66 i koparko-ładowarki JCB 3CX,
- Zakup 2 lamp do prac na sieci wodno-kanalizacyjnej,
- Zakup oraz wymiana pięciu pomp dozowania podchlorynu sodu na zbiornikach wodnych – „Kowary Górne”, „Kowary Średnie”, „Kowary Dolne”, „Kowary Wojków”, „Kowary Podgórze” i 3 zaworów dozujących do chloratorów,
- Zakup 2 krzeseł do biura administracji i specjalisty do spraw technicznych,
- Zakup 8 węży strażackich,
- Zakup 7 kasków ochronnych dla pracowników,
- Zakup kompletu opon do samochodu Dacia Duster DJE32U1 i DW2HU66,
- Zakup 6 kamer i modernizacja monitoringu na oczyszczalni ścieków oraz zwiększenie obszaru monitorowanego,

- Zakup i wymiana osi w urządzeniu wysokociśnieniowym WUKO,
- Przegląd i konserwacja pily łańcuchowej,
- Przegląd i konserwacja myjki ciśnieniowej,
- Wymiana głowicy i pokrywy dolnej głowicy w kosiarce,
- Wymiana stopy w ubijaku,
- Wymiana zębów w łyżce koparko-ładowarki JCB 3CX,
- Przegląd i konserwacja 2 kosiarek,
- Wymiana filtrów, oleju i końcówki drążka w samochodzie Dacia Duster DJE32U1,
- Wymiana klocków oraz uszczelek w układzie wydechowym w samochodzie Dacia Duster DJE32U1,
- Awaryjny montaż dwóch studni DN600 na rurociągu przesyłowym pomiędzy ujęciem powierzchniowym „Budniki” a „Leśniczówką” (wrośnięte korzenie),
- Czyszczenie zbiorników wodnych: „Kowary Górne”, „Kowary Średnie”, „Kowary Dolne”,
- Czyszczenie studni, sączków i zbiornika wodnego „Wysoka Łąka”,
- Czyszczenie ujęć wodnych z naniesionego piasku i kamieni – „Kowary Górne”, „Kowary Średnie”, „Kowary Wojków” po ulewnych deszczach,
- Montaż 4 zaworów napowietrzająco-odpowietrzających – zbiornik wodny „Kowary Górne”, studnia na rurociągu DN200 Kowary Górne, zbiornik wodny „Kowary Średnie”, zbiornik wodny „Kowary Dolne”,
- Awaryjna wymiana przekaźnika nadzoru kolejności, zaniku i asymetrii faz na ujęciu „Wysoka Łąka”
- Regeneracja i legalizacja wodomierzy na ujęciu wody „Kowary Średnie” i „Kowary Dolne”,
- Wymiana 10 pokryw betonowych w studniach głębinowych na ujęciu „Kowary Średnie”,
- Wymiana ogrodzenia z siatki leśnej zbiornika wody „Kowary Dolne”,
- Awaryjny dowóz wody beczkowitzem na ujęcia w związku z panującą suszą,
- Zakup oraz wymiana reduktora ciśnienia na „Wichrowej Równi”
- Awaryjny przegląd i czyszczenie reduktora DN80 – ul. Źródlana „Trąba”,
- Wymiana reduktora ciśnienia wraz z łącznikiem DN100 i króćcem – ul. Szkolna,
- Przegląd i czyszczenie reduktora DN100 – ul. Wiejska,
- Likwidacja 14 ryczałtów, montaż wodomierzy głównych: ul. Kościuszki 31, ul. Kościuszki 34, ul. Główna 21, ul. Źródlana 9, ul. Źródlana 31, ul. Bukowa 16, ul. Dworcowa 5, ul. Dworcowa 7, ul. Rzemieślnicza 4, ul. Staszica 9A, ul. Kowalska 2, ul. Kasztanowa 3, ul. Poczтовая 1A, ul. Staszica 12)
- Awaryjna regulacja sześciu studni kanalizacji sanitarnej ul. Witosa – naprawa nawierzchni drogi z polbruku przez Gminę Kowary,
- Awaryjna naprawa studni kanalizacji sanitarnej wraz z regulacją wjazdu ul. Dworcowa – zapadnięta nawierzchnia drogi asfaltowej,
- Awaryjna wymiana uszkodzonych wjazdów kanalizacji sanitarnej wraz z regulacją – ul. Ogrodowa 2, ul. Łomnicka 10, ul. Matejki-Kopernika,
- Uzupelnianie ubytków przy studniach kanalizacji sanitarnej asfaltem na zimno na terenie miasta,
- Naprawa kostki brukowej po awariach: ul. Urocza, ul. Mickiewicza x2, ul. Grabskiego,
- Wymiana 11 nawiertek (ul. Grabskiego – 9 nawiertek, ul. Urocza 8, ul. Kościuszki 13),
- Wykonanie rocznego przeglądu hydrantów nadziemnych,
- Remont klatki schodowej wraz z korytarzem i toaletami na pierwszym piętrze w budynku administracji,
- Remont części dachu budynku dmuchaw pierwszego stopnia,
- Przegląd dmuchaw na oczyszczalni ścieków,

- Naprawa bieżni na zbiorniku radialnym,
- Wymiana uszkodzonych szyb w budynku pras,
- Remont dmuchawy SPOMASZ DR125T,
- Wymiana oświetlenia w budynku pras,
- Wymiana opraw ulicznych na oczyszczalni ścieków,
- Wymiana opraw sufitowych w pomieszczeniach oczyszczalni ścieków,
- Wymiana koryt kablowych w stacji krat,
- Czyszczenie piaskownika po intensywnych opadach deszczu,
- Naprawa 8 uszkodzonych paneli fotowoltaicznych,
- Przegląd i konserwacja przewodów kominowych,
- Przegląd 1201 studni kanalizacyjnych na terenie miasta Kowary.

Wartość prac modernizacyjno - remontowych w roku 2024 wynosiła: 424 723,62 złotych

7. ZASOBY, INFRASTRUKTURA I GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI

7.1. Strategia Rozwoju Miasta

W dniu 25 lutego 2021r. uchwałą nr XXXV/228/21 Rady Miejskiej w Kowarach przyjęto do realizacji „Program Rozwoju Gminy Miejskiej Kowary na lata 2021 – 2030”. Dokument ten jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego, określającym wizję i strategiczne kierunki rozwoju gminy Kowary.

W celu urzeczywistnienia zapisów zawartych w wizji miasta oraz efektywnej realizacji misji sformułowano cele strategiczne i cele operacyjne w trzech obszarach interwencji, które są elementem kompleksowej polityki rozwoju gminy, należą do nich:

- Przedsiębiorczość, turystyka i promocja
- Aktywne społeczeństwo
- Środowisko i infrastruktura

Realizacja programu w 2024r. w podziale na obszary interwencji i wpisujące się w nie cele:

I OBSZAR INTERWENCJI – PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, TURYSTYKA I PROMOCJA

1 Cel strategiczny.: Kowary liczącym się ośrodkiem gospodarczym, turystycznym i uzdrowiskowym:

1.1. Cel operacyjny: Stworzenie atrakcyjnych warunków dla rozwoju gospodarki i turystyki oraz współpracy lokalnej i transgranicznej:

1. Zadanie: Budowanie pozytywnego wizerunku Kowar jako miasta ludzi aktywnych z wykorzystaniem naturalnych i uzdrowiskowych walorów miasta zgodnie ze Strategią Budowy Marki Kowar:

- kontynuowanie współpracy ze starostwem powiatowym w ramach marki Karkonosze i z Lokalną Grupą Działania Partnerstwo Ducha Gór w ramach wspólnej promocji partnerstwa gmin;
- w 2024 r. promowano grę VISIT Karkonosze – wspólny projekt gmin Powiatu Karkonoskiego, uczestniczono w imprezach targowych promujących region Karkonosze;
- znak Made in Kowary – był wykorzystywany przez kowarskie firmy do oznaczenia swoich produktów i usług, np. firma KEMPF umieszczała znak na naczepach samochodowych, promując Kowary w kraju i za granicą.

2. Zadanie: Promocja lokalnych produktów i wspieranie lokalnej wytwórczości i usług:

- zrealizowano jarmarki ze sprzedażą produktów regionalnych przez wystawców lokalnych w pierwszą niedzielę lipca, sierpnia i września 2024 r. na Kowarskiej Starówce w ramach projektu pn. „Stragany lokalnych produktów czesko-polskiego pogranicza” realizowany jest w ramach Funduszu Małych Projektów Programu Interreg Czecho-Polska 2021-2027.

3. Zadanie: Realizacja regionalnych i transgranicznych projektów dla rozwoju sportu, uprawiania turystyki i rekreacji oraz rehabilitacji zdrowotnej. Wprowadzenie wspólnego kalendarza imprez z czeskim miastem partnerskim Mala Upa:

- uczestnictwo dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 1 oraz Szkoły Podstawowej nr 3 w Kowarach w programie pn. „Umiem Pływać” realizowanego przez Dolnośląską Federację Sportu, współfinansowanego przez Ministerstwo Sportu i Turystyki oraz Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego przy wsparciu Jednostek Samorządu Terytorialnego. Program adresowany jest do uczniów klas I – III szkół podstawowych, a jego głównym celem jest aktywizacja fizyczna dzieci szkolnych, nabycie podstawowych umiejętności pływania, profilaktyka wad postawy oraz nadwagi i otyłości;

- uczestnictwo dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 1 oraz Szkoły Podstawowej nr 3 w Kowarach w programie pn. „Aktywna Szkoła” (Zadanie Aktywny Orlik oraz Aktywny Weekend), którego głównym celem jest upowszechnianie aktywności fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży poprzez umożliwienie udziału w sportowych zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych, dofinansowanych ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki przy wsparciu Jednostek Samorządu Terytorialnego;
- uczestnictwo dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 1 oraz Szkoły Podstawowej nr 3 w Kowarach w programie pn. „Szkolny Klub Sportowy” skierowanym do uczniów. Program ma na celu umożliwienie podejmowania dodatkowej aktywności fizycznej realizowanej w formie pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych pod opieką nauczyciela prowadzącego zajęcia wychowania fizycznego. Realizowany jest przez Dolnośląską Federację Sportu przy wsparciu Jednostek Samorządu Terytorialnego;
- stała współpraca i wspólna promocja imprez miejskich z partnerskimi gminami z Vrchlabi, Mała Upa i Dvůr Králové nad Labem;
- realizacja projektów dla rozwoju sportu w partnerstwie gminy Kowary ze szkołami z Vrchlabi;
- realizacja projektów dedykowany młodzieży i seniorom w partnerstwie gminy Kowary z Vrchlabi.

4. Zadanie: Rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej (parki i skwery, kąpielisko, campingi, place zabaw, siłownie pod chmurką, osiedlowe boiska);

W roku 2024 za sprawą realizacji projektu „**Zielono – niebieskie Kowary**” powstały nowe „zielone” miejsca służące rekreacji:

- **Zalew Kowary** – za sprawą wykonanych działań inwestycyjnych zalew stał się miejscem rekreacji i aktywnego wypoczynku. Wokół zalewu znajduje się malownicza ścieżka spacerowa, idealna na spokojne przechadzki lub spacer nordic walking, jak również plac rekreacyjny z służącymi do odpoczynku leżakami. W celu przywrócenia bioróżnorodności na terenie zalewu zrealizowano liczne nasadzenia roślin;
- Winnica przy ul. Jagiellończyka – wykonano skwer z nasadzeniami krzewów winorośli oraz pnące róże. Na terenie rekreacyjnym zainstalowano elementy małej infrastruktury (ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery) oraz instalacje metaloplastyczne autorstwa lokalnego artysty Macieja Wokana, które nadają przestrzeni unikalny charakter;
- Skwer „Garncarki” przy ul. Staszica - umieszczono figurę Garncarki – rusztowanie dla pnącej zieleni oraz liczne nasadzenia traw, cisu, lawendy oraz kwiatów;
- Magiczny Ogród przy ul. Górniczej - wykonano widownię i scenę do organizacji wydarzeń kulturalnych, wykonano ścieżki z powierzchni przepuszczalnej, nasadzono rośliny i stworzono ściany zieleni;

5. Zadanie: Rozwój infrastruktury turystycznej: szlaki turystyczne i ścieżki nordic walking, punkty widokowe, ścieżki rowerowo-piesze, trasy rowerowe: „single track”, pumptrak:

- realizacja projektów poprawiających infrastrukturę turystyczną: w ramach projektu „Zielono- niebieskie Kowary” udostępniono dla mieszkańców i turystów teren Zalewu: wykonano ścieżki spacerowe, plac rekreacyjny, wykonano tablice edukacyjne oraz zakupiono stojaki na rowery;
- znakowanie i udostępnianie szlaków turystycznych oraz bieżąca konserwacja małej architektury turystycznej,
- konserwacja i naprawa, we współpracy z Fundacją Slow City i Lasami Państwowymi, oznakowania „Kowarskich Tras dla Aktywnych”,
- systematyczne prace porządkowe na terenie miasta i informowanie o efektach na fanpage FB pn. Zielone Kowary,
- systematyczne nasadzenia na terenie miasta oraz poprawa estetyki skwerów i małych terenów zielonych.

1.2 Cel operacyjny: Wsparcie przedsiębiorców i stwarzanie warunków do powstawania nowych miejsc pracy, zwłaszcza dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

1. Zadanie: Zagospodarowanie przestrzeni publicznej i stworzenie oferty inwestycyjnej gminy oraz udostępnienie informacji o walorach krajobrazowo-klimatycznych i możliwościach inwestycyjnych dla pozyskiwania inwestorów o profilu turystycznym i uzdrowiskowo-rekreacyjnym.

2. Zadanie: Stworzenie systemu ulg i zachęt dla przedsiębiorców, tworzących nowe miejsca pracy, zwłaszcza zatrudniających osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

3. Zadanie: Wsparcie merytoryczne dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą:

- stała współpraca z lokalnymi instytucjami m.in. KARR S.A., PIFE Jelenia Góra, LGD Partnerstwo Ducha Gór w zakresie organizacji spotkań i szkoleń dla mieszkańców rozpoczynających działalność gospodarczą i rozwijających swoją działalność przedsiębiorców,
- kontynuowała działalność turystyczno-usługową „Wyspa.Fun”, prowadzona przez prywatnego inwestora na terenie miejskim przy ul. Karkonoskiej,

4. Zadanie: Zachęcanie i pomoc w tworzeniu klubów pracy, KIS - klubów integracji społecznej, spółdzielni socjalnych:

- w pomieszczeniach komunalnych w centrum Kowar funkcjonuje biuro i siedziba Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo Ducha Gór. Odbывают się tam spotkania lokalnych producentów, przedstawicieli stowarzyszeń oraz grup inicjatywnych chcących skorzystać z tzw. małych grantów;
- w pomieszczeniach Urzędu Miejskiego w Kowarach spotykają się przedstawiciele Miejskiej Rady Seniorów, która ma za zadanie reprezentowanie, wzmacnianie, integrowanie i pobudzanie aktywności obywatelskiej osób starszych;
- w Zespole Szkół Ogólnokształcących przy ul. Szkolnej 1 w Kowarach funkcjonuje Edukacyjny Klub Seniora (EKS), realizowany był projekt w ramach Seniora+ edycja 2024. Zakres: bieżące utrzymanie Edukacyjnego Klubu Seniora (opłaty – energia, gaz, itp.), prowadzenie zajęć dla Seniorów; wyjść do kina, teatru i na basen;
- w siedzibie EKS mają swoją siedzibę i funkcjonują liczne organizacje pozarządowe, tj. Kowarski Klub Seniora, Polski Związek Działkowców, Związek Sybiraków, Stowarzyszenie Amazonek, itp.

II OBSZAR INTERWENCJI - ŁAD SPOŁECZNY

2. Cel strategiczny: Kowary atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, założenia rodziny i rozwoju osobistego.

2.1 Cel operacyjny: Stwarzanie warunków do pozostawania w gminie na stałe ludzi młodych i do dodatkowej migracji ludności.

1. Zadanie: Stworzenie programu zahamowania migracji zarobkowej ludzi młodych i wykształconych opartego na współpracy: biznes-NGO-samorząd oraz stwarzanie warunków do dodatkowej migracji ludności.

2. Zadanie: Dostosowanie oferty edukacyjnej szkół ponadpodstawowych do potrzeb rynku pracy.

- realizowano program prac interwencyjnych we współpracy z PUP w Jeleniej Górze,
- przeprowadzono nabór do klasy wielozawodowej kolejnego rocznika do Szkoły Branżowej,

3. Zadanie: Stworzenie warunków sprzyjających budowaniu lokalnej sieci bezpieczeństwa socjalnego, przeciwdziałaniu ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Realizacja programów wspierających integrację społeczności romskiej.

- wspieranie społeczności romskiej w ramach realizacji przez gminę Kowary Programu Integracji Społecznej i Obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030. W roku 2024 realizowano następujące zadania: „Wsparcie edukacji przedszkolnej” i „Wsparcie edukacji szkolnej” (zadania dotyczyły wyrównywania szans edukacyjnych dzieci z oddziałów przedszkolnych i uczniów szkoły pochodzenia romskiego z poprzez organizację zajęć wyrównawczych dla uczniów i dzieci z oddziału przedszkolnego) oraz „Praca za dług czynszowy” (w porozumieniu z ZEŻK Kowary).

2.2. Cel operacyjny: Poprawa bezpieczeństwa i komfortu zamieszkania na terenie Gminy

1. *Zadanie: Budowa systemu monitoringu wizyjnego miejsc publicznych.*

2. *Zadanie: Systematyczna poprawa wyposażenia i współdziałania służb prewencyjnych i ratowniczych.*

- dalszy rozwój mobilnego systemu monitoringu miejskiego – zamontowano kamery stacjonarne i zakupiono przenośne kamery, wykorzystane do monitoringu przestrzeni miejskiej. W ten sposób udało się stwierdzić kilkadziesiąt przypadków łamania przepisów porządkowych i wykryć sprawców.

3. *Zadanie: Inicjowanie działań w kierunku rozszerzenia oferty usług dla osób starszych i niepełnosprawnych w tym również wzbogacanie oferty Edukacyjnego Klubu Seniora.*

- szczegóły przedstawione w rozdziale, dot. działań MOPS

- prowadzona jest działalność Edukacyjnego Klubu Seniora w Kowarach, którego celem jest zapewnienie osobom starszym miejsca integracji i spotkań oraz warunków do wykorzystania potencjału środowiska senioralnego;

- rozpoczęto realizację projektu projektu z Programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 „**Pomocna Dłoń dla mieszkańców gminy Kowary – usługi społeczne dla osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu**” obejmującego utworzenie i wyposażenie Dziennego Domu Pomocy w Klubie Seniora w Kowarach, utworzenie mieszkania wspomaganego oraz zapewnienie opieki osobom starszym w ramach usług sąsiedzkich. Beneficjentem jest Gmina Miejska Kowary i Fundacja 4Future, a realizatorem projektu jest MOPS.

- zrealizowano wyjazd seniorów do Kamienia Pomorskiego w ramach projektu „Kowarscy Seniorzy odwiedzają miasto partnerskie - Kamień Pomorski” oraz do Szklarskiej Poręby w ramach realizacji projektu „Kowarscy Seniorzy zwiedzają mineralogiczną Stolicę Polski”.

4. *Zadanie: Modernizacja istniejącej bazy placówek oświaty i wychowania przedszkolnego oraz dostosowanie ich do wyzwań demograficznych w perspektywie 2030 roku.*

- szczegóły przedstawiono w rozdziale, dot. działań kowarskich szkół

- w Szkole Podstawowej nr 1, Szkole Podstawowej nr 3, Zespole Szkół Ogólnokształcących oraz Przedszkolu Publicznym w Kowarach prowadzone są remonty sal lekcyjnych (zwłaszcza w okresie wakacyjnym i feryjnym), a także remonty bieżące;

- rozpoczęto realizację projektu dofinansowanego z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych pn. „**Modernizacja budynku głównego Szkoły Podstawowej nr 1 w Kowarach**”;

- rozpoczęto realizację projektu dofinansowanego z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych pn. „**Modernizacja budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Kowarach**” ;

- rozpoczęto realizację projektu dofinansowanego z Programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 pn. „**Kreatywna zabawa sposobem na wielokierunkowy rozwój przedszkolaków**” obejmującego budowę ogrodu sensorycznego dla dzieci, wyposażenie przedszkola w pomoce dydaktyczne, organizację dodatkowych zajęć dla dzieci oraz dokształcanie nauczycieli.

5. Zadanie: *Dostosowanie infrastruktury kulturalnej MOK i MBP dla potrzeb osób z NSP i wzbogacenie oferty programowej imprez kulturalnych i oferty zajęć edukacyjno-kulturalnych dla młodzieży, dorosłych i seniorów. Wprowadzenie nowych technologii umożliwiających korzystania z dostępu do kultury on-line.*

- szczegóły przedstawiono w rozdziale, dot. działań MOK i MBP.

- gmina rozpoczęła realizację projektu dofinansowanego z Rządowego Funduszu Polski Ład pn. **„Miejska Biblioteka Publiczna i Karkonoskie Centrum Wiedzy o Włókiennictwie w Kowarach.” – I etap.**

2.3. Cel operacyjny: Aktywizacja i budowa tożsamości regionalnej mieszkańców:

1. Zadanie: *Budowa tożsamości regionalnej mieszkańców oraz integracja społeczna wokół ważnych problemów społecznych w oparciu o istniejące i planowane centra aktywności: Wojków, Podgórze, Krzaczyzna.*

- w Filii Miejskiej Biblioteki Publicznej w Wojkowie przy ul. Wojska Polskiego 4 prowadzone są zajęcia dla wszystkich grup wiekowych, dzieci, seniorów organizowane przez Miejską Bibliotekę Publiczną. Poza spotkaniami związanymi z rozwojem czytelnictwa oraz warsztatami artystycznymi Biblioteka prowadzi również działania mające na celu integrację mieszkańców Wojkowa tj. wspólne sprzątanie, czy ukwiecanie skwerów.

2. Zadanie: *Budowa budżetu partycypacyjnego (obywatelskiego) – inicjatyw oddolnych.*

- wykonano 7 działań inwestycyjnych i koncepcyjnych na terenie Kowar w ramach budżetu partycypacyjnego (obywatelskiego). Były to następujące zadania:

1) Wyrównanie i utwardzenie terenu pomiędzy garażami przy ulicy Leśnej, naprzeciwko boiska przy ulicy Szkolnej.

2) Koncepcja zagospodarowania terenu.

3) Estetyczna metamorfoza ogłoszeniowych słupów na Kowarskiej Starówce.

4) Wymiana zniszczonych latarni miejskich na nowe w stylu XIX wieku przy ulicy Ogrodowej.

5) Ławki przy ulicy Alei Wolności.

6) Aleja Kasztanowa w Wojkowie – Tablice informacyjne.

7) Siłownia zewnętrzna.

3. Zadanie: *Współpraca z organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi przy realizacji projektów z wykorzystaniem środków krajowych i UE:*

- Gmina Kowary wsparła Stowarzyszenie Eurojedyńka w realizacji projektu pn. **Inteligentne miasto Kowary** na opracowanie koncepcji Smart Village, która uwzględnia m.in. działania z użyciem technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych i lepsze wykorzystanie wiedzy, a także działania dotyczące poszanowania środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu;

- Gmina Kowary wsparła MKS Olimpia Kowary w realizacji projektu pn. **„Utworzenie siłowni zewnętrznej na Stadionie Miejskim w Kowarach”**. W wyniku realizacji projektu powstała siłownia zewnętrzna – 5 podwójnych stanowisk z regulaminem korzystania z siłowni oraz tablica informacyjna o historii klubu sportowego. Zrealizowano również montaż ogrodzenia gabionowego z napisem z MKS OLIMPIA. Działania te dofinansowano z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 za pośrednictwem LGD Partnerstwo Ducha Gór;

- Gmina Kowary wsparła Stowarzyszenie Eurojedyńka w realizacji projektu pn. **„Przebudowa skweru Kompleksu Ewangelickiego w Kowarach”**. Projekt obejmował zagospodarowanie skweru przy ul. S. Staszica i ul. Waryńskiego, przebudowę parkingu, postawienie tablic informujących o historii kompleksu ewangelickiego i został dofinansowany z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 za pośrednictwem LGD Partnerstwo Ducha Gór.

2.4 Cel operacyjny: Poprawa jakości zarządzania miastem zgodnie z potrzebami mieszkańców

1. Zadanie: Informatyzacja i popularyzacja wśród mieszkańców usług e-urząd.

2. Zadanie: Podnoszenie jakości pracy kadry UM i jednostek organizacyjnych poprzez rozwój zasobów ludzkich.

- funkcjonuje cyfrowy urząd pod adresem: eurzad.kowary.pl

- pracownicy uczestniczą w licznych szkoleniach on-line i webinarach.

- rozpoczęto realizację projektu „Cyberbezpieczny Samorząd Kowary” w ramach CPPC Cyberbezpieczne Samorządy. Projekt obejmuje zakup, wdrożenie i utrzymanie systemów teleinformatycznych, w tym urządzeń, oprogramowania i usług zapewniających prewencję, detekcję i reakcję na zagrożenia cyberbezpieczeństwa oraz monitoring.

3) Opracowanie programu i wdrażanie działań naprawczych finansów Gminy w celu zwiększenia zdolności do aplikowania o środki zewnętrzne na przyszłe inwestycje. Wprowadzenie systemu monitoringu i kontroli wpływów z tytułu podatków i opłat w celu zwiększenia dochodów budżetu miasta.

- w strukturze urzędu przekształcono stanowisko ds. kontroli i kontroli zarządczej na stanowisko ds. zgodności, rozszerzając dodatkowe zadania o koordynację nad procesem przyjmowania zewnętrznych zgłoszeń o nieprawidłowościach

III OBSZAR INTERWENCJI - ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA

3. Cel strategiczny: Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury z poszanowaniem środowiska naturalnego

3.1. Cel operacyjny: Bezpieczeństwo, ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu

1. Zadanie: Wdrażanie „Planu adaptacji do zmian klimatu Gminy Miejskiej Kowary do roku 2030”- zintegrowanego systemu zagospodarowania zieleni i wód retencyjnych w mieście.

- Zakończono realizację projektu „Zielono-niebieskie Kowary” dofinansowanego z Funduszy Norweskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego. W roku 2024 zamontowano zielone przystanki, zakończono remont zbiornika retencyjnego wraz z rewitalizacją terenu wokół niego i utworzeniem obszaru bioretencji, zakończono remont systemu nawodnienia boiska na Stadionie Miejskim, utworzono winnicę w centrum miasta, wykonano nasadzenia zieleni oraz zielone ściany. Przeprowadzono działania promocyjne w TV i radiu oraz działania szkoleniowo-edukacyjne.

2. Zadanie: Wdrażanie Programu Gospodarki Niskoemisyjnej GMK - wymiana uciążliwych systemów grzewczych na ekologiczne źródła ciepła i rozwój fotowoltaiki, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych.

- udzielono w 2024 dotacje mieszkańcom do wymiany kotłów na ekologiczne z budżetu gminy,

- w ramach programu „Czyste powietrze” udzielano Mieszkańcom informacji na temat możliwości dofinansowania wymiany nieefektywnych źródeł ciepła (starych kotłów na paliwa stałe) na spełniające ekologiczne normy oraz o możliwości termomodernizacji budynków. W roku 2024 Mieszkańcy z pomocą Gminy złożyli w ramach tego programu 14 wniosków o dofinansowanie oraz 4 wnioski o płatność.

- uzupełniano infrastrukturę techniczną i oświetlenia drogowego w ramach zadań dofinansowanych z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg: „Przebudowa ul. Bielańskiej w Kowarach” oraz „Przebudowa ul. Władysława Grabskiego – drogi gminnej nr 115839D w Kowarach”;

-w 2024 roku rozpoczęto realizację projektów związanych z termomodernizacją obiektów oświatowych, dofinansowanych z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych pn. „Modernizacja

budynku głównego Szkoły Podstawowej nr 1 w Kowarach” oraz „Modernizacja budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Kowarach”.

3. Zadanie: Wdrażanie planu zarządzania kryzysowego klimatycznego i zdrowotnego na wypadek pandemii.

- zapoczątkowana praktyka w trakcie pandemii, dot. umawiana mieszkańców w USC była kontynuowana, mieszkańcy byli obsługiwani po wcześniejszym umówieniu telefonicznym terminu i godz. spotkania z urzędnikiem.

4. Zadanie: Modernizacja oczyszczalni ścieków i zagospodarowania osadów, rozbudowa sieci kanalizacyjnej i budowa nowych ujęć wody pitnej w mieście oraz studni głębinowych.

- przeprowadzono kontrole mieszkańców w zakresie przyłączy do sieci kanalizacyjnej i stan techniczny przydomowych szamb i oczyszczalni.

- wniosek o dofinansowanie projektu pn.: **„DOBRA WODA TAŃSZE ŚCIEKI W GMINIE MIEJSKIEJ KOWARY** został złożony do dofinansowania. Projekt obejmuje budowę sieci wodno – kanalizacyjnej oraz modernizację oczyszczalni ścieków w zakresie wykonania instalacji do pełnej stabilizacji osadu wraz z przekształceniem odpadu w produkt.

5. Zadanie: Likwidacja dzikich wysypisk śmieci i dbanie o czystość miasta.

- wdrażanie zintegrowanego systemu zieleni miejskiej „Zielone Kowary”, konsekwentne prace na terenach zielonych i ukwiecanie miasta, bieżące prace w zakresie wycinki samosiejek oraz podcinanie i kształtowanie drzew i krzewów;

- współpraca w tym zakresie z kowarską jednostką Policji.

6. Zadanie: Edukacja i promocja pro-ekologicznych postaw wśród mieszkańców, propagowanie OZE.

- prowadzono działania informacyjne, dot. możliwości pozyskania funduszy z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w ramach programów „Czyste Powietrze” i „Ciepłe Mieszkanie”,

- prowadzono działania w zakresie edukowania mieszkańców poprzez oficjalną stronę internetową miasta, kowarskie media społecznościowe oraz lokalną prasę (np. Gazeta Kowarska) i miejskie kanały video (kanał pn. Kurier Kowarski na youtube),

- współpracowano ze Związkiem Gmin Karkonoskich oraz Nadleśnictwem „Śnieżka” w zakresie edukacji ekologicznej,

3.2. Cel operacyjny: Sprawny i przyjazny dla środowiska system komunikacyjny

1. Zadanie: Zwiększenie dostępności i funkcjonalności infrastruktury komunikacyjnej w mieście z wykorzystaniem środków krajowych i UE.

2. Zadanie: Ekologiczna komunikacja w mieście - budowa ścieżek pieszo-rowerowych i rowerowych, parkingów intermodalnych, centrum przystankowo-przesiadkowego, ograniczenie ruchu kołowego, modernizacja oświetlenia drogowego z wykorzystaniem OZE, tworzenie nowoczesnych i bezpiecznych przejść dla pieszych.

- zrealizowano zadania dofinansowane z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg: **„Przebudowa ul. Bielańskiej w Kowarach”** oraz **„Przebudowa ul. Władysława Grabskiego – drogi gminnej nr 115839D w Kowarach”;**

- złożono wniosek o dofinansowanie projektu **„Przystanek Kowary – Intermodalne Centrum Przystankowo – Przesiadkowe”**. Inwestycja zakłada przebudowę ul. Dworcowej i ul. Borusiaka, przebudowę chodników pieszych i rowerowych przyległych do dworca kolejowego, zmianę organizacji ruchu, postawienie wiaty przystankowej dla podróżnych, budowę miejsca przystankowego z ławeczkami i miejscem ładowania

rowerów elektrycznych, zazielenienie terenów przyległych (tzw. Zielone ogrody), budowę parkingów "P&R" oraz „B & R”, dostosowanie infrastruktury dla osób z niepełnosprawnościami, montaż systemu monitoringu oraz montaż ładowarki do rowerów elektrycznych;

- Projekt **„Rozwój infrastruktury rowerowej na obszarze Aglomeracji Jeleniogórskiej - Pętla Karkonoska”** został wpisany do Strategii ZIT AJ do programu FEDS, na listę podstawową – tryb niekonkursowy. Inwestycja zakłada: budowę dwukierunkowej ścieżki pieszo-rowerowej o długości 2,5 km na terenie Gminy Miejskiej Kowary o utwardzonej nawierzchni prowadzącej od Dworca kolejowego w Kowarach do Krzaczyń.

3.Zadanie: Współpraca z samorządem województwa na rzecz odbudowy połączeń kolejowych.

- udział w spotkaniach i rozmowach przedstawicieli gminy z zarządem województwa, dot. odbudowy połączenia kolejowego Mysłakowice-Kowary i Kowary – Kamienna Góra.

4.Zadanie: Rozbudowa sieci informatycznej i przeciwdziałanie wykluczeniu informatycznemu w mieście.

- rozpoczęto realizację projektu **„Cyberbezpieczny Samorząd Kowary”** w ramach CPPC Cyberbezpieczne Samorządy. Projekt obejmuje zakup, wdrożenie i utrzymanie systemów teleinformatycznych, w tym urządzeń, oprogramowania i usług zapewniających prewencję, detekcję i reakcję na zagrożenia cyberbezpieczeństwa oraz monitoring.

3.3. Cel operacyjny: Poprawa stanu budynków i przestrzeni publicznej oraz rozwój mieszkalnictwa

1. Zadanie: Opracowanie programu budownictwa komunalnego i socjalnego oraz jego realizacja.

2. Zadanie: Pozyskiwanie inwestorów i partnerów biznesowych do poprawy zasobów mieszkaniowych w mieście.

3. Zadanie: Racjonalizacja procesu prywatyzacji mieszkaniowego zasobu gminy.

- gmina realizuje program budownictwa komunalnego, Rada Gminy Kowary podjęła uchwałę dot. budowy przez Jeleniogórskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. mieszkań na wynajem, planowana jest budowa wielorodzinnego budynku mieszkalnego na Osiedlu Wichrowa Równia w Kowarach z 40 lokalami mieszkalnymi, kotłownią i parkingami.

Projekty prowadzone przez Wydział Rozwoju Miasta Urzędu Miejskiego w Kowarach z zakresu realizacji projektów dofinansowanych ze środków zewnętrznych, stan na koniec 2024r.:

Projekty w trakcie realizacji i rozliczenia – 24 projekty:

LP	Nazwa projektu (zakres)/ realizacja z programu / termin realizacji	Wartość całkowita PLN / dofinansowania PLN (%)
1.	Otrzymał dofinansowanie projekt pn. „Kreatywna zabawa sposobem na wielokierunkowy rozwój przedszkolaków” dla Przedszkola Publicznego nr 1 /Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027, Działanie 8.1 Dostęp do edukacji, w ramach Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 dla naboru nr FEDS.08.01-IZ.00-035/23, ogłoszonego przez Departament Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego we Wrocławiu / <i>Dodatkowe zajęcia dla dzieci i dokształcanie nauczycieli oraz zagospodarowanie nowego terenu PP nr 1 na ścieżki i zabawy sensoryczne</i> /Planowany termin realizacji: 04.2024–08.2026. Projekt w realizacji.	2 294 251,83 zł / 80%
2.	Otrzymał dofinansowanie projekt Aktywni Seniorzy w Kowarach / Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej na funkcjonowanie Klubu Seniora /w ramach programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025 edycja 2024 /Zakres: bieżące utrzymanie Edukacyjnego Klubu Seniora (opłaty – energia, gaz, itp.), prowadzenie zajęć dla	97 929,- / 36 479,-

	Seniorów; wyjść do kina, teatru. Planowana realizacja 03.2024 -12.2024.	
3.	Otrzymał dofinansowanie projekt pn. „ Cyberbezpieczna Gmina Miejska Kowary ” /CPPC Cyberbezpieczne Samorządy/ zakup, wdrożenie i utrzymanie systemów teleinformatycznych, w tym urządzeń, oprogramowania i usług zapewniających prewencję, detekcję i reakcję na zagrożenia cyberbezpieczeństwa, monitoring. /Planowany termin realizacji: 01.06.2023 – 30.06.2026. Projekt w realizacji.	883 524,- / 830 512,99 (94%)
4.	Otrzymał dofinansowanie projekt z Ministerstwa Sportu i Turystyki na Budowę hali sportowej z boiskiem wielofunkcyjnym przy ZSO przy ul. Szkolnej w Kowarach . Planowana hala będzie murowana z oknami i zadaszeniem, zapleczem, ogrzewaniem: powstaną parkingi i podjazdy, nowe ogrodzenie, monitoring, zakup sprzętu sportowego, zagospodarowanie terenu i łącznika z bezpiecznym wyniesionym przejściem przez drogę ze szkoły / Program Olimpia – Program budowy przyszkolnych hal sportowych na 100-lecie pierwszych występów reprezentacji Polski na Igrzyskach Olimpijskich / Planowana realizacja 01.2024 -11.2025	6 655 000,- / 2 700 000,-
5.	Otrzymał dofinansowanie projekt Inteligentne miasto Kowary o na utworzenie koncepcji Smart Village w obszarze technologii cyfrowe i ochrona środowiska - przeciwdziałanie zmianom klimatu / LSR LGD 2014-2020/ Termin realizacji do 24.06.2024 Beneficjent Stowarzyszenie Eurojedynka, realizator WRM. Złożono rozliczenie projektu.	4 000,- zł / 100 %
6.	Projekt otrzymał dofinansowanie z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg/ wniosek o dofinansowanie zad.: „ Przebudowa ulicy Władysława Grabskiego - drogi gminnej nr 115839D w Kowarach ” Termin realizacji: 05.2024r. -11.2024. Zakończono realizację inwestycji.	3.369.477,67 /2 695 582,14 (80%)
7.	Otrzymał dofinansowanie z I edycji Rządowego Programu Odbudowy Zabytków: wniosek - Odrestaurowanie elewacji, wymiana pokrycia dachowego oraz renowacja klatki schodowej dawnego „Domu Treutlera” , budynek wielorodzinny przy ul. 1 Maja 96 w Kowarach Beneficjentem jest Wspólnota przy ul. 1 Maja 96 w Kowarach. Wnioskodawcą jest gmina Kowary. Termin realizacji do 12m-cy do od ogł. postępowania /ogł. do 26.07.2024/. Rozpoczęto roboty budowlane.	530.719,19 / 477.647,27
8.	Otrzymał dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych- Edycja 8 projekt pn. „ Miejska Biblioteka Publiczna i Karkonoskie Centrum Wiedzy o Włókiennictwie w Kowarach. ” – I etap./ budowa budynku - stan surowy zamknięty i wykończeniowy; instalacje oraz utylizacja odpadów; Rozpoczęto roboty budowlane.	5.555.555,- / 4.999.999,50
9.	Otrzymał dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych - Edycja 8: projekt pn.„ Modernizacja budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Kowarach ” ; Rozpoczęto prace modernizacyjne.	2.350.000,- /1.997.500,00
10.	Otrzymał dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych - Edycja 6 – PGR projekt pn. Modernizacja budynku głównego Szkoły Podstawowej nr 1 w Kowarach . Rozpoczęto prace modernizacyjne.	2 000 000,- /1.960.000,00
11.	Otrzymał dofinansowanie w II edycji Rządowego Programu Odbudowy Zabytków projekt - Rewitalizacja pokrycia dachowego plebanii kościoła p. w. Imienia Najświętszej Maryi Panny w Kowarach – etap I , termin realizacji do 31.12.2024 r. Beneficjentem jest Parafia. Wnioskodawcą jest gmina. Wyłoniono wykonawcę robót.	400 000,-/ 392 000,00
12.	Otrzymał dofinansowanie w II edycji Rządowego Programu Odbudowy Zabytków projekt pn. Konserwacja piaskowcowego portalu wejściowego z elewacji północnej Kościoła parafialnego p. w. Najświętszej Maryi Panny w Kowarach Beneficjentem jest Parafia. Zadanie rozliczone.	28 339,20 / 27 772,42

13.	Otrzymał dofinansowanie z I edycji Rządowego Programu Odbudowy Zabytków projekt pn. Rewitalizacja pokrycia hełmu wieży Kościoła parafialnego p. w. Najświętszej Maryi Panny w Kowarach Beneficjentem jest Parafia. Wnioskodawcą gmina. Wyłoniono wykonawcę robót.	530.000,- / 499.990,00 wkł. wł. 5,66 %
14.	„Zielono-niebieskie Kowary” / MF EOG / 01.10.2021 - 30.04.2024 / Zrealizowano: chodniki na Matejki, zielone ściany, monitoring, rewitalizację trenu przy SMK, PP nr 1, SP1, ZSO, SP3, montaż 2 przystanków zielonych, 100 szt. ogrodów deszczowych i 200 szt. zbiorników na wodę, powstała fontanna w parku przy Karkonoskiej, system ładowania komórek, system SIM, promocję w TV i radiu, działania szkoleniowo-edukacyjne, nasadzenia zieleni, ławo-stojaki rowerowe. Odbyły się wydarzenia kończące projekt w dn.16-03-2024 Trwa realizacja: remontu zbiornika retencyjnego, rewitalizacja terenu wokół zbiornika i bioretencji, remont systemu nawodnienia boiska na Stadionie Miejskim, montaż 40 szt. zbiorników na wodę. Trwają przetargi dot. dodatkowych zakresów: rewitalizacji terenów zieleni, utworzenia winnicy miejskiej, zakupu rowerów elektrycznych, ukwiecenia mostków, , ustawienia altan edukacyjnych, ustawienia ławek z donicami i koszami oraz zielonych przystanków, utworzenia skalniaków i metaloplastyki . Projekt został rozliczony. W związku z powstaniem szkód powodziowych na Zbiorniku na potoku Bystra przygotowano wniosek o zwiększenie dofinansowania, wniosek uzyskała akceptację. Gmina otrzymała dofinansowanie na usunięcie szkód powodziowych w wysokości 357 132,43 zł.	15 353 750,53 zł / 13 028 435,91 zł (85%) (Pozyskano dodat. dofin. 2 385 000,- / 2 027 250,-) + dofinansowanie na usunięcie szkód powodziowych: 357 132,43 zł
15.	Otrzymał dofinansowanie projekt: „Przebudowa skweru Kompleksu Ewangelickiego w Kowarach” – zagospodarowanie skweru przy ul. S. Staszica i l. Waryńskiego, przebudowa parkingu, postawienie tablic informujących o historii kompleksu ewangelickiego w ramach naboru LGD Partnerstwo Ducha Gór na niekomercyjną infrastrukturę rekreacyjno-turystyczną. Termin realizacji: 06.2023-06.2024r. Beneficjentem projektu jest Stowarzyszenie Eurojedyńka. Projekt realizowany przez Gminę Miejską Kowary. W trakcie rozliczenia.	310 000,- zł / 200 000,- zł
16.	Otrzymał dofinansowanie projekt: „Utworzenie siłowni zewnętrznej na Stadionie Miejskim w Kowarach” Projekt obejmuje powstanie siłowni zewnętrznej – 5 podwójnych stanowisk z regulaminem korzystania z siłowni oraz postawienie tablicy informacyjnej o historii klubu sportowego oraz montaż ogrodzenia gabionowego z napisem z MKS OLIMPIA w odpowiedzi na nabór LGD Partnerstwo Ducha Gór na niekomercyjną infrastrukturę rekreacyjno-turystyczną. Planowany termin realizacji: 07.2023-06.2024r. Beneficjentem projektu jest MKS Olimpia. Zadanie realizowane przez Gminę Kowary. Zadanie zostało rozliczone.	247 250,- zł / 200 000,- zł
17.	Otrzymał dofinansowanie Projekt "Szlakiem przemysłu i tradycji " / Interreg Czechy – Polska 2021 - 2027 z Dvůr Králové nad Labem– Parner Wiodący (planuje remont i wyposażenie PIT). Kowary ujęły w projekcie koszty inwestycyjne przebudowy budynku Dworca Kolejowego (montaż finansowy z projektem Przystanek Kowary) oraz zakup i montaż wyposażenia tego budynku pod Punkt Informacji Turystycznej, Muzeum Przemysłu Kowar oraz Galerię Produktu Lokalnego, promocję projektu. W trakcie realizacji.	Kowary: 5 165 238,- zł (1 147 830,84 Euro) / 918 264,67 Euro (80%)
18.	Otrzymał dofinansowanie wniosek Partnerski GM Kowary z Fundacja 4Future „Pomocna Dłoń dla mieszkańców gminy Kowary – usługi społeczne dla osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu” realizator MOPS / FEDS 2021-2027 07.07 /usługi sąsiedzkie, utworzenie i wyposażenie DDP w Klubie Seniora w Kowarach, przebudowa mieszkania wspomaganego Ogrodowa 37/1 / Planowany termin realizacji od 06-2024 do 06-2026r. Podpisano umowę o dofinansowanie. Projekt w realizacji.	1 734 881,10 zł / 1 977 764,45 -w tym k-ty pośrednie 347 976,22
19.	Otrzymał dofinansowanie projekt pt.: „Centrum usług turystycznych i promocji produktów regionalnych Kowary-Leśna” Gmina Miejska Kowary - przebudowa budynku dawnego dworca kolejowego przy ul. Dworcowej 8 w Kowarach wraz z pełnym wyposażeniem budynku. Gmina Leśna- rewitalizacja byłego budynku dworca PKP oraz placu. / Termin realizacji: 12.2024-IV 2028. Podpisano umowę o dofinansowanie. Projekt w realizacji.	Koszty całkowite 9 730 200,00 zł Wydatki kwalifikowane 5 596 314,00zł / 3 917 419,80zł (70%)
20.	Otrzymał dofinansowanie projekt pn. „Kowarskie Stragany – jarmark produktu	70 000,- zł / dofinansowanie 56

	lokalnego czesko-polskiego pogranicza ” złożono rozliczenie projektu.	000,00 zł (80%)
21.	Gmina Miejska Kowary otrzymała grant w ramach projektu „ Dostępny samorząd 2.0 ” na poprawę dostępności w podmiotach publicznych – planowany zakup windy w przedszkolu.	Dofinansowanie od 200.000,00 do 300.000 zł
22.	Otrzymał dofinansowanie projekt „ Ciepłe Mieszkanie ” na dotacje do wymiany źródeł ciepła na paliwo stałe na ekologiczne i poprawa efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych/ NFOŚiGW/ dofin. dla 25 osób fizycznych oraz 10 małych wspólnot mieszkaniowych. /Projekt ma trwać do 31.03.2026 r. Podpisano umowę o dofinansowanie.	1 853 000,- zł
23.	Otrzymał dofinansowanie projekt pt.: „ Oazy zieleni w miastach Kowary i Karpacz ” ZADANIA : „ Stworzenie arboretum i miejsca pamięci o historii kompleksu ewangelickiego przy ul. Stanisława Staszica w Kowarach ”, Stworzenie ścieżki edukacyjno- spacerowej przy Parku Rekreacji Rodzinnej przy ul. Karkonoskiej w Kowarach, Zazielenienie Skweru miejskiego przy ulicy Adama Mickiewicza w Karpaczu/ Termin realizacji: IV kw.2024-IV kw. 2028. W trakcie przygotowywania umowa o dofinansowanie.	2 400 000,00 zł / 1 680 000,00 zł (70%)
24.	Otrzymał dofinansowanie wniosek o doposażenie Szkoły Podstawowej nr 1 w Kowarach w sprzęt sportowy w ramach programu „ Aktywna Szkoła ”. Termin realizacji 12.2024. Projekt zrealizowano. W trakcie przygotowania rozliczenie projektu.	Dofinansowanie 24.750,00 zł , wkład własny rzeczowy – 1050,00 zł
	SUMA: wartość całkowita realizowanych i rozliczanych projektów:	61.887.865,52 zł

Projekty złożone w trakcie oceny i w trakcie przygotowywania – 7 projektów:

LP	Nazwa projektu (zakres) / realizacja z programu / termin realizacji	Wartość całkowita projektu PLN /dofinansowanie PLN (%)
1.	Tryb pozakonkursowy. Projekt został wpisany do Strategii ZIT AJ do programu FEDS, na liście podstawowej – projekt, pt.: „ Rozwój infrastruktury rowerowej na obszarze Aglomeracji Jeleniogórskiej - Pętla Karkonoska ” Inwestycja zakłada: budowę dwukierunkowej ścieżki pieszo-rowerowej o długości 2,5 km na terenie Gminy Miejskiej Kowary o utwardzonej nawierzchni prowadzącej od Dworca kolejowego w Kowarach, przez Krzaczną, aż do granicy z Gminą Podgórzyn, budowę miejskiej ścieżki pieszo-rowerowej o długości ok. 883 m biegnącej od Dworca kolejowego w Kowarach w drugą stronę przez ul. Borusiaka, aż do ul. Słonecznej, włączenie nowych odcinków do istniejącej trasy rowerowej. Powstanie nowo oznaczona pętla o dł. 8 km./Termin realizacji: II kw.2025-IV kw. 2028	15 750 000,00 zł / 11 025 000,00 zł (70%) Nabór w 2025r.
2.	Tryb pozakonkursowy. Projekt został wpisany na listę podstawową do Strategii ZIT AJ, projekt, dot. elekromobilności do realizacji w ramach Priorytetu 3.1 Transport miejski programu FENIKS „ Przystanek Kowary – Intermodalne Centrum Przystankowo - Przesiadkowe ” Inwestycja zakłada: przebudowę ul. Dworcowej i Borusiaka w Kowarach, przebudowę chodników pieszych i rowerowych przyległych do dworca kolejowego ze zmianą organizacji ruchu, postawienie zielonego przystanku, budowę miejsca przystankowego z ławeczkami i miejscem ładowania rowerów elektrycznych, zazielenienie terenów przyległych – powstaną tzw. Zielone ogrody, postawienie tablic systemu informacji, budowę parkingów "Park and Ride" oraz „B & R” przy ul. Karkonoskiej, Dworcowej i ul. Borusiaka, dostosowanie infrastruktury dla osób z niepełnosprawnościami, montaż systemu monitoringu, budowę wiaty dla rowerów, Termin realizacji: II kw.2025-II kw. Wniosek w trakcie oceny.	Koszt inwestycji: 16 744 627 zł/ Dofin. 11 392 271,82 zł (68%)
3.	Tryb pozakonkursowy. Projekt został wpisany do Strategii ZIT AJ do programu FEDS, na liście podstawowej - projekt pt.: „ DOBRA WODA TAŃSZE ŚCIEKI W GMINIE MIEJSKIEJ KOWARY ” Zakres: budowa sieci kanalizacyjnej i przyłączy na ul. Dębowej i Cz.Miłosza, modernizacja oczyszczalni ścieków będzie polegać na wykonaniu instalacji do pełnej	16 700 000,00 zł / 10 920 000,00 zł (65 %)

	stabilizacji osadu wraz z przekształceniem odpadu w produkt. / Planowany termin realizacji: IV kw. 2024-IV kw. 2028. Złożono wniosek o dofinansowanie projektu – wniosek w ocenie.	
4.	Złożono w dniu 23 sierpnia wniosek o dofinansowanie z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg zadania pn.: „ Przebudowa ul. Dworcowej – gminnej drogi nr 115857D w Kowarach ” Termin realizacji: 09.2025r. - 11.2027.	5 513 234 zł / dofinansowanie od 50 do 80%
5.	Złożono w dniu 23 sierpnia wniosek o dofinansowanie z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg zadania pn.: „ Remont ul. Podgórze – gminnej drogi nr 115897D w Kowarach ” Termin realizacji: 06.2025r. - 05.2026.	4 745 699 zł / dofinansowanie od 50 do 80%
6.	Tryb pozakonkursowy. Projekt został wpisany do Strategii ZIT AJ do programu FEDS, na liście rezerwowej - projekt pt.: „ Zielono – niebieska infrastruktura na terenie miast Aglomeracji Jeleniogórskiej: Kowary, Leśna i Piechowice ” Zakres: przebudowa Parku przy ul. Parkowej w Kowarach, przebudowa terenu skateparku wraz z wykonaniem zielonej ściany likwidacja powierzchni nieprzepuszczalnych w Kowarach – odsklepienie chodników w ciągu ul. Matejki i likwidacja powierzchni nieprzepuszczalnej terenu przy ul. Wiejskiej, zielone przystanki / Planowany termin realizacji: I kw. 2027-IV kw. 2028.	3.360.000,00 zł / dofinansowanie 70%
7	Tryb pozakonkursowy. Projekt został wpisany do Strategii ZIT AJ do programu FEDS, na liście rezerwowej - projekt pt.: „ Budowa parkingów Park & Ride w Kowarach na rzecz zrównoważonej mobilności w Aglomeracji Jeleniogórskiej ” Zakres: planowane obiekty P&R: przy ul. Borusiaka, przy ul. Dworcowej, przy ul. Podgórze / Planowany termin realizacji: III kw. 2027-IV kw. 2028.	1.300.000,00 zł / dofinansowanie 70%
	SUMA: wartość całkowita projektów w trakcie oceny i w trakcie przygotowywania:	126.001.425,52 zł

wykaz zadań zrealizowanych w 2024r. w ramach Strategii Rozwoju Miasta ze środków własnych oraz ze środków zewnętrznych

lp	Nazwa zadania	Środki własne 2024 r.	Długość / powierzchnia m2	Środki zew. 2024 r.
1	2	3	4	5
1	Wartość zadania 667.424,13 zł Remont ul. Malinowej w Kowarach	667424,13	dł. drogi – 396,72 m, szerokość – 3,5 m o nawierzchni asfaltowej.	
2	Wartość zadania 126.592,70 zł Budowa oświetlenia ulicznego przy ul. Jeleniogórskiej w Kowary	126592,70	kable YAKXS 4x25 o masie do 1,0 kg/m- 338 mb słupy stalowe o wysokości 7 m- 10 szt, wysięgniki z rur stalowych o masie do , 15 kg – 10 szt, oprawy LED 35/W/2000K/5150 lm- 10 szt.	
3	Wartość zadania 412.993,23 zł "Remont drogi wew. ul. Rejtana w Kowarach	412.993,23	nawierzchnia z mieszanek mineralno – bitumicznych warstwa asfaltowa AC16W o grubości 7 cm, i ścieralnej asfaltowej AC11S o o gr. 5 cm o długość - 285 m, szerokość - 3,5 m	
4.	Wartość zadania 2.752.978,13 zł Przebudowa ul. Bielarskiej w Kowarach	1.557.781,73	Długość drogi 626 mb, szerokość -5,5 mb. Nawierzchnie z kostki brukowej betonowej o grubości 8 cm . szara - 1 154,00 m2,	środki RFRD 1.195.196,40

			Nawierzchnia z mieszanek mineralno-bitumicznych grysowych 5 cm , warstwa ścieralna asfaltowa u 5 cm - 4 241,00 m2, Montaż i stawianie słupów oświetleniowych o masie do 100 kg wraz oprawami LED– 20 szt, Kanał kanalizacji deszczowej z rur PVC o śr. zewn. 315 mm – 135,60 m, Studnie rewizyjne z kręgów betonowych o śr. 1000 mm – 7 szt, .	
5	Wartość zadania 500.290,20 „Przebudowa drogi dla pieszych na drodze gminnej nr 115871 D w ciągu ul. Górniczej w Kowarach	168.894,20	krawężniki betonowe w wymiarach 15x30 cm na podsypce cementowo-piaskowej – 309,20 mb, krawężniki betonowe najazdowe o wymiarach 15x22 cm na posypce cementowo-piaskowej – 140,00 mb, obrzeża betonowe o wymiarach 30x8 cm na podsypce cementowo-piaskowej -662,00 mb, chodnik z kostki betonowej brukowej o grubości 8 cm wraz z podbudową z kruszywa łamanego – 919,35 m2 , zjazdy kostki betonowej brukowej czerwonej grubości 8 cm -17,00 m2, dł. i szer. 2,00 m	środki RFRD-331.396,00
6.	Wartość zadania 2.609.137,64 Stworzenie obszaru bioretencji oczyszczającego wodę wpływającą do zbiornika retencyjnego z potoku Bystra. Przebudowa i zagospodarowanie ścieżki pieszej na cele rekreacyjno-edukacyjne przy zbiorniku	391.370,65 272637,06	Ścieżki mineralne żwirowe -2 003, m2, plac rekreacyjny z podbudową z kruszywa łamanego o gr 15 cm oraz nawierzchnia białego grys - 2.400 m2, obrzeża betonowe - 202 m, podest drewniany o gr. 56 mm – 147 m2, balustrada drewniany – 65,88 m, studnia techniczna 1 kpl, krawężniki betonowe w topione o wymiarach 8x25 cm na podsypce cementowo- piaskowej – 1.212 m, leżaki – 20szt, stoły biesiadne- 6 szt ławki parkowe z prefabrykatów żelbetowych obudowa drewniana siedzeniowa -46 szt, stojaki na rower – 4 szt, nawierzchnia placów z kostki betonowej wraz z podbudową o g 6 cm -405 m2, obrzeża betonowe o wymiarach 20x6 cm na podsypce piaskowej – 294 m, kosz na śmieci – parkowy – 35 szt, oświetlenie solarne na słupach 6m led +panel słoneczny – 50 szt, trawniki – 12.617 m2,	2.217.766,99 1313201,85 MFEOG 231741,40 BP
7	Wartość zadania 3.402.774,67 zł Przebudowa ul Władysława Grabskiego zadanie realizowane w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg	684.392,52	Nawierzchnia z masy asfaltowej o dł. 513,97 mb i szerokości zmiennej od 4,04-4,40 m, chodniki z kostki betonowej o szerokości zmiennej 1,25 m - 2,0 m . oświetleni uliczne słupy stalowe wraz z oprawami LED-LUG -28 W, 4800 lm Kanalizacja deszczowa PCV 250 mm długości 282,80 mb	2.718.382,15 Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg
8.	Wartość zadania 155.200,00 zł Remont schodów - Rewitalizacja terenów zieleni przy ul. Władysława II Jagiellończyka - wykonanie naprawy schodów przy winnicy miejskiej wraz z systemem odprowadzania wody na tereny zielone w celu jej dodatkowego nawadniania w ramach realizacji projektu „Zielono-niebieskie Kowary”.	27.700,00	Naprawa schodów wykonano trzy biegi żelbetowe o szerokości -3 m oraz trzy spoczniki o szerokości 3 m z kostki betonowej	127.500,00 Zielono-niebieskie Kowary”.
9.	Wartość zadania-2.599.100,00	40.000,00	renowacji budynków szkoły nr1 tj: wymiana	

	Modernizacja budynku nr 1 Szkoły Podstawowej nr 1 w Kowarach <i>zadanie realizowane w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład</i>		okien, drzwi zewnętrznych oraz ocieplenie ścian od wewnątrz tynkiem.	
10	Wartość zadania-2.299.600,00 Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Kowarach <i>zadanie realizowane w ramach PROGRAMU INWESTYCJI STRATEGICZNYCH Polski Ład</i>	344.940,00	Docieplenie ścian zewnętrznych w gruncie, izolacja pionowa ścian styrodur grubości 12cm wraz z wykonaniem drenażu wokół budynku; 2) Wymianę stolarki drzwiowej; 3) Docieplenie ścian zewnętrznych metodą lekko-mokrą, styropianem grubości 20 cm; 4) Docieplenie stropu nad poddaszem płytami z wełny mineralnej jedna warstwa gr.16 cm; 5) Wymianę punktów świetlnych na energooszczędne; 6) Modernizację technologii kotłowni; 6.1) Demontaż zużytej technologii kotłowni; 6.2) Instalację technologiczną kotłowni wraz z orurowaniem; 6.3) Odprowadzenie spalin i wentylacja nawiewna (kanał nawiewny typu "Z"); 6.4) Roboty budowlane i wodno – kanalizacyjne; 6.5) Instalacja elektryczna i automatyka kotłowni.	

7.2. Realizacja wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kowary w 2024 roku

W 2024 roku zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej był realizowany wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem miasta Kowary

Na dzień 31.12.2024 r. Mieszkaniowy zasób Gminy przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia w m2	Ilość lokali
1.	Budynki stanowiące wyłączną własność Gminy zarządzane przez ZEJK w Kowarach w tym:	5 570	27 budynków
a)	Lokale zarządzane przez ZEJK w Kowarach	5 570	143
	A) lokale mieszkalne	5 570	143
	w tym: lokale socjalne	1 286	42
	B) lokale użytkowe	0	0
	C) pozostałe lokale (pomieszczenia gospodarcze , garaże)	445	12
2.	Lokale gminne w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych zarządzanych przez ZEJK, w tym;	10 522	264
	A) lokale mieszkalne	9 393	228
	B) lokale użytkowe	859	14

	C)pozostałe lokale	271	22
3.	Lokale gminne w budynkach WM w obcym zarządzie , w tym:	2 602	55
	A)lokalne mieszkalne	2 152	49
	B)lokalne użytkowe	450	6
	C)pozostałe lokale (pomieszczenia gospodarcze, garaże)	-	-

Mieszkaniowy zasób Gminy

Stan na 31.12.2024 roku wyglądał następująco :

Powierzchnia zasobów:

Ogólna powierzchnia gminnych zasobów mieszkaniowych wynosi 17 115 m² z czego:

-w budynkach stanowiących wyłączną własność Miasta : 5 570 m²

-w budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem Miasta: 11 545 m²

Stan zasobów i sposób zarządzania:

Liczba lokali gminnych:

- mieszkalnych: 420 o powierzchni 17 115 m² , zlokalizowane w 158 budynkach

- użytkowych : 20 o powierzchni 1 309 m², zlokalizowane w 19 budynkach.

Liczba lokali gminnych w budynkach stanowiących wyłączną własność gminy:

- mieszkalnych: 143 o powierzchni 5 570 m², zlokalizowane w 27 budynkach

Liczba lokali gminnych w budynkach wspólnot mieszkaniowych zarządzanych przez ZEZK:

- mieszkalnych: 227 o powierzchni 9 393 m², zlokalizowane w 102 budynkach

- użytkowych : 14 o powierzchni 859 m², zlokalizowane w 13 budynkach.

Liczba lokali gminnych w budynkach wspólnot mieszkaniowych w zarządzie obcym:

- mieszkalnych : 49 o powierzchni 2 152 m² , zlokalizowane w 29 budynkach

- użytkowych : 6 o powierzchni 450 m², zlokalizowane w 6 budynkach.

Liczba lokali socjalnych: 42 o powierzchni 1 286 zlokalizowanych w 13 budynkach.

Na koniec 2024 r. w zarządzie ZEZK było 420 lokali mieszkalnych, w tym 42 lokali socjalnych, 20 lokali użytkowych.

Zasób sukcesywnie się zmniejsza wynika to przede wszystkim ze zbycia przez Gminę lokali mieszkalnych w budynkach wspólnot mieszkaniowych z mniejszościowym udziałem gminy w obcym zarządzie, oraz ostatnich lokali komunalnych w budynkach zarządzanych przez ZEZK.

ZEZK wykonuje również usługę komercyjnego zarządzania wspólnotami, gdzie nie ma żadnego udziału Gminy, i tak liczba takich wspólnot:

- w roku 2019 wynosiła 26
- w roku 2020 wynosiła 30
- w roku 2021 wynosiła 32
- w roku 2022 wynosiła 38
- w roku 2023 było 45 wspólnot, z czego 41 umów o administrowanie zostało wypowiedzianych
- w roku 2024 było 27 wspólnot z czego 22 przekazano innym zarządom

7.3. Społeczna Komisja Mieszkaniowa

Społeczna Komisja Mieszkaniowa jest organem doradczym, którego zadaniem jest rozpatrywanie wniosków mieszkańców o przydział lokali mieszkalnych. Poniżej podsumowanie pracy komisji w 2024 roku:

- liczba złożonych wniosków o wynajem lokali – 60 złożonych wniosków

- liczba osób mających w 2024 roku pierwszeństwo do wynajmu lokali – 27, w tym:

liczba osób zakwalifikowanych do otrzymania propozycji lokalu do remontu w zakresie własnym – 22, propozycje lokali do remontu otrzymały wszystkie zakwalifikowane osoby, 11 wnioskodawców przyjęło propozycje, jeden wnioskodawca zrezygnował,

- liczba osób mających pierwszeństwo do wynajmu lokalu mieszkalnego – 4 zawarto 2 umowy najmu.

- liczba osób mających pierwszeństwo do wynajmu lokali socjalnych -1

7.4. Działalność ZEZK w Kowarach w zakresie administrowania zasobem mieszkaniowym

Koszty na rok 2024 zaplanowano w wysokości 7 029.360,00 zł. W analizowanym okresie zostały zrealizowane w wysokości 5 520.491,75 zł, co stanowi 78,53 % planowanej wielkości.

Wykonanie kosztów w 2024 roku przedstawia poniższa tabela:

KOSZTY						
Dział	Rozdział	§	Wyszczególnienie	Plan roczny	Wykonanie	%
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]
600	60016	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	43 000,00	36 432,63	84,73
		4270	Zakup usług remontowych	2 000,00	-	0,00
700	70001	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	12 740,00	5 569,85	43,72
		4010	Wynagrodzenia osobowe	1 754 820,00	1 754 793,47	100,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	114 230,00	112 067,80	98,11
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	264 590,00	264 377,71	99,92
		4120	Składki na Fundusz Pracy	20 080,00	19 794,90	98,58
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	38 900,00	38 828,69	99,82
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	61 460,00	41 763,41	67,95
		4260	Zakup energii	155 510,00	39 458,65	25,37
		4280	Zakup usług zdrowotnych	1 000,00	918,00	91,80
		4300	Zakup usług pozostałych	112 500,00	108 551,31	96,49
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	8 520,00	7 402,17	86,88
		4410	Podróże służbowe krajowe	29 660,00	24 534,71	82,72
		4430	Różne opłaty i składki	29 200,00	29 000,00	99,32
		4440	Odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	47 740,00	43 339,32	90,78
		4520	Opłaty na rzecz jednostek samorządu terytorialnego	2 400,00	2 304,00	96,00
		4700	Szkolenie pracowników	3 200,00	1 520,00	47,50
	70005	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	550,00	66,00	12,00

		4270	Zakup usług remontowych	2 200,00	-	0,00	
		4300	Zakup usług pozostałych	1 100,00	-	0,00	
		4520	Opłaty na rzecz jednostek samorządu terytorialnego	17 280,00	7 920,00	45,83	
	70007	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	49 000,00	46 364,38	94,62	
		4260	Zakup energii	2 400 690,00	1 254 563,71	52,26	
		4270	Zakup usług remontowych	290 000,00	245 034,04	84,49	
		4300	Zakup usług pozostałych	700 800,00	688 806,84	98,29	
		4390	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	22 500,00	13 257,94	58,92	
		4430	Różne opłaty i składki	1 500,00	40,00	2,67	
		4480	Podatek od nieruchomości	85 760,00	83 213,00	97,03	
		4520	Opłaty na rzecz jednostek samorządu terytorialnego	431 130,00	408 876,52	94,84	
		4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	52 100,00	43 662,06	83,80	
	710	71035	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	23 500,00	15 491,70	65,92
			4260	Zakup energii	4 500,00	3 897,55	86,61
4270			Zakup usług remontowych	38 000,00	33 739,00	88,79	
4300			Zakup usług pozostałych	6 000,00	5 623,82	93,73	
4520		Opłaty na rzecz jednostek samorządu terytorialnego	132 000,00	131 664,00	99,75		
900	90004	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	5 000,00	855,10	17,10	
	90015	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	38 000,00	6 759,47	17,79	
		4270	Zakup usług remontowych	17 000,00	-	0,00	
		4300	Zakup usług pozostałych	7 000,00	-	0,00	
		4430	Różne opłaty i składki	2 200,00	-	0,00	
			Podsumowanie	7 029 360,00	5 520 491,75	78,53	
			Amortyzacja	x			
			Inne zmniejszenia	x			
			Ogółem	7 029 360,00	5 520 491,75		

W 2024 roku średnie zatrudnienie w Zarządzie Eksploatacji Zasobów Komunalnych w Kowarach wynosiło 18,33 osób. Na 31.12.2024 r. zatrudnienie w przeliczeniu na etaty 17,75 etatu, 18 osób.

Z zaplanowanej kwoty w wysokości 220.510,00zł na zakup materiałów i wyposażenia, w 2024 roku wykorzystano na ten cel środki w kwocie 147.732,69 zł co stanowi 67,00 % wykonania planu:

materiały biurowe:	7 738,36
środki czystości, bhp:	5 944,84
wydawnictwa:	4 874,29
akcesoria komputerowe:	3 082,73
paliwo, części samochodowe	13 751,34
wyposażenie siedziba ZEZK:	6 499,75
wyposażenie znaki drogowe:	33 861,33
wyposażenie lokale użytkowe:	66,00
wyposażenie zasób mieszkaniowy:	11 133,06
wyposażenie cmentarze komunalne:	2 533,24
wyposażenie, paliwo tereny zielone:	757,04

wyposażenie oświetlenie miejskie:	6 759,47
materiały budowlane znaki drogowe:	2 571,30
materiały budowlane zasób mieszkaniowy:	35 231,32
materiały budowlane oświetlenie:	-
materiały budowlane cmentarze komunalne:	12 928,62

Z zaplanowanej kwoty w wysokości 349.200,00 zł na zakup usług remontowych w 2024 roku wykorzystano na ten cel środki w kwocie 278.773,04 zł, co stanowi 79,83 % wykonania planu:

remonty ogólnobudowlane zasób mieszkaniowy:	57 518,79
roboty elektryczne zasób mieszkaniowy:	10 750,00
roboty wodno-kanalizacyjne:	41 383,65
naprawa, konserwacja sprzętu i środków transportu:	11 085,96
roboty c.o. i instalacje gazowe:	85 550,00
remonty maszyn i urządzeń:	2 200,00
udział Gminy w kosztach remontów zasób mieszkaniowy:	27 036,64
roboty zdunskie:	9 509,00
usługi projektowe	-
remonty ogólnobudowlane cmentarze komunalne:	33 739,00
roboty elektryczne oświetlenie:	-

Na zakup pozostałych usług z zaplanowanej kwoty w wysokości 827.400,00 zł w 2024 roku wykorzystano na ten cel środki w kwocie 802.981,97 zł, co stanowi 97,05 % wykonania planu:

koszty i prowizje bankowe:	3 284,60
usługi prawne:	47 287,20
usługi informatyczne:	34 797,89
usługi pocztowe	7 980,28
badanie techniczne pojazdów	875,00
pozostałe usługi siedziba ZEJK:	12 507,71
wywóz nieczystości płynnych siedziba ZEJK:	1 932,63
usługi kominarskie:	36 724,10
zaliczki do Wspólnot Mieszkaniowych - zarząd obcy:	57 195,11
obsługa kotłowni:	3 192,00
wywóz nieczystości płynnych:	48 929,77
usługi transportowe i wynajem sprzętu zasób mieszkaniowy:	2 099,39
fundusz remontowy – zarząd ZEJK:	290 819,83
wynagrodzenie administratora – zarząd ZEJK:	101 387,33
zaliczki na eksploatację – zarząd ZEJK:	139 153,86
pozostałe usługi zasób mieszkaniowy:	9 191,45
pozostałe usługi cmentarze komunalne:	5 623,82
usługi transportowe i wynajem sprzętu oświetlenie miejskie:	-

Z zaplanowanej kwoty w wysokości 582.810,00 zł na opłaty na rzecz jednostek samorządu terytorialnego z tytułu wywozu odpadów komunalnych, w 2024 roku wykorzystano na ten cel środki w kwocie 550.764,52zł, co stanowi 94,50 % wykonania planu:

wywóz odpadów komunalnych siedziba ZEZK:	2 304,00
wywóz odpadów komunalnych zasób mieszkaniowy budynki ZEZK:	167 809,25
wywóz odpadów komunalnych zasób mieszkaniowy budynki WM:	248 987,27
wywóz odpadów komunalnych cmentarze komunalne:	131 664,00

W analizowanym okresie wydatkowano 43.662,06 zł tytułem kosztów egzekucji komorniczej, kosztów postępowania sądowego oraz kosztów zastępstwa w postępowaniu sądowym co stanowi 83,80 % z zaplanowanej na rok 2024 kwoty 52.100,00 złotych.

Zgodnie z Zarządzeniem NR 0050.50.2024 Burmistrza Miasta Kowary z dnia 15 kwietnia 2024 r. w sprawie ustalenia stawek bazowych czynszu za 1 m2 powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych i socjalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kowar, stawka bazowa czynszu uległa zmianie w 2024 r. i wynosi odpowiednio 10,69 zł za 1m2 powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego, oraz 5,35 zł za 1m2 przy lokalu socjalnym.

DOTACJE I DOFINANSOWANIA

W ramach podstawowej działalności zakład budżetowy w 2024 roku otrzymał dotację przedmiotową do stawki czynszu na pokrycie kosztów zarządu gminnego zasobu mieszkaniowego i użytkowego przyznaną Uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach nr LXXVIII/474/23 z dnia 11 grudnia 2023 roku. Jednostkowa stawka dofinansowania wyniosła 2,00 zł/m2 zarządzanego zasobu gminnego, co w skali roku dało łącznie kwotę dofinansowania 443.349,00 złotych i w całości zostało wydatkowane na koszty związane z utrzymaniem gminnego zasobu mieszkaniowego i użytkowego.

Zgodnie z zawartym Porozumieniem nr 26/2023/P z 2024 roku w budżecie Gminy Kowary zagwarantowano kwotę 410.807,00 zł na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji Zarządu Eksploatacji Zasobów Komunalnych w Kowarach na 2024 rok. Dotacja celowa w bieżącym roku objęła realizację zadań: wymiany urządzeń grzewczych w gminnych lokalach komunalnych i socjalnych oraz wykonanie projektu przebudowy mieszkania na cele mieszkania wspomagane w Kowarach ul. Ogrodowa 37. Łączna kwota wydatkowana na zakupy inwestycyjne w 2024 roku wyniosła 410.807,00 zł.

Szczegółowy podział zadań z wydatkowanymi kwotami przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Cel inwestycji	Kwota inwestycji	Kwota dotacji
1	Wymiana kotła centralnego ogrzewania na kocioł na pelet; lok. 1 Maja 81/2	17 900,00 zł	17 900,00 zł
2	Wymiana kotła centralnego ogrzewania na kocioł na pelet; lok. Wiejska 69/2	24 900,00 zł	24 900,00 zł
3	Wymiana kotła centralnego ogrzewania na kocioł na pelet; lok. Wiejska 67/3	25 950,00 zł	25 950,00 zł
4	Wymiana kotła centralnego ogrzewania na kocioł na pelet; lok. Ogrodowa 53/5	21 900,00 zł	21 900,00 zł
5	Wymiana kotła centralnego ogrzewania na kocioł na pelet; lok. Św. Anny 37/7	22 500,00 zł	22 500,00 zł

6	Wymiana kotła gazowego dwufunkcyjnego atmosferycznego na kocioł dwufunkcyjny kondensacyjny ; lok. mieszkalny przy ul. Waryńskiego 13/8	10 700,00 zł	10 700,00 zł
7	Montaż 4-ch piecy elektrycznych ul. Ogrodowa 38	9 300,00 zł	9 300,00 zł
8	Wymiana kotła centralnego ogrzewania na kocioł gazowy dwufunkcyjny; lok. mieszkalny przy ul. Ogrodowej 35/1	18 500,00 zł	18 500,00 zł
9	Wymiana kotła centralnego ogrzewania na kocioł gazowy dwufunkcyjny; lok. mieszkalny przy ul. Górniczej 2/2	25 900,00 zł	25 900,00 zł
10	Wymiana kotła centralnego ogrzewania na kocioł gazowy dwufunkcyjny; lok. mieszkalny przy ul. Kowalskiej 13/7	19 500,00 zł	19 500,00 zł
11	Wymiana kotła centralnego ogrzewania na kocioł gazowy dwufunkcyjny; lok. mieszkalny przy ul. Ogrodowej 5/3	21 500,00 zł	21 500,00 zł
12	Rozbiórka pieca kaflowego, montaż kotła na pelet.; lok. mieszkalny przy ul. Wiejskiej 38/6	13 400,00 zł	13 400,00 zł
13	Rozbiórka pieca kaflowego, montaż kotła na pelet.; lok. mieszkalny przy ul. Jeleniogórskiej 4/5	16 600,00 zł	16 600,00 zł
14	Rozbiórka pieca kaflowego, montaż kotła na pelet.; lok. mieszkalny przy ul. Łomnickiej 14/1	8 400,00 zł	8 400,00 zł
15	Wymiana kotła centralnego ogrzewania na kocioł na pelet: lok. mieszkalny przy ul. Kowalskiej 21a/1	27 600,00 zł	27 600,00 zł
16	Wymiana kotła centralnego ogrzewania na kocioł na pelet: lok. Mieszkalny przy ul. Łomnickiej 13/2	25 000,00 zł	25 000,00 zł
17	Wymiana kotła centralnego ogrzewania na kocioł na pelet: lok. mieszkalny przy ul. 1 Maja 96b/3	22 300,00 zł	22 300,00 zł
18	Wymiana kotła centralnego ogrzewania na kocioł na pelet: lok. mieszkalny przy ul. Waryńskiego 4/10	20 600,00 zł	20 600,00 zł
19	Wymiana kotła centralnego ogrzewania na kocioł na pelet: lok. mieszkalny przy ul. 1 Maja 49/1	22 300,00 zł	22 300,00 zł
20	Wymiana kotła gazowego dwufunkcyjnego atm. na kocioł gazowy dwufunkcyjny kondensacyjny; lok. mieszkalny przy ul. Waryńskiego 13/7	10 700,00 zł	10 700,00 zł
21	Rozbiórka pieca kaflowego, wykonanie wewnętrznej instalacji elektrycznej; Montaż grzejników elektrycznych w lokalu mieszkalnym przy ul. 1 Maja 46/1	9 000,00 zł	9 000,00 zł
22	Kocioł kondensacyjny; Montaż kotła c.o. oraz 2-ch grzejników lok. mieszkalnego po pożarze przy ul. Łomnickiej 17/3 w Kowarach	5 287,00 zł	5 287,00 zł

23	Projekt przebudowy mieszkania na cele mieszkania wspomagane- go w Kowarach ul. Ogrodowa 37	11 070,00 zł	11 070,00 zł
Ogółem		410 807,00	410 807,00

Kocioł na pelet

Kocioł na pelet

Rok 2024 to kontynuacja zarządzania cmentarzami komunalnymi i wprowadzania zmian, które mają na celu poprawę ich wyglądu i udogodnień dla odwiedzających swoich bliskich zmarłych. Oprócz bieżących prac takich jak sprzątanie alejek, koszenie latem i odśnieżanie zimą, czy obsługa ceremonii pogrzebowych, dążymy do zmian mających na celu poprawę stanu cmentarzy. Powstały kolejne 2 alejki na nowym cmentarzu w dolnej jego części w sektorze D, oraz wytyczono nowe rzędy na groby urnowe i wielournowe. kontynuowana jest również zmiana kolejnej części ogrodzenia. Wykonywane były prace oczyszczania opuszczonych i zaniedbanych grobów, a na terenie przyległym do cmentarzy wycinane zarośla. Dwa razy do roku sprawdzany jest stan techniczny oświetlenia w kaplicach.

W wyniku powodzi w miesiącu wrześniu, zalana została dolna część cmentarza oraz parking. Przez wiele dni odbywało się sprzątanie, wywożenie błota oraz wszystkich nieczystości, które naniosła woda. Wyczyszczono i udrożniono studzienki przepustowe.

W ubiegłym roku zadbano o prawidłowy stan oznakowania. Na bieżąco prowadzono prace zapewniające bezpieczeństwo poprzez ich naprawy, konserwacje oraz wycinanie zarośli zasłaniających znaki. W listopadzie zamontowano nowe oznakowanie, w tym lustra na ul. Bielarskiej. Odnowiono również oznakowanie poziome – przejścia dla pieszych w całym mieście.

Do zadań powierzonych ZEZK przez Gminę Kowary należy między innymi utrzymanie i konserwacja oświetlenia ulicznego.

Na terenie gminy znajdują się ponad 1300 latarni. Dzięki wcześniejszej inwestycji miasta w większości są to lampy wyposażone w energooszczędne źródła światła typu LED.

Nasze działania polegają głównie na usuwaniu awarii i zapewnieniu ciągłości działania oświetlenia ciągów komunikacyjnych. Wiąże się to z koniecznością naprawy lub wymiany elementów instalacji oświetleniowej takich jak oprawy, zasilacze, bezpieczniki, zegary sterujące. Naprawie podlegają również przewody napowietrzne oraz kable ułożone w ziemi. Przyczyną awarii jest zazwyczaj zużycie techniczne elementów instalacji, ale niekiedy bywa, iż konieczność wymiany podyktowana jest zdarzeniem losowym na przykład uszkodzeniem latarni na skutek kolizji pojazdu albo przyczyną są warunki pogodowe i tu przykładem są wichury. W roku 2024 na skutek porywistego wiatru doszło do pięciokrotnego zerwania linii napowietrznej zasilającej oświetlenie natomiast w skutek kolizji z udziałem pojazdu uszkodzonych zostało sześć latarni.

W miarę możliwości realizujemy również zadania zlecone przez gminę. Ubiegłorocznym przykładem może tu być realizacja projektu modernizacji oświetlenia przy ul. Ogrodowej polegającej na wymianie dwóch starych słupów oświetleniowych na dwie latarnie stojące w stylu retro na wysokości parkingu przy banku PKO oraz montażu dwóch opraw retro mocowanych na ozdobnych wysięgnikach na ścianach budynku nr 46 i 47.

Należy również wspomnieć, iż w ramach współpracy z Urzędem Miasta w Kowarach staramy się zapewnić ciągłość pracy monitoringu miejskiego, którego kamery zasilane są z instalacji oświetleniowej. Przystosowujemy również instalację oświetlenia dając możliwość do rozbudowy monitoringu i montażu kolejnych tego typu urządzeń w naszym mieście.

REALIZACJA PRZYCHODÓW

Plan przychodów na rok 2024 został ustalony na poziomie 7 029.360,00 zł.

Wykonanie przychodów w analizowanym okresie z podziałem na paragrafy przedstawia poniższa tabela:

PRZYCHODY				
Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	%
1	Wpływy z różnych opłat	31 700,00	36 751,46	115,94
2	Wpływy z najmu	1 811 853,00	1 884 206,93	103,99
3	Wpływy z usług	4 600 020,00	3 200 167,27	69,57
4	Wpływy z pozostałych odsetek	137 000,00	132 094,77	96,42
5	Wpływy z różnych dochodów	-	3 488,96	-
6	Dotacja przedmiotowa z budżetu Gminy	448 787,00	443 349,00	-
	Ogółem	7 029 360,00	5 700 058,39	81,09

W roku 2024 roku przychody wykonano w kwocie 5.700 058,39 zł, co stanowi 81,09 % planowanej wielkości. Pozycja „wpływy z różnych opłat” obejmuje wpłaty z tytułu zwrotu kosztów procesu (w tym: opłat od wpisów, kosztów zastępstwa procesowego, kosztów egzekucji komorniczej). Przychody uzyskane z tytułu czynszu za lokale mieszkalne, socjalne i użytkowe, pomieszczenia gospodarcze (komórki lokatorskie) oraz garaże są wykazane w punkcie drugim „wpływy z najmu”. Natomiast w pozycji trzeciej „wpływy z usług” ujęte zostało wynagrodzenie zarządcy oraz należności związane z zajmowaniem lokali stanowiących zasób Gminy Kowary to jest opłaty za gaz, energię elektryczną i ciepłą, wodę, nieczystości płynne, a także wywóz odpadów komunalnych. Pozycja ta zawiera również równowartość kwot refakturowanych usług dostawy gazu, energii cieplnej i elektrycznej, wody i odbioru nieczystości płynnych oraz usług polegających na obsłudze kotłowni wystawianych dla Spółdzielni Mieszkaniowej „Pod Śnieżką” i wspólnot mieszkaniowych, zarówno zarządzanych przez Zakład, jak i pozostających w zarządzie obcym. Ponadto ZEŻK świadczy usługi polegające na utrzymaniu i eksploatacji cmentarzy komunalnych przy ulicy Staszica i Matejki w Kowarach oraz targowiska miejskiego przy ulicy Klonowej, wykonuje zadania związane z bieżącym utrzymaniem oznakowania pionowego i poziomego oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego na obszarze miasta Kowary, a także odpowiada za konserwację i nadzór nad sprawnością techniczną oświetlenia ulicznego znajdującego się na terenie Gminy. Zakład ze względu na specyfikę wykonywanej działalności na bieżąco realizuje, także zadania zlecane przez Gminę w 2024 roku były to działania dotyczące przede wszystkim usuwania nielegalnych wysypisk śmieci, porządkowania newralgicznych obszarów miasta oraz naprawy zdewastowanego przez wandalizm mienia publicznego.

Pozycja „Wpływy z pozostałych odsetek” zawiera zapłacone odsetki z tytułu nieterminowego opłacania czynszu za lokale mieszkalne, socjalne, użytkowe i garaże.

W § 0970 „Wpływy z różnych dochodów” ujęta została refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne za zatrudnienie bezrobotnego w ramach prac interwencyjnych z Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze.

W pozycji „Dotacja przedmiotowa z budżetu Gminy” została wykazana wartość otrzymanej z budżetu Gminy Kowary dotacji przedmiotowej do stawki czynszu na pokrycie kosztów zarządu gminnego zasobu mieszkaniowego i użytkowego przyznana Uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach nr LXXVIII/474/23 z dnia 11 grudnia 2023 roku.

Podstawowym źródłem pokrycia kosztów eksploatacji mieszkań jest czynsz. Poniższa tabela przedstawia wpływy z czynszów najmu oraz wpływy z opłat niezależnych od wynajmującego, tj. wpływy za wodę i ścieki, centralne ogrzewanie oraz za odpady komunalne:

Lp.	Rodzaj lokalu	Wymiar za 2024 roku	Wpłaty w 2024 roku	% realizacji
1	lokal mieszkalny	2 042 196,44	1 898 372,62	92,96
2	lokal socjalny	190 977,75	114 496,24	59,95
4	pomieszczenie gospodarcze	17 212,54	17 424,67	101,23
5	garaż	34 106,67	33 726,06	98,88
6	lokal użytkowy	147 289,16	142 840,34	96,98
7	Ogółem	2 431 782,56	2 206 859,93	90,75

Wymiar za 2024 rok obejmuje czynsz wraz z opłatami niezależnymi od wynajmującego, tzn. z opłatami za media brutto (z podatkiem VAT), pomniejszony o kwoty objęte nakazem zapłaty. Wpłaty obejmują również opłaty za czynsz i media. Wpłaty za lokale mieszkalne, socjalne i lokale użytkowe w analizowanym okresie są niższe od wymiaru, co wskazuje na wzrost zadłużenia na tych lokalach. Natomiast wpłaty za garaże i pomieszczenia gospodarcze nieznacznie przewyższają wartość naliczonego za analizowany okres wymiaru, co oznacza częściową spłatę zadłużenia z okresu nieobjętego analizą.

W analizowanym okresie Zarząd Eksploatacji Zasobów Komunalnych w Kowarach uzyskał 17 wyroków eksmisji. Na naszą rzecz sąd zasądził zapłatę kwoty 12.961,25 zł tytułem należności głównej wraz z ustawowymi odsetkami.

Poniższa tabela prezentuje należności wynikające z prawomocnych tytułów wykonawczych w 2024 roku oraz ich spłatę w podziale na poszczególne rodzaje wynajmowanych lokali stanowiących zasób Gminy:

Lp.	Rodzaj lokalu	Sprawy objęte postępowaniem sądowym i egzekucyjnym w 2024 roku	Wpłaty w 2024 roku	% realizacji
1	lokal mieszkalny	92 906,98	65 979,12	71,02
2	lokal socjalny	65 811,43	8 098,59	12,31
4	pomieszczenie gospodarcze	-	-	-
5	garaż	-	-	-
6	lokal użytkowy	3 524,55	2 467,88	70,02
7	Ogółem	162 242,96	76 545,59	47,18

Wpłaty tytułem uregulowania kwot objętych postępowaniem sądowym i egzekucyjnym obejmują również wpłaty zabezpieczone prawomocnymi tytułami wykonawczymi uzyskanymi we wcześniejszych okresach. Z tytułu realizacji zawartych uгод, na rachunek bankowy ZEŻK w analizowanym okresie wpłynęło 97.659,55zł. Zadłużenie płatników naliczone narastająco na dzień 31.12.2024 roku wynosi 1.229 310,79 zł. Zadłużenie to nie obejmuje spraw, w których wydano prawomocne tytuły wykonawcze oraz wartości zadłużenia, na których spłatę podpisano ugody.

Poniższa tabela prezentuje kwoty istniejącego zadłużenia na koniec 2024 roku z podziałem na rodzaje lokali i okresy zadłużenia:

Lp.	Rodzaj lokalu	Kwota zadłużenia	Ilość płatników
1	Lokale mieszkalne		
	Ogółem, w tym:	943 774,41	286
-	do 3 m-cy	31 374,17	118
-	powyżej 3 m-cy do 12 m-cy	128 548,17	53
-	powyżej 12 m-cy	783 852,07	115
2	Lokale socjalne		
	Ogółem, w tym:	244 491,35	56
-	do 3 m-cy	2 884,01	13
-	powyżej 3 m-cy do 12 m-cy	26 954,70	12
-	powyżej 12 m-cy	214 652,64	31
3	Pomieszczenia gospodarcze		
	Ogółem, w tym:	3 990,40	26
-	do 3 m-cy	629,02	19
-	powyżej 3 m-cy do 12 m-cy	421,57	1
-	powyżej 12 m-cy	2 939,81	6
4	Garaż		
	Ogółem, w tym:	3 339,02	17
-	do 3 m-cy	1 591,85	14
-	powyżej 3 m-cy do 12 m-cy	1 747,17	3
-	powyżej 12 m-cy	-	-
5	Lokale użytkowe		
	Ogółem, w tym:	33 715,61	18
-	do 3 m-cy	3 336,48	13
-	powyżej 3 m-cy do 12 m-cy	10 048,39	2
-	powyżej 12 m-cy	20 330,74	3

W 2024 r. liczba zadłużonych płatników ogółem wynosi 403 osoby, najwyższe zadłużenie odnotowujemy na lokalach mieszkalnych to jest 943.774,41 złotych z czego aż 783.852,07 złotych dotyczy okresu powyżej 12 miesięcy i obejmuje 115 dłużników. Pozostała kwota dotyczy okresu do 3 miesięcy w wysokości 31.374,17 złotych i obejmuje 118 osób, co oznacza, że są to niewielkie bieżące niedopłaty do czynszu, natomiast w przedziale od 3 do 12 miesięcy zadłużenie wynosi 128.548,17 złotych i dotyczy 53 dłużników. Wysokie zadłużenie odnotowano także na lokalach socjalnych, bo aż 244.491,35 złotych, które dotyczy 56 osób z czego aż 214.652,64 złotych obejmuje okres dłuższy niż 12 miesięcy. Natomiast pozostała kwota zadłużenia tj. 29.838,71 złotych powstała w 2024 roku i dotyczy 25 osób. Niewielkie zadłużenie odnotowuje się na pomieszczeniach gospodarczych, bo tylko 3.990,40 złotych, które dotyczy 26 osób z czego, aż 2.939,81 złotych powstało w latach ubiegłych. Liczba dłużników mających zaległości w opłatach za garaże w analizowanym okresie wynosi 17 osób, a ogólna kwota zadłużenia wynosi 3.339,02 zł. U większość z tych osób występuje krótkoterminowa zaległość dotycząca głównie nieznacznych niedopłat sięgających 1 – miesięcznego wymiaru. Na lokalach użytkowych odnotowano 18 dłużników, których zaległości wynoszą łącznie 33.715,61 zł z czego 13.384,87 złotych dotyczy okresu bieżącego, natomiast 20.330,74 złotych zadłużenia powstałego w poprzednich latach.

Podkreślić należy, że wykazana w powyższych tabelach liczba dłużników oraz wielkości zadłużeń powyżej 12 miesięcy obejmują płatników, wobec których zastosowano szereg działań windykacyjnych, a znaczna ich część została pozbawiona prawa do zajmowania lokalu lub dysponowania pomieszczeniem. Dłużnikami w dużej mierze są osoby fizyczne korzystające z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, bądź innej formy wsparcia socjalnego lub co, do których nie posiadamy informacji o aktualnym adresie przebywania (dotyczy osób pozbawionych prawa do lokalu lub dysponowania pomieszczeniem). Utrzymujące się na wysokim poziomie zadłużenie z tytułu czynszów i opłat niezależnych od właściciela jest spowodowane brakiem nawyku opłacania czynszu, niskimi dochodami (im mniejszy dochód tym dłuższy okres zalegania z opłatami za czynsz), brakiem stałego i regularnego źródła dochodu, brakiem zainteresowania pomocą socjalną pomimo często krytycznych sytuacji finansowych oraz poczuciem bezkarności w związku z umorzeniami postępowań egzekucyjnych przez komorników sądowych.

W stosunku do osób zalegających z opłatami czynszowymi oraz opłatami niezależnymi od właściciela zastosowano następujące czynności windykacyjne:

- zawarto 9 ugód na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 11 marca 2010 r. Nr LIII/275/10 *w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organu lub osób uprawnionych do udzielania tych ulg*, i zgodnie z Decyzją Dyrektora ZEZK – na łączną kwotę zadłużenia 116.889,87 zł,
- odpracowania zaległości czynszowych realizowane na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 11 marca 2010 r. Nr LIII/275/10 *w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organu lub osób uprawnionych do udzielania tych ulg* oraz uchwały nr XXX/149/16 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 17.11.2016 *zmieniającej uchwałę w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organu lub osób uprawnionych do udzielania tych ulg* w 2024 roku wyniosło łącznie 90.612,00 zł – należność główna wraz z odsetkami.
- w analizowanym okresie wysłano 246 szt. wezwań do dłużników na łączną kwotę: 2 902.162,37 zł, w tym 16 wezwań dotyczyło dłużników lokali użytkowych na kwotę 13.456,12 zł oraz 6 wezwań dotyczyło garaży na łączną kwotę 1.184,45 zł. Pozostała część wysłanych wezwań do zapłaty dotyczyła najemców – dłużników lokali mieszkalnych i socjalnych,
- wysłano 69 szt. wezwań do opróżnienia, opuszczenia i wydania zajmowanego lokalu mieszkalnego ze względu na zadłużenie,
- wysłano 12 wezwań do zapłaty skutkujących wypowiedzeniem umowy najmu,
- przekazano do Kancelarii Radcy Prawnego 13 spraw w celu złożenia pozwu o eksmisję,
- wykonano jedno dobrowolne przekwaterowanie dłużników do lokali o niższych kosztach utrzymania bez udziału komornika,
- na podstawie tytułów wykonawczych komornik zrealizował 10 eksmisji dłużników bez prawa do lokalu socjalnego,

- przekazano do Kancelarii Radcy Prawnego 24 sprawy w celu skierowania na drogę postępowania sądowego i złożenia pozwów o zapłatę na łączną kwotę zaległości 228.152,14 zł,
- do egzekucji komorniczej przekazano 19 spraw na kwotę 116.266,32 zł,
- komornik w analizowanym okresie umorzył 16 postępowań egzekucyjnych, natomiast w 1 przypadku wysłał informację przed umorzeniem.

W 2024 roku nadal bardzo mocno angażowaliśmy się w próby utrzymania czystości w mieście, sytuacja została minimalnie poprawiona. Niemalże codziennie usuwaliśmy śmieci ze śmietników i miejsc koło wiat na odpady komunalne na terenie całego miasta. Wywoziliśmy rzeczy nagromadzone i porzucone obok boksów śmietnikowych.

Opłaty za wywóz odpadów komunalnych naliczane są dla 2005 osób w tym 73 osób to mieszkańcy komunalni w budynkach wspólnot mieszkaniowych w zarządzie obcym, 326 osoby zamieszkujące w budynkach 100% gminnych oraz 1606 osób w budynkach wspólnot mieszkaniowych zarządzanych przez ZEKK, ilość osób wynika ze złożenia przez osoby uprawnione do lokalu stosownych oświadczeń dotyczących ilości osób zamieszkujących w danym lokalu komunalnym. Nie od dziś wiadomo, że zaśmiecanie miasta to nasza ogromna bolączka i musimy wszyscy zgodnie pracować nad tym, aby się to zmieniło. Dbajmy o swoje budynki ich otoczenie pilnujmy się nawzajem i zwracajmy sobie uwagę. Jeśli widzimy jakieś niepokojące zachowania naszych sąsiadów, zgłaszajmy to zarządcy lub urzędowi miasta.

W związku z sytuacją pogodową i zapowiedzią intensywnych opadów deszczu w dniach 13,14 i 15 września 2024 r. decyzją dyrektora ZEKK ustalono dyżury dla pracowników administracyjno-technicznych oraz konserwatorów w celu możliwości podjęcia ewentualnych działań w razie potrzeby zaistniałego zagrożenia.

W dniu 14.09.2024 r. interweniowano w zakresie zabezpieczenia i uruchomienia instalacji oświetlenia klatki schodowej w budynku przy ul. Waryńskiego 20, która została zalana i wyłączona z użytkowania w nocy z 13-stego na 14-stego września. Ponadto konieczne było pobranie z depozytu klucza i otwarcie niezamieszkanego lokalu mieszkalnego w budynku Waryńskiego 2 w związku ze zgłoszeniem mieszkańców o wylewaniu się wody na korytarz przez drzwi tego mieszkania. Po dokonaniu otwarcia lokalu dokonanie sprawdzenia przyczyny zalania, a następnie próba usunięcia wody z lokalu.

W między czasie dokonywana była kontrola pracy pompy odprowadzającej wodę z piwnicy Dworca PKP.

W dniu 15.09.2024 r. pracownicy ZEKK pomagali przy napełnianiu worków piaskiem znajdującym się w PSZOK.

W kolejnych dniach po ustaniu opadów zostały powołane zespoły robocze do przeprowadzania oględzin szkód zalaniowych zgłaszanych przez najemców i właścicieli mieszkań znajdujących się w naszym zasobie. Uczestniczyliśmy również w komisjach do szacowania szkód powstałych w nieruchomościach prywatnych wskazanych przez MOPS w związku z wnioskami o wypłatę świadczeń popowodziowych. W tym przypadku ocena strat została oparta na przygotowanych przez nas kosztorysach.

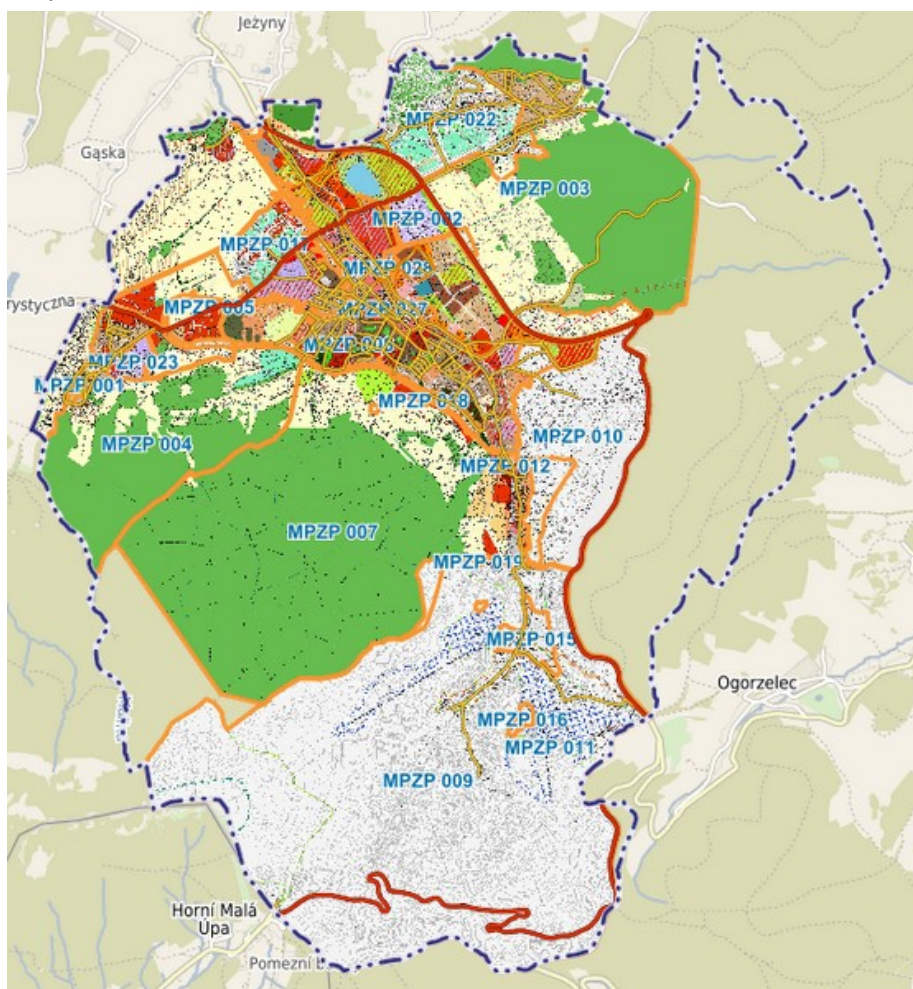
Pracownicy ZEKK sporządzali dokumentację fotograficzną oraz byli obecni przy likwidacji szkód przeprowadzanych przez przedstawicieli ubezpieczyciela.

Od samego początku powstania tego zagrożenia pracownicy ZEKK byli zaangażowani w pomoc miastu i jego mieszkańcom. W ramach pomocy poszkodowanym miasto otrzymało pomoc w postaci sprzętu pomagającego walczyć ze skutkami powodzi, były to osuszacze, piecyki grzewcze pompy do usuwania wody

z piwnic, agregaty pozwalające na utrzymanie ciągłości zasilania prądem. Dodatkowo otrzymaliśmy dary z zaprzyjaźnionych miast jak również z HUB Wrocław który powstał aby nieść pomoc powodzianom. W darach jakie otrzymaliśmy były zarówno środki czystości jak również szpadle, łopaty, taczki, rękawice robocze itp. Dary zostały przekazane potrzebującym pomocy powodzianom jak również jednostkom organizacyjnym gminy które również ucierpiały w czasie powodzi. Zawartych zostało 19 umów na wypożyczenie sprzętu do osuszania lub ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych, gospodarczych i strychowych. Część sprzętu otrzymaliśmy od Starostwa Powiatowego w Jeleniej Górze sprzęt też również wypożyczany był mieszkańcom i instytucjom.

7.5. Ład przestrzenny

Politykę przestrzenną gminy kreuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które opracowano na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Kowarach nr 247 z dnia 28.05.1998 roku ze zmianami. Ostatnia aktualizacja studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przeprowadzona została w roku 2021 (Uchwała Nr XLVII/294/21 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 25 listopada 2021 r.).

Uszczegółowienie zagospodarowania terenów następuje w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2024r. obowiązującymi miejscowymi planami

zagospodarowania przestrzennego objęto ok 2960 ha, co stanowi ok 80% powierzchni gminy. 20% powierzchni gminy nie objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego stanowią teren Lasów Państwowych, na których prowadzona jest gospodarka leśna.

W przypadku, gdy dla określonego terenu nie uchwalono miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przedsięwzięcia są realizowane w drodze ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

W roku 2024 nie wydano decyzji ustalającej warunki zabudowy i zagospodarowania przestrzennego.

W roku 2024 r. Rada Miejska w Kowarach uchwaliła 4 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

Lp.	Nazwa	Nr uchwały data
1.	Uchwała w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Centrum B.1	LXXX/486/24 z 25 stycznia 2024r.
2.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Krzaczyzna C	LXXXI/496/24 z 29 lutego 2024r.
3.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Centrum C.1	LXXI/497/24 z 29 lutego 2024r.
4.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w jednostce urbanistycznej Kowary Wojków 2, w rejonie ul. Górnej i ul. Cichej	IV/17/24 z 27 czerwca 2024r.

7.6. Realizacja zadań z zakresu opieki nad zabytkami w 2024 roku

Na terenie Gminy Miejskiej Kowary funkcjonujące formy ochrony to:

- wpis do ewidencji zabytków
- wpis do rejestru zabytków,
- uznanie za pomnik historii
- ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Gminna Ewidencja Zabytków dla Miasta Kowary założona została w roku 2015 r. zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. i przyjęta Zarządzeniem Nr 50/2015 Burmistrza Miasta Kowary z dnia 28 kwietnia 2015 r. W spisie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajduje się 579 zabytków nieruchomych z terenu gminy Kowary pochodzących sprzed roku 1945, z czego 79 obiektów jest chronionych wpisem do Rejestru Konserwatora oraz 1 pomnik historii. Gminna ewidencja zabytków składa się również z 447 kart adresowych zabytków nieruchomych, których formą ochrony są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz 28 kart stanowisk archeologicznych.

Najcenniejsze z nich znajdują się przy placu Franciszkańskim: Kościół pw. NMP i klasztor o. Franciszkanów, a także przy ulicy 1 Maja (kamienice na Kowarskiej Starówce) i Ogrodowej.

Równie cenne są zespoły dawnych sanatoriów przy ulicy Jeleniogórskiej i Sanatoryjnej („Wysoka Łąka” i „Bukowiec”) oraz zespoły pałacowe przy Zamkowej („Nowy Dwór”), Jeleniogórskiej („Ciszyca”) oraz dawne pałace przy ulicy Ogrodowej i Waryńskiego.

Do rejestru została wpisana także Kaplica Świętej Anny, dawny kompleks ewangelicki, budynek sądu (ul. Staszica) oraz wiadukt kolejowy przy ulicy Wiejskiej.

Cenne budynki chronione są również zapisami w miejscowym planie zagospodarowania

przestrzennego miasta Kowary.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego określają ogólne wytyczne odnośnie zasad przyszłego funkcjonowania obiektów zabytkowych oraz modernizacji istniejącej i nowoprojektowanej zabudowy.

Na terenie gminy określone zostały 3 rodzaje stref:

Strefa A – pełnej ochrony konserwatorskiej, obszar o funkcjach mieszkalno-usługowych.

Strefa B – obszar z rygorami konserwatorskimi, tereny podlegające rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów rozplanowania istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy. W obrębie tej strefy obowiązuje zasada uzgadniania z konserwatorem zabytków wszelkich prac budowlanych i remontowych.

Strefa K – ochrony krajobrazu, strefa ochrony krajobrazu integralnie związanego z zespołami historycznymi położonymi w Kowarach.

W roku 2021 pomoc w ochronie zabytków na terenie gminy polegała na udzielaniu dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków i mogą obejmować wyłącznie nakłady konieczne na odnowienie lub uzupełnienie zewnętrznych tynków i detali architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie, z uwzględnieniem charakterystycznej dla tego budynku kolorystyki. Łączna kwota dotacji udzielonych z budżetu gminy nie może przekroczyć 50% wartości robót obejmujących każdą ścianę budynku oraz kwoty 10.000,00 złotych dla każdej ściany budynku.

W roku 2017 gmina udzieliła 1 dotacji na wykonanie robót budowlanych polegających na remoncie elewacji budynku mieszkalnego przy ul. 1 Maja 21 na kwotę 7.922,33 zł.

W roku 2018 gmina udzieliła 1 dotacji na wykonanie robót budowlanych polegających na remoncie elewacji budynku mieszkalnego przy ul. Jeleniogórskiej 10 na kwotę 9.999,69 zł.

W 2019 roku udzielono 4 dotacji po 10 000 zł dla trzech podmiotów 1 Maja 20 – 20.000 zł, 1 Maja 18 – 10.000 zł i 1 Maja 17 – 10.000 zł

W roku 2020 gmina udzieliła 1 dotacji na wykonanie robót budowlanych polegających na remoncie elewacji budynku mieszkalnego przy ul. 1 Maja 70 – 70a na kwotę 30.000,00 zł.

W roku 2021 nikt nie wystąpił do gminy z wnioskiem o udzielenie dotacji.

W roku 2022 nikt nie wystąpił do gminy z wnioskiem o udzielenie dotacji.

W roku 2023 nikt nie wystąpił do gminy z wnioskiem o udzielenie dotacji.

W roku 2024 nie udzielono żadnej dotacji.

W roku 2021 Gmina Miejska Kowary opracowała **Program opieki nad zabytkami na lata 2022-2025**. Podstawą prawną ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce i opracowania programu opieki nad zabytkami jest ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ustawa określa przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków oraz opieki nad nimi, zasady tworzenia krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach, a także organizację organów ochrony zabytków.

Ustawa wprowadziła obowiązek sporządzania programów przez samorządy, zarówno na szczeblu wojewódzkim, powiatowym jak i gminnym. W myśl art. 87 ustawy, programy opieki nad zabytkami opracowane są na 4 lata i mają na celu w szczególności:

- 1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- 2) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- 7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Po przeprowadzeniu analizy, określono priorytety realizacji Programu opieki nad zabytkami dla Gminy Miejskiej Kowary na lata 2022-2025. Celem podjęcia wieloletnich i kompleksowych działań jest poprawa stanu obiektów zabytkowych, ale także ochrona dziedzictwa kulturowego i budowanie tożsamości regionalnej, jak również promowanie dotychczasowego dorobku lokalnej społeczności wśród mieszkańców Gminy Miejskiej Kowary i turystów.

Kierunki działań oraz zadania przyjęte przez Gminę Miejską Kowary – priorytet I

PRIORYTET I. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO JAKO ELEMENT ROZWOJU SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO		
Kierunki działań	Zadania	Termin realizacji
Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania	— Prowadzenie prac remontowo – konserwatorskich przy obiektach zabytkowych, — Podejmowanie starań o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków, — Zmiana sposobu użytkowania lub adaptacja nieużytkowanych obiektów zabytkowych do nowych funkcji, — Rewaloryzacja zespołów zabytkowej zieleni (w tym parków, cmentarzy, obszarów nieczynnych cmentarzy).	2022-2025
Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne	— Prowadzenie bieżących prac porządkowych przy zabytkowych zespołach zieleni: parkach, cmentarzach, obszarach nieczynnych cmentarzy, dawnych parkach dworskich itp., — Iluminacja najcenniejszych zabytków, — Określenie zasad i konsekwentne ich wdrażanie w zakresie umieszczania szyldów i reklam na obiektach zabytkowych, — Umieszczanie tablic informacyjnych na zabytkach.	2022-2025
Podejmowanie działań umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami	— Współpraca z urzędami pracy w zakresie prowadzenia bieżących prac pielęgnacyjnych, porządkowych i zabezpieczających na terenach objętych ochroną, — Wspieranie rozwoju muzeów regionalnych, skansenów i innych instytucji kultury.	2022-2025

Kierunki działań oraz zadania przyjęte przez Gminę Miejską Kowary – priorytet II

PRIORYTET II. OCHRONA I ŚWIADOME KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU KULTUROWEGO		
Kierunki działań	Zadania	Termin

		realizacji
Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego	— Opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, szczególnie obszarów o dużym nasyceniu obiektami zabytkowymi (w tym weryfikacja obowiązujących w zakresie aktualizacji zagadnień związanych z ochroną zabytków), — Konsekwentne egzekwowanie zapisów dotyczących działalności inwestycyjnej na obszarach objętych ochroną określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, — Walka z samowolami budowlanymi, — Wdrażanie zapisów gminnych/ lokalnych programów rewitalizacji w realizacji zagospodarowania przestrzennego (w tym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego).	2022-2025
Rozszerzenie zasobu i ochrony dziedzictwa kulturowego	— Wystąpienie do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z wnioskiem o wpisanie do rejestru zabytków cennych obszarów i obiektów zabytkowych (m.in. układów urbanistycznych i ruralistycznych).	2022-2025

Kierunki działań oraz zadania przyjęte przez Gminę Miejską Kowary – priorytet III

PRIORYTET III. BADANIE I DOKUMENTACJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ PROMOCJA I EDUKACJA SŁUŻĄCA BUDOWANIU TOŻSAMOŚCI		
Kierunki działań	Zadania	Termin realizacji
Szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym	— Udostępnienie informacji o zabytkach na stronie internetowej Gminy Miejskiej Kowary, — Utworzenie systemu informacji i promocji (bazy danych) środowiska kulturowego, — Opracowanie mapy zabytków znajdujących się na terenie Gminy Miejskiej Kowary jako atrakcyjnej graficznie formy promocji ułatwiającej dotarcie do wszystkich elementów dziedzictwa kulturowego.	2022-2025
Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym	— Wydawanie i wspieranie publikacji (w tym folderów promocyjnych, przewodników) poświęconych problematyce dziedzictwa kulturowego, — Organizowanie i wspieranie realizacji konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych, — Wspieranie i upowszechnianie tematyki ochrony dziedzictwa kulturowego do systemu edukacji przedszkolnej i szkolnej poprzez organizowanie i wspieranie zajęć.	2022-2025
Specjalistyczne rozpoznanie badawcze poszczególnych obiektów, zespołów oraz obszarów zabytkowych związane z przygotowywaniem lub realizowanym procesem inwestycyjnym	— Weryfikacja obiektów wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków pod kątem zgodności ze stanem faktycznym, — Prowadzenie monitoringu i weryfikacji obiektów wpisanych do ewidencji zabytków	2022-2025
Promocja regionalnego dziedzictwa kulturowego służąca kreacji produktów turystyki kulturowej	— Wprowadzenie zintegrowanego systemu informacji wizualnej (m.in. za pomocą tablic informacyjnych) obejmującego zasoby i wartości dziedzictwa kulturowego, — Tworzenie i modernizacja elementów infrastruktury służących funkcjonowaniu i rozwojowi turystyki kulturowej.	2022-2025

Zadania określone przez Gminę Miejską Kowary planowane są do realizacji w sposób ciągły w okresie obowiązywania Programu, tj. w latach 2022-2025. W poniższej tabeli podano szczegółowy wykaz inwestycji w zakresie renowacji obiektów zabytkowych, które zaplanowano na najbliższe lata.

Sprecyzowane działania w zakresie ochrony zabytków na terenie Gminy Miejskiej Kowary

LP	Planowane zadanie / Obiekt adres	Z Programu / Termin realizacji	Całkowita szacowana wartość zadania w PLN
1	Termomodernizacja podłogi w Sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej nr 3 (Rejestr zabytków Podstawa: A/5528/1336/J z dn. 19.05.1998) przy ul. 1 Maja 72, 58-530 Kowary, pow. użytkowa: 202,5 m ² , Zakres prac: wymiana parkietu na system kombi elastyczny, termoizolacja podłoża, usunięcie starych, nieprzepuszczalnych powłok malarskich oraz zastosowanie farby akrylowo-emulsyjnej (paroprzepuszczalnej).	RPO WD 2021-2027 / 2023-2027	587 000,00
2	Rewitalizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, komunalnych i wspólnotowych Starówki Kowarskiej. /Zadanie obejmuje rewitalizację budynki komunalne tj. ul. Waryńskiego 8, ul. Waryńskiego 6, ul. Ogrodowa 30,36,37,38,53,55,58 oraz budynki wspólnot mieszkaniowych tj. ul. 1 Maja 5, 1Maja 24a, Jeleniogórska 32 (Rejestr zabytków: 1184/J z dn. 28.12.1994), Pocztowa 2, Pocztowa 4, Pocztowa 9, Pocztowa 10, Waryńskiego 2 (Rejestr zabytków: A/5564/1265/J z dn. 03.06.1996), Waryńskiego 4, Waryńskiego 7, Waryńskiego 11, Ogrodowej 2,3,5,6,8,13,17,18,24,25,28,34,45,56.	RPO WD 2021-2027 / 2023-2027	11 414 000,00
3	Termomodernizacja wielorodzinnego budynku mieszkalnego. Zadanie dot. wspólnoty mieszkaniowej tj. ul. Jeleniogórska 10 (Rejestr zabytków: A/5754/1130/J z dn. 19.03.1993).	RPO WD 2021-2027 / 2023-2027	600 000,00
4	Konserwacja piaskowcowego portalu wejściowego z elewacji północnej Kościoła parafialnego p. w. Najświętszej Maryi Panny w Kowarach	2RPOZ/2023/3103/PolskiLad	28 339,20
5	Rewitalizacja pokrycia hełmu wieży Kościoła parafialnego p. w. Najświętszej Maryi Panny w Kowarach	RPOZ/2022/5171/PolskiLad	530 000,00
6	Rewitalizacja pokrycia dachowego plebanii kościoła p. w. Imienia Najświętszej Maryi Panny w Kowarach	2RPOZ/2023/3100/PolskiLad	4000 000,00
7	Odrestaurowanie elewacji, wymiana pokrycia dachowego oraz renowacji klatki schodowej dawnego „Domu Treutlera”	RPOZ/2022/5150/PolskiLad	530 719,19

7.7. Mienie komunalne

Mienie komunalne, zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, to własność i inne prawa majątkowe należące do poszczególnych gmin i ich związków oraz mienie innych gminnych osób prawnych, w tym przedsiębiorstw.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.). Do gminnego zasobu nieruchomości należą nieruchomości, które stanowią przedmiot własności gminy i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste, oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego gminy.

7.8. Powierzchnia i wartość gruntów stanowiących własność gminy

Łączna powierzchnia gruntów komunalnych Gminy Miejskiej Kowary wynosi: **307,664 ha** o wartości: **25 979 680,00 zł**.

Łączna powierzchnia gruntów komunalnych oddanych w użytkowanie wieczyste wynosi: **36,5022 ha**.

Mieniem komunalnym zarządzają lub administrują jego bezpośredni dysponenti, wśród których wyszczególnia się następujące podmioty:

- 1) jednostki organizacyjne realizujące zadania z zakresu:
 - a) edukacji publicznej (przedszkola i szkoły podstawowe);
 - b) pomocy społecznej;
 - c) użyteczności publicznej, których nie realizują jednostki organizacyjne
 - d) wyszczególnione powyżej, a także inne gminne osoby prawne (urząd miejski);
- 2) samorządowe instytucje kultury;
- 3) spółki z udziałem gminy;
- 4) usługodawcy zewnątrzni działający na zasadach rynkowych na podstawie zawieranych umów o charakterze cywilno-prawnym, przy zachowaniu przepisów prawa dotyczących zamówień publicznych i udzielania pomocy publicznej lub w trybie konkursu na realizację zadania publicznego, np. klub sportowy.

7.9. Gospodarka nieruchomościami

7.9.1. Nieruchomości stanowiące majątek miasta

Nieruchomości stanowiące majątek gminy są przede wszystkim przedmiotem sprzedaży, zamiany, oddania w użytkowanie wieczyste, w najem lub dzierżawę. Dochody uzyskane z obrotu nieruchomościami stanowią część dochodu budżetu gminy, który w roku 2024 wyniósł **2 216 190,17 zł**

Zarówno ustawa o gospodarce nieruchomościami jak i ustawa o samorządzie gminnym przewiduje także możliwość nabycia mienia komunalnego w wyniku własnej działalności gospodarczej oraz przez inne czynności prawne.

Lp.	Decyzja/Zaświadczenie/postanowienie	Ilość [szt.] 2021 r.	Ilość [szt.] 2022 r.	Ilość [szt.] 2023 r.	Ilość [szt.] 2024 r.
1.	Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości - decyzje	0	2	1	4
2.	Podział nieruchomości - decyzje	24	23	10	25
3.	Podział nieruchomości - postanowienia	9	11	4	150,
4.	Zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego, wykorzystywanego do produkcji rolnej	15	18	20	20
5.	Wypisy i wyrisy oraz zaświadczenia z MPZP	158	108	103	128

7.9.2. Plan wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy Miejskiej Kowary

Zarządzeniem numer 150/2022 z dnia 23 września 2022 r. Burmistrz Miasta Kowary przyjął Plan wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy Miejskiej Kowary.

Plan wykorzystania zasobu Gminy Miejskiej Kowary 2022-2024 składa się z informacji o:

- stanie mienia Gminy Miejskiej Kowary;

- udostępnianiu nieruchomości z zasobu oraz nabywaniu nieruchomości do zasobu gminy
- prognozowanych wydatkach związanych z udostępnianiem nieruchomości z zasobu oraz nabywaniem nieruchomości do zasobu;
- prognozowanych wpływach osiągniętych z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste oraz opłat z tytułu trwałego zarządu nieruchomości;
- prognozowanych aktualizacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gminnych oddanych w użytkowanie wieczyste oraz opłat z tytułu trwałego zarządu nieruchomości;
- prognozowanym zagospodarowaniu nieruchomości Gminy Miejskiej Kowary.

Łączna powierzchnia gruntów komunalnych oddanych w dzierżawę i użyczenie na dzień 31 grudnia 2024r. wynosiła **133,8 ha** (w tym dzierżawa 80,71 ha, użytkowanie 52,6044 ha i użyczenie 0,5082 ha).

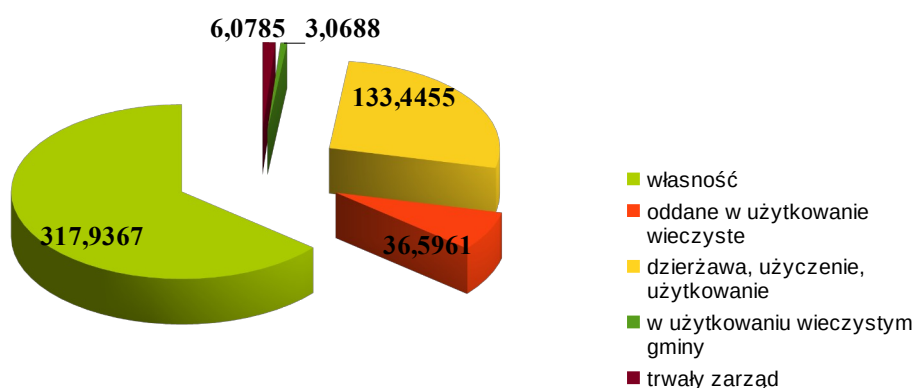
Dochód za okres **od 01 stycznia 2024r. r. do dnia 31 grudnia 2024 r.** z tytułu:

- czynszów dzierżawnych i użyczenia wyniósł **216 397,01 zł.**
- opłaty z tytułu użytkowania gruntu wyniósł **12 092,59 zł**
- opłaty z tytułu ustanowienia trwałego zarządu wyniósł **960,67 zł**
- opłaty z tytułu służebności gruntowych wyniósł **260,65 zł**

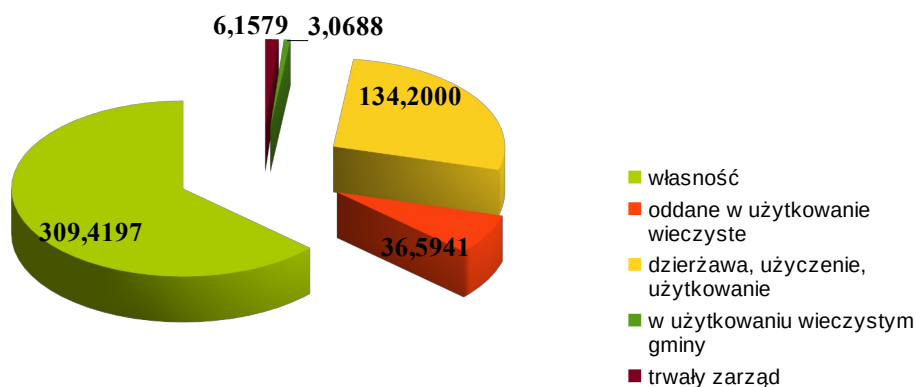
W okresie od 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r. gmina oddała w dzierżawę grunty o łącznej powierzchni **2,0111 ha**. Do gminy w wyniku rozwiązania umów wróciło **2,4929 ha** gruntów.

Powyższe dane przedstawione zostały w sposób graficzny (wykres nr 1 - 3).

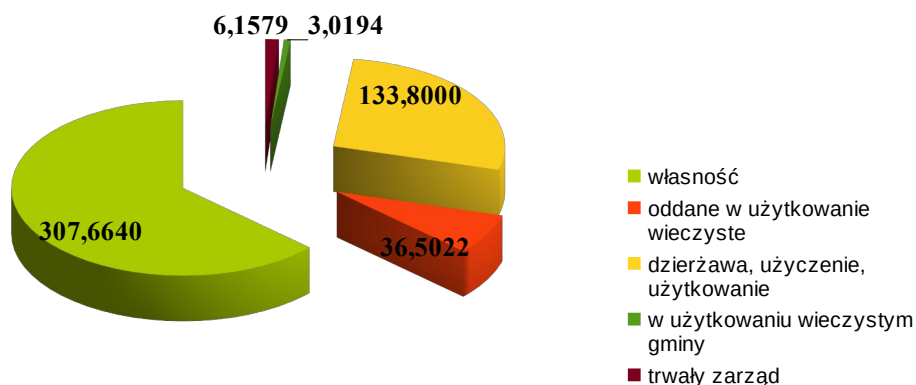
Wykres nr 1 rok 2022 rok

Wykres nr 2 2023 rok

Wykres nr 3 2024 rok

Według stanu na dzień 31 grudnia 2024r. w trwały zarząd oddano jednostkom organizacyjnym gminy grunt o łącznej powierzchni 6,1579 w tym:

Lp.	Jednostka organizacyjna	Powierzchni (ha) stan na 31.12.2024 r.
1	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	0,4883
2	Przedszkole Publiczne Nr 1	0,5223
3	Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kowarach	2,0993
4	Szkoła Podstawowa nr 3	0,6257
5	Szkoła Podstawowa nr 1	2,1066
6	Miejska Służba Ratownicza	0,3157
Razem:		6,1579

Użytkowanie wieczyste

Łączna powierzchnia gruntów komunalnych oddanych w użytkowanie wieczyste na dzień 31.12.2024r. wynosiła: 36,5022 ha.

W okresie od 01.01.2024r. do 31.12.2024 r. przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności uległy nieruchomości zabudowane garażami o łącznej powierzchni 0,0082 m².

Zmiany w stanie mienia komunalnego od dnia 1 stycznia 2024r. roku do dnia 31 grudnia 2024 r.

- I. Sprzedaż nieruchomości w okresie od dnia 1 stycznia 2024 roku do dnia 31 grudnia 2024 roku.

Od dnia 1 stycznia 2024 roku do dnia 31 grudnia 2024 r. Burmistrz Miasta Kowary dokonał zbycia nieruchomości wchodzących w skład mienia komunalnego w tym:

- 1) 7 nieruchomości niezabudowanych o wartości: 926 410,00 zł
- 2) 27 lokali mieszkalnych wraz z gruntem o wartości: 421 636,70 zł
- 3) 2 nieruchomości zabudowana garażem o wartości: 24 800,00 zł
- 4) 3 nieruchomości na poprawę warunków zagospodarowania o wartości: 102 550,00 zł
- 5) 2 nieruchomości zabudowana o wartości: 329 820,00 zł
- 6) 6 nieruchomości będących w użytkowniu wieczystym: 35 245,00 zł

łączny dochód ze sprzedaży majątku: 1 840 461,70 zł
 łączny dochód ze sprzedaży majątku za 2018 r.: 746 441,17 zł
 łączny dochód ze sprzedaży majątku za 2019 r.: 1 286 530,84 zł
 łączny dochód ze sprzedaży majątku za 2020 r.: 1 340 146,22 zł
 łączny dochód ze sprzedaży majątku za 2021 r.: 5 695 508,24 zł
 łączny dochód ze sprzedaży majątku za 2022 r.: 1 694 224,86 zł
 łączny dochód ze sprzedaży majątku za 2023 r.: 2 056 215,50 zł

Dochody otrzymane z poszczególnych tytułów na rachunek dochodów Gminy Miejskiej Kowary w okresie od 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r.

Dochody otrzymane z poszczególnych tytułów na rachunek dochodów Gminy Miejskiej Kowary w okresie od 01.01.2024r. do 31.12.2024r.		
Lp.	Nazwa	Wartość netto (zł)
1	Sprzedaż nieruchomości	1 840 461,70
2	Opłata z tytułu użytkowania wieczystego	68 167,28
3	Opłata przekształceniowa	77 850,27
4	Czynsze dzierżawne i opłata z tytułu użyczenia	216 397,01
5	Opłata z tytułu użytkowania	12 092,59
6	Opłata z tytułu ustanowienia trwałego zarządu	960,67
7	Opłaty z tytułu służebności gruntowych	260,65
łączny dochód z mienia:		2 216 190,17

7.9. Infrastruktura drogowa

W zasobach Gminy Miejskiej Kowary znajduje się 71 ulic o łącznej długości 41.149 mb o nawierzchni asfaltowej oraz 20.242 mb chodników o nawierzchni z kostki brukowej.

W roku 2024 Gmina Miejska Kowary ukończyła inwestycję bardzo ważnej dla miasta inwestycji - ulicy Bielarskiej. Zadanie zostało wykonane dzięki środkom własnych Gminy w kwocie 1 557 781,73 zł, a także finansowania ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg w kwocie 1 195 196,40 zł. Przebudowa ulicy Bielarskiej pomogła usprawnić ruch oraz zaoszczędzić środki na coroczne naprawy nawierzchni w ramach cząstkowych napraw dróg. Celem zapewnienia bezpieczeństwa w 2 miejscach zostały wykonane bezpieczne przejścia dla pieszych. Zadanie obejmowało wykonanie 626 mb drogi mineralno-bitumicznej o szerokości 5,5m wraz z oświetleniem ulicznym oraz kanalizacją deszczową.

Przebudowana ulica Grabskiego stała świetną alternatywą dla jednej z głównych dróg wjazdowych do miasta - ulicy Jeleniogórskiej. Przez lata zapomniana, w opłakanym stanie. W roku 2024 doczekała się przebudowy. Przy wsparciu Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg w kwocie 2 718 382,15 oraz przy wkładzie własnym Gminy Miejskiej Kowary w wysokości 684 392,52 przebudowano 513,97 mb bieżących drogi asfaltowej o zmiennej szerokości 4,0 - 6,0 m, wraz z chodnikami, oświetleniem ulicznym oraz kanalizacją deszczową. Dla poprawy komfortu oraz bezpieczeństwa pieszych stworzono 2 tradycyjne przejścia dla pieszych oraz 2 wyniesione z oznakowaniem aktywnym „pieszy”. Dzięki tej inwestycji ulica Grabskiego odzyskała dawny blask, a wjazd do MOPSU, Komisariatu Policji czy do firm usługowych stał się wizytówką miasta.

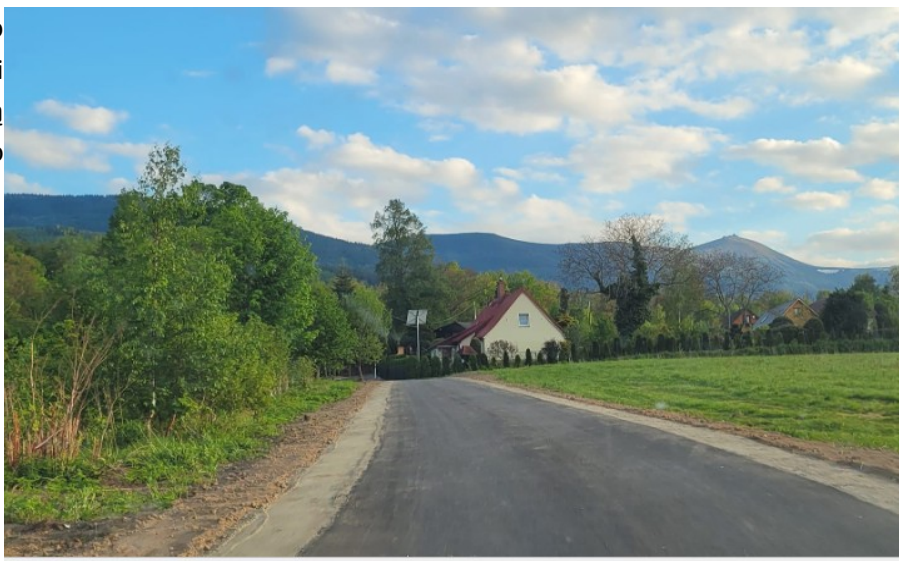
przed przebudową

po remoncie

W 2024 roku wykonano także ze środków własnych remont ul. Malinowej. Jest to jeden z elementów rozwoju dzielnicy naszego Miasta - Krzaczyń. Wyremontowany fragment drogi ułatwi dojazd zarówno do wcześniej wybudowanych nieruchomości, jak i nowych zabudowań. Jest to część miasta, która wykazuje bardzo duży przyrost nieruchomości przeznaczonych na cele najmu krótkoterminowego.

Wyremontowana droga o długości 396,72m i szerokości 3,5m została pokryta nawierzchnią asfaltową. Koszt inwestycji to **667 424,13 zł**

Remont drogi przy ul. Rejtana obejmował odcinek o długości 285m i szerokości 3,5m. Wyremontowana droga ma powierzchnię asfaltowo – bitumiczną. Przeprowadzenie remontu przyczyniło się do zwiększenia bezpieczeństwa obszaru oraz zwiększyło popularność tej pięknej okolicy zarówno pod kątem rozwoju turystyki, jak i zakupu działek. Koszt remontu wyniósł 412 993,23 zł.

Inwestycja dotycząca przebudowy ulicy Górniczej została wykonana jako jedno z działań na rzecz poprawy funkcjonalności i bezpieczeństwa na osiedlu Górniczym. W ramach tego zadania dokonano przebudowy istniejącego ciągu pieszego. Przebudowano 919,35 m² chodników z betonowej kostki brukowej wraz z obrzeżami, krawężnikami i wykonaniem zjazdów z czerwonej kostki brukowej. Koszt zadania **500 290,20** zł, z czego kwota 331.396,00 zł pochodziła z dofinansowania z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Wykonanie zadania z pewnością zwiększyło, o atrakcyjność miejsca, poprawiło komfort użytkowania chodników, i uatrakcyjniło wizerunek okolicy.

8. BEZPIECZEŃSTWO

8.1. Realizacja zadań Gminy w obszarze bezpieczeństwa

Jednym z wielu zadań własnych gminy są zadania związane z zapewnieniem porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli. Na terenie Gminy Kowary organem administracji rządowej w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego jest Komendant Komisarzatu Policji w Kowarach. Przy pomocy podległych mu policjantów oraz korzystając z ustawowych uprawnień do stosowania m.in. środków przymusu, zapewnia i dba o nasze bezpieczeństwo, wykonując czynności operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze oraz czynności z zakresu ścigania wykroczeń.

Działania Burmistrz Miasta Kowary w zakresie realizacji ustawowego obowiązku zapewnienia porządku publicznego skupiały się na działaniach prewencyjnych, zapobiegawczych, w dwóch obszarach. Po pierwsze to kształtowanie bezpiecznej przestrzeni, w tym świadome kształtowanie miejskiej zieleni, oświetlenie miejsc publicznych i rozbudowa systemu miejskiego monitoringu, a po drugie wsparcie i dofinansowanie kowarskiej jednostki Policji. Wszystkie te działania, realizowane w 2024r. zostały opisane w rozdziałach poprzedzających.

Idea kształtowania bezpiecznej przestrzeni polega na redukowaniu okazji przestępczych opierając się na założeniu, że sprawca przestępstwa postępuje racjonalnie. Na podstawie wieloletniej współpracy z miejscową jednostką Policji, analizy kowarskiej mapy przestępczości wyciągnięto wnioski, z których jednoznacznie wynika, że wybierając cel swojego przestępczego ataku (zarówno osobę, jak i miejsce), sprawca porównuje potencjalne ryzyko (np. możliwość wykrycia jego czynu, ujęcia go na gorącym uczynku) i możliwe do uzyskania korzyści (np. wartość skradzionego mienia, zyskanie szacunku w kręgach przestępczych), które wiążą się z popełnieniem danego czynu. Okazja przestępcza pojawia się, gdy mamy do czynienia z atrakcyjnym dla sprawcy obiektem, który łatwo jest zaatakować (sprzyjają temu m.in. niechronione wejścia do budynków, otwarte drzwi lub okna) oraz z brakiem „strażników”, mogących utrudnić popełnienie przestępstwa. Rolę strażników pełnią nie tylko osoby zawodowo chroniące mienie czy patrole Policyjne, ale także sami mieszkańcy, którzy wykonując codzienne czynności, mogą zauważyć sprawcę i zaalarmować właściwe służby. Jako swoistych „strażników” traktuje się także wszystkie elementy techniczne i zabezpieczenia, które utrudniają albo uniemożliwiają popełnienie przestępstwa, np. miejski monitoring.

Większość realizowanych zadań w zakresie poprawy bezpieczeństwa przy pomocy rozwiązań architektonicznych i technologicznych została opisana w innych rozdziałach niniejszego dokumentu, gdzie opisywano realizację projektów wprowadzających widoczne zmiany w przestrzeni publicznej. Poniżej zostały przedstawione dwa działania, mające wymierny wpływ na poprawę bezpieczeństwa. To kształtowanie miejskiej zieleni i miejski monitoring.

Zieleń stanowi integralną część przestrzeni miejskiej, sprawia, że pośród niej czujemy się lepiej. Jednak niepielęgnowana lub źle dobrana zieleń skutecznie ogranicza widoczność. Zbyt bujnie rozwinięta daje potencjalnemu napastnikowi lub innym osobom zakłócającym porządek możliwość ukrycia się. Dobrze utrzymana zieleń może służyć natomiast poprawie nie tylko samopoczucia mieszkańców czy coraz liczniej przybywających do nas turystów, ale także ich bezpieczeństwa.

Podejmowane działania w 2024r. skupiały się przede wszystkim na odpowiednim, stałym i profesjonalnym zarządzaniu zielenią poprzez systematyczną pielęgnację oraz regularne przycinanie drzew i krzewów przez zatrudnione przez miasto osoby posiadające odpowiednie umiejętności. Wszystkie nasadzenia nie są przypadkowe, a planowane z perspektywiczną myślą, gdzie zwraca się uwagę, jak będzie ona wyglądała po dłuższym czasie, aby nie trzeba było za 10 lat wycinać bezmyślnie teraz posadzonych drzew, ponieważ byłoby to również marnotrawstwem środków publicznych. W związku z tym odpowiednio dobiera się zieleń, biorąc pod uwagę dorosłą postać roślin, gdyż właściwy wybór zminimalizuje konieczność ich częstego przycinania. Ważnym elementem jest również „otwarcie” widoku na poziomie wzroku dorosłego i dziecka oraz umożliwienie obserwacji terenu z okien budynków mieszkalnych i innych (np. poprzez przycinanie koron).

Odpowiednie oświetlenie budynków i terenów do nich przyległych jest uznawane za jeden z najważniejszych czynników wpływających na poczucie bezpieczeństwa osób korzystających z danej przestrzeni. W istotny sposób wpływa ono też na faktyczne bezpieczeństwo. Nieprawidłowe oświetlenie lub jego brak utrudnia, a niekiedy całkowicie uniemożliwia, rozpoznanie potencjalnego napastnika. Sprzyja to także popełnianiu przestępstw, ponieważ sprawcy w mniejszym stopniu obawiają się, że zostaną zauważeni lub zidentyfikowani. Dlatego w 2024r. kontynuowano realizację zadań związanych z doświetleniem miejsc publicznych, w tym przejść dla pieszych oraz fasad budynków miejskich. Działania te opisano w innych rozdziałach niniejszego dokumentu.

W 2024 roku w ramach rozbudowy miejskiego monitoringu zainstalowano 5 nowych kamer w lokalizacji :

- ul. Wiejska okolice nr 70 i przystanku autobusowego – 2 kamery
- ul. Klonowa – za targowiskiem
- Teren PSZOK – 2 kamery

Zamontowano również ponownie kamery, zabezpieczone w roku poprzednim po kolizji drogowej na skrzyżowaniu ulic Jeleniogórskiej, Karkonoskiej i Zamkowej.

Kamery znajdujące się w lokalizacjach po za deptakiem to kamery obrotowe z przybliżeniem optycznym, podłączone do stałego zasilania, posiadające własne routery LTE i karty SIM z nielimitowanym dostępem do internetu. Łączna ilość i umiejscowienie kamer:

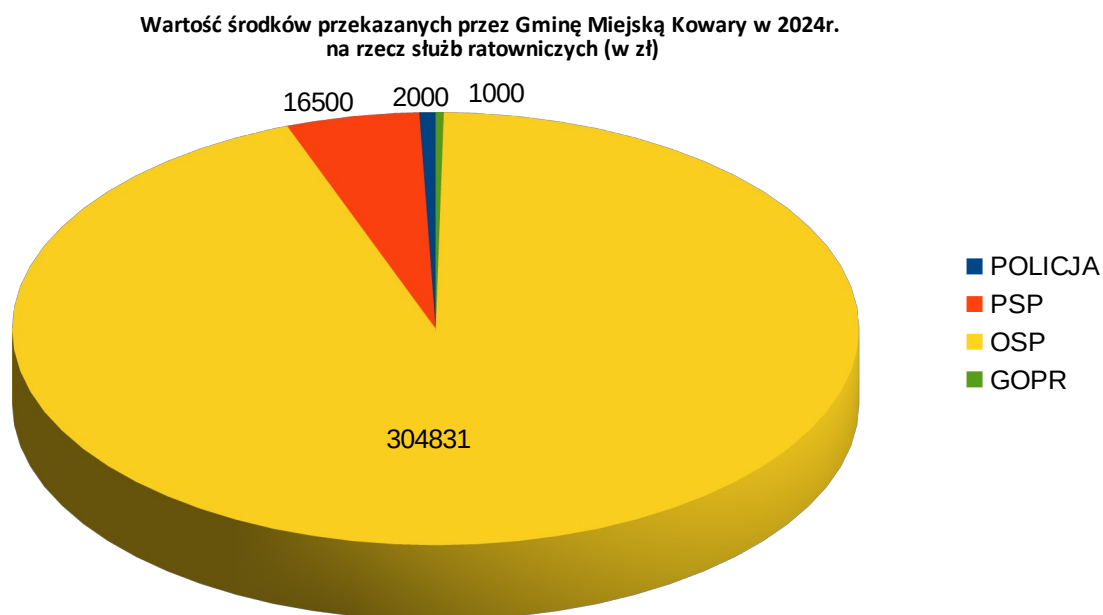
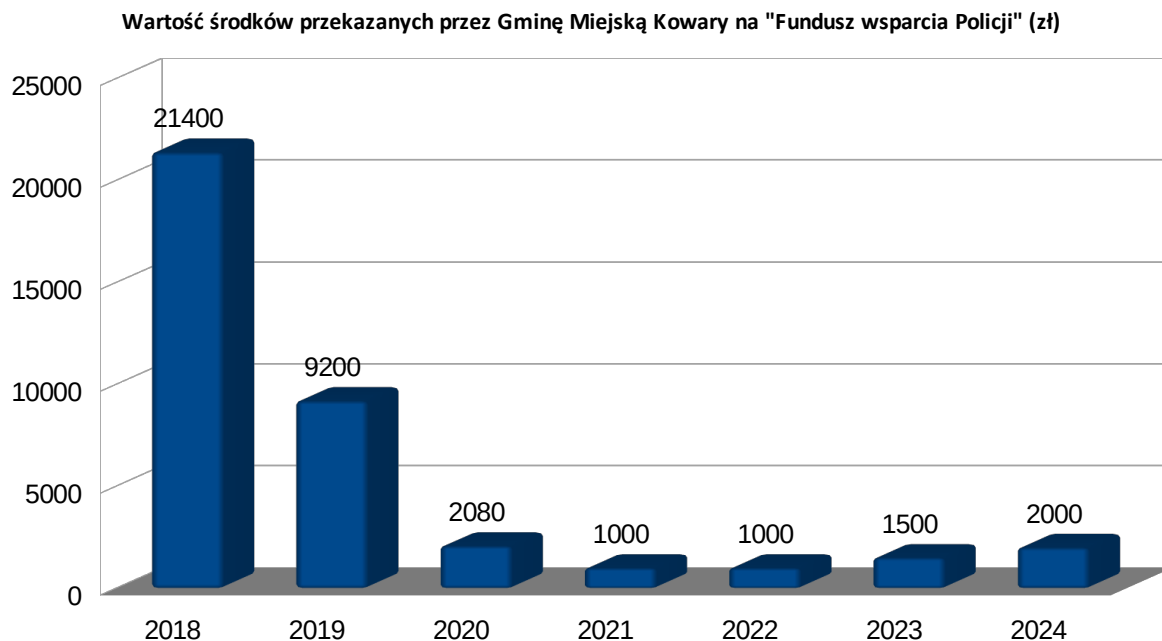
- Deptak: obecnie 14 kamer (odcinek od ulicy Pocztovej do SP3 wraz z parkingiem przy Urzędzie Miejskim),
- Skatepark: 1 kamera
- park za sklepem Kamieniak: 1 kamera
- park ul. Karkonoska: 4 kamery
- MSR teren placu wraz z bramą wjazdową: 1 kamera
- Teren PSZOK – 2 kamery
- skrzyżowanie ulic Zamkowa/Jeleniogórska/Karkonoska: 4 kamery
- ul. Ogrodowa parking naprzeciwko cukierni : 1 kamera + 1 kamera doinstalowana
- Muszla koncertowa ul. Jagiellończyka: 2 kamery
- park przy ul. Parkowej
- ul. Zamkowej (skwer przy zalewie) – 2 kamery
- ul. Henryka Sienkiewicza (Przedszkole Publiczne nr 1)
- parking i na moście przy Urzędzie Miejskim – 2 kamery
- Arboretum (Stary Cmentarz)
- Przy Zespole Szkół Ogólnokształcących
- przy Szkole Podstawowej nr 1 w Kowarach
- przy Szkole Podstawowej nr 3 w Kowarach
- na schody między ulicami Henryka Sienkiewicza i Górniczą
- na skrzyżowaniu ulic Kowalskiej i alei Wolności
- przy parkingu na ul. Ogrodowej
- ul. Pocztovej
- przy obelisku na ul. Górniczej – 2 kamery
- ul. Wiejska okolice nr 70 i przystanku autobusowego – 2 kamery
- ul. Klonowa – za targowiskiem

Daje to aktualnie 37 lokalizacji i 49 kamer monitoringu. W 2024r. Ośmiokrotnie udostępniano zapisy z monitoringu miejskiego na wniosek kowarskiej jednostki Policji, w związku z toczącymi się postępowaniami, tj. o 4 mniej niż w roku poprzednim. Od grudnia 2023 roku kowarska Policja ma bezpośredni podgląd oraz dostęp do zapisów monitoringu miejskiego.

W zakresie realizacji obowiązku zapewnienia porządku i bezpieczeństwa obywateli Burmistrz Miasta Kowary współpracuje z Komendantem Miejskim Policji w Jeleniej Górze i Komendantem Komisariatu Policji w Kowarach m.in. przekazując środki finansowe stanowiące dochody własne gminy na celowy fundusz:

„Fundusz Wsparcie Policji”. W 2024r. przekazano na ten cel kwotę 2000zł. Od 2018 r. środki finansowe przekazywane Policji są mniejsze, jednak wynika to z analizy bieżących potrzeb jednostki Policji. Poza tym gmina przeznacza więcej środków na profilaktykę, czyli działania zapobiegające przestępczości, świadomie kształtując bezpieczną przestrzeń.

W 2024r. Gmina Miejska Kowary przeznaczyła na wsparcie finansowe służb ratowniczych kwotę 324331zł, z czego największą część otrzymała Ochotnicza Straż Pożarna w Kowarach oraz Państwowa Straż Pożarna.

8.2. Klęska żywiołowa – powódź 2024. Pomoc mieszkańcom Kowar

I. Działania Zespołu Reagowania Kryzysowego w Gminie Miejskiej Kowary podczas powodzi

1. Fala powodziowa.

W dniu 13 września 2024 roku Urząd Miejski w Kowarach zaczął otrzymywać ostrzeżenia meteorologiczne oraz hydrologiczne 3 stopnia z IMGW-PIB dotyczące wezbrań z przekroczeniem stanów alarmowych oraz intensywnych opadów deszczu.

Ostrzeżenia meteorologiczne 3 stopnia dotyczyły intensywnych opadów deszczu w pow. karkonoskim. Prognozowana suma opadów dla okresów:

- 1) od godz. 03.00 dnia 12.09. do 07.00 dnia 13.09 wyniesie od 40 mm do 70 mm,
- 2) od godz. 07.00 dnia 13.09 do godz. 07.00 dnia 14.09 wyniesie od 80 mm do 120 mm,
- 3) od godz. 07.00 dnia 14.09 do godz. 07.00 dnia 15.09 wyniesie od 70 mm do 110 mm, lokalnie do 150 mm,
- 4) od. Godz. 07.00 dnia 15.09 do godz. 07.00 dnia 16.09 suma opadów wyniesie od 20 do 40 mm.

Kalendarium powodzi:

Stan rzeki Jedlica w dniach 13-19 września 2024 r.:

- 1) 13.09.2024 r. stan : 151 cm;
- 2) 14.09.2024 r. stan: 190 cm;
- 3) 15.09.2024 r. stan: 190 cm;
- 4) 16.09.2024 r. stan: 185 cm;
- 5) 17.09.2024 r. stan: 170 cm;
- 6) 18.09.2024 r. stan: 140 cm,
- 7) 19.09.2024 r. stan: 135cm .

W wyniku wezbrań rzeka nieznacznie wystąpiła z koryta powodując zalania domostw wzdłuż niej. Oprócz wystąpienia rzeki Jedlica z koryta, wezbrania nastąpiły także w potokach i strumykach na terenie całego miasta prowadząc do miejscowego zalania posesji i infrastruktury, w tym: ul. Matejki, ul. Kopernika, ul. Polna, ul. Zamkowa, ul. Łomnicka, Wojków, ul. Sanatoryjna, ul. Wiejska, Podgórze, Droga Głodu, ul. Jeleniogórska, Torowisko PKP na całej długości, Krzaczyzna ul. Główna, ul. Karpacka, ul. Malinowa. Bardzo trudna sytuacja: zalewanie od wsi Bukowiec ul. Pensjonatowej i posesji przy niej zlokalizowanych.

2. Prowadzona akcja przeciwpowodziowa.

Czwartek 12 września:

- 1) spotkanie Sztabu Kryzysowego
- 2) sprawdzenie stanu magazynowego worków na piasek (3000 szt.) i piasku (50 ton)
- 3) wyznaczono miejsce, w którym odbywała się dystrybucja piasku oraz worków - MSR Kowary.
- 4) rozeznano się wśród mieszkańców w sprawie zapotrzebowania co do piasku do ewentualnego użycia.

Piątek 13 września:

- 1) odbyło się kolejne spotkanie sztabu kryzysowego
- 2) zakupiono piasek
- 3) zorganizowano dostawy piasku, koparkę na potrzeby przeciwpowodziowe
- 4) dokupiono 2500 szt. worków
- 5) odbyło się spotkanie z pracownikami urzędu o dyżurach w czasie weekendu.
- 6) postawienie jednostki MSR Kowary w stan gotowości

Sobota 14 września:

- 1) objazd po gminie w celu sprawdzenia sytuacji powodziowej
- 2) wprowadzono stan pogotowia przeciwpowodziowego na terenie gminy
- 3) działania związane z dostarczaniem wg. zgłoszeń piasku i worków luzem oraz worków już załadowanych piaskiem – wiele punktów i miejsc na terenie całego miasta.
- 4) działania koparki w celu udrażniania rowów, przepustów itp.
- 5) dysponowano zastęp posterunku Kowary 122 do działań na terenie Miasta
- 6) zalane dróg występowało wiele podtopień budynków
- 7) zorganizowano punkt żywnościowy w Polskiego Komitetu pomocy Społecznej przy ul. Ogrodowej. Wielu mieszkańców przynosiło ciepłe posiłki.
- 8) dostarczenie 3000 szt. worków na piasek
- 9) zniszczenia infrastruktury i domów ludności.

Niedziela 15 września:

- 1) objazd ze strażą po zalanych terenach w celu oceny sytuacji

- 2) działania związane z dostarczaniem wg. zgłoszeń piasku i worków luzem oraz worków już załadowanych piaskiem.
- 3) dostarczanie worków z piaskiem przy udziale wolontariuszy i pracowników urzędu oraz mieszkańców
- 4) ul. Matejki nieprzejezdna do godz. 12
- 5) dyżur zespołu zarządzania kryzysowego w nocy i kontrolowanie sytuacji powodziowej.
- 6) dostarczenie 8000 worków na piasek

Poniedziałek 16 września:

- 1) objazd z Komendanta MSR po zalanych terenach i sprawdzenie sytuacji powodziowej
- 2) uruchomienie pomocy dla poszkodowanych – dostawy żywności, wody
- 3) stworzenie modelu pomocy powodzianom, ukonstytuowanie komisji badających straty
- 4) początek zbiórki darów i dostarczanie do potrzebujących.

Poniedziałek 23 września:

- 1) odwołanie stanu pogotowia przeciwpowodziowego.

Protokoły na bieżąco wysyłane do Zarządzania Kryzysowego Jelenia Góra, okresowo do Zarządzania Kryzysowego Wrocław.

3. Użyte siły i środki w akcji.

- 1) 30 pracowników UM, MOPS, ZEKK Kowary, 300 mieszkańców Kowar
- 2) Miejska Służba Ratownicza PSP– 1 samochód ratowniczo-gaśniczy, 10 strażaków
- 3) sprzęt Urzędu Miejskiego oraz pracowników i firm współpracujących - 2 samochody ciężarowe, 10 samochodów osobowych, 3 koparko-ładowarki, pompy
- 4) worki około 16 tys. szt., piasek ok 120 ton.

4. Pomoc dla ludności.

I. środki pieniężne

1. z budżetu Państwa na za pośrednictwem Wojewody Dolnośląskiego wg stanu na 19.12.2024r.:

- a) na wypłatę zasiłków powodziowych do 2 tys. 1 tys. do 8 tys - kwota 1.500.000,00 zł
- b) zasiłków na remont lub odbudowę - kwota 215.309,00 zł
- c) dodatki dla pracowników MOPS obsługujących powyższe 14.457,60 zł

razem: **1.729.766,60 zł**

2. od organizacji pozarządowych - darowizny pieniężne 4.205,00 zł

3. od innych samorządów:

- a) dotacja z Województwa Dolnośląskiego 250.000,00 zł

II. Pomoc rzeczowa

1. z budżetu Państwa - 0

2. od organizacji pozarządowych

- a) grzejniki, pompa, zamglawiacz, agregat, kaski
- b) taczki, kask, pompy, tekstylia, środki czystości itp.

3. od innych samorządów

- a) kołdry, pościelenie, pledy itp.
- b) wypożyczono sprzęt osuszacze, pompy
- c) środki czystości, artykuły gospodarcze
- d) osuszacze, nagrzewnice, łopaty, miotły, artykuły spożywcze, karma dla zwierząt
- e) pompy szlamowe, ozonatory, piece gazowe, piece elektryczne, środki chemiczne, gumowce
- f) używany sprzęt pompa, osuszacze

5. Szkody i straty w infrastrukturze, rolnictwie, mieniu prywatnym, przedsiębiorstwach.

W celu oszacowania szkód w infrastrukturze komunalnej spowodowanych przez powódź Zarządzeniem Burmistrza Miasta Kowary nr 0050.136.2024 z dnia 16.09.2024r. powołano komisję. Przeprowadziła ona wizję w terenie dotkniętym skutkami powodzi i stwierdziła uszkodzenia na obiektach.

1) Drogi i chodniki:

- a) Zniszczone drogi i ich nawierzchnie: ul. Jana Matejki, ul. Mikołaja Kopernika, ul. Tadeusza Rejtana, ul. Wiejska, ul. Pensjonatowa, ul. Sanatoryjna, ul. Kasztanowa, ul. Jagiellońska, Droga Głodu, ul. Henryka Sienkiewicza, ul. Malinowa, ul. Władysława Grabskiego, ul. Podgórze.
- b) Uszkodzone chodniki: ul. Wiejska, ul. Jana Matejki, ul. Kawaleryjska, ul. Poprzeczna, ul. Józefa Borsusa.

2) Mosty i przepusty:

- a) Uszkodzony most na ul. Wiejskiej/Kowalskiej

- b) Uszkodzony most na Aleja Wolności/ul. Ludwika Waryńskiego
- c) Uszkodzony most na ul. Łomnickiej
- d) Zniszczone przepusty ul. Główna (Krzaczyna), ul. Tadeusza Rejtana, Parku przy ul. Parkowej.

3) Infrastruktura publiczna:

- a) Zalane piwnice budynków: MOPS, Urząd Miejski (budynek B), Miejski Ośrodek Kultury, przedszkole
- b) Zalane przyziemie budynku dawnego dworca PKP - doszło do naruszenia izolacji ściany fundamentowej, co powoduje przenikanie wód gruntowych do wnętrza budynku. Pomimo regularnego wypompowywania wody z zalewanych piwnic, problem nie ustępuje, a stan techniczny obiektu ulega dalszemu pogorszeniu

4) Obiekty wodno-kanalizacyjne:

- a) Ujęcie powierzchniowe „Kowary Górne” Piszczak - Jaz na ujęciu wody mieszczący się na potoku Piszczak (uszkodzone ściany jazu, uszkodzony kosz). Szacowany koszt: 20 000,00 zł
- b) Ujęcie powierzchniowe „Kowary Górne” Pluszcz - Jaz na ujęciu wody mieszczący się na potoku Pluszcz (uszkodzone ściany jazu). Szacowany koszt: 10 000,00 zł
- c) Ujęcie powierzchniowe „Kowary Średnie” Budniki - Jaz na ujęciu wody mieszczący się na Budnikach (uszkodzone ściany jazu, dno, kanał przelewowy, zastawka). Szacowany koszt: 50 000,00 zł
- d) Ujęcie powierzchniowe „Kowary Średnie” Leśniczówka - Jaz na ujęciu wody mieszczący się na Leśniczówce (uszkodzone koryto przesyłowe do jazu). Szacowany koszt: 10 000,00 zł
- e) Ujęcie Powierzchniowe „Kowary Wojków” - Jaz na ujęciu wody mieszczący się na Wojkowie (uszkodzone dno jazu, ściany koryta, zastawka). Szacowany koszt: 10 000,00 zł
- f) Ujęcie powierzchniowe „Kowary Wysoka Łąka” - Uszkodzone ogrodzenie ujęcia. Szacowany koszt: 10 000,00 zł
- g) Zalaniu uległy 3 pompy dozowania podchlorynu sodu dla Ujęć wody : Podgórze, Kowary Górne, Kowary Średnie. Szacowany koszt: 11 000,00 zł
- h) Oczyszczalnia Ścieków:
 - (a) Uszkodzenie krat oddzielających nieczystości stałe od ścieków,
 - (b) Zalanie Pompowni P3 (remont pompy osadu i maceratora, naprawa posadzki),
 - (c) Zniszczone chodniki,
 - (d) Zapiaszczenie komory uspokojenia i piaskownika.

Szacowany koszt: **700 000,00 zł**

5) Zbiorniki i cieki wodne:

- a) Zniszczenia wokół zbiornika retencyjnego na potoku Bystra.
- b) Uszkodzony park przy zalewie (ul. Zamkowa)
- c) Straty ryb i infrastruktury.

ZADANIA ZGŁOSZONE DO PROGRAMU ODBUDOWA 2024:

- 1) Remont dachu budynku przy ul. 1 Maja 49 w Kowarach
- 2) Remont dachu budynku przy ul. Wiejskiej 43 w Kowarach
- 3) Remont dachu i ocieplenie ścian budynku przy ul. Ogrodowej 53 w Kowarach
- 4) Remont przepustu ul. Tadeusza Rejtana w Kowarach
- 5) Remont ul. Podgórze w Kowarach
- 6) Remont ul. Malinowej w Kowarach
- 7) Remont muru oporowego przy ul. Sanatoryjnej w Kowarach

- 8) Remont "Drogi Głodu" w Kowarach
- 9) Remont ul. Wiejskiej/ ul. Kowalskiej w Kowarach
- 10) Remont dawnego budynku dworca PKP w Kowarach
- 11) Remont mostu na ul. Łomnickiej w Kowarach
- 12) Remont mostu na ul. Ludwika Waryńskiego/ Aleja Wolności w Kowarach
- 13) Remont drogi dojazdowej do ogródków działkowych w Kowarach
- 14) Remont piwnic i dachu Przedszkola Publicznego
- 15) Remont budynku wielorodzinnego przy ul. Jeleniogórskiej 4
- 16) Remont rowu ul. Jana Matejki oraz zabezpieczenia skutków powodzi w miejscowości Kowary
- 17) Remont chodnika w ciągu ul. Jana Matejki w Kowarach
- 18) Remont ul. Mikołaja Kopernika w Kowarach
- 19) Odbudowa przepustów w Krzaczynie na rowie przebiegającym wzdłuż ul. Głównej
- 20) Odbudowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Ludwika Waryńskiego 8 w Kowarach

Zgłoszone zadania na łączną kwotę: **16 595 306,29 zł**

W mieniu prywatnym uszkodzonych zostało:

- 1) 201 budynków, w tym: (168 –wspólnoty, 15- spółdzielnie, 18 – komunalne)
- 2) Domy jednorodzinne – 114
- 3) Mieszkania – 317

Wartości szkód:

Mieszkania w budynkach wielorodzinnych 317 x 2 tys. zł. = **634 tys. zł.** plus 26 X 8 tys. zł. = **208 tys. zł.**
razem **842 tys. zł.**

plus **zasiłki remontowo- budowlany do 200 tys.** łącznie złożonych wniosków – 7 szt. (4 mieszkania i 3 domy jednorodzinne) – w trakcie wycen i rozpatrywania

Domy 114 X 2 tys. zł = 228 tys. zł plus 31 x 8 tys. zł = 248 tys. zł **razem 476 tys. zł.**

6. Ocena sytuacji.

Współpraca ze Starostwem Powiatu Karkonoskiego: udział w posiedzeniach PZZK – online.

Przesyłanie do Starostwa Powiatowego okresowych informacji z przebiegu działań, otrzymywanie od Starostwa Powiatowego komunikatów meteo; pomoc w dystrybucji sprzętu z rezerw z Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych, udostępnienie worków na piasek ze swojej rezerwy, jak również dystrybucja we współpracy z KM PSP w Jeleniej Górze worków z rezerwy wojewódzkiej;

Współpraca z Policją bez zakłóceń: łączność z Komisariatem Policji w Kowarach wsparta przez bezpośredni kontakt z Komendantem Komisariatu i jego zastępcą

Współpraca i przebieg informacji z gminami Powiatu Karkonoskiego.

System łączności odbywał się głównie dzięki sieci komórkowej. Należy wprowadzić alternatywę w postaci radiotelefonów nasobnych działających na oddzielnym paśmie zarezerwowanym tylko na potrzeby zarządzania kryzysowego.

7. Wnioski i zalecenia wynikające z prowadzonych akcji przeciwpowodziowych dla siebie i dla innych jednostek.

Sporządzenie planu obszarów priorytetowych (na podstawie doświadczeń z obecnej powodzi), żeby przy kolejnym kataklizmie podjąć natychmiastowe działania celem szybszego działania i zminimalizowania skutków powodzi.

PGW Wody Polskie potrzebne pilnie i stanowczo jest pogłębienie koryta rzeki Jedlica, bieżące wycinanie drzew i zakrzaczeń z potoków, które mogą powodować utrudnianie przepływu wody, a ponadto naprawa i budowa nowych murów oporowych.

RARS – powinien być dostępny wcześniej spis dostępnego asortymentu magazynowego.

Powiat powinien mieć porozumienie z kopalnią kruszyw celem łatwiejszego dostępu i dystrybucji piachu.

Zakup zapór przeciwpowodziowych typu „krokodyl” które są efektywnym rozwiązaniem na terenach górskich, gdzie przepływ wody jest intensywny i trudny do kontrolowania. Zapory „krokodyl” charakteryzują się szybkim i prostym montażem, co umożliwia ich natychmiastowe zastosowanie w momencie wystąpienia zagrożenia. W kontekście intensywnych opadów deszczu, jakie wystąpiły na terenie Kowar, kluczowe jest błyskawiczne przekierowanie spływających wód powierzchniowych, aby uniknąć podtopień posesji i infrastruktury. Zapory te pozwalają skutecznie przekierować wodę z zagrożonych terenów do naturalnych cieków wodnych lub miejsc, gdzie może być ona kontrolowana. W przypadku ostatniej powodzi mogłyby one znacząco ograniczyć skalę zalania posesji, szczególnie w takich lokalizacjach jak ul. Matejki czy ul. Wiejska.

II. Pomoc, jakiej udzielił MOPS w Kowarach i jej formy:

1) Zasiłku celowego na pomoc doraźną w wysokości 8000 zł

Zasiłek celowy na pomoc doraźną przyznawany jest rodzinom lub osobom samotnie gospodarującym prowadzącym w dniu wystąpienia powodzi gospodarstwo domowe w budynku mieszkalnym lub lokalu mieszkalnym na terenie obszaru dotkniętego powodzią. Zasiłek celowy na pomoc doraźną wypłacany jest niezwłocznie w terminie 3 dni roboczych od daty otrzymania od Wojewody środków finansowych

2) Zasiłku powodziowego w wysokości do 2.000 zł (od dnia 1 października 2024r. został powiększony o kwotę 1000,00 zł w celu pokrycia kosztów zużycia energii elektrycznej lub paliwa niezbędnych do osuszenia pomieszczeń zajmowanych przez rodzinę lub osobę)

3) Pomocy remontowo-budowlanej, przyznawanej na podstawie art. 39 ust. 1 i 2 oraz art. 40 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, na którą składają się:

- zasiłek na remont albo odbudowę budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego, który został zniszczony lub uszkodzony w wyniku powodzi w wysokości do 200 tys. zł.
- zasiłek na remont albo odbudowę budynku gospodarczego, który został zniszczony lub uszkodzony w wyniku powodzi w wysokości do 100 tys. zł.

4) Jednorazowego zasiłku losowego na cele edukacyjne w wysokości 1.000 zł

Świadczenie jest przyznawane w celu zaspokojenia potrzeb edukacyjnych dziecka realizującego obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne lub ucznia uczęszczającego do szkoły wszystkich typów, kształcącego się w tej szkole w formie dziennej, poszkodowanych w wyniku wystąpienia powodzi. Zasiłek jest przyznawany na wniosek rodziców dziecka/ucznia, opiekunów prawnych, rodziców zastępczych, osób prowadzących rodzinny dom dziecka, opiekunów faktycznych w rozumieniu ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci albo pełnoletniego ucznia, złożony na terenie gminy, której wnioskodawca poniósł szkodę w wyniku powodzi.

Wszystkie wnioski przyjmowane były w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kowarach od poniedziałku do środy w godzinach 07:00-15:00, czwartek 07:00-16:00 i piątek 07:00-14:00

Osoby starsze, niepełnosprawne, nie mogąca samodzielnie wypełnić i dostarczyć ww. wniosków powodziowych – miały prawo skorzystać z pomocy pracownika socjalnego, który po uprzednim zgłoszeniu uda się do miejsca zamieszkania w celu wypełnienia stosownych dokumentów.

Z tytułu usuwania skutków klęsk żywiołowych, jakie nastąpiły w wyniku powodzi we wrześniu 2024, pomoc uzyskało: 441 rodzin, 807 osób. Wypłacono świadczenia w wysokości 1 476 423,74zł.

8.3. Zakres działań i interwencji Miejskiej Służby Ratowniczej oraz współpraca z Państwową Strażą Pożarną

Straż Pożarna z Kowar w okresie od 01 stycznia 2024r. do 31 grudnia 2024r.

Wyjeżdżała do zdarzeń **403 razy**, w tym:

Pożary – **93**

Miejscowa Zagrożenia – **310**

Alarmy fałszywe – 0

Z tego **na terenie Kowar interweniowała 239 razy**, w tym:

Pożary – **52**

Miejscowa Zagrożenia – **187**

Alarmy fałszywe – 0

We wspomnianym okresie prowadzono działalność statutową Miejskiej Służby Ratowniczej w pełnym, podobnym zakresie jak w latach ubiegłych.

W strażnicy Miejskiej Służby Ratowniczej wyremontowano korytarze na parterze i piętrze oraz klatkę schodową.

Nadal w Miejskiej Służbie Ratowniczej ma swoją siedzibę EKO Kowary – chociaż w mniejszym zakresie obecności ich pracowników na naszym terenie.

Również nadal stacjonują na terenie MSR dwa zespoły Pogotowia Ratunkowego. Jeden w systemie całodobowym i drugi w systemie 12 godzinnym (od 7:00 do 19:00)

Funkcjonariusze Miejskiej Służby Ratowniczej wykonywali cały szereg zadań związanych z usuwaniem zagrożeń miejscowych na terenie miasta wynikających z aktualnych warunków atmosferycznych i zgodnych z wytycznymi Władz Miasta oraz Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego. Szczególnie dużo wyjazdów do zdarzeń kwalifikowanych jako Miejskowe Zasilenia miało miejsce w okresie dużych opadów deszczu we wrześniu ze względu na podtopienia i zniszczenia infrastruktury miejskich ciągów komunikacyjnych. Ponad to likwidowaliśmy siedliska barszczu Sosnowskiego w okolicach wskazanych w rejonie ulic Wiejskiej, Podgórze i ścieżki w stronę „tunelu”, wykonywaliśmy prace pielęgnacyjne przy koronach drzew na terenie miasta w miejscach niebezpiecznych i wskazanych przez mieszkańców miasta za pośrednictwem pracowników Urzędu.

We wspomnianym okresie w ramach działalności MSR były wykonywane prace przez osoby skazane przez Sąd. Realizacja wykonywanych prac przez osoby skazane odbywa się pod bieżącym nadzorem Kuratorów Sądowych.

Wykonywane prace przez osoby skazane realizowane na rzecz Miasta, prowadzone były w rejonie przy zalewie nieopodal straży pożarnej, na terenie cmentarzy, w parku w rejonie „Przedwiośnia”, na terenie przyległym do MSR i terenie przyległym do zbiornika – ZALEWU i jego dopływu, oraz na terenach podgórze – wycinka samosiejek.

Na terenie MSR prowadzone jest również przyjmowanie odpadów z terenu miasta w ramach PSZOK do kontenerów administrowanych przez KOM-D i EKO Kowary.

8.4. Działania kowarskiej jednostki Policji w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego

1. Wprowadzenie

Komisariat Policji w Kowarach jest jednym z pięciu komisariatów podległych Komendzie Miejskiej Policji w Jeleniej Górze. Wśród komisariatów pracujących w terenach górskich, Komisariat Kowary to jednostka największa. Obszar podległy Komisariatowi Policji w Kowarach zamieszkuje na stałe ok. 24 000 osób. Liczba mieszkańców ulega wahaniom spowodowanym migracją zarobkową, a w ostatnich latach także migracją spowodowaną wojną na Ukrainie. W okresie tzw. sezonu turystycznego ilość osób przebywających na terenie Kowar i gminy Mysłakowice znacznie wzrasta. Wzrasta też liczba mieszkańców na terenie Gminy Mysłakowice, co spowodowane jest znacznymi inwestycjami w budownictwie mieszkaniowym i jednorodinnym.

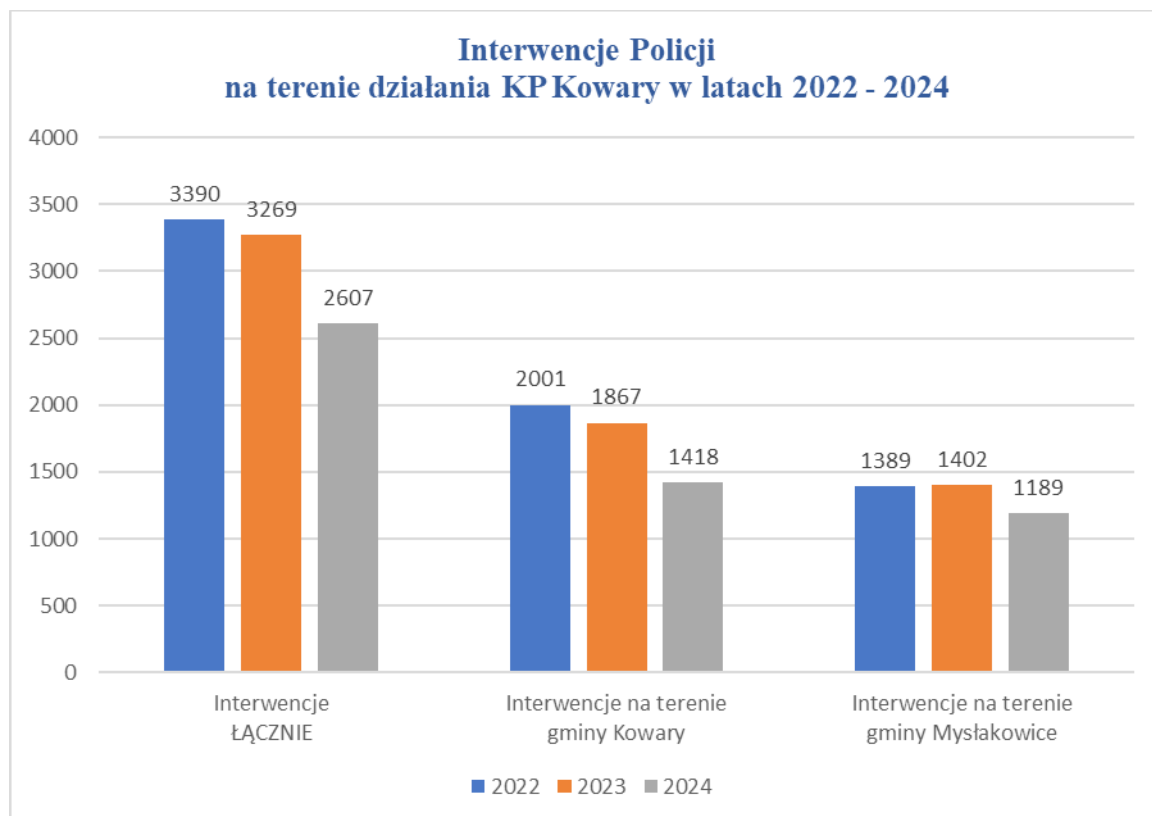
Stan etatowy Komisariatu Policji w Kowarach w roku 2024 nie uległ zmianom w stosunku do roku poprzedniego i na dzień 31 grudnia 2024 r. wynosił 29 etatów policyjnych i 2 etaty cywilne. W służbie prewencyjnej służy 20 funkcjonariuszy, w tym 3 dzielnicowych wiejskich i 2 dzielnicowych miejskich. Służbę kryminalną stanowi 8 funkcjonariuszy. Zmniejszeniu uległa ilość posiadanych pojazdów służbowych, co jest związane bezpośrednio z prowadzonymi czynnościami służbowymi, w wyniku których jeden z pojazdów uczestniczył w działaniach pościgowych i ze względu na jego uszkodzenia został wycofany ze służby. Obecnie w posiadaniu KP w Kowarach są dwa pojazdy służbowe oznakowane i jeden pojazd nieoznakowany. Wszystkie użytkowane pojazdy są intensywnie eksploatowane ze znacznymi przebiegami kilometrów. Nie mniej jednak stale utrzymywana jest mobilność jednostki.

2. Interwencje Policji

Interwencje policyjne stanowią fundament działań, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa obywatelom oraz utrzymanie porządku publicznego. Są to sytuacje, w których funkcjonariusze podejmują bezpośrednie działanie w odpowiedzi na zagrożenie, wykroczenie lub przestępstwo. Interwencje mogą obejmować różnorodne scenariusze, od zatrzymań sprawców przestępstw, przez udzielanie pomocy w sytuacjach kryzysowych, zapobieganie eskalacji przemocy aż po czynności porządkowe i informacyjne. W kontekście służby Policji, interwencje są nie tylko odpowiedzią na konkretne zdarzenie, ale także istotnym narzędziem prewencyjnym, mającym na celu zniechęcenie do popełniania przestępstw i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa w społeczeństwie.

Na terenie działania Komisariatu Policji w Kowarach w 2024 roku przeprowadzono 2607 interwencji z udziałem funkcjonariuszy Policji. Ilość zgłoszeń w stosunku do roku 2023 spadła o 662 zgłoszenia (~20%). Rozkład miejscowy interwencji kształtuje się następująco:

1. **gmina Kowary – 1418**
2. **gmina Mysłakowice – 1189**

3. Czas reakcji na zdarzenie

Czas reakcji na zdarzenie przez Policję to kluczowy element w skutecznym zarządzaniu sytuacjami kryzysowymi i zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego. Określa on czas, jaki upływa od momentu zgłoszenia incydentu do momentu, w którym funkcjonariusze Policji podejmują działania na miejscu zdarzenia. Szybkość reakcji jest istotnym czynnikiem, który może decydować o skuteczności interwencji, zmniejszeniu ryzyka dla ofiar, a także o efektywności ścigania sprawców przestępstw, dlatego jest on stale monitorowany i analizowany. W kontekście pracy Policji, czas reakcji zależy od wielu czynników, takich jak dostępność jednostek, odległość do miejsca zdarzenia, a także specyfika samego incydentu. Analiza czasu reakcji pozwala na ocenę efektywności działań policyjnych oraz wyciąganie wniosków, które mogą przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa publicznego i skuteczności formacji w tym zakresie.

W 2024 roku średni czas reakcji na zdarzenie na terenie działania Komisariatu Policji w Kowarach wyniósł:

- 9 minut i 20 sekund dla interwencji o wyróżniku „PILNE”
- 16 minut i 36 sekund dla interwencji o wyróżniku „ZWYKŁE”

Czas reakcji na terenie gminy Kowary rozkładał się następująco:

- 8 minut i 30 sekund dla interwencji o wyróżniku „PILNE”
- 14 minut i 50 sekund dla interwencji o wyróżniku „ZWYKŁE”

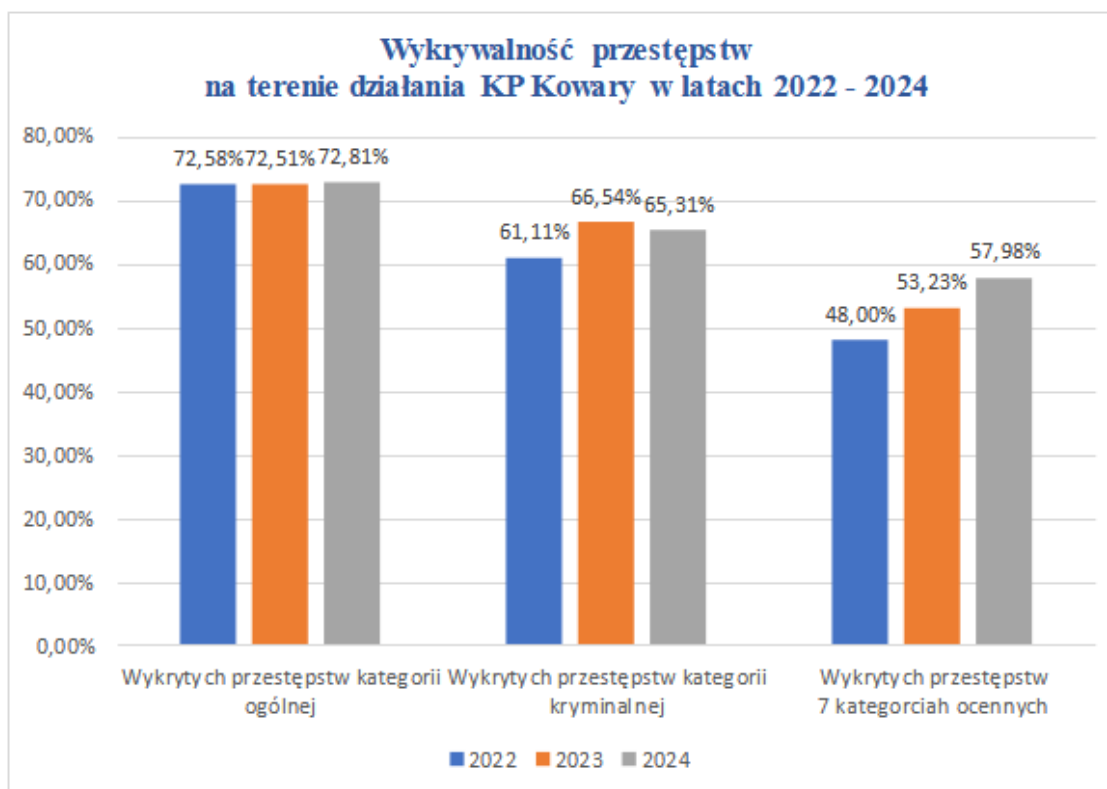
Czas reakcji na terenie gminy Mysłakowice rozkładał się następująco:

- 10 minut i 00 sekund dla interwencji o wyróżniku „PILNE”
- 18 minut i 26 sekund dla interwencji o wyróżniku „ZWYKŁE”

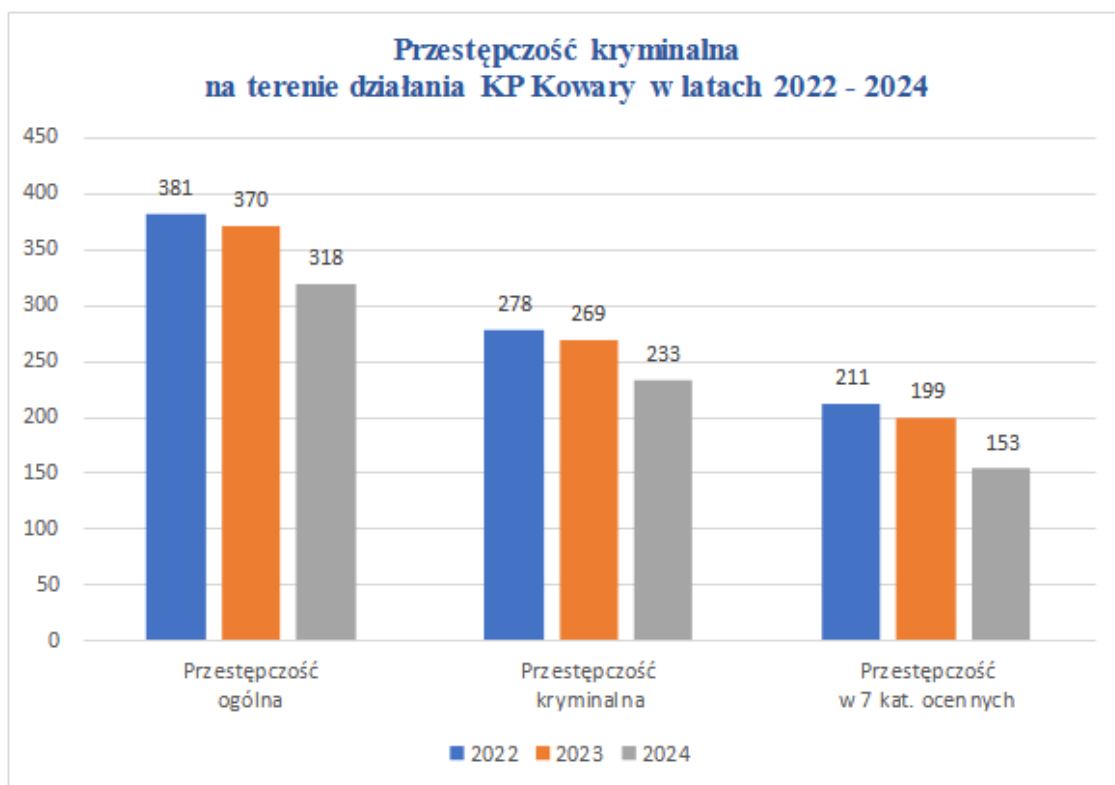
W dalszym ciągu ilość interwencji jest większa jak w innych, podobnych miejscowościach powiatu karkonoskiego.

4. Przestępczość kryminalna

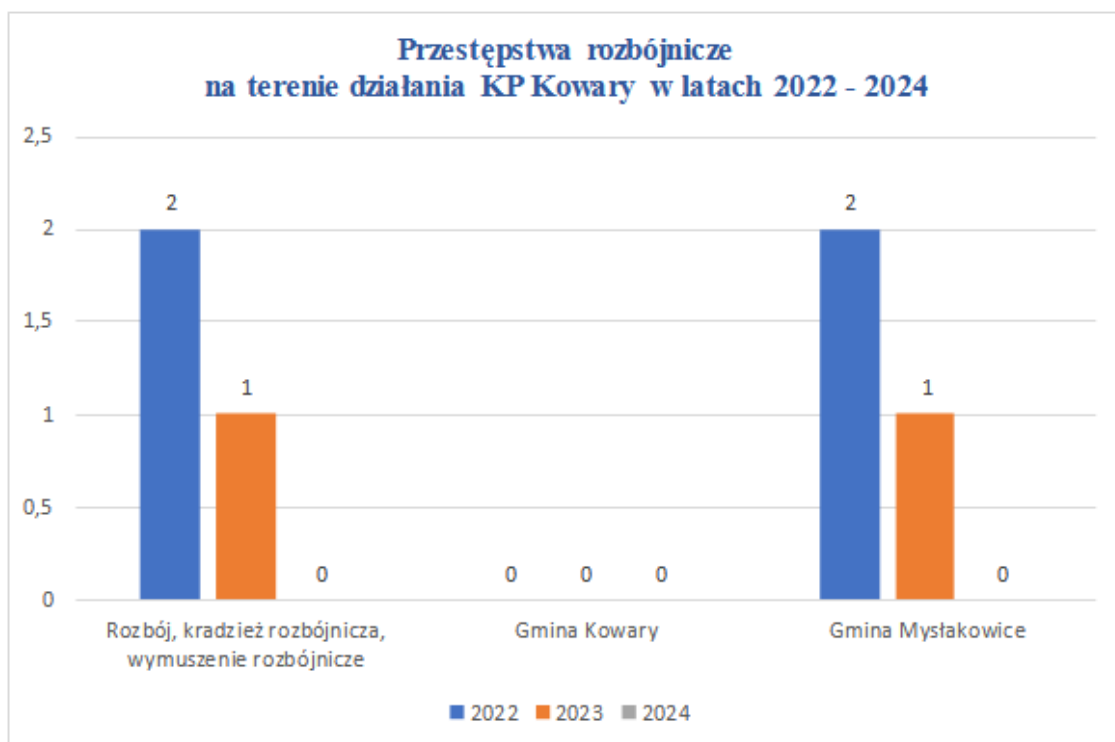
Zajmując się analizą stanu bezpieczeństwa koniecznym jest przedstawienie wyników pracy dochodzeniowej. W tym zakresie rok 2024 był bardzo dobry. Skuteczność ścigania sprawców wszystkich przestępstw ukształtowała się na poziomie 72,81% (kategoria ogólna), 65,31% (kategoria kryminalna), 57,98% (7 kategorii przestępstw). Przeprowadzono 338 postępowań przygotowawczych i 280 postępowań sprawdzających.

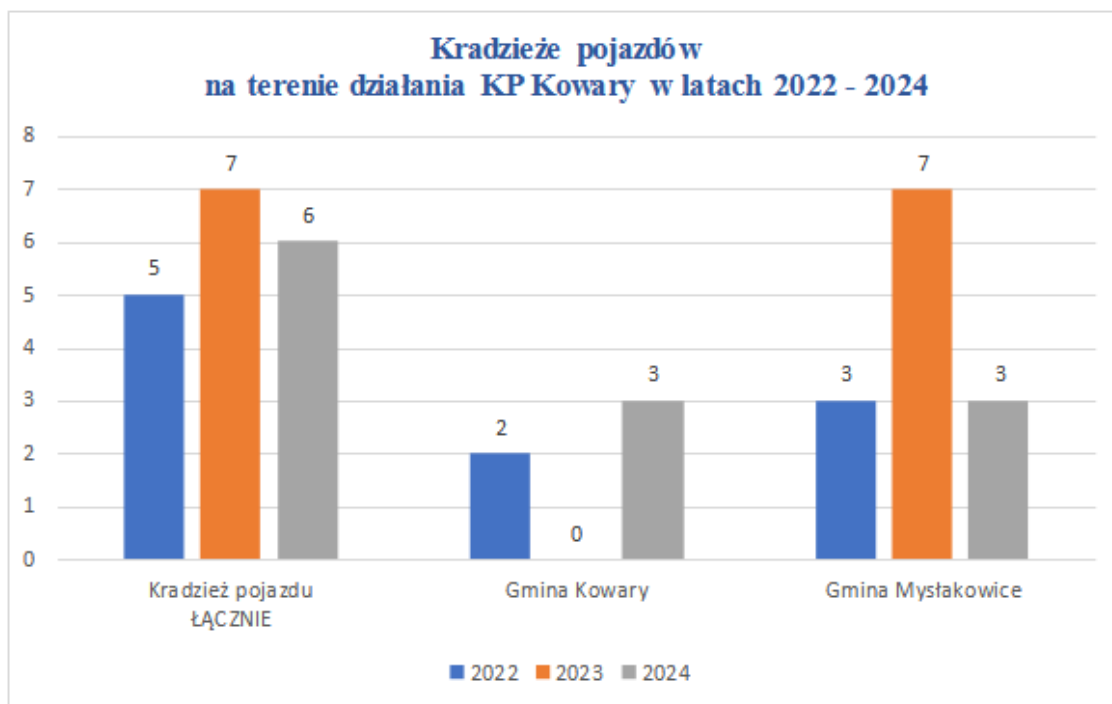
W 2024 roku na terenie podległym Komisariatowi Policji w Kowarach ilość dokonanych przestępstw była niższa jak w roku 2023. W roku 2024 liczba ta wyniosła 318 w kategorii ogólnej, 243 w kategorii kryminalnej oraz 118 w tzw. 7 kategoriach przestępstw najbardziej uciążliwych społecznie. Odnotowano spadek ilości przestępstw przeciwko mieniu takich jak kradzieże z włamaniem i kradzieże, przy jednoczesnym wzroście skuteczności w ich wykrywaniu o 4,74%. Odnotowano również nieznaczny spadek ilości uszkodzeń mienia, przy jednoczesnym wzroście wykrywalności tej kategorii przestępstw o 14,14%. Znaczna część przestępstw popełniona została z wykorzystaniem sieci Internet tj. oszustwa przy zakupach internetowych, oszustwa metodą na „BLIK” oraz oszustwa tzw. „pod legendą – na wnuczka, na policjanta”. Z każdym kolejnym rokiem rośnie tego rodzaju przestępczość.

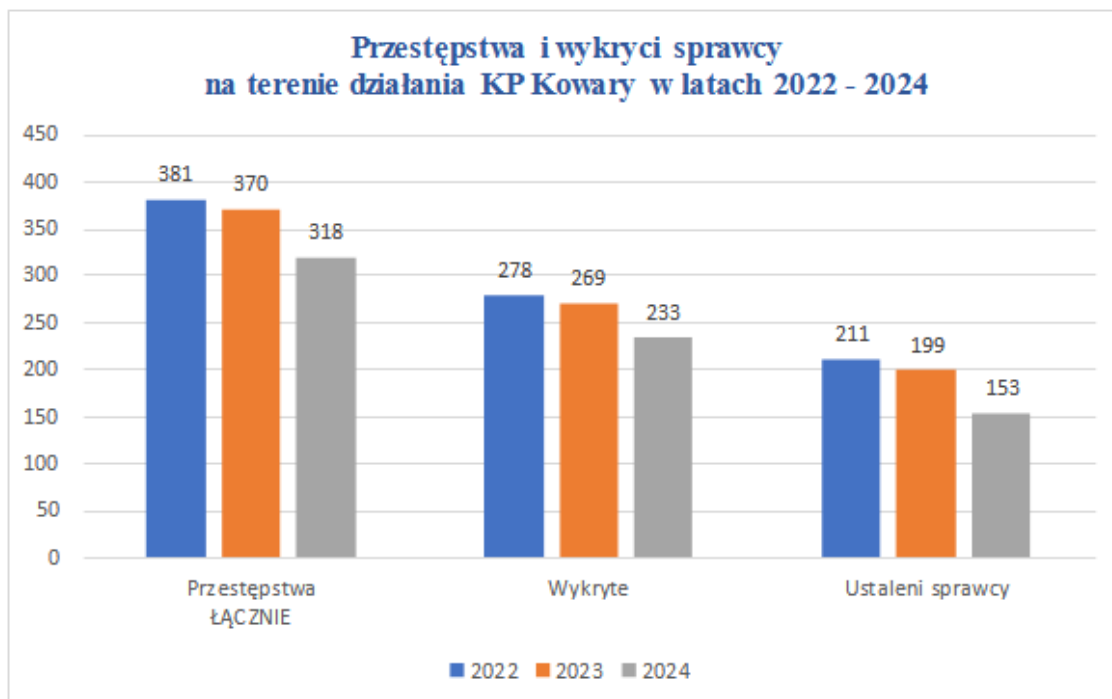
W roku 2024 nie odnotowano przestępstw o cięższym gatunku takich jak rozbój, kradzież rozbójnicza czy wymuszenie rozbójnicze. W 2023 roku odnotowano jedno takie zdarzenie.

W roku 2024 odnotowano 6 kradzieży pojazdów, z czego 3 miały miejsce w Kowarach, a 2 na terenie gminy Myślakowice (2 w Wojanowie i 1 w Bukowcu). Dla porównania na wykresie podano dane za lata 2022, 2023 i 2024.

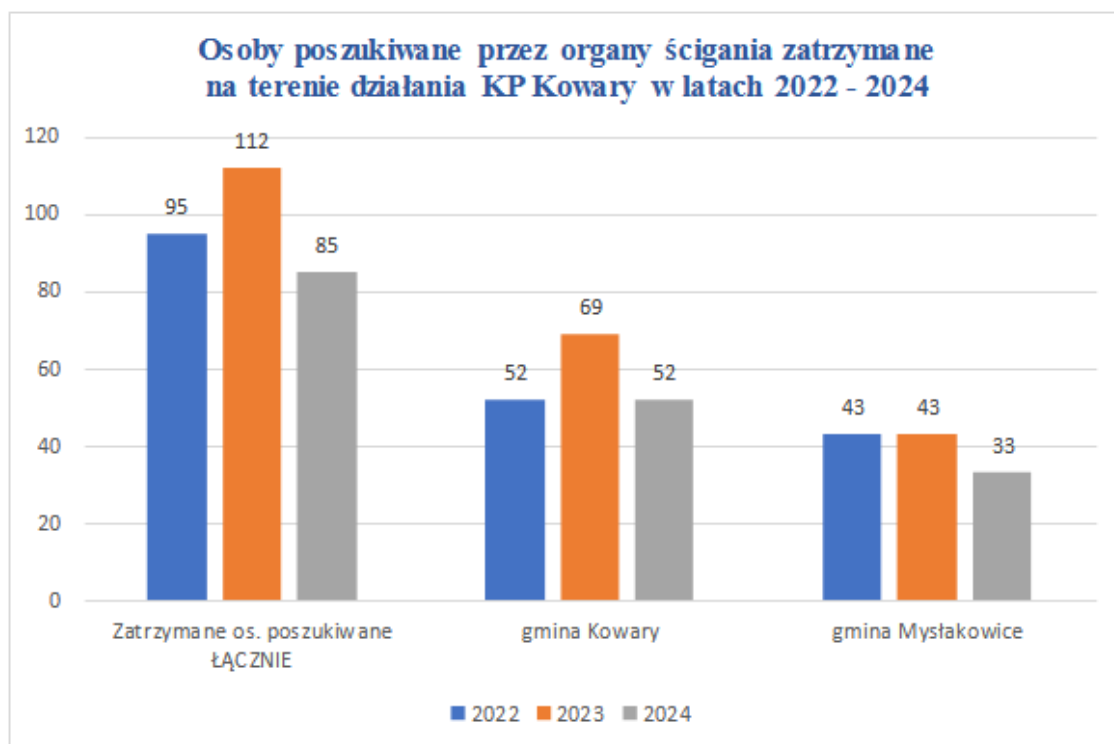
Z ogólnej liczby 331 przestępstw, wykrytych zostało 233. Przestępstwa te popełniło 153 podejrzanych.

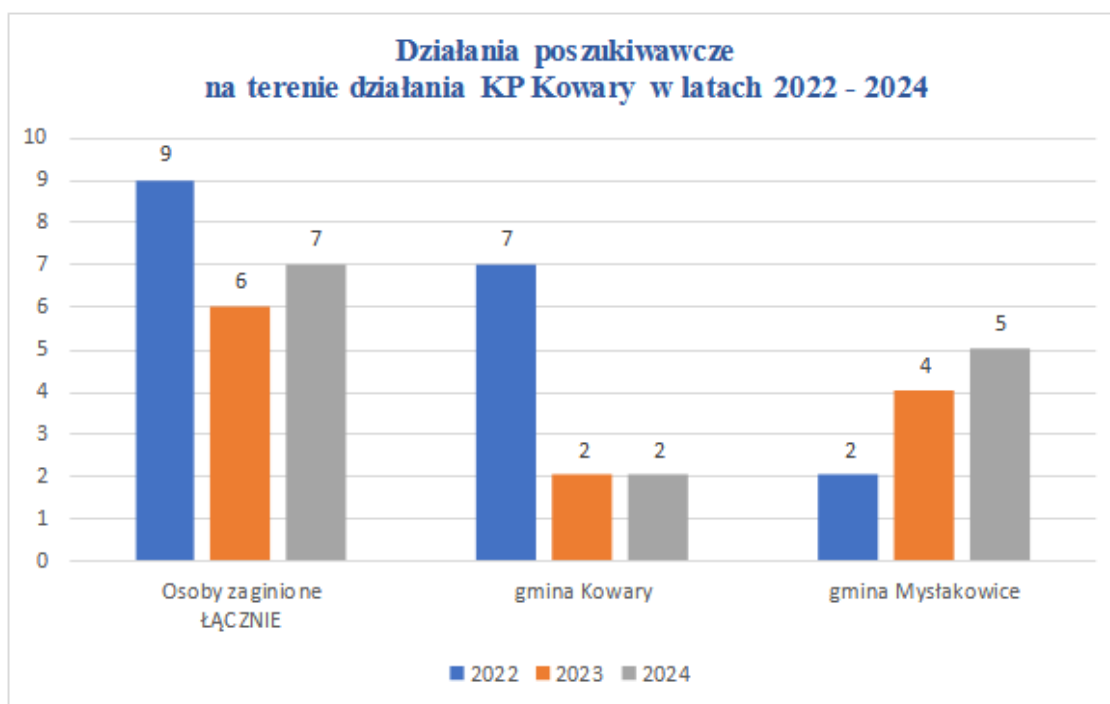
Osobnej analizy wymaga budowanie tzw. bezpiecznej przestrzeni na terenie Miasta Kowary i gminy Mysłakowice. Centrum Kowar objęte jest systemem monitoringu wizyjnego. W miejscach objętych monitoringiem nie doszło do żadnego poważnego zdarzenia kryminalnego. Również część obszaru gminy Mysłakowice objęta jest monitoringiem wizyjnym, który stale jest rozwijany. Funkcjonariusze Komisariatu Policji w Kowarach wielokrotnie zwracali się o udostępnienie zapisów monitoringu miejskiego, a także zapisów z monitoringów prywatnych. Uzyskany w ten sposób materiał dowodowy stanowił znaczące wsparcie w postępowaniach przygotowawczych oraz w sprawach o wykroczenia.

W roku 2024 funkcjonariusze zatrzymywali zarówno osoby posiadające narkotyki na tzw. własny użytek jak i osoby zajmujące się udzielaniem takich środków innym osobom, ujawniono kolejne osoby zajmujące się ich dystrybucją. Łącznie przeprowadzono 44 postępowania o przestępstwa narkotykowe, w których ujawniono 55 przestępstw. Stanowi to znaczny wzrost w stosunku do roku poprzedniego.

Funkcjonariusze Komisariatu Policji w Kowarach w 2024 r. zatrzymali łącznie 85 osób poszukiwanych, z czego 33 osoby na terenie gminy Mysłakowice i 52 osób na terenie gminy Kowary. Porównywalnie w 2023 r. zatrzymali łącznie 112 osób poszukiwanych z czego 69 osoby na terenie gminy Mysłakowice i 43 osoby na terenie gminy Kowary. Dla porównania przedstawiono na wykresie również dane za 2022 r. i 2023 r.

W 2024 r. przeprowadzono również 7 poszukiwań osób zaginionych, 2 działania na terenie Kowar i 5 poszukiwań na terenie gminy Mysłakowice. Wszystkie zaginione osoby zostały odnalezione. Dla porównania przedstawiono na wykresie również dane za 2022 r. i 2023 r.

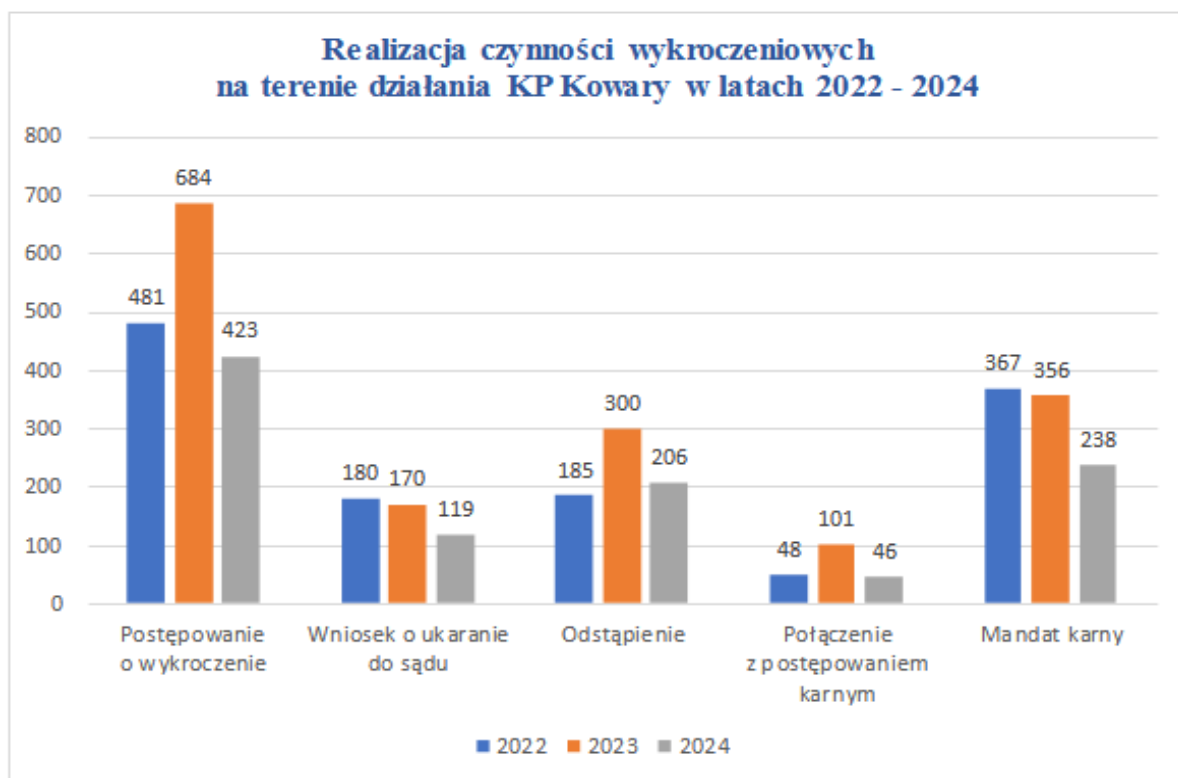

5. Postępowania w sprawach o wykroczenia

Policja, jako organ powołany do ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, realizuje m.in. ustawowe zadania w zakresie prowadzenia postępowań w sprawach o wykroczenia. Działania te obejmują wykrywanie sprawców, zabezpieczanie materiału dowodowego oraz prowadzenie czynności wyjaśniających w celu ustalenia okoliczności popełnienia czynu zabronionego. Funkcjonariusze Policji, działając na podstawie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, podejmują czynności zmierzające do pociągnięcia sprawców do odpowiedzialności poprzez wdrażanie postępowań mandatowych, zastosowanie środków oddziaływania wychowawczego lub kierowanie wniosków o ukaranie do sądu. Prowadzone postępowania mają na celu zapewnienie skutecznej reakcji na naruszenia prawa oraz realizację zasad szybkości i celowości postępowania wykroczeniowego.

W zakresie wykroczeń rozpoznawanych w formie postępowania wyjaśniającego nastąpił spadek w stosunku do roku poprzedniego. W 2024 roku odnotowano 423 postępowania w sprawach o wykroczenia – w stosunku do 685 spraw w 2023 roku, z czego:

- sporządzono 119 wniosków do Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze – w 2023 r. wartość ta wynosiła 170;
- zastosowano 206 odstępień od wniesienia wniosku o ukaranie – w 2023 r. wartość ta wynosiła 300;
- 46 postępowań połączono z postępowaniami karnymi – w 2023 r. wartość ta wynosiła 101;
- 17 postępowań zakończono w drodze mandatu karnego – w 2023 r. wartość ta wynosiła 22;
- 30 postępowań zakończono w miejscu ich popełnienia w drodze mandatu karnego – w 2023 r. wartość ta wynosiła 44;
- na podobnym poziomie kształtuje się ilość nałożonych grzywien w drodze postępowania mandatowego, łącznie funkcjonariusze Komisariatu Policji w Kowarach wystawili 238 mandatów karnych – w 2023 r. wartość ta wynosiła 356.

6. Bezpieczeństwo na drogach

Bezpieczeństwo na drogach jest jednym z kluczowych zadań Policji, której celem jest zapewnienie porządku publicznego oraz ochrony życia i zdrowia uczestników ruchu drogowego. Policja podejmuje szeroki wachlarz działań prewencyjnych i interwencyjnych, mających na celu eliminowanie zagrożeń oraz reagowanie na niebezpieczne zachowania uczestników ruchu drogowego. Funkcjonariusze prowadzą systematyczne działania w obszarach o podwyższonym ryzyku wypadków i regularnie prowadzą kontrole trzeźwości, kontrole stanu technicznego pojazdów, czy też podejmują inne działania ukierunkowane przeciwdziałaniu występowania zachowań niebezpiecznych na drogach.

W 2024 roku Policja na terenie działania Komisariatu Policji w Kowarach podjęła 241 interwencji dotyczących różnego rodzaju zdarzeń na drogach publicznych, strefach zamieszkania, strefach ruchu lub drogach innego rodzaju. 95 interwencji (39%) przeprowadzono na terenie Gminy Kowary, zaś na terenie Gminy Mysłakowice odnotowano w tym czasie 146 interwencji (61%).

Spośród zdarzeń mających bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo na drogach odnotowano w tym czasie m.in.:

1. 5 wypadków drogowych w tym:

- na terenie gminy Kowary – 3

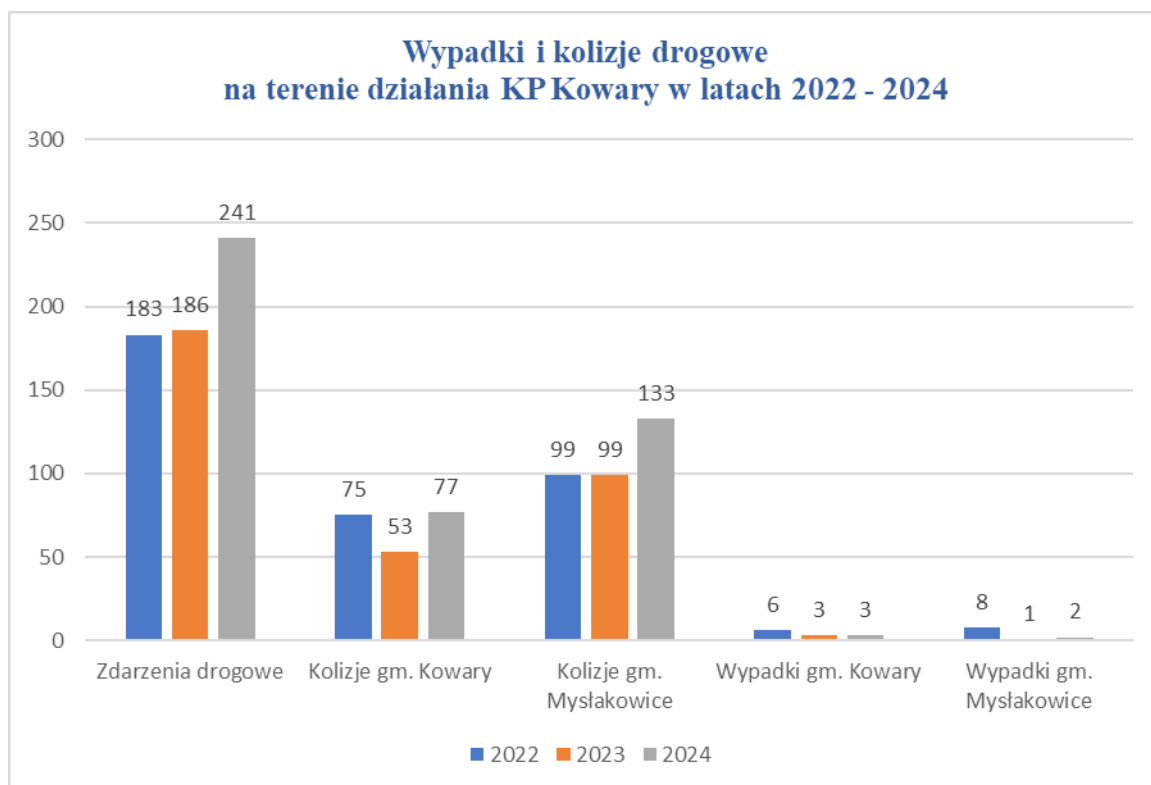
(ul. Kamiennogórska – grudzień 2024, ul. Kamiennogórska / Wojska Polskiego – lipiec 2024, ul. Podgórze – maj 2024)

- na terenie gminy Mysłakowice – 2

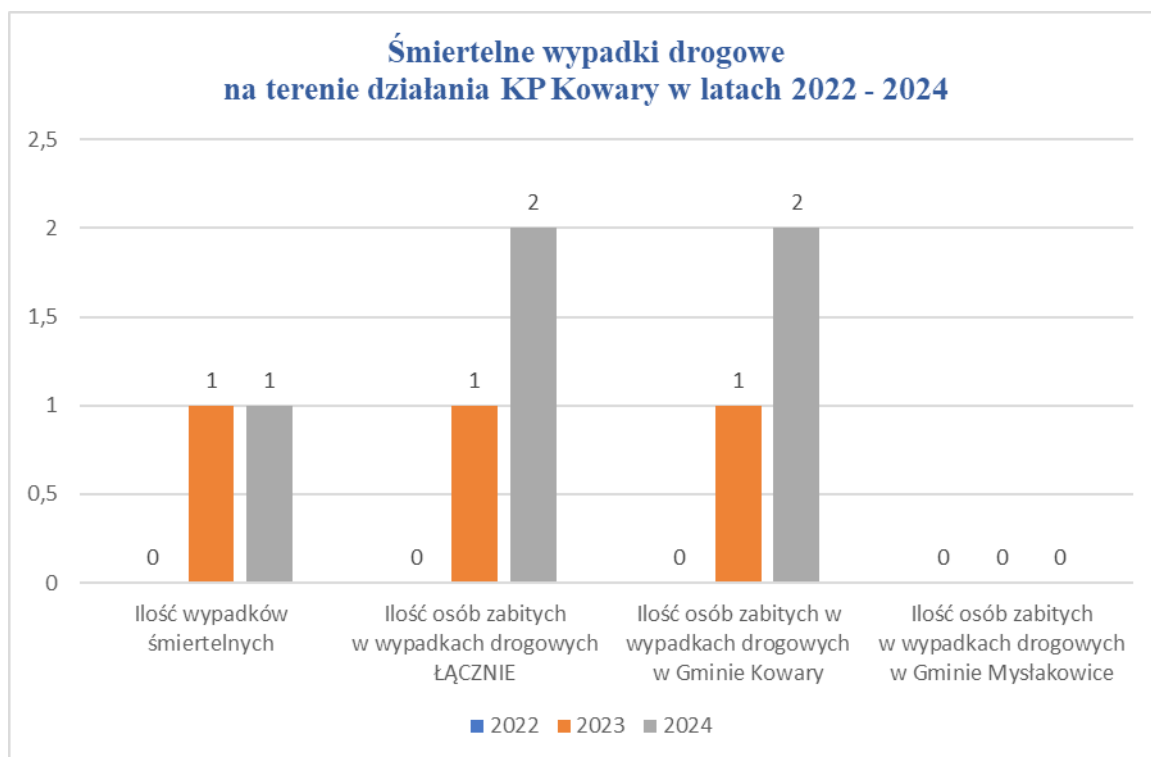
(Mysłakowice ul. Górska – październik 2024, Mysłakowice ul. Górska / Łokietka – sierpień 2024)

2. 210 kolizji drogowych w tym:

- na terenie gminy Kowary – 77
- na terenie gminy Mysłakowice – 133

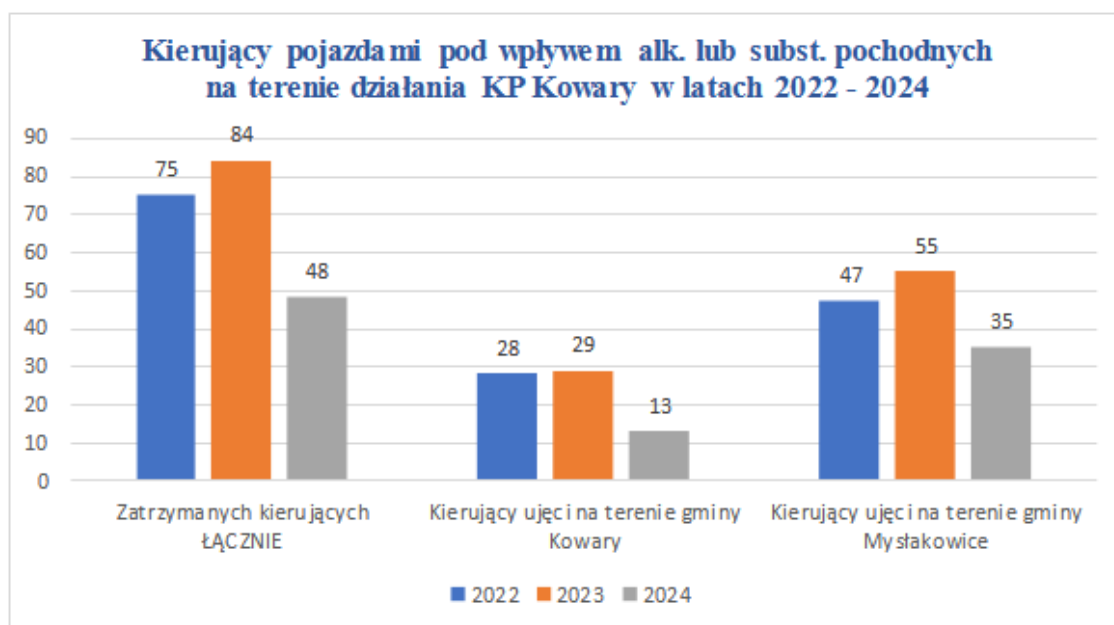
W wyniku wypadków w 2024 śmierć poniosło 2 uczestników podczas jednego zdarzenia drogowego, jakie miało miejsce w Kowarach na ul. Kamiennogórskiej w grudniu 2024 roku. W stosunku do roku 2023 nastąpił wzrost ilości osób, które poniosły śmierć w wyniku wypadku drogowego o 1 osobę.

7. Kierujący pod wpływem alkoholu lub podobnie działających środków

Policja podejmuje zdecydowane działania w celu eliminowania zagrożeń związanych z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu. Funkcjonariusze realizują zarówno kontrole prewencyjne, jak i interwencje wobec kierowców podejrzewanych o jazdę w stanie nietrzeźwości lub po użyciu alkoholu. W ramach działań profilaktycznych stosowane są masowe badania stanu trzeźwości kierujących, doraźne analizy zachowań kierujących, a w przypadku ujawnienia czynów zarobionych stosowane są dostępne narzędzia prawne, takie jak zatrzymanie praw jazdy, skierowanie sprawy do sądu czy zastosowanie sankcji administracyjnych i karnych. Intensyfikacja kontroli, zwłaszcza podczas akcji wzmożonych, ma na celu ograniczenie liczby wypadków drogowych oraz zwiększenie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.

Rok 2024 był rokiem, w którym odnotowano spadek ujawnionych kierujących pod wpływem alkoholu lub środków odurzających. Zatrzymano takich osób łącznie 48 - w tym na terenie gminy Kowary zatrzymano 13 takich osób, a na terenie gminy Mysłakowice 35 osób. W roku 2023 zatrzymano 84 kierujących pod wpływem alkoholu lub podobnie działającego środka, w tym na terenie gminy Kowary 29 osób, a na terenie gminy Mysłakowice 55 osób.

8. Przeciwdziałanie przemocy domowej

Policja odgrywa kluczową rolę w przeciwdziałaniu przemocy domowej, podejmując działania prewencyjne, interwencyjne i ochronne. Jednym z podstawowych narzędzi jest procedura "Niebieskie Karty", umożliwiająca identyfikację osób doświadczających przemocy oraz objęcie ich wsparciem instytucjonalnym. Policjanci włączają się w proces monitorowania sytuacji i koordynacji działań pomocowych, prowadzonych również przez inne instytucje pomocowe.

W ramach ustawowych uprawnień nadanych Policji do nakładania nakazów i zakazów związanych ze zbliżaniem się do osoby doznającej przemocy oraz nakazu opuszczenia lokalu i zakazu zbliżania się do niego, każdego dnia niosą pomoc ofiarom przemocy domowej i przeciwdziałają wszelkim zagrożeniom dla życia i zdrowia tych osób.

W 2024 roku policjanci Komisariatu Policji w Kowarach sporządzili i przeprowadzili łącznie 35 procedur „Niebieskie Karty” (w tym 31 wszczynających procedurę i 4 kolejne do już prowadzonych procedur), które

przekazano do dalszego prowadzenia wg właściwości do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W gminie Kowary wdrożono 18 procedur „Niebieskie Karty”, w gminie Mysłakowice wdrożono 17 procedur „Niebieskie Karty”. W przypadku jednej procedury „Niebieskie Karty” – zabezpieczono jedno dziecko do pieczy zastępczej.

Dzielnicowi z Komisariatu Policji w Kowarach czynnie uczestniczą w pracach poszczególnych grup roboczych. Ilość prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” zmalała w porównaniu do roku 2023.

Policjanci z Komisariatu Policji w Kowarach wdrożyli również 6 procedur nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, połączonych z zakazem zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, nakazem natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu i zakazem zbliżania się do osoby – w tym, gmina Kowary – 2 procedury, gmina Mysłakowice – 4 procedury.

Ponadto wszczętych zostało 16 postępowań w kierunku art. 207 § 1 kodeksu karnego – znęcanie się, z czego 14 postępowań zakończono, dwa nadal są prowadzone. 7 postępowań zakończonych zostało odmową wszczęcia (RPS), 6 postępowań zakończonych zostało aktem oskarżenia (gmina Kowary – 3, gmina Mysłakowice – 3), 8 zakończonych zostało umorzeniem postępowania (gmina Kowary – 3, gmina Mysłakowice – 5).

Osobną problematyką są postępowania dotyczące niealimentacji. W 2024r w Komisariacie Policji w Kowarach przeprowadzono 97 postępowań sprawdzających i 16 postępowań przygotowawczych związanych z przestępstwem uporczywego uchylania się od alimentacji tj. o czyn z art. 209 § 1 kodeksu karnego.

Zajmując się analizą stanu bezpieczeństwa koniecznym jest przedstawienie wyników pracy dochodzeniowej. W tym zakresie rok 2024 był bardzo dobry. Skuteczność ścigania sprawców wszystkich przestępstw ukształtowała się na poziomie 72,81 % (kategoria ogólna), 65,31% (kategoria kryminalna), 57,98% (7 kategorii przestępstw). Przeprowadzono 338 postępowań przygotowawczych i 280 postępowania sprawdzające.

9. Doprowadzenia do wytrzeźwienia

Specyfika terenu Kowar i gminy Mysłakowice jest bardzo podobna w zakresie problemów społecznych. Największy problem, to uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych. Od kilku lat na bardzo wysokim poziomie utrzymuje się ilość interwencji domowych bezpośrednio związanych z nadużywaniem alkoholu. Znaczna część interwencji kończy się doprowadzeniem sprawców interwencji do wytrzeźwienia.

W 2024 roku policjanci doprowadzili w celu wytrzeźwienia do pomieszczenia dla osób zatrzymanych (PdOZ) w KMP w Jeleniej Górze 47 osób – w 2023 roku ilość ta wynosiła 86 osób.

Większość osób doprowadzanych do wytrzeźwienia stanowili mężczyźni – 40, kobiet osadzono – 7. W 2024 roku doprowadzono do wytrzeźwienia 1 osobę niepełnoletnią płci męskiej – mieszkańca gminy Mysłakowice.

10. Współpraca międzyinstytucjonalna

Komisariat Policji w Kowarach w 2024 roku prowadził liczne działania z instytucjami pozapolicyjnymi, w tym:

- Strażą Leśną Nadleśnictwa „Śnieżka” w Kowarach,
- Strażą Karkonoskiego Parku Narodowego,
- Karkonoską Grupą GOPR,
- Posterunkiem Państwowej Straży Łowieckiej Legnicy.

Na wysokim poziomie odbywa się szczególnie współpraca z Nadleśnictwem „Śnieżka” w Kowarach w zakresie wspólnych służb i wymiany informacji operacyjnych. Policjanci wraz z ww. funkcjonariuszami przeprowadzili w 2024 roku kilkadziesiąt wspólnych służb, wielokrotnie wspomagając się możliwościami poszczególnych formacji m. in. przy poszukiwaniu osób zaginionych i ujawnianiu osób bezdomnych. W tym zakresie Komisariat Policji w Kowarach współpracuje również z Państwową Strażą Pożarną, ochotniczymi Strażami Pożarnymi oraz Ratownikami Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego.

W liczbach rok 2024 był kolejnym dobrym rokiem. Przemawia za tym spadek zagrożenia przestępczością, przy utrzymanym wysokim poziomie skuteczności w wykrywaniu przestępstw i ujawniania ich sprawców.

8.5. Kwalifikacja wojskowa

W dniach **od 1 marca 2024 r. do 5 kwietnia 2024 r.** przeprowadzona została kwalifikacja wojskowa dla osób z terenu powiatu karkonoskiego oraz miasta Jelenia Góra. Dla mieszkańców Kowar podlegających obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej w 2024 r. odbyła się ona w dniach **26 marca i 27 marca**.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa do stawienia się do kwalifikacji wojskowej w 2024 r. przewidziani byli mężczyźni r. 2005, którzy w danym roku kalendarzowym kończą 19 lat życia oraz m.in.: mężczyźni w wieku 20-24 lata urodzeni w latach 2000–2004, którzy nie posiadają określonej kategorii zdolności do czynnej służby wojskowej, kobiety wskazane przez Szefa Wojskowego Centrum Rekrutacji posiadające kwalifikacje przydatne do służby wojskowej oraz osoby, które ukończyły 18 lat i zgłosiły się ochotniczo do kwalifikacji wojskowej.

Z terenu Miasta Kowary wezwanie do tegorocznej kwalifikacji wojskowej otrzymało łącznie 77 osób z czego:

- 49 mężczyzn z rocznika podstawowego 2005;
- 24 mężczyzn z roczników starszych 2000-2004;
- 4 kobiety wskazane do wezwania przez Wojskowe Centrum Rekrutacji.

W wyznaczonym terminie w siedzibie Powiatowej Komisji Lekarskiej w Jeleniej Górze stawiło się w sumie 48 osób z czego:

- 41 mężczyzn z rocznika podstawowego 2005;
- 4 mężczyzn z rocznika starszego;
- 3 kobiety.

Natomiast osób, które nie stawiły się w wyznaczonym terminie łącznie było 29 w tym:

Osoby nieusprawiedliwione:

- 8 mężczyzn z rocznika podstawowego 2005;
- 18 mężczyzn z roczników starszych 2000-2004;
- 1 kobieta.

Osoby usprawiedliwione:

- 2 mężczyzn

9. BUDŻET OBYWATELSKI 2024.

Budżet obywatelski jest instrumentem pozwalającym na realizację ważnych zadań dla mieszkańców na podstawie zgłaszanych przez nich projektów. Należy podkreślić, że ustawa o samorządzie gminnym nakłada obowiązek utworzenia budżetu obywatelskiego na miasta na prawach powiatu (w naszym województwie to Jelenia Góra, Legnica, Wałbrzych, Wrocław). Tym bardziej należy wskazać, że bieżące sprawy mieszkańców Kowar i wsluchiwanie się w ich oczekiwania jest naszym priorytetem.

Uchwała w sprawie zasad Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego jest inicjatywą radnych Rady Miejskiej w Kowarach, którzy uznali, że Kowarski Budżet Obywatelski jest demokratycznym procesem powierzającym mieszkańcom prawo decydowania o sposobie wydatkowania środków publicznych. Jego wdrożenie pozwala mieszkańcom Miasta Kowary uczestniczyć bezpośrednio w projektowaniu części lokalnych wydatków. W ramach określonych zasad przedstawionych w projekcie władze samorządowe oddają pewną część budżetu do dyspozycji mieszkańcom, którzy sami rekomendują, na co przeznaczyć pieniądze w swojej najbliższej okolicy. Partycypacja obywatelska jest aktywnym uczestnictwem obywateli w wydarzeniach, które ich dotyczą. To komunikacja obywateli z władzą, która opiera się na wzajemnym wspieraniu władzy oraz obywateli we wspólnym podejmowaniu decyzji. Zasadniczym celem budżetu obywatelskiego jest większe otwarcie na głos samych mieszkańców, poprzez włączenie ich do dyskusji na temat priorytetów społeczności lokalnej z perspektywy jej wspólnego dobra. Cel ten ma prowadzić do aktywnego zaangażowania się w proces opracowania budżetu obywatelskiego oraz do efektywnego wydawania wspólnych środków z lokalnego budżetu i budowania więzi w lokalnej społeczności. Budżet obywatelski jest znakomitym narzędziem edukacji o samorządności – jest elementem konkretnej filozofii funkcjonowania samorządu – jako wspólnoty władz i mieszkańców danej jednostki terytorialnej, współdziałających na rzecz jej rozwoju.

Podstawowe korzyści, jakie wynikają z wprowadzenia Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego w Gminie Miejskiej w Kowarach to:

1. Lepsze gospodarowanie budżetem – inwestycje ukierunkowane są na najpilniejsze potrzeby społeczności lokalnej. Władze samorządowe, dzięki lepszemu rozpoznaniu potrzeb mieszkańców, mogą podejmować lepsze decyzje.
2. Przejrzystość – otwarty proces podejmowania decyzji zapewnia transparentność finansów publicznych.
3. Integracja społeczności lokalnej – współdecydowanie o przeznaczeniu publicznych pieniędzy zbliża do siebie ludzi, pozwala im poznać nawzajem swoje potrzeby i motywuje do wspólnego działania. Budżet obywatelski buduje świadomość obywatelską i kapitał społeczny gminy. Takie działania pozwalają też wyłonić liderów lokalnych społeczności.
4. Większa identyfikacja mieszkańców z miejscem zamieszkania – dzięki możliwości wywierania wpływu na zmiany w swoim mieście, mieszkańcy czują się z nim bardziej związani. Rośnie również poczucie odpowiedzialności za wspólną przestrzeń.
5. Edukacja mieszkańców – udział w tworzeniu budżetu daje im wgląd w proces zarządzania gminą.

Zakłada się, że dzięki tej inicjatywie wzrasta świadomość obywatelska i wiedza na temat możliwości i ograniczeń władz samorządowych. W rezultacie zmniejsza się bariera na linii mieszkańcy - władze gminy i wzrasta wzajemne zaufanie. Cykliczne kampanie informacyjno - edukacyjne prowadzone w sprawie budżetu obywatelskiego pozwalają na rozwój społeczeństwa obywatelskiego w Gminie Miejskiej w Kowarach. Dzięki kampaniom władze miasta i gminy mają możliwość podniesienia swych kompetencji w zakresie

organizowania dialogu z obywatelami. Kampanie zwiększają aktywność i zaangażowanie organizacji społecznych oraz obywateli w sprawy miasta.

W rama KBO 2024r. od 29 stycznia do 9 lutego 2024 r. mieszkańcy mogli złożyć w Biurze Obsługi Klienta UM Kowary formularz ze swoją inicjatywą. Określono, że ze środków Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego mogą być realizowane w 2024 roku tylko projekty inwestycyjne, których realizacja odbędzie się w ciągu jednego roku budżetowego. Przewidziano na to 200.000 zł. Środki przeznaczone na ten rok zostały podzielone na siedem stref terytorialnych. Projekty mogli zgłaszać mieszkańcy naszego miasta, którzy w tym roku ukończyli 16 lat.

Harmonogram Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego na 2024 rok:

- 1) 22.01 – 26.01 kampania promocyjna,
- 2) 29.01 – 09.02 składanie wniosków,
- 3) 12.02 – 14.02 ocena techniczna,
- 4) 15.02 – 23.02 odwołania,
- 5) 28.02 – 22.03 głosowanie,
- 6) 25.03 – 26.03 liczenie głosów,
- 7) 27.03 ogłoszenie wyników.

Wykaz ulic dla poszczególnych stref Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego

Nr strefy	Ulice
1	Przełęcz Okraj, Podgórze, Wiejska, Św. Anny, Tadeusza Rejtana, Polna, Kamiennogórska, Bukowa, Kowalska, Adama Mickiewicza, Bolesława Prusa, Fryderyka Chopina, Stefana Batorego, Cypriana Kamila Norwida, Kasztanowa, Juliusza Słowackiego, Czesława Miłosza
2	Tulipanowa, Kalinowa, Jaśminowa, Krokusowa, Goździkowa, Leśna, Szkolna, Topolowa, Generała Józefa Bema, Górnicza, Boczna, Mikołaja Reja, Parkowa, Henryka Sienkiewicza, Władysława II Jagiellończyka, Kawaleryjska, Różana, Kwiatowa, Izerska, Kaczawska, Mikołaja Kopernika
3	Jana Matejki, Poprzeczna, Wincentego Witosa, Bielarska, Tkaczy, Rzemieśnicza, Józefa Borusiaka, Dworcowa, Słoneczna, 1 Maja, Plac Franciszkański
4	Ogrodowa, Zamkowa, Karkonoska, Jeleniogórska, Łomnicka, Źródlana, Władysława Grabskiego
5	Klonowa, Lipowa, Akacyjowa, Brzozowa, Pocztowa, Aleja Wolności, Ludwika Waryńskiego, Stanisława Staszica, Dębowa, Grabowa, Platanowa, Wierzbowa, Jarzębinowa
6	Sanatoryjna, Pensjonatowa, Józefa Gielniaka, Wojska Polskiego, Jagiellońska, Górna, Świerkowa, Tadeusza Kościuszki, Cicha, Urocza, Łąkowa, Miodowa, Uzdrowiska
7	Karpacka, Główna, Malinowa, Nowa, Nadrzeczna, Widokowa, Jagodowa

Tabela zgłoszonych projektów w ramach Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego 2024

L.P.	NUMER OKRĘGU	TYTUŁ PROJEKTU	STRESZCZENIE PROJEKTU	LOKALIZACJA
1.	1	Wyrównanie i utwardzenie terenu pomiędzy garażami przy ulicy Leśnej, naprzeciwko boiska przy ulicy Szkolnej	Mechaniczne wyrównanie terenu i utwardzenie tłucznem kamiennym terenu pomiędzy garażami przy ulicy Leśnej, naprzeciwko boiska przy ulicy Szkolnej	Teren pomiędzy garażami przy ulicy Leśnej, naprzeciwko boiska przy ulicy Szkolnej
2.	1	Zakątek pod Wiaduktem	Zagospodarowanie terenu, utwardzenie pasa zieleni, wykonanie muralu przedstawiającego pociąg parowy	Teren przy wiadukcie kolejowym
3.	1 XXXXX	PROJEKT ZWERYFIKOWANY	Budowa placu zabaw przy ulicy	Teren przy ulicy Kowalskiej

L.P.	NUMER OKRĘGU	TYTUŁ PROJEKTU	STRESZCZENIE PROJEKTU	LOKALIZACJA
		NEGATYWNIE. Plac zabaw przy ulicy Kowalskiej w Kowarach	Kowalskiej	
4.	2	Koncepcja zagospodarowania terenu	Wykonanie koncepcji zagospodarowania terenu między ulicami: Bema, Topolowa, Leśna i Sienkiewicza	Teren między ulicami: Bema, Topolowa, Leśna i Sienkiewicza
5.	2	Utwardzenie działki przy ulicy Jagiellończyka – obok piekarni	Utwardzenie terenu przy ulicy Jagiellończyka – obok piekarni	Teren przy ulicy Jagiellończyka – obok piekarni
6.	2 XXXXX	PROJEKT ZWERYFIKOWANY NEGATYWNIE. Plac zabaw dla dzieci na Osiedlu Górniczym w Kowarach – etap I	Utworzenie miejsca zabaw dla najmłodszych mieszkańców Osiedla Górniczego.	Teren między ulicami Górniczą i Szkolną lub Szkolną a Reja.
7.	3	Remont ciągu pieszego pomiędzy ulicą 1 Maja, a Jagiellończyka	Utwardzenie ciągu pieszego pomiędzy ulicą 1 Maja, a Jagiellończyka oraz podwórka	Teren pomiędzy ulicą 1 Maja, a Jagiellończyka oraz podwórko przy ul. 1 Maja 24-24a-26
8.	3	Estetyczna metamorfoza ogłoszeniowych słupów na Kowarskiej Starówce	Poprawa wizerunku słupów ogłoszeniowych na Kowarskiej Starówce	Kowarska Starówka - deptak przy ul. 1 Maja
9.	3	Ekologiczne utwardzenie placu przy budynkach mieszkalnych Słoneczna 4 i 1 Maja 70, 70a - wykonanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej	Wykonanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej placu przy budynkach mieszkalnych Słoneczna 4 i 1 Maja 70, 70a	Placu przy budynkach mieszkalnych Słoneczna 4 i 1 Maja 70, 70a.
10.	4	Naprawa drogi dojazdowej w ciągu ulicy Jeleniogórskiej	Remont nawierzchni drogi poprzez zakup tłucznia i utwardzenie w ciągu ulicy Jeleniogórskiej	Droga dojazdowa w ciągu ulicy Jeleniogórskiej
11.	4	Dokończenie projektu – Poprawa bezpieczeństwa przy garażach ul Ogrodowa 37	Dokończenie projektu w zakresie odwodnienia placu przed garażami	Teren przy garażach ul Ogrodowa 37
12.	4	Wymiana zniszczonych latarni miejskich na nowe w stylu XIX wieku przy ulicy Ogrodowej	Wymiana zniszczonych latarni miejskich na nowe w stylu XIX wieku przy ulicy Ogrodowej	Ulica Ogrodowa
13.	5	Ławki przy ulicy Alei Wolności	Ustawienie eleganckich i praktycznych ławek przy skwerze przy Alei Wolności	Aleja Wolności
14.	5	Kowary bezpieczne miejsce wypoczynku – zainstalowanie progu spowalniającego oraz ławek rekreacyjnych na Osiedlu Wichrowa Równia	Postawienie 2 ławek oraz 2 koszy na śmieci, przejście dla pieszych i remont chodnika wzdłuż ulicy Klonowej.	Osiedle Wichrowa Równia
15.	6	Modernizacja oświetlania ulicznego dotyczy ulicy Pensjonatowej 58 – 530 Kowarach	Modernizacja / wymiana oświetlenia na całej długości ulicy Pensjonatowej	Ulica Pensjonatowa
16.	6	Wykonanie projektu budowy chodnika na ulicy Józefa Gielniaka	Wykonanie koncepcji budowy chodnika z częścią kosztorysową wzdłuż ulicy Józefa Gielniaka.	Ulica Józefa Gielniaka
17.	6	Aleja Kasztanowa w Wojkowie –	Montaż tablic informacyjnych z	Aleja Kasztanowa w

L.P.	NUMER OKRĘGU	TYTUŁ PROJEKTU	STRESZCZENIE PROJEKTU	LOKALIZACJA
		Tablice informacyjne	panoramą Karkonoszy i mapami i zawieszenie pułapek na szkodniki atakujące kasztanowce	Wojkowie
18.	7	Siłownia zewnętrzna	Zakup i montaż siłowni zewnętrznej oraz przygotowanie terenu	Krzaczyna przy boisku (ul. Nadrzeczna)
19.	7 XXXXX	TEN PROJEKT POŁĄCZONO Z PROJEKTEM NR 18 PN. "SIŁOWNIA ZEWNĘTRZNA". W zdrowym ciele, zdrowy duch – siłownia pod chmurką w Krzacynie	Zakup i montaż siłowni zewnętrznej oraz lampy solarnej i kosza na śmieci	Krzaczyna przy boisku (ul. Nadrzeczna)

Lista projektów do realizacji w ramach KBO w 2024 roku

1 okręg: Wyrównanie i utwardzenie terenu pomiędzy garażami przy ulicy Leśnej, naprzeciwko boiska przy ulicy Szkolnej.

2 okręg: Koncepcja zagospodarowania terenu.

3 okręg: Estetyczna metamorfoza ogłoszeniowych słupów na Kowarskiej Starówce.

4 okręg: Wymiana zniszczonych latarni miejskich na nowe w stylu XIX wieku przy ulicy Ogrodowej.

5 okręg: Ławki przy ulicy Alei Wolności.

6 okręg: Aleja Kasztanowa w Wojkowie – Tablice informacyjne.

7 okręg: Siłownia zewnętrzna

10. ADMINISTRACJA

10.1. Struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego w Kowarach

Pracujący wg stanu na 31 grudnia 2024r.
59 osób/ 57,6 etatu: ¹⁾
w tym pracownicy niepełnozatrudnieni: 4 osoby/etaty: 2,6
Stanowiska urzędnicze: 50 osób/etaty: 49,35
Wzrost zatrudnienia w stosunku do 31 grudnia 2023 – o: osoby/etaty: 1/1
Stanowiska pomocnicze i obsługi: 9 osób/ etaty: 8,25
Spadek zatrudnienia w stosunku do 31 grudnia 2023 o: osoby/etaty: 1/1
Wakaty 20,25 etatu, w tym: -st. ds. kontroli – 1 -informatyk – 1 -st. ds USC – 1 -st. ds. ochrony informacji niejawnych – 1 (0,25 etatu) -st. ds. kontroli podatkowej – 1 -audytor wewnętrzny – 1 -zastępcą naczelnika wydziału WRM - 1 -st. ds. infrastruktury technicznej – 1 -st. ds. gospodarki przestrzennej, urbanistyki, architektury – 1 -st. ds. funduszy pomocowych i rozwoju - 1 -st. ds. marki Kowar i informacji turystycznej – 2 -pomoc administracyjna biurowa – 6 -robotnik – 3

¹⁾ bez długotrwałych nieobecności typu urlop wychowawczy, rodzicielski, macierzyński

Nabory na stanowiska urzędnicze w 2024:

Ogłoszone:	Rozstrzygnięte:	Nierozstrzygnięte:
15	Rozstrzygnięte: 7 w tym zatrudniono: 6 nie zatrudniono z powodu rezygnacji kandydata: 1	8

Przyczyny nierozstrzygnięcia naboru:	
Kandydat nie wykazał się wystarczającą wiedzą	Zastępca Naczelnika Wydziału Rozwoju Miasta
Brak ofert spełniających wymagania pracodawcy	Zastępca Naczelnika Wydziału Rozwoju Miasta
Brak ofert spełniających wymagania niezbędne określone w ogłoszeniu o naborze	Audytor wewnętrzny w wymiarze ½ etatu
Unieważnienie naboru	Informatyk
Unieważnienie naboru	Audytor wewnętrzny w wymiarze ½ etatu
Brak ofert spełniających wymagania niezbędne określone w ogłoszeniu o naborze	Inspektor ds. zamówień publicznych
W trakcie	Naczelnik Wydziału Rozwoju Miasta
W trakcie	Podinspektor ds. księgowości – umowa na zastępstwo

Ruch kadrowy w 2024 roku	
Przyjęcia do pracy	13 w tym: (ilość osób) - stanowiska urzędnicze: 8 (w tym 1 - umowa na zastępstwo, 1 - przeniesienie w ramach porozumienia pracodawców) - stanowiska nieurzędnicze: 2 - prace interwencyjne/roboty publiczne: 3
Zwolnienia	14 w tym: (ilość osób) - stanowiska urzędnicze: 9 - stanowiska nieurzędnicze: 5

Prace interwencyjne/ roboty publiczne w 2024r.	
Roboty publiczne	Pracownik 1 w okresie: 2024.03.07 – 2024.09.06 Pracownik 2 w okresie: 2024.05.07 – 2024.11.06 Pracownik 3 w okresie: 2024.08.09 – 2025.02.08

10.2. Cyberbezpieczeństwo

Gmina Miejska Kowary jest w trakcie realizacji projektu "Cyberbezpieczna Gmina Miejska Kowary", którego zakończenie realizacji planowane jest na czerwiec 2025 roku.

Projekt "Cyberbezpieczny Samorząd" dla Gminy Kowary kładzie nacisk na modernizację w obszarze organizacji, kompetencji pracowników oraz systemów IT, mając na celu podniesienie poziomu odporności krytycznych usług świadczonych przez Gminę, a także podniesienie w znacznym stopniu poziomu cyberbezpieczeństwa. Gmina planuje przeprowadzić modernizację architektury i systemu backupu, wymianę sprzętu serwerowego z aktualnym oprogramowaniem oraz wdrożenie macierzy dyskowej o redundantnej architekturze, modernizację sieci LAN, by spełniała standardy bezpieczeństwa, a także budowę nadmiarowego klastra urządzeń UTM. Gmina planuje reorganizację w zakresie systemu backupu implementując architekturę typu 3 2 1, realizującą założenie trzech kopii, w dwóch osobnych lokalizacjach oraz jedna kopia danych w postaci offline. Kopia offline będzie przechowywana w osobnym pomieszczeniu poza serwerownią. Koncepcja reorganizacji systemu backupu zakłada wdrożenie serwerów z konstrukcjami dyskowymi RAID zapewniającymi odporność w zakresie awarii dysków, system backupu pozwalającego na przygotowanie kopii offline oraz umożliwiającego obsługę architektury wymienionej wcześniej. Gmina planuje także, inwestycje w obszarze obecnej infrastruktury IT, w celu replikowania danych pomiędzy lokalizacjami, a w związku z tym podniesienia ciągłości świadczenia usług Gminy. Koncepcja replikacji zakłada rozbudowę obecnej infrastruktury o serwery i macierz dyskową. Macierz dyskowa zbudowana w architekturze nadmiarowości, zapewniającą redundancję komponentów, co wprost przełoży się na zwiększoną dostępność danych, przeciwdziałając awariom. Planowany system backupu będzie prócz swojej natywnej funkcji backupowej, będzie też odpowiedzialny też za replikowanie danych pomiędzy lokalizacjami.

Gmina planuje zaimplementować w rdzeniu sieci przełączniki o prędkości 10Gb/s, oraz obsługujących protokół 802.1X, w postaci umożliwiającej zbudowanie architektury redundantnej,

zapewniających komunikację pomiędzy systemami Gminy, a także udrożniając obciążone segmenty sieci. Nadmiarowość przełączników w tym obszarze zapewni ciągłość komunikacji pomiędzy systemami, a co za tym idzie podniesie poziom ciągłości dostępności danych Gminy. Ponadto, zwiększenie przepustowości pozwoli na zakończenie zadań w oknie backupowym. Gmina planuje wdrożyć rozwiązanie UTM w postaci nadmiarowego klastra urządzeń, co zapewni ciągłość działania dostępu do sieci Internet, jak i komunikacji wewnątrz sieci LAN pomiędzy poszczególnymi segmentami sieci (VLAN). Klaster UTM będzie realizował także funkcje ochronne dla protokołu DNS zapobiegając próbom ataku typu phishing. Urządzenia zapewnią także deszyfrację ruchu szyfrowanego, w celu podniesienia poziomu inspekcji, a co za tym idzie podniesienia świadomości i możliwości wykrycia potencjalnych zagrożeń. Gmina planuje w ramach rozwiązania wdrożyć, zapory i silniki wspierające bezpieczeństwo sieci wewnętrznej na styku z siecią Internet, takie jak bramę antywirusową i zaawansowane analitykę heurystyczną wspomagającą wykrywanie i zapobieganie zagrożeniom typu zero-day i malware. Dodatkowo Gmina planuje wzmocnić ochronę kont e-mail pracowników Gminy poprzez wdrożenie rozwiązania antyspam, dedykowanego do ochrony poczty. Dla całości wdrażanych rozwiązań Gmina planuje wdrożyć aktualne oprogramowanie serwerowe i aktualne serwerowe systemy operacyjne dla systemów produkcyjnych, co przyczyni się do podniesienia cyberbezpieczeństwa, poprzez eliminację znanych podatności w starszych wersjach oprogramowania. Dodatkowo by przeciwdziałać zagrożeniom typu ransomware, planowane jest wdrożenie migawkowych kopii danych bezpośrednio na macierzy dyskowej, przy użyciu jej natywnych narzędzi. Ostatnim elementem, który zwiększy poziom cyberbezpieczeństwa w sferze kompetencyjnej będzie przeprowadzenie cyklu szkoleń dla personelu IT. Podsumowaniem powyższych działań, będzie przeprowadzenie audytu w ramach i zakresie KRI oraz ocena wdrożonych rozwiązań.

10.3. Informatyzacja

Urząd Miejski w Kowarach z początkiem stycznia 2024 roku wdrożył system klasy EZD (Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją) firmy e-Instytucja. System eZD to centralne miejsce, koncentrujące całokształt procesów i zadań realizowanych w ramach organizacji. Gwarantuje kompletną obsługę procesu obiegu dokumentu w ramach instytucji, począwszy od przyjęcia dokumentu w kancelarii w formie tradycyjnej lub za pośrednictwem e-Doręczeń, ePUAP, KSeF, eNadawca lub e-mail poprzez przetworzenie wewnątrz organizacji, dokumentowanie przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw, aż do wydania decyzji, postanowienia lub zaświadczenia i wysłania korespondencji.

System eZD został zintegrowany z oprogramowaniem dziedzinowym urzędu w celu automatyzacji przepływu informacji pomiędzy aplikacjami. Komplet rozwiązań, które przygotowaliśmy, ma na celu usprawnienie funkcjonowania każdego urzędu. Zastosowanie naszych systemów usprawnia pracę urzędu oraz ułatwia obywatelom załatwianie spraw urzędowych.

System eZD jest w pełni zintegrowany z Gminnym Systemem Komunikacji Online co pozwala usprawniać procesy związane z komunikacją cyfrową z klientem oraz ułatwia dokonywanie płatności związanych z podatkami oraz opłatami.

10.4. Skarga, wniosek i petycja jako forma kontroli społecznej.

Zgodnie z art. 63 Konstytucji RP każdy ma prawo składać petycje, wnioski i skargi. Czyni to w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą. Środki te składane są do organów władzy publicznej oraz do organizacji i instytucji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami

zleconymi z zakresu administracji publicznej. Te trzy środki wymienione w Konstytucji gwarantują jednostce możliwość aktywnego udziału w rządzeniu państwem, kształtowaniu jego polityki i sprawowaniu kontroli obywatelskiej nad sferą publiczną.

Rozpoznawanie skarg przez organ samorządu terytorialnego ma na celu wypełnienie funkcji społeczno-kontrolnej w strukturze samorządowej jako środek będący równowagą dla działań organów, np. stanowiącego i wykonawczego, oraz jednostek organizacyjnych funkcjonujących w danej jednostce samorządu terytorialnego. Stanowi pewien rodzaj buforu obywatelskiego – niezadowolone mieszkańców z działania lub bezczynności administracji publicznej na poziomie samorządowym lub wyższym ma wpłynąć na poprawę sytuacji, by w przyszłości nie dochodziło do podobnych niewłaściwych i niezgodnych z przepisami zdarzeń.

Wnioskiem mogą być objęte w szczególności sprawy dotyczące ulepszania organizacji, wzmocnienia praworządności, usprawnienia pracy i zapobiegania nadużyciom, ochrony własności, a także lepszego zaspokajania potrzeb ludności. Przedmiotem wniosku mogą być zatem wszelkie sprawy sprzyjające optymalizacji działania administracji.

Petycja daje mieszkańcowi szansę wpływania na współzarządzanie daną wspólnotą oraz szybką reakcję w zakresie spraw publicznych, które budzą społeczne niepokoje. Dlatego też zakres przedmiotowy petycji może dotyczyć wnioskowania o podejmowanie działań lub podwyższanie standardów praworządności i walki z korupcją w przestrzeni publicznej. Zapewnia wpływ jednostki na sprawy publiczne, stwarzając możliwość swobodnego przedstawienia poglądów, a tym samym tworząc część składową procesu demokracji pół bezpośredniej.

W 2024r. do Urzędu Miejskiego w Kowarach wpłynęły dwie skargi.

W 2024r. do UM w Kowarach nie wpłynęły żadne wnioski, ani petycje.

Przy Radzie Miejskiej w Kowarach działa Komisja skarg, wniosków i petycji, jako obligatoryjna komisja każdej rady i posiada kompetencje do przygotowywania projektów uchwał w zakresie rozpatrywania skarg, wniosków albo petycji wraz z uzasadnieniem w przypadku negatywnego ich rozpatrzenia.

Uzasadnienie uchwały stanowi wyraz jawności działania władzy i w tym kontekście prawa mieszkańców do informacji publicznej. W 2024r. nie wpłynęła żadna skarga do kowarskiej Komisji Skarg i Wniosków.

10.5. Dostęp do informacji publicznej

W 2024 r. w ramach udostępnienia informacji publicznej wpłynęło do Urzędu Miejskiego w Kowarach 81 wniosków. Udzielanie odpowiedzi na wnioski o udostępnienie informacji publicznej jest koordynowane przez pracownika w ramach Wydziału Organizacyjnego i Kadr.

Zakres wnioskowanych informacji dotyczył:

- miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- audytów wewnętrznych;
- oświaty;
- gospodarki wodno-ściekowej;
- uchwał krajobrazowych;
- mediów społecznościowych;

- zamówień publicznych;
- przeglądów technicznych obiektów użyteczności publicznej;
- Inspektora Ochrony Danych;
- transportu publicznego;
- dróg publicznych;
- obsługi prawnej;
- uwarunkowań środowiskowych i warunkach zabudowy;
- opieki nad bezdomnymi zwierzętami;
- inwestycji oświatowych i budowlanych;
- Młodzieżowej Rady Gminy;
- zaopatrzenia materiałowego;
- gospodarki odpadami komunalnymi;
- spraw obywatelskich;
- strategii rozwoju;
- odnawialnych źródłach energii;
- mieszkań komunalnych;
- mediów;
- spraw urzędu stanu cywilnego;
- gospodarki cmentarnej;
- kontroli podatkowej;
- zgłoszeń wewnętrznych i zewnętrznych w kontekście ustawy o ochronie sygnalistów.

Wnioskodawcy chętnie korzystają z tej formy pozyskiwania informacji z uwagi na jego znaczne odformalizowanie. W większości przypadków wnioski o udzielenie informacji publicznej wpłynęły do Urzędu drogą elektroniczną. Podobnie jak w latach wcześniejszych o część informacji wnioskowano w formie ankiet elektronicznych z jednoczesną możliwością ich bezpośredniej wysyłki drogą elektroniczną poprzez dedykowany zwrotny formularz on-line.

Większość wniosków dotyczyła aspektu finansowego wykonywanych przez organ zadań, w tym kwestii ich wykonywania w ramach usług zewnętrznych. Część informacji pozyskiwano w celach naukowo-badawczych.

10.6. Miejska Rada Seniorów w Kowarach.

Skład Miejskiej Rady Seniorów II kadencji przedstawia się następująco:

1. Mariola Demczur - Sekretarz
2. Czesława Kordasiewicz - Przewodnicząca Miejskiej Rady Seniorów
3. Edward Matczuk - Wiceprzewodniczący Miejskiej Rady Seniorów
4. Regina Nadziejko
5. Krystyna Ratajska
6. Barbara Schademann
7. Zofia Wateha

W 2024 roku Miejska Rada Seniorów obradowała na 6 sesjach, podjęła 2 uchwał, które przedstawiają się następująco:

1. Uchwała nr 1/MRSK/2024 Miejskiej Rady Seniorów w Kowarach z dnia 15 lutego 2024 r. w sprawie uczestnictwa Miejskiej Rady Seniorów w opracowaniu koncepcji Programu Wsparcia Rad Seniorów na Dolnym Śląsku oraz realizacji zaplanowanych działań Programu;

2. Uchwała nr 2/MRSK/2024 Miejskiej Rady Seniorów w Kowarach z dnia 12 kwietnia 2024 r. w sprawie uczestnictwa Miejskiej Rady Seniorów w opracowaniu koncepcji Programu Wsparcia Rad Seniorów na Dolnym Śląsku oraz realizacji zaplanowanych działań Programu.

Podjęcie uchwał przez Miejską Radę Seniorów umożliwiło Seniorom Gminy Miejskiej Kowary na udział w dwóch wydarzeniach:

W dniu 20 maja 2024 r. Gmina Miejska Kowary podpisała umowę nr DS-R/105/2024 z Województwem Dolnośląskim, Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego z siedzibą we Wrocławiu w ramach udzielania i przekazywania pomocy finansowej z budżetu Województwa Dolnośląskiego w ramach Programu Wsparcia Rad Seniorów na Dolnym Śląsku.

W ramach działań projektowych grupa kowarskich Seniorów zrzeszonych w różnych organizacjach i stowarzyszeniach na terenie miasta Kowary zwiedziła Mineralogiczną stolicę Polski - Szklarską Porębę.

Seniorzy zwiedzili: odremontowany Dworzec Kolejowy w Szklarskiej Porębie, Leśną Hutę Szkła w Szklarskiej Porębie, Taras widokowy, Muzeum Ziemi „Juna” w Szklarskiej Porębie prowadzone przez Sudeckie Bractwo Walońskie.

W dniach 4-6 września Kowarscy Seniorzy odwiedzili miasto partnerskie Kamień Pomorski. Wyjazd realizowany był w ramach projektu publicznego pn. „Kowarscy Seniorzy odwiedzają miasto partnerskie - Kamień Pomorski” nr umowy o dofinansowanie DS-R/302/2024 z dnia 06 sierpnia 2024 r. Zadanie dofinansowano ze środków budżetu Samorządu Województwa Dolnośląskiego.

Grupa Kowarskich Seniorów odwiedziła między innymi:

- Konkatedrę Najświętszej Marii Panny, św. Jana Chrzciciela i św. Faustyna – biskupa w Kamieniu Pomorskim oraz przykatedralny wirydarz.
- Muzeum Kamieni w Kamieniu Pomorskim
- Muzeum Historii Ziemi Kamieńskiej wraz z jego wystawą multimedialną pn. “Kamieński kondensator dziedzictwo światowego odkrycia Ewalda Georga von Kleista”- dziekana kamieńskiej kapituły katedralnej i odkrywcy zasady działania kondensatora elektrycznego.

Głównym celem wizyty w Kamieniu Pomorskim była jednakże nie turystyka, a nawiązanie współpracy senioralnej pomiędzy dwoma zaprzyjaźnionymi gminami. W trakcie wizyty w Kamieniu Pomorskim Kowarscy Seniorzy, oprócz czasu spędzonego na zwiedzaniu, przede wszystkim spotykali się z Seniorami z organizacji działających na terenie Miasta Partnerskiego: Klubem Seniora, Polskim Związkiem Emerytów i Rencistów, Stowarzyszeniem Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz innymi organizacjami.

Miejska Rada Seniorów pracuje na podstawie planu pracy. Plan pracy na 2024 rok został opracowany na VIII sesji, która odbyła się w dniu 5 lutego 2024 r., i przedstawia się następująco:

1. Współpraca Miejskiej Rady Seniorów z Radą Miejską oraz Burmistrzem Miasta Kowary.
2. Integracja seniorów poprzez aktywność fizyczną i turystykę.
3. Spotkanie z Radami Seniorów z całego Powiatu Karkonoskiego.

10.7. Wybory 2024r.

W 2024 r. przeprowadzone zostały dwie akcje wyborcze. Wybory samorządowe odbyły się 7 kwietnia 2024 r. Zarejestrowanych zostało 37 kandydatów na radnych Rady Miejskiej w Kowarach spośród których wybrano 15 radnych. W wyborach Burmistrza Miasta Kowary zarejestrowano 2 kandydatki. Wybory zostały rozstrzygnięte w I turze: Pani Elżbieta Zakrzewska otrzymała 79,05 % głosów, Pani Ewa Solarz 20,95

% głosów. Głosowanie odbyło się w 10 lokalach wyborczych z czego 3 to lokale znajdujące się w placówkach leczniczych. Frekwencja w wyborach Burmistrza Miasta Kowary wyniosła 46,54%, a w wyborach do Rady Miejskiej w Kowarach 46,51%.

Następnie 9 czerwca 2024 r. odbyły się wybory do Parlamentu Europejskiego. Podobnie jak w wyborach samorządowych głosowanie odbywało się w 10 lokalach wyborczych. Ostateczna frekwencja wynosiła 37,13%.

10.8. Realizacja uchwał Rady Miejskiej w Kowarach.

Stosownie do art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym Burmistrz Miasta jest organem wykonawczym Gminy, do którego zadań należy m. in. wykonywanie uchwał Rady Miejskiej Kowar. Realizując obowiązki nałożone przepisami ustawy samorządowej Burmistrz Kowar przy pomocy Urzędu Miejskiego realizował uchwały podjęte przez Radę Miejską w 2024 roku.

W 2024 roku Rada Miejska obradowała na 17 sesjach, w tym 14 sesjach zwyczajnych, 3 sesjach nadzwyczajnych, podjęła 90 uchwały. Podjęte przez Radę Miejską uchwały Burmistrz Kowar zgodnie z art. 90 ust. 1 i 2 ustawy o samorządzie gminnym przekazał w nieprzekraczalnym terminie 7 dni do organów nadzoru jakimi są w zakresie zgodności z prawem – Wojewodzie Dolnośląskiemu, a w zakresie spraw finansowych – Regionalnej Izbie Obrachunkowej.

W podjętych przez Radę Miejską uchwałach organy nadzoru działając na podstawie art.91 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) stwierdził nieważność uchwały w całości lub w części:

1. Rozstrzygnięcie nadzorcze NK-N.4131.56.2.2024.MC Wojewody Dolnośląskiego z dnia 2 kwietnia 2024 r. stwierdził nieważność § 4 pkt 6, § 18, § 26 ust. 4 pkt 5 uchwały nr LXXXI/496/24 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Krzaczyzna C, a także załącznika graficznego do uchwały w zakresie terenu 1P.
2. Rozstrzygnięcie nadzorcze NK-N.4131.56.8.2024.MC Wojewody Dolnośląskiego z dnia 31 lipca 2024 r. stwierdził nieważność § 5 pkt 2 we fragmencie: „lub zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej bliźniaczej”, § 23 ust. 1 pkt 1 lit. b i § 23 ust. 4 pkt 2 we fragmencie: „lub bliźniacza” uchwały nr IV/17/24 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w jednostce urbanistycznej Kowary Wojków 2, w rejonie ul. Górnej i ul. Cichej.
3. Wyrok nr II SA/WR 15/24 Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 18 lipca 2024 r. stwierdza nieważność § 27 ust. 3 pkt 8 lit. a oraz pkt 9 lit. a we fragmentach: „mieszkalno – usługowych, usługowych”, § 37 ust. 3 pkt 3 § 38 ust. 4 pkt 6, § 46 ust. 1 we fragmencie: „1KP, 2KP,3”

W pozostałych uchwałach nie dopatrzyły się żadnych nieprawidłowości potwierdzając tym samym fakt, że uchwały są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa i nie naruszają właściwego gospodarowania finansami publicznymi. Nie zaszła potrzeba wydawania przez organ nadzoru, jakim jest Wojewoda Dolnośląski zarządzeń zastępczych w trybie woj. 98a ust. 1 i 2 ustawy samorządowej. Wszystkie uchwały zostały przez organ wykonawczy Miasta wykonane z zachowaniem procedur i terminów określonych uchwałami i przepisami prawa.

Szczegółowy sposób wykonania uchwał zawiera poniższa tabela:

REJESTR UCHWAŁ 2024

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
1.	LXXX/484/24 z 25.01.2024	w sprawie zasad udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Miejskiej Kowary na zadania związane z trwałą likwidacją w lokalach mieszkalnych lub nieruchomościach o charakterze mieszkalnym ogrzewania opartego na paliwie stałym.	Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 30.01.2024 r. poz. 763	zrealizowana
2.	LXXX/485/24 z 25.01.2024	w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Miejskiej Kowary na lata 2024-2030.	Uchwała weszła w życie z dniem 1 stycznia 2024	w trakcie realizacji
3.	LXXX/486/24 z 25.01.2024	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Centrum B.1.	Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 30.01.2024 r. poz. 764	zrealizowana
4.	LXXX/487/24 z 25.01.2024	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Kowary.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
5.	LXXX/488/24 z 25.01.2024	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2024 rok.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
6.	LXXX/489/24 z 25.01.2024	w sprawie wystąpienia do Klubów Parlamentarnych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z petycją o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w zakresie nowelizacji ustaw: kodeksu postępowania cywilnego, kodeksu pracy, ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji i innych powiązanych tematycznie.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
7.	LXXX/490/24 z 25.01.2024	w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Kowarach za 2023 rok.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
8.	LXXX/491/24 z 25.01.2024	w sprawie zatwierdzenia sprawozdań z działalności komisji Rady Miejskiej w Kowarach za 2023 rok.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
9.	LXXX/492/24 z 25.01.2024	w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Rewizyjnej na 2024 rok.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
10.	LXXX/493/24 z 25.01.2024	w sprawie zatwierdzenia ramowych planów pracy stałych komisji Rady Miejskiej w Kowarach na 2024 rok.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
11.	LXXX/494/24 z 25.01.2024	w sprawie przyjęcia planu pracy Rady Miejskiej w Kowarach na 2024 rok.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
12.	LXXXI/495/24 z 29.02.2024	w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miejskiej Kowary w roku 2024”.	Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 08.03.2024 r. poz. 1682	zrealizowana
13.	LXXXI/496/24 z 29.02.2024	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Krzaczyzna C.	Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 08.03.2024 r. poz. 1683	zrealizowana
14.	LXXXI/497/24 z 29.02.2024	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Centrum C.1.	Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 08.03.2024 r. poz. 1684	zrealizowana
15.	LXXXI/498/24 z	w sprawie ustalenia lokalizacji inwestycji	Uchwała podlega ogłoszeniu w	zrealizowana

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
	29.02.2024	mieszkańcowi dla Inwestycji pn. "Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego oraz budynku technicznego z towarzyszącą infrastrukturą techniczną na działce nr 27 obręb nr 0003 Kowary".	Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 08.03.2024 r. poz. 1685 Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.	
16.	LXXXI/499/24 z 29.02.2024	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Karkonoskiemu oraz przyjęcia do realizacji zadania pn.: „Bezpieczny pieszy, bezpieczny rowerzysta w Gminie Miejskiej Kowary-budowa ciągu pieszo-jezdnego do Krzaczyzny - dokumentacja techniczna”.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
17.	LXXXI/500/24 z 29.02.2024	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Kowary.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
18.	LXXXI/501/24 z 29.02.2024	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2024 rok.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
19	LXXXI/502/24 z 29.02.2024	w sprawie zmiany uchwały nr LXIX/417/23 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej z budżetu gminy na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na terenie Gminy Miejskiej Kowary.	Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 08.03.2024 r. poz. 1686	zrealizowana
20.	LXXXII/503/24 z 28.03.2024	w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na obszarze Gminy Miejskiej Kowary z budżetu gminy na 2024 r.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
21.	LXXXII/504/24 z 28.03.2024	w sprawie zwolnienia Zarządu Eksploatacji Zasobów Komunalnych w Kowarach z obowiązku wpłaty nadwyżki środków obrotowych do budżetu Gminy Miejskiej Kowary.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
22.	LXXXII/505/24 z 28.03.2024	w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie bonifikaty przy zbyciu nieruchomości zabudowanej, będącej własnością Gminy Miejskiej Kowary, z przeznaczeniem na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
23.	LXXXII/506/24 z 28.03.2024	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar w obrębie 0001 Gminy Miejskiej Kowary.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
24.	LXXXII/507/24 z 28.03.2024	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Kowary.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
25.	LXXXII/508/24 z 28.03.2024	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2024 rok.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
26.	LXXXIII/509/24 z 29.04.2024	w sprawie poparcia apelu Rady Gminy Łambinowice.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
27.	LXXXIII/510/24 z 29.04.2024	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Kowary.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
28.	LXXXIII/511/24 z 29.04.2024	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2024 rok.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
29.	LXXXIII/512/24 z 29.04.2024	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla wybranych terenów położonych w Gminie Miejskiej Kowary.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
30.	LXXXIII/513/24 z 29.04.2024	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kowary dla jednostki urbanistycznej Kowary Wojków 2.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
		KADENCJA 2024 - 2029		
31.	I/1/24 z 06.05.2024	w sprawie wyboru Przewodniczącego Rady Miejskiej w Kowarach.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
32.	II/2/24 z 13.05.2024	w sprawie wyboru Wiceprzewodniczącego Rady Miejskiej w Kowarach.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
33.	II/3/24 z 13.05.2024	w sprawie powołania Komisji Budżetowo – Gospodarczej.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
34.	II/4/24 z 13.05.2024	w sprawie powołania Komisji Rewizyjnej.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
35.	II/5/24 z 13.05.2024	w sprawie powołania Komisji do spraw Skarg, Wniosków i Petycji.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
36.	II/6/24 z 13.05.2024	w sprawie powołania Komisji Ładu Publicznego, Spraw Społecznych i Ochrony Zdrowia.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
37.	II/7/24 z 13.05.2024	w sprawie powołania Komisji Oświaty, Sportu i Turystyki.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
38.	II/8/24 z 13.05.2024	w sprawie wyboru przedstawicieli do Związku Gmin Karkonoskich.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
39.	III/9/24 z 27.05.2024	w sprawie wyrażenia zgody na wydzierżawienie nieruchomości na okres 30 lat.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
40.	III/10/24 z 27.05.2024	w sprawie wyrażenia zgody na wydzierżawienie części nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miejskiej Kowary na czas określony 30 lat w trybie bezprzetargowym na rzecz właściciela lokalu mieszkalnego numer 3 w budynku mieszkalnym wielorodzinnym numer 14 przy ul. Górniczej w Kowarach.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
41.	III/11/24 z 27.05.2024	w sprawie zmiany uchwały nr LXXXI/499/24 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Karkonoskiemu oraz przyjęcia do realizacji zadania pn.: „Bezpieczny pieszy, bezpieczny rowerzysta w Gminie Miejskiej Kowary-budowa ciągu pieszo-jezdnego do Krzaczyzny - dokumentacja techniczna”.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
42.	III/12/24 z 27.05.2024	w sprawie ustalenia wynagrodzenia Burmistrza Miasta Kowary.	Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 6 maja 2024 r.	zrealizowana
43.	III/13/24 z 27.05.2024	w sprawie powołania Zespołu ds. zaopiniowania kandydatów na ławników do sądów powszechnych oraz wystąpienie do komendanta wojewódzkiego Policji o udzielenie informacji o kandydatach na ławników.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
44.	III/14/24 z	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta	Uchwała weszła w życie z dniem	zrealizowana

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
	27.05.2024	Kowary na 2024 rok.	podjęcia	
45.	III/15/24 z 27.05.2024	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Kowary.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
46.	IV/16/24 z 27.06.2024	w sprawie udzielenia Burmistrzowi Miasta Kowary wotum zaufania.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
47.	IV/17/24 z 27.06.2024	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w jednostce urbanistycznej Kowary Wojków 2, w rejonie ul. Górnej i ul. Cichej.	Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 05.07.2024 r. poz. 3719	zrealizowana
48.	IV/18/24 z 27.06.2024	w sprawie zmiany uchwały nr XXXII/199/20 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 14 grudnia 2020 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu treningowym.	Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 05.07.2024 r. poz. 3720. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 2024 r.	w trakcie realizacji
49.	IV/19/24 z 27.06.2024	w sprawie ustalenia kierunków działania oraz wdrożenia polityki transportowej zmierzającej do zmniejszenia emisyjności transportu poprzez ustalenie polityki parkingowej na terenie Gminy Miejskiej Kowary oraz wprowadzenia zasad użytkowania samochodów osobowych w celu ograniczenia lub wyeliminowania komunikacji indywidualnej w centrum miasta Kowary.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
50.	IV/20/24 z 27.06.2024	w sprawie ustalenia regulaminu przyznawania nagród dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach i przedszkolach prowadzonych przez Gminę Miejską Kowary.	Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 05.07.2024 r. poz. 3721. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 września 2024 r.	w trakcie realizacji
51.	IV/21/24 z 27.06.2024	w sprawie ustalenia regulaminu przyznawania dodatków oraz innych składników wynagrodzenia dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach i przedszkolach prowadzonych przez Gminę Miejską Kowary.	Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 05.07.2024 r. poz. 3722. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 września 2024 r.	w trakcie realizacji
52.	IV/22/24 z 27.06.2024	w sprawie rozpatrzenia petycji mieszkańców Kowar o podział działki przy ulicy Leśnej 14 w Kowarach.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
53.	IV/23/24 z 27.06.2024	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Kowary.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
54.	IV/24/24 z 27.06.2024	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2024 rok.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
55.	IV/25/24 z 27.06.2024	w sprawie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Miasta Kowary za 2023 rok.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
56.	IV/26/24 z 27.06.2024	w sprawie udzielenia absolutorium Burmistrzowi Miasta Kowary z tytułu wykonania budżetu Miasta za 2023 rok.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
57.	V/27/24 z 22.07.2024	zmieniająca uchwałę nr IV/20/24 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie ustalenia regulaminu przyznawania nagród dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach i przedszkolach prowadzonych przez Gminę Miejską Kowary.	Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 24.07.2024 r. poz. 4052. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1	w trakcie realizacji

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
			września 2024 r.	
58.	V/28/24 z 22.07.2024	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Kowary.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
59.	V/29/24 z 22.07.2024	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2024 rok.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
60.	V/30/24 z 22.07.2024	zmieniająca uchwałę nr IV/19/24 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie ustalenia kierunków działania oraz wdrożenia polityki transportowej zmierzającej do zmniejszenia emisyjności transportu poprzez ustalenie polityki parkingowej na terenie Gminy Miejskiej Kowary oraz wprowadzenia zasad użytkowania samochodów osobowych w celu ograniczenia lub wyeliminowania komunikacji indywidualnej w centrum miasta Kowary.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
61.	VI/31/24 z 02.08.2024	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Kowary.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
62.	VII/32/24 z 02.09.2024	w sprawie zmiany uchwały nr LXXXII/503/24 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 28 marca 2024 r. w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na obszarze Gminy Miejskiej Kowary z budżetu gminy na 2024 r.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
63.	VII/33/24 z 02.09.2024	w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na obszarze Gminy Miejskiej Kowary.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
64.	VII/34/24 z 02.09.2024	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Kowary.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
65.	VII/35/24 z 02.09.2024	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2024 rok.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
66.	VIII/36/24 z 26.09.2024	w sprawie wyrażenia zgody na przedłużenie umowy dzierżawy nr 3/R/05 z dnia 10 lutego 2005 r., umowy dzierżawy nr 10/2005/R z dnia 20 października 2005 r. oraz umowy dzierżawy nr 8/R/04 z dnia 21 września 2004 r.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
67.	VIII/37/24 z 26.09.2024	w sprawie zmiany statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach.	Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 3.10.2024 r. poz. 4917	zrealizowana
68.	VIII/38/24 z 26.09.2024	w sprawie ustalenia zasad uczestnictwa oraz zasad ponoszenia odpłatności za pobyt uczestników w Dziennym Domu Pomocy w Kowarach.	Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 03.10.2024 r. poz. 4918	w trakcie realizacji
69.	VIII/39/24 z 26.09.2024	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2024 rok.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
70.	IX/40/24 z 15.10.2024	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2024 rok.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
71.	X/41/24 z	w sprawie określenia stawek podatku od	Uchwała podlega ogłoszeniu w	w trakcie

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
	31.10.24	nieruchomości.	Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 07.11.2024 r. poz. 5512. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025r.	realizacji
72.	X/42/24 z 31.10.2024	w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia międzygminnego dotyczącego powierzenia Miastu Jelenia Góra zadania publicznego Gminy Miejskiej Kowary z zakresu zapobiegania bezdomności zwierząt oraz opieki nad zwierzętami bezdomnymi w latach 2025-2028.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
73.	X/43/24 z 31.10.24	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Kowary.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
74.	X/44/24 z 31.10.2024	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2024 rok.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
75.	XI/45/24 z 28.11.2024	w sprawie uzupełniających wyborów ławnika do Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze na kadencję w latach 2024-2027.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
76.	XI/46/24 z 28.11.2024	w sprawie wyrażenia zgody na przedłużenie umowy dzierżawy nr 1/R/2021 z dnia 20.12.2021 r.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
77.	XI/47/24 z 28.11.2024	w sprawie przyjęcia Rocznej Programu Współpracy Gminy Miejskiej Kowary z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2025.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
78.	XI/48/24 z 28.11.2024	w sprawie zmiany uchwały w sprawie odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze.	Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 02.12.2024 r. poz. 6101. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025r.	w trakcie realizacji
79.	XI/49/24 z 28.11.2024	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2024 rok.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
81.	XI/50/24 z 28.11.2024	w sprawie dopłat do cen dostarczanej wody i odprowadzanych ścieków dla gospodarstw domowych na terenie Gminy Miejskiej Kowary.	Uchwała wchodzi w życie z dniem 7 grudnia 2024 roku	w trakcie realizacji
82.	XI/51/24 z 28.11.2024	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Kowary.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
83.	XII/52/24 z 19.12.2024	w sprawie wyrażenia zgody na wydzierżawienie części działki będącej w użytkowaniu wieczystym Gminy Miejskiej Kowary w trybie bezprzetargowym na czas określony 10 lat, na rzecz firmy Polenergia eMobility Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
84.	XII/53/24 z 19.12.2024	w sprawie zmiany uchwały Nr LIX/362/22 z dnia 29 września 2022 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miejskiej Kowary.	Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 27.12.2024 r. poz. 6610. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025r.	zrealizowana
85.	XII/54/24 z	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta	Uchwała weszła w życie z dniem	zrealizowana

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
	19.12.2024	Kowary na 2024 rok.	podjęcia	
86.	XII/55/24 z 19.12.2024	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Kowary.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
87.	XIII/56/24 z 30.12.2024	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Kowary.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
88.	XIII/57/24 z 30.12.2024	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2024 rok.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowana
89.	XIII/58/24 z 30.12.2024	w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Kowary.	Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 roku	w trakcie realizacji
90.	XIII/59/24 z 30.12.2024	w sprawie uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2025 rok.	Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 04.02.2025 r. poz. 531. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025r.	w trakcie realizacji

Rada Miejska w Kowarach.

W dniu 30 kwietnia 2024 roku zakończyła się VIII kadencja Radnych Rady Miejskiej i Burmistrza, a w 6 maja 2024 roku odbyła się pierwsza sesja IX kadencji, na której ślubowanie złożyli Radni oraz Burmistrz i wybrany został Przewodniczący Rady Miejskiej w Kowarach Pan Tadeusz Cwynar.

Skład osobowy Rady Miejskiej w Kowarach:

1. Adamowicz Radosław
2. Cwynar Tadeusz
3. Espenschied Beata
4. Jończak - Cesarz Honorata
5. Klepacz Anna
6. Kubiak Mariusz
7. Machnica Andrzej
8. Pędziwiatr Ewa
9. Pietraszek Kamila
10. Przybylak Karol
11. Rodowicz Dagmara
12. Schmidt Stanisław
13. Staręga Małgorzata
14. Wojterek Monika
15. Zagrobelna Anna

Na drugiej sesji w dniu 13 maja 2024 r. Radni wybrali Wiceprzewodniczącą Rady, którą została Pani Beata Espenschied i składy osobowe komisji:

Komisja Rewizyjna:

Kamila Pietraszek – Przewodnicząca Komisji

Anna Zagrobelna – Zastępca Przewodniczącej Komisji

Radosław Adamowicz
Anna Klepacz
Mariusz Kubiak
Andrzej Machnica
Dagmara Rodowicz
Stanisław Schmidt
Monika Wojterek

Komisja do spraw Skarg, Wniosków i Petycji:

Radosław Adamowicz – Przewodniczący Komisji
Andrzej Machnica – Zastępca Przewodniczącego Komisji
Anna Klepacz
Mariusz Kubiak
Ewa Pędziwiatr
Małgorzata Staręga

Komisja Budżetowo-Gospodarcza:

Małgorzata Staręga – Przewodnicząca Komisji
Beata Espenschied – Zastępca Przewodniczącej Komisji
Honorata Jończak – Cesarz
Mariusz Kubiak
Andrzej Machnica
Ewa Pędziwiatr
Kamila Pietraszek
Karol Przybylak
Dagmara Rodowicz
Monika Wojterek
Anna Zagrobelna

Komisja Ładu Publicznego, Spraw Społecznych i Ochrony Zdrowia:

Stanisław Schmidt – Przewodniczący Komisji
Mariusz Kubiak – Zastępca Przewodniczącego Komisji
Radosław Adamowicz
Beata Espenschied
Honorata Jończak – Cesarz
Kamila Pietraszek
Karol Przybylak
Małgorzata Staręga

Komisja Oświaty, Sportu i Turystyki:

Dagmara Rodowicz – Przewodnicząca Komisji
Anna Klepacz – Zastępca Przewodniczącej Komisji
Beata Espenschied
Honorata Jończak – Cesarz
Ewa Pędziwiatr

Karol Przybylak
Stanisław Schmidt
Monika Wojterek
Anna Zagrobelna

Przedstawicielem z Rady Miejskiej do Związku Gmin Karkonoskich został: **Radosław Adamowicz**

Dyżur Radnych Rady Miejskiej w Kowarach odbywa się w każdy poniedziałek w godzinach od 15:00 – 16:00 w Urzędzie Miejskim: budynek "A" w sali konferencyjnej nr 23 II piętro, szczegóły na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Kowarach pod adresem:

<https://bip.kowary.pl/artykuly/dyzury-radnych>

Podsumowanie

Szanowni Państwo

uprzejmie dziękuję za zapoznanie się z Raportem o stanie miasta Kowary za 2024 rok. Żywię nadzieję, że dokument ten, choć bardzo obszerny, to został sporządzony w sposób przejrzysty i czytelny, umożliwiając Państwu zapoznanie się z najważniejszymi zadaniami i ich efektami, jakie realizowane były na terenie Gminy Miejskiej Kowary w 2024r. Warto lekturę tego dokumentu potraktować ze szczególną wnikliwością. Wtedy dopiero będziemy w stanie docenić wartość istniejących tam zapisów i zbudować sobie samemu prawdziwy obraz sytuacji miasta w coraz bardziej komplikującej się strukturze społeczno-prawnej, a także przekonać się, jak dobrze my wszyscy, mieszkańcy Kowar, poradziliśmy sobie z przebiegiem katastrofy naturalnej, jaką we wrześniu 2024r. była powódź.

W tym miejscu pragnę zaznaczyć, że działania mające na celu zaspokajanie codziennych potrzeb mieszkańców naszej społeczności lokalnej (co nie zawsze jest równoznaczne z subiektywnym, partykularnym i indywidualnym interesem jednostki - mieszkańca) jest moim i moich współpracowników priorytetem. W codziennej pracy dążymy do wzmacniania naszego potencjału społecznego i gospodarczego. To z kolei wymaga wsłuchiwania się w Państwa potrzeby i oczekiwania oraz dbałości o zasoby infrastruktury technicznej służącej zaspokajaniu tych potrzeb. Krok po kroku zagospodarowujemy miejsca i realizujemy inwestycje na terenie Kowar, które wcześniej były zaniedbane lub po prostu nie były dostatecznie wykorzystane.

Pragnę nadmienić, że dbałość o czystość i porządek w gminie, dbałość o nasze wspólne mienie, miejsca publiczne, skwery, ławki, oświetlenie itd. to moralny obowiązek nas wszystkich. To od nas samych zależy czy będziemy mogli korzystać z dobrodziejstw naszych inwestycji i projektów i jak długo. W tym miejscu pragnę podkreślić wdzięczność Państwu za zaangażowanie w zakresie realizacji budżetu obywatelskiego, gdyż w tym zakresie Państwo kształtujecie nasze otoczenie.

Podsumowując, chcę podziękować Radzie Miasta Kowary za owocną współpracę i mam nadzieję, że w przyszłości będzie ona w dalszym ciągu wspierała Burmistrza w działaniach podejmowanych dla dobra naszej społeczności.

Dziękuję wszystkim mieszkańcom Kowar za wsparcie, zrozumienie, pomoc, pomysły, zaangażowanie, wnioski i różnego rodzaju konstruktywne informacje, pomagające kształtować rzeczywisty obraz Kowar, naszych potrzeb i oczekiwań.

Słowa podziękowania kieruję do wszystkich pracowników Urzędu Miejskiego oraz jego jednostek organizacyjnych, bez zaangażowania których nie byłoby tych efektów i osiągnięć.

Dziękuję i uprzejmie zapraszam do wspólnej debaty nad Raportem o stanie miasta Kowary za 2024r.

Elżbieta Zakrzewska
Burmistrz Miasta Kowary